

Tanki podplati naših mirovnikov

SERGIJ PREMUR

V vasičkah Apeninov, kjer sem preživel nekaj dni dopusta, ni cerkve ali krožka, kjer ne bi z veliko vne-
mo, in to že več let, zbirali pomoči za Bosno in druge od vojne prizadete kraje nekdanje Jugoslavije. Tudi v Trstu je bilo marsikaj storjeno: številne organizacije in posamezniki zbirajo pomoč, nudijo solidarnost beguncem, pa tudi drugega aktivno izražajo odpor proti najhujšemu nasilju - vojni. V našem mestu je bila celo prva manifestacija v Italiji proti vojni, in to se med spopadom v Sloveniji, 30. junija 1991 (pri tem ne gre pozabiti na odločilno vlogo, ki so jo takrat odigrale slovenske organizacije).

V naslednjih letih pa Trst ni znal obdržati vodilne ali vsaj pomembne vloge v mirovniškem gibanju. Razlogi so številni in zapleteni; nenazadnje vplivata tudi ideološka in nacionalistična naravnost, ki marsikomu onemogočata jasno ločevanje med napadalci in napadenimi.

Z včerajšnjo demonstracijo pred hrvaškim konzulatom pa je tržaškemu mirovniškemu gibanju zmanjkalo še nekaj: nepristranskost.

Po »Nevihti«, s katero je Hrvaška odpravila srbski upor v Krajini, kaže zagrebška demokracija vsak dan globlje gube: hitri in izredno uspešni (morda celo preveč hitri in uspešni, in zato sumljivi) vojaški udarci, s katerim je zbrisala srbsko Krajino, bi bil sprejemljiv samo, če bi mu sledilo dosledno spoštovanje človekovih pravic. To pa se ni zgodilo - kot se v resnici na koncu vojaških spopadov nikoli ne dogaja - in nasilje, ki ga nikakor ni mogoče opravičiti, je vrglo na hrvaško stran črno senco.

Včerajšnji protest tržaških mirovnikov bi bil upravičen, če bi podobno demonstrirali ob ostalih primerih pošastnega nasilja v nekdanji Jugoslaviji, od Vukovarja do izгона zadnjih Hrvatov in Muslimanov z banjaluskega območja, ki poteka te dni, in če bi vsaj enkrat stopili tudi pred srbski konzulat in glasno obsodili razne Miloševića, Karadžića, Mladića in ostale »kriminalovce«, ki so zagrešili grozote, ob katerih Tudjman izpade kot vaje-nec.

Včeraj so demonstranti zavračali očitek o mlačnosti in pristranskosti: »Za manifestacije proti vojni smo si obrabili podplate.«

Kako tanki so ti podplati, da so jih obrabili na nekaj manifestacijah in niso vzdržali poti do konzulata na Furlanski cesti!

Zlato za Italijo in Slovenijo

TAMPERE - V finskem Tampereju se je končal drugi dan finalnih odločitev na veslaskem svetovnem prvenstvu. Prvo zlato kolajno na svetovnih prvenstvih je osvojila tudi Slovenija, ki jo je v enojcu priveslal Iztok Čop, med četverci pa so naslov svetovnih prvakov ubranili Italijani. V posadki »azzurro« je bil tudi Tržecan Riccardo dei Rossi. Na SP so pred zadnjim dnem najuspešnejši Američani in Italijani, največje razočaranje dosedanjega poteka prvenstva pa so Nemci.

Na 32 strani

JAVNI ZAVODI / STANOVANJA

Rimsko pravdnništvo odprlo preiskavo o privilegiranih najemnikih

RIM - Italijani so že skovali izraz: »affittopoli«. Gre za najemnike stanovanj javnih skrbstvenih zavodov, katerih seznime je v petek in soboto objavilo ministrstvo za delo in na katerih so novinarji odkrili celo vrsto »zvenecih« imen. Največ je sindikalistov, tako pripadnikov konfederalnih kot avtonomnih organizacij, ne manjkajo pa niti imena politikov in parlamentarcev, največ iz prve, precej pa tudi druge republike. Seznime je ministrstvo za delo poslalo tudi v parlament, kjer desnica pripravlja nezaupnico za ministra Treua, včeraj pa jih je dostavilo rimskemu državnemu pravdnistvu, ki je o zadevi odprlo preiskavo. Preveriti zeli namreč, ali so bili pri dodeljevanju stanovanj v najem spostovani zakonsko predpisani kriteriji, javno mnenje pa seveda pričakuje, da bodo skrbstveni zavodi poskrbeli za prilagoditev - v veliko primerih prav smešno nizkih najemnin - tržni vrednosti stanovanj.

Na 2. strani

S poroko danes višek Kraške ohceti

TRST - Danes dopoldne se bosta v starodavni cerkvi na Repentabru vzela Peter in Nevenka. Poročba bo višek stidne-
vne Kraške ohceti, ki privablja v repentab-
sko občino veliko ljubiteljev ljudskih običajev. Po poroki bo tradicionalna predaja neveste v Kraški hiši, popoldne pa bodo lahko vsi prisotni zaplesali z novoporočencema.

Na 4. in 5. strani

HRVAŠKA, BOSNA IN HERCEGOVINA

»Vlak svobode« iz Zagreba v Split

Tudjman napovedal novo Nevihto

Britanski pripadniki OZN so se na poti iz Tuzle v Zagreb ustavili na beograjskem letališču (Ap)

ZAGREB, SARAJEVO - »Vlak svobode«, ki je včeraj zjutraj krenil iz hrvaške prestolnice, se po nekaj urah vožnje zaustavil na kninski železniški postaji in nato nadaljeval pot do Splita, je simbolično označil »končno in dokončno združitev« do nedavno okupirane jugozahodne Hrvaške z drugimi deli države.

Najuglednejši potnik, kdo drug kot predsednik Tudjman, je na sleherni postaji, zlasti pa v Kninu, v zmagovalnem tonu nagovoril »Hrvate in Hrvatice«, jim

spregovoril o zgodovinski trenutki in obljubil skorajšnjo osvoboditev vzhodne Slavonije - »tudi s silo če bo treba«.

Zaostrovanju razmer se skuša izogniti tudi 90 pripadnikov britanskih mirovnih enot, ki so včeraj iz Gorazda prispele v Split. Če čez nekaj dni jim bodo sledili se zadnji pripadniki modrih celad iz oblegane enklave, ki jih bodo od-
slej branile le grožnje mednarodne skupnosti z natovimi letali.

Na 11. strani

GORICA / DANES OB ZAKLJUČKU FESTIVALA

Po goriških ulicah sprevod folkloristov z vsega sveta

V Gorici, kjer je od četrta 25. svetovni folklorni festival, pričakujejo danes desetstisočglavo množico. Ob 16. uri se bo namreč po obeh korzih odvijal trideseti sprevod folklornih in glasbenih skupin, godb na pihala, metalcev zastav, ki se bodo ob 18. uri zbrali na Battistijevem trgu, kjer bo zaključna slovesnost s podelitvijo priznanj in kjer bo ob 21. uri se zadnji nastop. V tekmovalnem delu je v četrtek in petek nastopilo sedem folklornih skupin iz Južne in Srednje Amerike, Oceanije in Evrope.

Na sliki Studia Reportage romunski plesalci iz Ploestija.

Na 8. strani

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

DSL za politično razčiščenje

Tajnik DSL D'Alema meni, da se Dinijevi vladi izteka mandat. Po njegovem je treba zdaj osnovati novo široko koalicijo za ustavne reforme ali pa razpisati predčasne volitve.

Stran 2

Pasoliniju v spomin

V Vili Manin v Passarianu so včeraj odprli razstavo o življenju in delu Pier Paola Pasolinija. Razstavo sta organizirali Pokrajina Pordenon in Dežela Furlanija-Julijska krajina.

Stran 2

Mirovniki demonstrirali

Manjša skupina tržaških mirovnikov je protestirala pred hrvaškim konzulatom, konzul Bertosa pa jih ni sprejel.

Stran 3

Priprave na 50-letnico ZSKD

Za svojo 50-letnico ZSKD snuje prosloavo, ki bo bila celovit prikaz ustvarjalnosti Slovencev v zamejstvu.

Stran 6

Začetek v nogometni A ligi

Danes popoldne se bo začelo italijansko nogometno prvenstvo. Istosčasno bodo startali tudi drugo in tretjeligasi.

Stran 31

JAVNI ZAVODI / NOVI SEZNAMI NAJEMNIKOV

Med imeni tudi veliko »zvenecih«

Rimsko pravdnništvo začelo preiskavo

RIM - Ministrstvo za delo je včeraj objavilo nove seznane najemnikov stanovanj javnih skrbstvenih zavodov, pa čeprav je imelo kakih 50 novinarjev in fotoreporterjev, strpanih v eno samo sejo sobo, le tri ure časa za ogled enega samega izvoda neskončnih seznamov. Prerivanje je bilo tako neizbežno, seznamom zavodov INPS, INAIL in INPDAP pa so se včeraj pridružili se seznamami profesionalnih skrbstvenih zavodov, kot npr. novinarski INPGI, na katerih je bilo več kot 60 tisoč imen. Pregled seznamov je bil torej razumljivo težak, če že ne nemogoč, k čemur je prispevala svoje tudi možnost homonimije, zato včeraj ni prišlo na dan ravno veliko »zvenecih« imen.

Med tistimi, ki jih navajajo časopisne agencije, je daleč največ sindikalistov, precej pa je tudi poslancev, sindikalistov, pripadnikov široke politične palete od leve do desnice. Najvidnejše včeraj objavljeno ime je ime Lamberta Cardie, podtajnika v predsedstvu vlade, ki za 194 kvadratnih metrov stanovanjske površine plačuje 1.094.000 lir na mesec; v seznamu najemnikov zavoda INP-

DAP je tudi nekdanji poslanec KPI Giuseppe D'Alema, nedavno umrli oče tajnika DSL, ki je za 201 kv. meter stanovanja plačeval oziroma zdaj plačujejo njegovi dediči 709 tisoč lir. Od Trzacanov so novinarji izsledili senatorja Claudia Magrisa, ki naj bi za 143 kv. metrov plačeval 886 tisoč lir, vendar je trzaski pisatelj takoj zanikal, da bi bil najemnik stanovanja zavoda INPDAP: »Stanujem v Trstu,« je izjavil za agencijo ANSA, »kadar pa se mudim v Rimu, prenočujem v hotelu Due Torri.«

Seznami stanovanjskih najemnikov zavoda INPS so včeraj prispeli na rimsko državno pravdnništvo, ki je o zadevi odprlo preiskavo, da bi preverilo, ali so bili pri podeljevanju najemninske pravice upoštevani kriteriji, po katerih mora biti del stanovanjskega sklada javnih ustanov namenjen sibejšim slojem državljanov in tistim, ki imajo stanovanjski izgon. Poleg kazenskega vidika zlorabe službenega položaja, bodo sodniki preverili tudi morebitno civilno in moralno odgovornost javnih ustanov.

DSL / STALIŠČE TAJNIKA D'ALEME

»Dinijevi vladi se izteka mandat«

Tajnik DSL za osnovanje široke koalicije ali pa za volitve v prihodnji pomladi

RIM - »Ko bo odobren zakon o t. i. »par condicio«, se pravi o enakih možnostih pristopa do medijev, bo Dinijeva vlada izpolnila mandat, za katerega je dobila zaupnico v parlamentu, in to se preden bi odobrili finančni zakon za leto 1996. Potem bo Dini moral priti v parlament. In videli bomo, kateri mandatar ga bo nasledil. Dini II. je seveda možen, toda s kakšnim mandatom? Moje mnenje je naslednje; Ali nam bo uspelo osnovati široko parlamentarno večino, ki bo pripravljena to zakono-

dajno dobo spremeniti v ustavodajno, ali pa bo ta poskus propadel in se bomo napotili z naglimi koraki proti volitvam, seveda z veliko skromnejšim delovnim programom.«

Tako je povedal tajnik DSL Massimo D'Alema v intervjuju, ki ga bo v celoti objavil tednik L'Espresso v svoji novi številki. Isto stališče je D'Alema obrazložil v uvodniku, ki ga je včeraj objavil dnevnik L'Unità. Tajnik DSL meni, da bi bilo bolj zeleno osnovanje široke parlamentarne koalicije, če do tega ne bi prišlo, pa bi volitve

lahko potekale marca ali maja. D'Alema med drugim pozitivno ocenjuje Dinija, a poudarja, da je njegova vlada dobro delala zaradi podpore, ki ji je nudila leva sredina. Po njegovem bi bilo absurdno, ko bi Dini zdaj predsedal na desnico.

D'Alemovo stališče je takoj izzvalo nekaj komentarjev. Soglasje z njim je izrazil beneski zupan Massimo Cacciari, medtem ko je voditelj Krščanskodemokratskega centra Pierferdinando Casini dejal, da je pred političnim razčiščenjem treba odobriti finančni zakon.

RIM / VČERAJ

Umrli bivši minister Brancaccio

RIM - V neki nemški kliniki je včeraj podlegel hudi boleznii bivši notranji minister Antonio Brancaccio. Bilo mu je 72 let. Rojen je bil v Maddaloniju pri Caserti in bil prvi sodnik, ki so mu zaupali ministrsko zadolžitev. Kot je znano, je s tega položaja odstopil junija letos prav zaradi bolezni, nasledil pa ga je Coronas. Pokojni je začel sodnijsko kariero oktobra 1947 in devet let vodil kasacijsko sodišče. Kot minister za notranje zadeve je med drugim vodil italijansko delegacijo na devetem kongresu OZN o prevenciji kriminala, ki je bil proti koncu aprila v Kairu. Pogreb z državnimi častmi bo jutri v Rimu.

TRGI / OBRAČUN MINULEGA POSLOVNEGA TEDNA IN PRIČAKOVANJA ZA NOVEGA

»Razhajanje« med liro in borzo

MILAN - Obdobje velikega smarna, ko so trgi z velikim upanjem čakali na znižanje inflacije in na pocenitev denarja v Nemčiji, je že pozabljeno in optimistična pričakovanja prepušajo mesto predjesenskim negotovostim, kot se je na milanski borzi pokazalo že v minulem, zelo medlem poslovnem tednu. Nova osibitev dolarja je ob koncu tedna zavrla tudi liro, ki je bila prisiljena spustiti marko spet čez 1.090 lir, čeprav je razpoloženje na denarnem trgu veliko

bolj ugodno kot na delniskem. Analitiki pričakujejo, da se bo krivulja italijanskega bankovca v začetku tedna spet povzpela, za kar naj bi imele največje zasluge izjave premiera Dinija o bližnji vrnitvi lire v evropski denarni sistem, svoje pa je prispevalo tudi ugodno gibanje obrestnih mer. Kljub slabšemu koncu tedna, pa obračun italijanske devize vendarle pozitiven, kajti dolar je v osmih dneh izgubil sedem lir, marka skoraj pet, eku osem, francoski frank pa dve liri.

Povsem drugačen je, kot reče, obračun tedna na milanskem borznem trgu, kjer posli v povprečju niso presegli 550 milijard lir vrednosti dnevno, splošni kazalec MIB pa je v petih dneh izgubil 1,63 odstotka, s čemer se je napredek od začetka leta skrcil na zgolj 2,4 odstotka. Toda tisto, kar je po mnenju analitikov najbolj vznemirljivo, je to, da se je spremenil osnovni trend trga, ki je bil se do konca velikosmarnega tedna pozitiven. Denarja je malo, ugotavljajo operaterji, se

manj pa je volje po investiranju v srednjeročne iniciative, torej pred sprejemom finančnega zakona in razjasnitvijo o usodi Dinijeve vlade. Nekaj spekulativnih valov, rojenih na terenu nepreverjenih govoric, je vrednostnim papirjem bolj škodilo kot koristilo, saj so teden zaključile z negativnimi predznaki prav vse vodilne delnice, vključno s Fiatovimi, Medibanca in Generali s skoraj vsemi ostalimi zavarovalniškimi in bančnimi vrednotnicami.

VIDEM / V VILI MANIN V PASSARIANU

Velika razstava o Pasoliniju

Furlanija kot zibelka umetnikovih osnovnih ustvarjalnih intuicij

VIDEM - Včeraj je bila v Vili Manin v Passarianu slovesna otvoritev velike razstave o Pier Paolu Pasoliniju, ki mu jo ob 20. obletnici smrti posveca Pokrajina Pordenon v sodelovanju z Dezelo kot pričevarje navezanosti Furlanov na pevca njihove zemlje in njenih korenin, kot je številnim prisotnim gostom naglasil župan Občine Codroipo Giancarlo Tonutti v prvem od starih jednatih nagovorov, ki so tudi prikazali vrsto možnih interpretacij razstave.

Glavni pobudnik razstave je Pokrajina Porde-

non, ki Pasolinijevemu liku že od nekdaj posveca veliko pozornost. Kot je poudaril predsednik Alberto Rossi z vidnim zadovoljstvom ob uresnitvi pobude, ki si jo je zamislil že njegov predhodnik Sergio Chiarotto, je razstava misljena kot veliko izlozbeno okno, v katerem je prikazano veliko bogastvo Pasolinijeve zapuščine in ki izpričuje raznolikost področij, ki so pritegnile njegovo pozornost.

Deželni odborik za kulturo Alberto Tomat je poudaril, da je bil Pasolini velika, pa čeprav težka in problematična osebnost,

vendar ga danes zaradi njegovega umetniškega pričevanja lahko vsi imajo za svojega, čeprav ne sprejemajo vseh njegovih stališč. Predvsem pa je bil svoboden človek, ki je svojo svobodo placal tudi z bolečino ob kontradiktornosti vsakanjega življenja. Dvajset let po smrti je njegovo pričevanje se vedno aktualno in morda danes celo bolj razumljivo kot takrat.

Da se ob Pasolinijevem imenu se vedno v marsikom vzbudijo močni emocionalni nagibi je v končnem nagovoru poudaril tudi Nico Naldini, koordinator pripravljanega odbora, tako da je bilo treba med pripravami premostiti marsikatero nasprotovanje. Razstava vsekakor ni samo ilustrativna, ampak zahteva aktiven pristop gledalca. V različnih sklopih je predstavljeno Pasolinijevo raznoliko ustvarjanje, v literaturi, slikarstvu, gledališču in filmu, obenem pa okolje furlanskega podeželja, v katerem so bile v določenem smislu spocete umetnikove intuicije.

Otvoritveno slovesnost sta zaključila igralca Fabiano Fantini in Paolo Bonacelli, ki sta prebrala nekaj Pasolinijev poezij v furlanskem in v italijanskem jeziku.

BTP

BUONI DEL TESORO POLIENNALI
Z DESETLETNO ZAPADLOSTJO

■ Obveznice BTP se koristijo od 1. septembra 1995 in zapadejo 1. septembra 2005.

■ Obveznice dajejo letno **10,50%** bruto obresti, izplačljive 1. oktobra in 1. aprila za vsako leto trajanja posojila, z izvedenimi davčnimi odbitki.

■ Obveznice so dodeljene z dražbo, ki je rezervirana bankam in drugim pooblaščenim operaterjem, brez osnovne cene.

■ Dejanski čisti donos prejšnje prodaje desetletnih BTP je znašal letno **9,91%**.

■ Cena, ki bo iznešena na dražbi, in efektivni donos bosta objavljena v časopisu.

■ Obveznice se lahko rezervirajo pri okencih Banca d'Italia ali pri bančnih zavodih do 11.30 dne **29. avgusta**:

■ Ceno, ki bo iznešena na dražbi, bo treba vplačati **1. septembra**.

■ Za rezervacijo in nakup obveznic ni predvidena nikakršna provizija.

■ Obveznice so v ponudbi v svežnjih po najmanj 5 milijonov lir.

■ Podrobnejše informacije nudi vaša banka.

ADRIA
ADRIA AIRWAYS

SLOVENSKI LETALSKI PREVOZNIK

**IZ LJUBLJANE V
BARCELONO, FRANKFURT,
LONDON, MÜNCHEN,
ISTANBUL, MOSKVO,
KOPENHAGEN, PARIZ,
PRAGO, RIM, SKOPJE, SPLIT,
TIRANO, DUNAJ, ZÜRICH**

Informacije in rezervacije:

- ADRIA AIRWAYS, Ljubljana, Kuzmičeva 7, tel. 061/131-81-55
- prodaja vozovnic Ljubljana, Gosposvetska 6, tel. 061/313-312
- ADRIA AIRWAYS, Maribor, Cankarjeva 3, tel. 062/27-038, 26-155
- ADRIA AIRWAYS, Koper, Pristaniška 45, tel. 066/38-458, 38-512

MIROVNIŠKA MANIFESTACIJA

Pred zaprtimi vrati hrvaškega konzulata

Zelo skromna udeležba - Polemika o prosrbski pristranskosti

Napovedana in delno osporavana mirovniška manifestacija pred hrvaškim konzulatom se je odvila včeraj v Ul. Timeus ob sicer zelo omejeni udeležbi nekaj desetih manifestantov, ki bi bili skoraj neopazni brez številnih policistov, karabinjerjev, fotografov, snemalcev in novinarjev - tudi s Hrvaske, od koder so poslali radijskega in televizijskega dopisnika, novinarja uradne tiskovne agencije Hina in zagrebskega Vjesnika.

Manifestanti so z letaki in s transparenti (»Če hočeš mir, pripravi mir«, »Nacionalizmi povzročajo vojno« in »Multietnična in antifasistična Hrvaska«) obsodili nedavno vojaško akcijo, s katero je Hrvaska spet zavzela Krajino. Ni pa jim uspelo, da bi svoj do-

kument izročili hrvaškemu konzulu.

Na Ul. Timeus ni bilo predstavnikov večine organizacij, ki so sicer podpisale skupni dokument - jabolko spora, zaradi katerega je hrvaško predstavništvo odklonilo razgovor. Konzul Miroslav Bertosa je mirovnikom sicer priznal, da so verjetno v dobri veri, vendar »na tej manifestaciji ne ločujejo zrtve od krvnikov, ne priznajo dejstva, da Hrvaska ni zasedla ničesar, pač pa integrirala svoj teritorij v mednarodno priznanih mejah. Nesprejemljiv je tudi apel, naj se predsednika Tudžmana razglasi za vojnega zločinca in naj se trzaska trgovinska zbornica ne udeleži prihodnjega zagrebskega velesejma. S tem v zvezi hočem najja-

viti, da smo skupaj z veleposlanikom in z zagrebškim županom povabili trzaskega župana Illyja na obisk v Zagreb. Hrvaska je vedno bila za mirno reševanje sporov in za mednarodno sodelovanje, toda prav srbska stran v Krajini ni spoštovala teh načel. Glede srbskih beguncev iz Krajine pa so žrtve brezumno in nasilne velikosrbske politike, saj jih je sam srbo-krajinski voditelj Martić pozval, naj zapustijo Krajino, medtem ko jim je predsednik Tudžman zagotavljal majnsko zaščito po evropskih standardih.«

Manifestanti so seveda konzulove očitek zavrnili: »To nikakor ni manifestacija proti Hrvaški in njenemu ljudstvu, pač pa proti njenemu nacionalističnomilitarističnemu vodstvu. Glede hrvaške zasedbe ali osvoboditve Krajine pa je kakor s Trstom 1. maja 1945- za ene so jugoslovanski partizani Trst osvobodili, za druge pa ga zasedli... Vsekakor je za nas mirovnike vsaka vojaška akcija nesprejemljiva, spore je treba rešiti izključno s pogajanjmi, ker samo mir lahko zagotovi mir. Danes smo tu, ker obsojamo nasilje, teptanje pravic manjšin - tudi italijanske v hrvaški Istri - pomanjkanje prave demokracije in hrvaški nacionalizem nasploh,« so med drugim povedali udeleženci protestnega shoda.

Se najbolj ostro pa so zavrnili očitek pristranskosti: kako to, da se se nikoli niso protestno zbrali pred srbskim konzulatom?

V Trstu - trdijo - je bila prva manifestacija v Italiji proti vojni v nekdanji Ju-

goslaviji in to 30. junija 1991, se za časa desetdnevne vojne v Sloveniji. Od takrat so priredili veliko manifestacij in pobud za mir, zadnja je bila konec julija na Trgu Unità in to prav proti srbskim pokolom v Zepi in Srebrenici.

To je sicer res, res pa je tudi, da jih na Furlanski cesti se ni bilo: »Nismo manifestirali pred jugoslovanskim predstavništvom, ker ni v mestnem središču. Temu ne gre pripisati nobenega političnega pomena, gre samo za fizično, topografsko dejstvo,« se je zagovarjal mladenič, ki je delil letake.

Očitek pristranskosti odvrca tudi deželni svetovalec Skp Monfalcon: »Pete smo si izbrusili (dobesedno: obrabili smo podplate) zato, da smo manifestirali proti vojni, za mir in ne sprejemamo takih očitkov.« Drugačnega mnenja pa je anarhist Venz: »Če ne bomo sli prihodnji teden se pred srbski konzulat, potem ko smo danes pred hrvaškim, se bomo osmesili...«

DEBELI RTIČ / DVOJEZIČNA KOLONIJA

Govoreča zemlja v prikazu mladih

Na zaključni prireditvi udeleženci prikazali, kar so se naučili v teku tega tedna

Včeraj se je v Mladinskem centru na Debelem rtu pri Ankaranu zaključila enotedenska kolonija za otroke od enajstega do petnajstega leta, ki so jo skupno priredili ZSKD, ZKO, Društvo prijateljev mladine s Kopra ter združenje Lupusinfabula iz Trsta. Glavna tema letovanja Spoznajmo Istro - Spoznajmo se v Istri 1995 je bila Zemlja.

Včeraj se je v Mladinskem centru na Debelem rtu pri Ankaranu zaključila enotedenska kolonija za otroke od enajstega do petnajstega leta, ki so jo skupno priredili ZSKD, ZKO, Društvo prijateljev mladine s Kopra ter združenje Lupusinfabula iz Trsta. Glavna tema letovanja Spoznajmo Istro - Spoznajmo se v Istri 1995 je bila Zemlja.

in Metko Kovac so se podali na ekskurzijo v Glinščico in vasi dolinske občine ter na izlet v dolino Dragonije. Ostale dni pa so bili zaposleni z delavnice kreativnega pisanja, kiparstva, izdelovanja instrumentov in folklorne. Za zadnji dan so priredili multimedijško predstavo pod naslovom Otroci Zemlje (foto Balbi), kjer so prikazali to, česar so se v teh dneh s pomočjo mentorjev naučili. V slovenscini in v italijanscini so prebrali zgodbe o našem planetu, ki so jih sami napisali, zaplesali so v cast materi Zemlji ter okrasili drevo in mu zapeli. Ob koncu so otroci se zaplesali s starsi, vzgojitelji pa so vsakemu izmed njih podelili spominček. Pripravili so tudi glasilo z naslovom Govoreča zemlja. Bogastvo, ki so si ga v tem tednu s spoznavanjem različnih kultur pridobili, bo nedvomno ostalo v njihovih srcih kot enkratni, trajen spomin.

SALEŽ / RAZISKOVALNI TABOR

Tabor Zgonik '95 poteka po začrtanih smernicah

Mladinski raziskovalni tabor Zgonik '95 se pregiba v svojo drugo polovico. Včeraj so se mladi raziskovalci zbrali na sestanku, da bi skupaj pregledali opravljeno delo. S svojim prvim tednom raziskovanja so raziskovalci in mentorji kar zadovoljni. »Mislim, da je vsem skupen pozitiven vtis«, je bil mnenja mentor Milan Pahor. Mladi raziskovalci so na taboru porazdeljeni v tri skupine, etnološko, zgodovinsko in toponomastično, katere vsaka iz svojega zornega kota obravnavajo življenje v zgoniški občini. Iz poročil, ki jih je za včerajšnji sestanek pripravila vsaka skupina, je razvidno, da je bila večina nalog izpolnjenih in da poteka delo po začrtanih smernicah. Dober potek raziskovanja omogočajo tudi informatorji in vascani, ki večinoma radi sodelujejo. Danes si bodo mladi raziskovalci privoščili zabavo na Kraski ohceti, z novim tednom pa jim preostaja še nekaj dni raziskovanja. Obracun svojega dela, odkritja in dosežke pa bodo javnosti predstavili v petek, 1. septembra v prostorih občinske knjižnice v Salezu s pričetkom ob 20.30.

Obalno cesto odprejo jutri, Barkovljanom pa to ni dovolj

Obalno cesto bodo jutri spet odprli za promet. To so nam povedali včeraj mestni redarji, ki pa opozarjajo, da problem s tem še ni rešen, kajti za zagotovitev popolne varnosti bodo potrebna še nadaljnja dela. Prometnice zato ne gre obremenjevati in kdor le more, naj izbere kako drugo vpadnico, a ne le Furlansko cesto.

Zapora Obalne ceste je povzročila spet hude težave Barkovljanom, zlasti tistim, ki stanujejo v ulicah San Bortolo in Perarolo. Tod vozijo tudi avtobusi in tovornjaki, ki so prizadejali krajanom precej gmotne skode, za katero bodo zahtevali odškodnino. V pismu županu Illyju zahtevajo, naj se na mestnem nabrežju, na Trgu Dalmazia in pri železniški postaji namestijo opozorilni napisi, da Obalna cesta ni prevozna. No, zdaj bo, a za koliko časa?

Primorski dnevnik

Lastnik: ZIT d.d. Založništvo tržaškega tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - PRAE d.d. — Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715

Tisk: EDIGRAF, Trst

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24, maja 1, tel. 0481-533382, fax 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax 0432-730462
Ljubljana, DFM, Slovenska 54, tel. 061-1313121, fax 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax 0463-318506

Prodajno naročninska služba

Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24, maja 1, tel. 0481-535723 fax 0481-532958

Ekonomski propaganda: Publist SRL

tel. 040-7796611, fax 040-768697
Slovenija: ATELIER IM - Ljubljana
tel. 061-1262044, fax 061-224943

Cene oglasov

Italija: 1 oglasni modul (širina 1 stolpec, višina 28 mm) 100.000 LIT,
finančni in legalni 150.000 LIT, ob praznikih povisek 20%; mali oglasi
1000 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sozolja po formatu. IVA 19%

Cena: 1.500 LIT - 55 SIT

Naročnina za Italijo 430.000 LIT

Postni tr. PRAE DZP st. 11943347

za Slovenijo: mesečna 1.710 SIT, plačljiva preko DISTRIEST,
Partizanska 75, Sezana, tel. 067-73373

Registriran na sodišču v Trstu št. 14 z dne 6. 12. 1948

Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

Fiera di Pordenone

49. Mednarodni Vzorčni Sejem v Pordenonu
2.-10. september '95
Urniki: delavniki 16-23, sobota in nedelja 10-21

Campionaria

POLN KOVČEK IDEJ

- Oprema kopalnic • Bioarhitektura
- Habitat, bivanje in gradnja stanovanj
- Kmetijstvo • Gradbeništvo
- Enogastronomija • Zdravništvo
- Turizem in prosti čas

CARD GRANDE FRATELLO
salon informatike in telematskih uslug

INTERNET:
<http://www.uniud.it/fierapn/welcome.html>

KRAŠKA OHCET / ZAKLJUČNI DAN KULTURNE IN ETNOGRAFSKE PRIREDITVE

Peter in Nevenka si danes obljubita večno zvestobo

Sinoči so prepeljali balo z nevestinega doma v Kraško hišo

Peter se je urno povzpел k Nevenki (Križmančič/KROMA)

Poziv nošam

Zadruga Naš kras in KD Kraški dom vabita vse lastnike in lastnice narodnih nos, da se v čim večjem številu danes udeležijo 17. Kraske ohceti. Zborna mesto je ob 9.30 pred cerkvijo na Tabru, kjer bo ob 10. uri poroka, nato pa slavnostna povorka do Kraske hiše v Repnu. Prejšnje Kraske ohceti se je udeležilo več kot 300 narodnih nos. Organizatorja pričakujeta, da bo tudi letos tako, saj je prav od števila narodnih nos odvisen uspeh te naše največje etnografske manifestacije v naši pokrajini.

Pa smo že tu: danes zjutraj ob 10. uri si bosta Nevenka in Peter obljubila večno zvestobo v starodavni repentaborski cerkvici. Od cetrta sta v veselje vseh ljubiteljev ljudskih običajev obudila kraske zenitovanjski obred: po veseli dekliscini in fantovscini so vsi, ki so prisli v Repen v petek zvečer, lahko prisostvovali lepi ljudski navadi petja podoknice nevesti. Zenin je seveda izbral med prijatelji tiste, ki najbolje pojejo ter se v spremstvu številnih radovednežev odpravil v pojočem sprevedu k Jakopinovim, kjer ga je na okencu čakala njegova Nevenka. Slovenske ljudske pesmi so odmevale, Nevenka se je raznežila in Petra spodbujala, naj brz pristavi »lojtrco« in prihiti k njej... Zal pa je ubrano moško petje zbudilo tudi radovedno »staro mater«, ki je z nina nahrulila: »Mi nejsmo tje! anga fanta, ki bi prsou u hišo po lojtri, ma skuze vrata!« ter na Petra in družino zli-la vazo vode, da bi jih »ohladila«. Navihani zenin pa si ni mogel kaj, da ne bi bodoči taseči skupaj z družino zapel »Žabe...« in urno

splezal po lojtrci k svoji ljubljenci, zavriskal, pozdravil s klobukom in...okence se je zaprlo, zbrana družba pa je ubrala »Rompompom mi ne gremo domov...« ter se razkropila po bližnjih osmicah.

Sinoči so, kot velevala tradicija, prepeljali balo s Cola v Kraško hišo. Volovsko vprego pa so letos morali zamenjati s konjsko, ker v okolici ni bilo več dovolj krepkih volov za ta »posel«.

Po napornih pripravah bosta danes mlada dva končno zaplesala v zakonski stan; dan bo za mladi par verjetno najsrečnejši, pa tudi najdaljši: zenin se bo (verjetno po neprespani noči) že uro pred poročnim obredom odpravil s sprevedom narodnih nos iz Kraske hiše do nevestinega doma, od tod pa bosta Peter in Nevenka skupaj stopila do cerkve novemu, skupnemu življenju naproti. Ob 13. uri bo na vrsti se zadnji tradicionalni obred in sicer predaja neveste v Kraški hiši. Potem pa je za vse, svate in gledalce, skupaj z novopecenima zakoncem obvezna zabava na vaskem trgu in ples do pozne noči ob zvokih ansambla Krti.

Program

-Ob 10. uri odprtje osmic in razstav,

-ob 9. uri odhod z nina s sprevedom iz Kraske hiše v Repnu,

-ob 9.30 zborna mesto svatov pred cerkvijo,

-ob 10. uri sv.masa - poroka,

-ob 13. uri predaja neveste v Kraški hiši v Repnu,

-od 17. ure dalje ples z ansamblom Krti.

PIZZERIA - GOSTILNA

»VETO«

DEBENJAK NADA
in FABRIZI ERINO snc

Pec na drva

OPCINE

Proseška ulica 35

Tel. (040) 211629

ob torkih zaprto

DARILA ZA KRAŠKO OHCET

Narodna nosa za ženina - darilo Slovenske kulturno-gospodarske zveze.

Narodna nosa za nevesto - prispevek občine Repentabor.

Zlata poročna prstana - darilo zlatarne in urarne Malalan z Opčin.

Obutev za nevesto in ženina - darilo trgovine s cevliji Malalan z Opčin.

Poročno potovanje na Palmo di Majorca - darilo turistične agencije Aurora/Atlas.

Poročni sopek in nageljni - darilo cveticarne Svagelj z Opčin.

Hranilna knjizica s 600.000 lirami - darilo Trzasko kreditne banke.

Hranilna knjizica s 600.000 lirami - darilo Združne kraske banke.

Poročni kolač - darilo pekarnice Cok z Opčin.

150 litrov vina - darilo Kmečke zveze.

Enoletna naročnina na Primorski dnevnik - darilo PRAE.

Zakonska zimmica - darilo trgovine pohistva Korsič.

Oblikovan lopar Bogomile Doljak - darilo Lesnine Bor.

Umetniška slika - darilo slikarja Stanota Zerjale iz Boljunca.

Dveletna naročnina na mesecnik Mladika - darilo Založbe Mladika.

Stenski kroznik - darilo Gabrijele Ozbic - delavnice Ars Cretaria.

Košara izbranih mesanic kave - darilo podjetja Cremcaffè.

12 steklenic vina - darilo kmetije Milic iz Zagradca.

Par ročno tkanih in vezenih brisac - darilo Magde Starec Tavcar.

Sitotisk Rada Jagodica na kraske tematiko - darilo Zveze slovenskih kulturnih društev.

Krajevni leksikon Slovencev v Italiji, Trzaska pokrajina - darilo Trzasko knjigarnice.

Klesana vaza iz kraskega kamna - darilo Kamnoseštva Zidaric iz Sempolaja.

Kdor zeli se kaj darovati, naj to sporoči uredništvu našega dnevnika na telefonsko številko 77 9 66 00, darilo pa izroči v turistični agenciji Aurora v Ul. Milano 20.

RESTAVRACIJA

Col 1

Tel. 327113

Fernetiči

Tel. 211460

hotel restavracija

Furlan

REPENTABOR

Tel. 327125

K

HOTEL RESTAVRACIJA KRIŽMAN

Repen 76

Tel. 327115 - 327468 - Fax 327370

zaprto ob torkih

BUFFET - PIZZERIA

»da RINO«

KOSILA - VEČERJE
PIZZE
OPOLDNE IN ZVEČER

OPCINE - Narodna ul. 65

Tel. 213821

ob nedeljah zaprto

PUPV04

pupis d.o.o.
POHIŠTVO

SESLJAN 59/B - Tel. / fax: 299269

Izbira modernega, stilnega
in rustikalnega pohištva

POHIŠTVO

ARCOBALENO

NAČRTOVANJE POHIŠTVA PO MERI

Devin - Tel. / fax: 208559

GOSTILNA

Škabar

Najemnica Milena Zagar

Repen 70

Tel. 327117

Gostilna

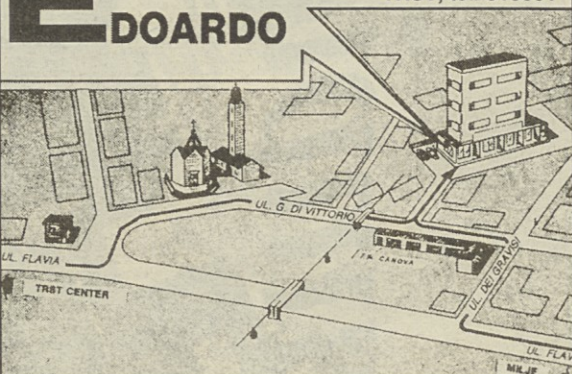
»Pod Tabrom«

Četrtek zaprto

Col 8 (Repentabor) - Tel. 040/327120

**EMOBILI
DOARDO**

Ul. G. di Vittorio 12-12/1
TRST, tel. 813301

Pekarna - slaščičarna

ČOK

dnevno sveže
domače pecivo
in vse vrste kruha

OPCINE

Narodna ulica 57 - Tel. 213645

HOTEL - RESTAVRACIJA

»LANARO - VOLNIK«

Za slavnostne priložnosti v prenovljenih prostorih
Repen 151 - Tel. 327349

OGLASE

ZBRAL

PUBLIEST Srl

TEL. 040 - 7606529

FAX 040 - 768697

**ZADRUŽNA
KRAŠKA
BANKA**

Tvoja domača banka

Tel: (040) 21491

Sedež: Opčine - ul. Ricreatorio 2

Podružnice

TRST - Trg Libertà, 5

NABREŽINA - Trg Sv. Roka, 106

SESLJAN - 44

BAZOVICA - Ul. Gruden, 23

Na ogled umetna obrt Pokušnja žlahtne kapljice

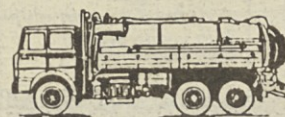

Za Kraško ohcet sta Kraška hiša in pokrajinski muzej še posebej vabljiva; na ogled sta namreč dve zanimivi razstavi: v Kraški hiši si obiskovalci letošnjega ljudskega praznika lahko ogledajo umetniške izdelke zamejskih obrtnikov (skulpture iz kraškega kamna, lesa, poslikana keramika, ročno tkanje, skrinje, zlatarske dragocenosti itd., ki izpričujejo tesno navezanost umetnika-obrtnika na rodni Kras), razstava bo odprta od 10. do 12. ure ter od 15.00 do 24.00 ure. Pokrajinski muzej obenem vabi poznavalce domače kapljice s svojo razstavo ustekleničenih vin z zaščitnim poreklom. (Foto Krizmančič/KROMA)

Promet v Repnu

Župan občine Repentabor je v zvezi s potekom Kraske ohceti prepovedal prometa in parkiranja avtomobilov na notranjih cestah v Repnu. Danes bo zaprta za promet tudi cesta, ki pelje na svetisce na Tabru od 6. do 14. ure.

DANEV

PRAZNIJENJE GREZNIC
IN ČISTILNIH NAPRAV

ČIŠČENJE ODOČNIH
KANALOV Z
VODNIM PRITISKOM

VZDRŽEVANJA
IN POPRAVILA
ČISTILNIH NAPRAV

OPČINE - UL. PEONIE, 3
Tel. (040) 211336 - 213592 - Fax (040) 214802

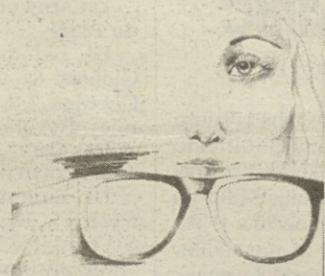
darilni predmeti
bomboniere

Viviana
A. Kriznic & C. s.a.s.

Opčine - Narodna ulica 44/b tel. 040/213124

optika malalan

34016 opčine (ts) - tel. (040) 213957 - proseška ulica 6

NOVA UPRAVA podjetja

GRADBENI MATERIAL

Edoardo Ferroglija

ex Daneu

Opčine - Proseška ul. 13 - Tel. 211044
Odprto ob sobotah - zaprto ob ponedeljkih

nuova
Tecnoutensili SAS

BOGATA IN UGODNA PONUDBA

- STROJI ZA OBRTHKE, ORODJE, NADOMESTNI DELI, REPRMATERIAL
- ŽELEZNINA
- ŽAGE VSEH VRST, ROČNE MOTORNE KOSILNICE IN VRTNE KOSILNICE

OPČINE - Proseška ul. 7
Tel. & faks: 212397

**OPREMA
LANZA**

D. C. 202 - Kržišče Prosek - TRST - Tel. 225498

POPOLNA PRENOVLJENA RAZSTAVA:

široka izbira kuhinj, stolov, miz; "kit" sestavljiv program za opremo uradov in konstrukcijo omar v klasičnem, rustičnem ali modernem stilu; oprema za vrtove.

Mladostni programi s tradicionalno kakovostjo po današnjih cenah.

TABOR

- domači mlečni proizvodi
- od julija dalje vam nudimo vsak dan tudi sveže mleko

**ZADRUŽNA
KRAŠKA MLEKARNA**

Col 73 - Repentabor

Tel. 327427

Fax 327092

Urniki avtobusov za Kraško ohcet

Z Opčin (tramvajska postaja) v Repen:

Ob 8.10, 8.40, 9.10, 9.40, 10.10, 10.40, 11.10, 12.10, 12.40, 13.10, 14.10, 14.40, 15.10, 16.10, 16.40, 17.10, 18.10, 18.40, 19.10, 20.10 in ob 21.10.

Iz Repna na Opčine (tramvajska postaja):

Ob 8.40, 9.25, 9.55, 10.28, 10.40, 11.40, 12.28, 12.40, 13.40, 14.28, 14.40, 15.40, 16.28, 16.40, 17.40, 18.28, 18.40, 19.40, 20.28, 20.40 in 21.40.

S Proseka v Repen:

Ob 10.15, 12.15, 14.15, 16.15, 18.15 in ob 20.15.

Iz Repna na Prosek:

Ob 8.51, 10.51, 12.51, 14.51, 16.51 in ob 18.51.

ZLATARNA - URARNA

SOSSI

OPČINE
NARODNA UL. 44
TEL. 211641

Diamant - za vedno.

*Diamantni prstan.
Izpoved ljubezni.*

Izberi ga tu.

Dragulji

malalan

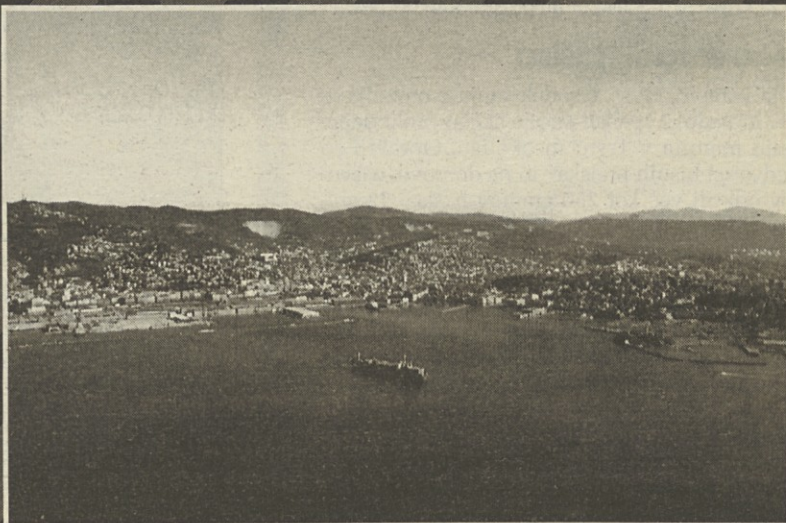
OPČINE - TRST - NARODNA UL. 28 - TEL. 040/211465

**OGLEJTE SI RAZSTAVO
V KRAŠKI GALERIJ**

Od leta 1949 Vaša Draguljarna

DIMENSIONE DIAMANTE

**Banka,
ki govori
tvoj jezik.**

**BCTKB BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA**

TRST Ul. Filzi 10 tel. 040/67001

Agencija Roian trg Tra i Rivi 15/A, tel. 4116

Agencija Stara mlina Ul. Carducci 41 tel. 040/636311

Agencija Domjo 227 Dolina (San Dorlgo della Valle) tel. 040/831131

Cividale, Ul. Carlo Alberto 17 tel. 0432/730314

OBLETNICE / PETDESET LET ZSKD

Proslava celovit prikaz zamejske ustvarjalnosti

Zasnovali so spored, ki izpostavlja pomen žive kulture

Proslava ob 50-letnici Zveze slovenskih kulturnih društev zeli biti po svoji vsebini večnamenska. Kot je razvidno iz programa celotne prireditve, se bo preteklost prepletala s sedanjim kulturnim ustvarjanjem. Zaobjela bo vso deželno stvarnost, kjer živijo Slovenci v Italiji in jo zabeležila tako generacijsko kot izrazno. Proslava zeli biti kulturni praznik in naglasiti podtalne vezi, ki se iz včerajšnjega dne vijejo v prihodnost. Razstave, predstavitev knjižnih novosti, koncert in množični zaključek želijo opozoriti na življenjskost tukajšnjega slovenskega kulturnega in umetniškega izrazanja, na solidarnost in soočanje z dobromislečimi italijanskimi sosedi. Z vsebinsko pestrostjo se ZSKD predstavlja kot organizacija, ki s

ponosom ohranja svojo tradicijo, a je hkrati občutljiva na pekoče probleme današnjega časa. Predvsem pa hoče izpostaviti pomen in problem žive kulture, ki ostaja v sodobnem svetu pogoj cloveske in narodne identitete. Razčlenjen in večplasten program želi združiti slovenske ljudi ob razmišljanju in prazniku, v iskanju odgovorov na kruta vprašanja sedanjosti in v zadoščenju, da je naša skupnost, in to tudi po zaslugi organizacije, kot je Zveza, se vedno ohranila svoje korenine in medeloveske vezi v vedno bolj razslojenem svetu. V tem smislu je program se najbolj zgovoren.

Proslava bo potekala s pokroviteljstvom Občine Dolina in v sodelovanju s Komisijo za kulturo pri SKGZ.

Petek, 8. septembra
Ricmanje
Babna hiša ob 18. uri Začetek prireditve
Odprtje razstave mladih likovnih ustvarjalcev iz Trsta, Gorice in Benečije
Dolina
Ob 19.30 Nastop godbe Breg
Galerija Torkla ob 20.00 Odpri fotografije razstave posvečene Sasi Oti
Sledi na K'luzi v Dolini predstavitev knjižnih novosti
Nastopi zborov MePZ Primorec-Tabor, ZPZ I. Grbec in MoPZ Valentin Vodnik.
Sobota, 9. septembra
Prebeneg - ob 20. uri
KONCERT ZA SOZITJE
Dobrodelni rock-koncert z nastopom domačih glasbenih skupin in siciljskega ansambla etnorock glasbe Agricantus
Nedelja, 10. septembra
Dolina
Na Gorici ob 18. uri
OSREDNJA PROSLAVA
Zborovski, godbeniški in instrumentalni nastopi skupin s Trzaska, Goriskega, Benečije in Režije. Pozdravi gostov in govor predsednika ZSKD. Vezna beseda o preteklosti ZSKD zabeležene z mislimi njenih predsednikov.

SALEŽ / JUTRI PRI BUDINOVIH

Koncert pianistke Katje Milič

Zbrana sredstva bodo namenili obnovitvi spomenika NOB

Jutri ob 20.30 bo v Salezu na borjaku pri Budinovih (številka 32) koncert priznane pianistke Katje Milič. Za organizacijo koncerta je poskrbel odbor za preureditev spomenika v sodelovanju s kulturnim društvom Rdeca zvezda. Zbrani denar bo namenjen popravilu vaskega spomenika. Udeleženci bodo ob vhodu dobili program. V naprej naj omenimo samo, da vsebuje skladbe Bacha, Beethovna, Chopina in Rahmaninova. Katja Milič nam je zagotovila, da je program vsem dostopen. V primeru slabega vremena bo koncert v društvenih prostorih.

NOVICE

Že spet morski pes

Pred barkovljansko obalo so včeraj opazili morskega psa. Pristaniška kapitanija je nemudoma odredila, da v vseh kopalščih dvignejo rdečo zastavo, znak za kopalce, da je spet na obisku morski pes.

V ječo zaradi hašiša

Trzaski karabinjerji so v sodelovanju z orožniki iz Bocna in Padove speljali široko akcijo proti razpečevanju mamila v Trstu in okolišu. Opravili so dvaindvajset hišnih preiskav in na domovih zasvojenecv odkrili več kot 250 gramov hašiša, 22 gramov snovi za pripravo mamil, tehnične in raznovrstne drug material. Trinajst oseb so prijavi sodstvu zaradi nezakonite posesti mamila, a jih pustili na prostosti, enega mladince pa so uklenili v lisice in popeljali v zapor; to je 20-letni Tržačan F. T. Poleg tega so javili sodišču imena 24 narkomanov. Pri akciji so karabinjerji uporabili tudi dresirane pse.

Pes odkril mamilo

Financirji so pri avtocestni postaji pri Moscenicah odkrili s pomočjo dresiranega psa manjšo količino hašiša v avtomobilu, v katerem sta se peljala dva trzaska disk-jockeyja, namenjena na delo v Veneto. Na domu voznika so odkrili še nekaj mamila, za skupnih 8 gramov. Zaradi nedovoljene posesti mamila so ga prijavi sodstvu, vendar je ostal na prostosti.

Mladi romski tatiči

Policisti letečega oddelka so v Ul. Boccaccio opazili štiri sumljive mlade Rome, ko so pravkar stekli iz veže nekega poslopja. Ustavili so jih in jim nasli velike izvijače, ki jih lahko rabijo za vlamljanje v stanovanja. Prijavili so jih, vendar na prostosti, ker so se mladoletni.

NASLOV NAJLEPŠE MANEKENKE

Na zaključnem defileju tudi Jasmina Štrekelj

V torek bo ob 20.30 na italijanski televizijski mreži Canale 5 pričakovani finale lepote tekmovanja Bellissima 1995. Z glasovanjem s pomočjo ženskega tečnika Grazia jih je bilo od prvotnih 3100 prijavljenih za zadnji večer izbranih le štirideset. Dekleta se že več kot deset dni mudijo v kraju Gabicce Mare, kjer se pripravljajo za nastop. Med njimi je tudi ses-

tajstletna Jasmina Štrekelj (na fotografiji) z Opcin, ki je uspešno sodelovala že na raznih tekmovanjih v Sloveniji. Kdor želi, da se prikupna manekenka s Krasa čim boljše povrste, lahko med oddajo poklice na telefonsko številko 144-000-999 in glasuje za številko 38. Poleg nje je na tekmovanju se Marlena Kovacic iz Milj, za katero lahko glasujete s številko 22.

VČERAJ-DANES

Danes, NEDELJA,
27. avgusta
MONIKA

Sonce vzide ob 6.19 in zatone ob 19.53 - Dolžina dneva 13.34 - Luna vzide ob 7.39 in zatone ob 20.12.

Jutri, PONEDELJEK,
28. avgusta
AVGUSTIN

VREME VČERAJ OB 12. URI: temperatura zraka 24,3 stopinje, zračni tlak 1010,1 mb raste, veter jugozahodnik 6,5 km na uro, vlaga 70-odstotna, nebo jasno, morje skoraj mirno, temperatura morja 24,1 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Dennis Lakatos, Mauro Scozzari, Maggie Cosmini, Francesco Carlos Guerrero Manfut, Valentina Trevisan, Samuele Ciuffi, Marco Balducci.

UMRLI SO: 85-letni Antonio Misdaris, 74-letni Antonio Chilà, 89-letna Vanda Giraldi, 88-letni Mario Miot, 83-letni Eliseo Lodolo, 83-letni Mario Serra, 87-letna Maria Kravanja, 82-letna Maria Kobau, 80-letna Andreina Barba, 80-letni Carlo Rocconi.

LEKARNE

NEDELJA, 27. avgusta 1995
Lekarne odprte od 8.30 do 13.00

Ul. Baiamonti 50, Trg Gioberti 8 - Sv. Ivan, Trg Oberdan 2, Milje - Mazzinijev drevored 1, Sesljan.
Lekarne odprte od 13.00 do 16.00

Ul. Baiamonti 50 (tel. 612325), Trg Gioberti 8 - Sv. Ivan (tel. 54393), Milje - Mazzinijev drevored 1 (tel. 271124).

SESLJAN (tel. 414068) - samo po telefonu za najnужnejše primere.
Lekarne odprte od 16.00 do 20.30

Ul. Baiamonti 50, Trg Gioberti 8 - Sv. Ivan, Trg Oberdan 2, Milje - Mazzinijev drevored 1.

SESLJAN (tel. 414068) - samo po telefonu za najnужnejše primere.

NOCNA SLUŽBA
Lekarna odprta od 20.30 do 8.30
Trg Oberdan 2 (tel. 364928).

Od PONEDELJKA, 28. avgusta, do NEDELJE, 3. septembra 1995

Normalen urnik lekarn od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30

Lekarne odprte od 13.00 do 16.00

Ul. Oriani 2 (tel. 764441), Miramarski drevored 117 - Barkovlje (tel. 410928), Milje - Mazzinijev drevored 1 (tel. 271124).

BOLJUNEC (tel. 228124) - samo po telefonu za najnужnejše primere.

Lekarne odprte od 19.30 do 20.30

Ul. Oriani 2, Miramarski drevored 117 - Barkovlje, Trg Cavana 1.

BOLJUNEC (tel. 228124) - samo po telefonu za najnужnejše primere.

NOCNA SLUŽBA
Lekarna odprta od 20.30 do 8.30

Trg Cavana 1 (tel. 300940).

Za dostavljanje zdravil na dom tel. 350505 - TELEVITA

Urad za informacije KZE-USL - tel. 573012.

Urad za informacije KZE deluje od ponedeljka do petka od 8. do 13. ure. - tel. 573012.

Zdravstvena dežurna

sluzba

Nočna služba od 20. do 8. ure, tel. 118, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

Hitra pomoč tel. 118.
Telefonska centrala KZE-USL: 399-1111.

KINO

ARISTON - 21.00
»Vento di passioni«, r. Edward Zwick, i. Anthony Hopkins, Brad Pitt, Julia Ormond.

EXCELSIOR - 17.00, 18.45, 20.30, 22.00 »L'ultimo fuorilegge«, i. Mickey Rourke.

EXCELSIOR AZZURRA - 17.30, 19.05, 20.40, 22.15 »Butterfly Kiss«, prepovedan mladini pod 14. letom.

AMBASCIATORI - 15.30, 17.05, 18.50, 20.30, 22.15 »Free Willy II«.

NAZIONALE 1 - 15.30, 17.05, 18.50, 20.30, 22.15 »L'incantesimo del lago«, risani film.

NAZIONALE 2 - 15.30, 17.05, 18.50, 20.30, 22.15 »Tommy Boy«, i. Chris Farley, Bo Derek.

NAZIONALE 3 - 16.30, 18.20, 20.15, 22.15 »Mr. Destiny«, r. Quentin Tarantino, i. James Belushi.

NAZIONALE 4 - 16.30, 18.40, 20.20, 22.10 »La machine«, i. Gerard Depardieu, prepovedan mladini pod 14. letom.

MIGNON - 16.00 - 22.00 »Erezioni«, prepovedan mladini pod 18. letom.

CAPITOL - 17.00, 18.40, 20.20, 22.10 »Eclisse letale«, porepovedn mladini pod 18. letom.

ALCIONE - Zaprto zaradi pocitnic.

LUMIERE - Zaprto zaradi pocitnic.

PREREDITVE

ZUPNIJSKA SKUPNOST iz Mackolj vabi na praznovanje sv. Jerneja danes, 27. t.m.: ob 11. uri slovesna masa z ofrom za cerkev; ob 18. uri litanije Matere božje, procesija po vasi s kipom sv. Jerneja in z godbo od sv. Antona, govor bodočega novomasnika g. Maksa Suard ter blagoslov voznikov in vozil. Sledi bratsko srečanje za vse.

V CERKVI NA OPCI-NAH bo ob prazniku zupnijskega zavetnika sv. Jerneja danes, 27. t. m. JERNEJEVA NEDELJA: ob 9. uri bo slovesna masa s procesijo okrog cerkve.

SEKCIJA STRANKE KOMUNISTICNE PRE-NOVE dolinske občine toplo vabi na PRAZNIK KOMUNISTICNEGA TISKA, ki bo do 28. t. m. na Krmenki. Danes, 27. t. m. bo igral ansambel Long Slunk in jutri, 28. t. m. Happy day. Danes, 27. t. m. bosta ob 19. uri spregovorila sekcijski tajnik Dario Brajnik in pokrajinski tajnik Giorgio Canciani.

Kioski s specialitatem na zaru in pristno domaco kapljico bodo delovali vsak dan od 10. do 0.1 ure.

JUTRI, 28. t.m., bo ob 20.30 pri Budinovih v Salezu st. 32 KONCERT pianistke KATJE MILIC. Vabljeni!

MLADINSKI ODBOR SLOVENSKE PROSVETE vabi na 5. DRAGO MLADIH, ki bo v parku Marijanisna na Opcinah, Narodna ul. 89 od 31. t. m. do 2. septembra. V certek, 31. t. m. bo ob 16. uri casnikarka Manca Kosir predavala o medijih sedanjosti. V petek, 1. septembra bo ob 10. uri sociolog Franc Trcek govoril o medijih bodočnosti. V soboto, 2. septembra, pa bo ob 10. uri okrogla miza na temo MEDIJI- POLITIKA - PLURALIZEM - ETIKA. Sodelovali bodo

Danilo Slivnik, Vida Petrovčič in Drago Legisa.

MLADINSKI ODBOR SLOVENSKE PROSVETE vabi v okviru 5. DRAGE MLADIH na ogled komedije SUMLJIVA OSEBA v izvedbi KD I. Gruđen iz Nabrezine in v režiji M. Lapornik. Predstava bo v certek, 31. t. m., ob 20.30 v dvorani Finzarjevega doma na Opcinah (Narodna ul. 89).

MLADINSKI ODBOR SLOVENSKE PROSVETE vabi v okviru 5. DRAGE MLADIH na PLES in DRUZABNOST ob zvokih ansambla "Kraski ovčarji", ki bo v petek, 1. septembra, ob 21. uri v parku Marijanisna na Opcinah (Narodna ul. 89).

PD KOLONKOVEC prireja v soboto, 2. septembra od 15.30 dalje na vrt-nariji Alojza Debelisa PRAZNIK SOLATE s sledecim programom: razstava slik prejsnjih praznikov, razstava zelenjave, tekmovanje v sajenju solate ter nagrajevanje ob kozarcku domacega vina.

ARS NOVA v sodelovanju s SK Brdina organizira PRAZNIK HAPPY DAY v Bazovici od 1. do 4. septembra. Zabavali Vas bodo v petek Elvis Presley, v soboto in nedeljo Happy day in v ponedeljek Agropop.

ČESTITKE

Predsednica društva I. Grbec DEVANA je slavila svoj 60. rojstni dan. Vse najboljše in se dolgo let delovanja v nasi sredi ji zeli odbor skupno s pevkami zenskega pevskesa zbora I. Grbec.

Te dni je praznovala v Dolini rojstni dan dijakinja liceja F. Preseren Vanja Glavina, da bi pridno se ucila in da bi bila zdrava in vesela ji zelijo svojci in prijatelji.

Danes si bosta obljubila vecno zvestobo

Dario in Patrizia

Da bi jima bilo zivljenje v dvoje vedno nasmejano, jima zelijo vsi iz Kriza

Na Proseku se danes vzameta nasa draga

Dario Zaccaria in Patrizia Gollia

Obilo sreče, ljubezni in zadovoljstva na novi skupni poti jima iz srca zelijo vsi domaci

ŠOLSKE VESTI

SINDIKAT SLOVENSKE SOLE - tajnistvo Trst obvescaclane, da so v tajnistvu na razpolago izvod delovne pogodbe, službene listine in pokojninske reforme. Vsi solniki, ki jih zgoraj omenjeni teksti zanimajo naj se zglašijo v uradu SSS, Ul. Carducci 8, tel. 370301.

SINDIKAT SLOVENSKE SOLE - tajnistvo Trst obvesca profesorje nizjih in visjih srednjih sol, da so bile 22.t. m. razobesene na oglasni deski solskega skrbnistva v Trstu dokončne lestvice za opravljanje suplenc. Vsi nestalni profesorji imajo do 11.9 možnost za vložitvev prošenj, za opravljanje suplenc na ravnateljstva posameznih sol. Za tovrstne suplence lahko prosijo tako tisti, ki so vključeni v pokrajinske lesvice, kot tisti, ki niso vključeni. Vse informacije in obrazce nudi tajnistvo SSS ob urah poslovanja.

SLOVENSKI DEŽELNI ZAVOD
ZA POKLICNO IZOBRAŽEVANJE
TRST - GORICA

prireja v solskem letu 1995/96 v Trstu naslednje tečaje:

- dveletni poklicni tečaj za uradnike uvozno-izvoznega podjetja - 1100 ur letno
- dveletni poklicni tečaj za natakarje / kuharje - 1000 ur letno
- windows office (windows, winword, excel, access) - 120 ur
- excel 5.0 - 30 ur
- word za windows 6.0 - 30 ur
- works za windows 3.0 - 30 ur
- osnovna informatika - 30 ur
- socialno - vzgojni operater (dokončana višja srednja šola) - 100 ur
- otroška varuška - 60 ur
- zunanja trgovina (za vmesne kadre v podjetju) - 50 ur
- trgovinske dejavnosti (priprava za vpis v REC) - 40 ur
- tehnike prodaje - 30 ur
- angleščina za poslovno uporabo - 80 ur
- varnost in higiena na delu - 20 ur
- podjetniško usposabljanje - 40 ur
- marketing v zunanji trgovini - 20 ur
- degustacija vin in poroka vino-hrana - 40 ur
- biološko in integrirano kmetijstvo - 60 ur
- upravljanje agriturističnega obrata - 40 ur
- vinogradništvo in tehnike kletarstva - 50 ur

Vpisovanje in podrobnejše informacije do 22. septembra t.l. na sedežu Zavoda, ul. Ginnastica 72, tel. 566360 - 569119, vsak dan (razen sobote) od 9.00 do 13.00 ure. Za tečaje iz kmetijstva je vpisovanje tudi na Kmečki zvezi v Trstu, ul. Cicerone 8, tel. 362941.

SLOVENSKI DEŽELNI ZAVOD
ZA POKLICNO IZOBRAŽEVANJE

Tečaj za tehnika informatike v podjetju

(600 ur)

s finančno podporo Evropskega socialnega sklada

- namenjen brezposelnim absolventom višjih srednjih šol
- obiskovanje tečaja brezplačno
- predvidene stipendije

Vpisovanje in informacije najkasneje do 15. septembra 1995 na sedežu Zavoda v Trstu, ul. Ginnastica 72, tel. 566360.

DAROVE in PRISPEVKE

za objavo v časopisu sprejemajo v tajništvo Uredništva PD (tel. 7796600) in preko poverjenikov posameznih društev in ustanov.

Prispevke sprejema tudi urad KRUT - Trst - Ul. Cicerone 8 (prilicije) tel. 360072, s sledečim urnikom:

9.00 - 13.00
od ponedeljka do petka

NAROČNIKOM IN BRALCEM PRIMORSKEGA DNEVNIKA

ki želijo prejemati časopis v kraju letovanja, priporočamo, da nas obvestijo vsaj štiri dni pred odhodom na počitnice na telefonsko številko

7796600 - vsak dan od 12. do 18. ure

ENEL

Società per azioni

AGENCIJA V TRZICU

PREKINITEV ELEKTRIČNEGA TOKA

Obveščamo, da bo zaradi nujnih del na električnem omrežju **prekinjena** dobava električnega toka

V TOREK, 29. AVGUSTA

od 5.45. do 10. ure

v sledečih krajih:

OBCINA DEVIN-NABREŽINA: NABREŽINSKA OBALA MED KOPALIŠČEM "LE GINESTRE" IN NARAVNIM PREDOROM (OBALNA CESTA)

Namenoma smo izbrali dan in uro, ki potrošnikom povzročata najmanj nevšečnosti. Prekinitev toka je potrebna, da se spoštujejo zakonske norme, ki ščitijo varnost delavcev.

Iz varnostnih razlogov je treba ravnati z električnimi napeljavami in aparati, kot da bi bili pod električno napetostjo.

Pozivamo potrošnike, naj ne motijo osebja z zahtevami po informacijah, ker želimo jamčiti načrtovani čas prekinitve električnega toka in da ne bodo moteni varnostni pogoji delavcev.

Nasha obveza je, da izboljšujemo električni servis.

JESTVINE MEZGEC

Specializirane v kuhanem in surovem prsutu ugodno ponujajo ves avgust v trgovini "El Botegher" na trgu Vico - vogal Ul. Risorta 1 (tel. 040/308878)

- surov prsut Galbani: 20 dkg 5.000 lir
- kuhan prsut: 20 dkg 2.500 lir
- mortadela Galbani: 10 dkg 990 lir
- sir "latteria Fontanafredda": 10 dkg 990 lir

ZAVAROVALNICA
ALLEANZA
ASSICURAZIONI

ZARADI OJACITVE IN SIRJENJA DELOVANJA PO VSEM KRASU POSLOVALNICA NA OPCINAH

SPREJME

2 diplomirani osebi za uveljavljanje dodatnega socialnega zavarovanja. Možnost vključitve v organik pri centralni agenciji v Trstu.

Izbirni pogovori bodo v septembru. Poslati »curriculum vitae« na naslov:

ALLEANZA ASSICURAZIONI - Ul. Battisti 14, Trst

Hildegard Bayer

TEČAJI NEMŠKEGA JEZIKA

- ponavljalni tečaji 2 uri na dan od 28. avgusta do 8. septembra

- intenzivni tečaji od ponedeljka do petka 2 uri na dan od 28. avgusta do 6. oktobra.

TRST - Ul. Ginnastica 3, I. nadstropje - Tel. 661050

OBVESTILA

KD V. VODNIK, Majenca, Mladinski krozek, Zadruga Dolga Krona, Zadruga Dolina, dolinska Srenja in uprava občine Dolina vabijo vse vasčane na sestanek, ki bo jutri, 28. t. m., ob 20.30 v Mladinskem krozu v Dolini, da se domenimo za čiščenje vasi, da se kot vaska skupnost dostojno predstavimo ob proslavi 50-letnice ZSKD ki bo pri nas 8., 9. in 10. septembra.

2PZ I. GRBEC iz Skednja obvešča vse pevke, da bo prva vaja jutri, 28. t. m., ob 20.30 in hkrati srčno vabi nove pevke, da se nam pridružijo.

SKUPINA SONCNI ZAREK pri Zadrugnem centru za socialno dejavnost obvešča starše, da je odhod avtobusa za poletni center v Brojnici jutri, 28. t. m., ob 8.30 izpred deželne palače na trgu Oberdan s sledečim urnikom: trg Oberdan 8.30,

Opcine 8.45, Prosek 8.50, Kriz 8.55, Nabrezina postaja 9.05, Sesljan 9.10. Avtobus se vrača po isti poti s prihodom na trg Oberdan ob 17.30.

FOTO KROZEK TRST 80 vabi lastnike zanimivih fotografij, črno bele in barvne (osebnosti, razni dogodki) v naših krajih od leta 1839 do danes, da nam posodijo ali da jih preslikamo in vključimo v fotografsko razstavo, ki bo 15. oktobra istocasno po vseh italijanskih mestih. Razstava je v sklopu FIAF (Federazione italiana associazioni fotografiche), katere je tudi edini slovenski član Foto Trst 80. Vljudno pričakujemo Vas odziv na tel. št. 827256 med 13. in 15. uro. Vnaprej iskrena hvala.

KRUT prireja zdravljenje v Smarjeskih toplicah v dveh izmenah od 27.9. do 6.10. in od 6.10. do 16.10. Vpisovanje in informacije na sedežu krozka v Ul. Cicerone 8, tel. št. 3720062 vsak dan, razen sobot od 9. do 13. ure in od 14.30 do 17.30.

GLASBENA SOLA

Kam po bencin

Danes bodo na Trzaskem obratovalce naslednje crpalke:

AGIP
Largo Piave
Drevored Campi Elisi 59
Largo Sonnino 10
Trg Sansovino 6

MONTESHELL
Rotonda del Boschetto
Ul. Baiaumonti 4
Riva N. Sauro 6/1
Miramarski drev. 233/1
Istrska ulica 212

ESSO
Largo Roiano 3/5
Opcine (cesta 202 - križišče)
Ul. Giulia 2

IP
Riva O. Avgusta 2
Trg Libertà 3
Ul. F. Severo 2/7

ERG PETROLI
Ul. Piccardi 46

API
Ul. Baiaumonti 48

TAMOIL
Ul. F. Severo 2/3

NOCNE CRPALKE
(self service)
TAMOIL - Ul. F. Severo 2/3
ESSO - Trg Valmaura 4
AGIP - Istrska ulica
AGIP - Miramarski drev. 49

NA AVTOCESTAH
(odprte 24 ur)

AGIP
Devin (sever)
Devin (jug)

Prosvetni dom
na Opcinah
danes in jutri

POLETOVA ŠAGRA

Danes ob 19. uri na stop kotalkarjev, ob 20.00 ples z ansamblom **ZVEZDE**.

Jutri ob 19.30 ples z ansamblom **KEYDEA**.

GODBE NA PIHALA IZ RICMANJ vpisuje nove gojence za solsko leto 95/96 od jutri, 28. t. m. do petka 1. septembra ob 17. ure do 21. ure na sedežu godbe (Babna hisa, Ricmanje 64). Sola nudi tečaje za predšolske otroke in individualni pouk trobil, pihal, tolkal in klavirja za otroke od 7. leta dalje.

GLASBENA SOLA PIHALNEGA ORKESTRA BREG sprejema vpisovanje za glasbeno solo pihal, trobil in tolkal. Informacije po telefonu na št. 228642 - Mitja, 228333 - Jadran ali vsak četrtek na sedežu orkestra v Dolini od 20.30 dalje.

SKLAD MITJA CUK obvešča, da deluje poletno središče se od jutri, 28. t. m. do petka 1. septembra ob 8. do 13. ure. Informacije in vpisovanje v uradih na Narodni ul. 126.

SKLAD MITJA CUK obvešča, da je od 29. avgusta dalje vsak torek na razpolago svetovalnica za vzgojo in razvoj. Informacije od ponedeljka do petka na tel. št. 212209 v dopoldanskem casu.

SKLAD MITJA CUK obvešča, da se za odvijajo individualne lekcije iz vseh predmetov kot priprava na solsko leto 1995/96. Informacije od ponedeljka do petka na tel. št. 212289 v dopoldanskem casu.

IZLETI

Kmetijska zadruga v Trstu in Kmečka zveza obveščajo vse udeležence izleta v Avstrijo in Gornjo Radgono ter okolico, da so odhodi avtobusa sledeči: ob 5.10 Lakotisce pred spomenikom, ob 5.20 Dolina pred obcino, ob 5.30 Boljunec na Gorici, ob 5.40 Zabrezec na cesti, ob 5.45 Boršt avtobusna postaja, ob 6.05 Padrice pri baru na cesti, ob 6.15 Opcine pri stari banki HPO, ob 6.30 Prosek pri društveni gostilni in ob 6.45 Sesljan veliko parkirišče.

KRISKA ZVEZA UPOKOJENCEV SPI-CGIL prireja v nedeljo, 17. septembra izlet v "Vo" ob priliki praznika grozja. Vpisovanje v Krizu na tel. št. 220266 ali 200710, v Nabrezini 200007.

MALI OGLASI

PRODAM 2 soda "vetroresina semprieno", po 5 hl in 1 pecljalnik za grozje "inox", 120 cm, 220 V, s tlačilko in 15-metrsko cevjo, v odličnem stanju. Tel. 229326.

POHISTVO KORSIC - TRST - Ul. S. Cilino 38 ima na razpolago po tovarniških cenah orehovo vogalno kuhinjo vogalni divan, knjižne police in še marsikaj! (dokler so v teku obnovitvena dela - pohitite!). Tel. št. 040/54390.

PRODAM majhno hiso z vrtom v občini Dolina. Tel. 228390.

V SEMPOLAJU 4.710 kv. m nezazidljivega terena prodajam. Tel. št. 229126.

STANOVANJE v dobrem stanju 92 kv. m z garazo, Ul. Pascoli (GO) na prodaj. Tel. med 17. in 19. uro na št. 0481/535048.

V STEVERJANU 50 m od glavne ceste prodam 3000 m sadovnjaka z možnostjo preureditve v stavbeno zemljišče. Tel. št. 0481/390238 v večernih urah.

DOMACE slive za marmelado ugodno prodajamo. Tel. št. 420604 po 20. uri ali sporočilo telefonski tajnici.

BOX za avtomobil na Opcinah - Ul. Papaveri dajem v najem. Tel. št. 830013.

PRODAM SUZUKI DR 750 Big, letnik '89, 19.000 km v zelo dobrem stanju. Tel. 040/637321 v jutranjih urah.

UPOKOJENEC isče slovensko upokojenko za skupno prijateljstvo in plesno zabavo. Tel. 040/763653 ob uri obdov.

POMOC za starejšo osebo 3-krat tedensko (15 ur): kuhanje, čiščenje, družba, znanje italijanske iscem. Pismene ponudbe na PUBLIEST, Ul. Montecchi 6, 34137 TRST/TRIESTE pod sifro "Pomoc".

VODILNA KOMERCIALNA DRUŽBA isče sodelavce z lastnim prevoznim sredstvom za organizirano in donosno prodajno dejavnost na območju Krasa in mestnega središča v Trstu. Možnost stalne zaposlitve. Pisati na PUBLIEST, Ul. Montecchi 6, 34137 Trst/Trieste pod sifro "ALAS".

ISCEM vajenca za delo na električnem področju, po možnosti z opravljenim vojaškim rokom. Ponudbe poslati na Publiet Srl, Ul. Montecchi 6, 34137 Trst, pod geslo "Vajenec".

ISCEM zazidljivo zemljišče na Krasu ali v Miljah. Tel. št. 370947.

ISCEM malo stanovanje na Opcinah. Tel. št. 394611 - zvečer.

ISCEM enostanovanjsko hišo. Tel. št. 662023.

ISCEM knjige za prvi razred poklicnega zavoda J.Stefan, oddelek za električne operaterje. Tel. št. 226717.

KUPIM knjige za 4. a razred znanstvenega liceja F. Prešeren. Tel. št. 572612.

IZGUBIL se je pes pasme spinone tedesco, sliši na ime Leo. Tel. št. 214781 - Opcine ali 212351.

OSMICO so odprli pri Batkovich, Repen 32.

OSMICO ima Mario Mokor, Lakotisce 398.

OSMICO ima Stubelj v Sempolaju.

Zapustil nas je nas dragi

Francesco Calzi

Pogreb bo jutri, 28. t.m., ob 12. uri iz mrtvasnice v Ul. Costalunga v gropajsko cerkev.

Zalostno vest sporočajo

zena Sofia, hčerki Pierina in Mira z družino, sestra Milka z družino, vnuki in družine Bilotta

Gropada, 27.8.1995

ZAHVALA

Ganjeni ob tolikih izrazih sočustvovanja ob izgubi našega

Pinota Pellana

se zahvaljujeva vsem, ki so ga spremili na zadnji poti. Posebna zahvala kolegom in nadrejenim XV. oddelka Trzasko občinske uprave in g. zupniku don Eliotu za poslovilne besede.

Zena in hci z družino

Barkovlje, 27.8.1995

ZAHVALA

Ob izgubi našega draga

Ninija Sossi (Kavalo)

se iskreno zahvaljujemo Godbi na pihala iz Nabrezine, pevskemu zboru Vesna iz Kriza, govornikoma Bogatcu in Depangherju, VZPI-ANPI iz Kriza, DSL Nabrezina, darovalcem cvetja in vsem, ki so pokojnega spremili na zadnji poti.

Svojci

Nabrezina, 27.8.1995

28. 8. 1985 25. 8. 1995

Ob 10. obletnici smrti našega draga

Ivana Ogrin

se ga z ljubeznijo spominjajo

zena in hčeri z družinama

Dolina, 27.8.1995

21. 8. 1990 21. 8. 1995

Drago Ota

Ob peti obletnici smrti ste te z ljubeznijo spominjamo

zena Livija, sin Marko, mama Draga in tast Zdravo

Boljunec, 27.8.1995

Loterija

26. avgusta 1995

BARI	30	44	19	21	9
CAGLIARI	17	44	59	87	64
FIRENCE	33	51	12	88	64
GENOVA	57	4	33	35	51
MILANO	81	18	20	44	7
NEAPELJ	7	60	32	28	83
PALERMO	40	7	71	50	69
RIM	74	17	46	50	51
TURIN	30	52	85	22	84
BENETKE	83	75	7	40	38

ENALOTTO

1 1 X X 2 1 X 2 1 2 X 1

KVOTE

12 47.224.000.-
11 1.686.000.-
10 157.000.-

Pogrebno podjetje

IMPRESA TRASPORTI FUNEBRI

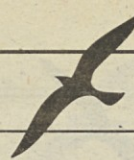
od leta 1908

NOV SEDEŽ

ULICA TORREBIANCA 34/A

tel. 040/630696

dežurstvo 0336/423184

GORICA / V MESTU PRIČAKUJO DANES VELIKO MNOŽICO

Tradicionalni sprevod bo sklenil 25. festival folklore

Ob 18. uri bo na Battistijevem trgu nagrajevanje in zaključna slovesnost, zatem še zadnja predstava, opolnoči družabnost

S tradicionalnim sprevozom po glavnih ulicah, s slovesnostjo ob podelitvi trofeje "Goriski grad" in priznanj sodelujočim skupinam ter z večernim nastopom se bo danes zaključil 25. mednarodni folklorni festival. V tekmovalnem delu, v četrtek in petek, je sodelovalo sedem folklornih skupin iz Italije, Kube, Romunije, Makedonije, Ekvadorja, Cookovega otoca in Baskije. Omenjene skupine so ponovno nastopile tudi sinoci, ko je občinstvo, ob koncu nastopa, izbiralo najboljšo, ki bo prejela trofejo "Goriski grad".

Vreme je bilo prirediteljem odmevne manifestacije do zdaj zelo naklonjeno. Ugoden je bil odziv publike, ki je ostala na svojih mestih tudi v petek zvečer, ko je, tik pred pričetkom prireditve, padlo nekaj kapljic. Včeraj dopoldne je bilo na županstvu, v okviru folklornega festivala, tudi mednarodno posvetovanje strokovnjakov na temo pojmovanja narodnosti. O simpoziju poročamo na drugem mestu.

Danasnji, zadnji dan odmevne prireditve, bodo v mestu označevale številne glasbene prireditve in nastopi, ki se bodo pričele že v dopoldanskem času. Igrali bosta godbi iz Vilnoessa in Beljaka. Ob 12. uri bo delegacije nastopajočih skupin sprejel župan Valenti, ob 16. uri pa se bo po glavnih mestnih ulicah pričel sprevod. Sodelovalce bodo skupine, ki so nastopile v tekmovalnem delu in številne godbe na pihala ter folklorne skupine iz raznih krajev naše dežele, ki bodo pri oblikovanju spreda sodelovale

samo danes. Prireditelji so rezervirali, pri ljudskem vrtnu, poseben prostor za nepokretne in prizadete osebe. Zaključna slovesnost s

podelitvijo priznanj bo ob 18. uri na Battistijevem trgu, ob 21. uri bo zadnji nastop, ob 24. uri pa, v znamenju tradicije, praznik

prijateljstva. Na slikah - ekvadorska skupina, zgoraj, in dekleta iz Krive Palanke, spodaj - Foto Studio Reportage.

AKTUALNO

Vojna v Sloveniji Slavoniji Slovaški

Slovenija, Slavonija, Slovaška, no ja območje nekdanje Jugoslavije. Slovenija meji z Italijo in ni kaka tihomorska ali srednjeafriška dežela, čeprav mnogim žal se ni jasno, kje ta dežela pravzaprav je, če je Slovenija isto kot Slavonija, če je Slovaška sosednja dežela in podobno. Preprostim in na pol pismenim ljudem ne gre zameriti, če stvari nekoliko pomesajo. Tudi pri novinarji pri časopisih včasih kaj zakuhamo, vendar pa ima vse svoje meje. Zadevo pa bi kazalo obravnavati drugače, ko pride do zmede v instituciji kakršna je recimo državna radijska in televizijska služba. Priznam, prav streslo me je, od jeze namrec, ko sem v petek, ob 19. uri, po vsedravnem radijskem dnevniku slisal, da je vojna v Sloveniji. Najprej med napovedjo pomembnejših novic, nekaj minut pred 19. uro, nato v dnevniku ki sem mu se posebej pozorno prisluhnil. Nič, spet je bila vojna v Sloveniji. Poslušal sem dnevnik do konca vendar pa, kakor pravijo naši južni sosedje - nikome nista. Niti besedice opravčila, da je slo pač za napako (o lapsusu, je po starih in več letih težko govoriti, prej je treba pomisliti na pomanjkanje splosne izobrazbe, čemur se z drugo besedo reče tudi ignoranca). Če se take stvari dogajajo v tako resni ustanovi kakršna je državna radijska in televizijska služba, kaj si potem poslušalci in gledalci lahko pričakujejo od lokalnih radijskih in televizijskih postaj...

Ze se mi zdi, da vidim zmigovanje z rameni in neko napol opravičevanje, češ, je pač tako, ne da se pomagati, v službi so mladi, neizkušeni novinarji, je poletje itd. Vlado Klemše.

OBVESTILA

UPRAVA DIJASKEGA DOMA namerava v novem solskem letu ojačiti vzgojiteljski kader. Interesenti morajo biti italijanski državljani. Izobrazba: diploma učiteljsca oziroma dokončana fakulteta humanističnih ved, odlično znanje slovenscine in italijanscine. Podrobnosti: pojasnila nudijo v upravi Dijškega doma, Svetogorska cesta - Ul. Montesanto 84.

DRUŠTVO SLOVENSKIH UPOKOJENCEV ZA GORIŠKO vabi na piknik, ki bo v prostorih nekdanje karavle na Sabotinski cesti v Solkanu v nedeljo, 17. septembra, od 16.30 dalje. Vpisovanje 30. avgusta na sedežu in pri poverjenikih. Poskrbeli bodo za avtobusni prevoz.

ČRPALKE

Danes so na Goriskem dežurne naslednje benzinke črpalke:

GORICA
MONTESHELL - Ul. Trieste, 22
IP - Ul. don Bosco, 108
AGIP - Ul. Aquileia, 60
FINA - Korzo Italia, 103

TRŽIČ
MONTESHELL - Ul. Matteotti, 23
ESSO - Ul. 1. Maggio, 59

IP - Ul. Boito, 57
FINA - Ul. Cosulich, 21

KRMIN
MONTESHELL - na državni cesti stev. 56

GRADISČE
AGIP - na cesti proti Marjanu

VČERAJ-DANES

Podatki iz matičnega urada goriske občine v tednu od 20. do 26. avgusta 1995

RODILI SO SE: Nicola Politti, Petra Mosetti, Juan Pablo Majo, Lorenzo Comar.

UMRLI SO: 59-letni upokojenec Giovanni Ferletti; 81-letni upokojenec Luigi Rigo; 63-letni upokojenec Vincenzo Scoda; 82-letni upokojenec Virgilio Maniaco; 92-letna upokojenka Leopolda Suligoy vdova Sogar; 94-letna upokojenka Carolina Palazzi vdova Veronese; 85-letni upokojenec Severino Toros; 72-letna upokojenka Lauretta Gobet por. Olmacolli; 71-letna upokojenka Wanda Bertetich por. Cicogna; 65-letni upokojenec Riccardo Fabbro; 57-letni upokojenec Francesco Komel; 90-letna upokojenka Marina Lisnik vdova Russian.

OKLICI: trgovski zastopnik Andrea Beltrami in uradnica Flavia Cernigoi; delavec Flavio Zaira in trgovska pomočnica Daniela Zorzenon; delavec Roberto Bolzicco in Paola Medeot; trgovski zastopnik Alessandro Vittorelli Fabioli in studentka Luciana Calabrese; uradnik Marco Casasola in bolničarka Claudia Velicogna; uradnik Claudio Muzzonigo in trgovska pomočnica Catia Morsan.

POROKE: trgovski potnik Paolo Bormida in Monica Marzaroli; uradnik Paolo Colla in uradnica Luisa Lovo.

ŠOLSKE VESTI

GLASBENA MATICA - GORICA sporoča, da se nadaljuje vpisovanje gojencev za solsko leto 1995/96. Sprejemajo prijave za: klavir, harmoniko, violino, violoncelo, violo, kontrabas, kitaro, blok flavto, flavto, klarinet, trobento, rog, pozavno, tolkala, solopetje in predsolso glasbeno vzgojo. Informacije v tajnistvu sole v Ul. della Croce 3 (tel. 531508) od ponedeljka do petka med 10. in 12. uro. Prijave bodo sprejemali ponovno od 28. t.m. do 1. sept.

SLOVENSKI CENTER ZA GLASBENO VZGOJO EMIL KOMEL GORICA obvešča starše in učence, da bo vpisovanje v solsko leto 1995/96 na sedežu v Gorici, drevored XX. Septembra 85, tel. 532163 od 1. do 8. septembra v uradnih urah od 8.30 do 12.30 in od 15. do 19. ure.

IZLETI

SPD GORICA priredi 17. septembra družinski izlet v Belo Krajino. Prijave na sedežu društva do vključno 31. avgusta.

KINO

GORICA
VITTORIA 16.30-18.20-20.10-22.00 »Free Willy 2«.

CORSO 18.30-20.00-22.00 »Whore 2«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

LEKARNE

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
AL GIARDINO (Baldini), C. Verdi 57, tel. 531879.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽICU
ALLA SALUTE (Fabris), Ul. Cosulich 117, tel. 711315.

†
V 73. letu starosti nas je nenadoma zapustil naš dragi

Ljubo Jarc
(Albino)

Zalostno vest sporočajo
Wilma in svojci
ter ostali sorodniki

Pogreb bo jutri, 28. avgusta, ob 13.30 iz mrliške veže civilne bolnice iz Trzica v farno cerkev v Doberdob, kjer bo ob 13.45 pogrebni obred.
Topla zahvala vsem, ki bodo dragega pokojnika spremili na zadnji poti.

Tržic, Doberdob,
27. avgusta 1995
(Pizn. podj. F Preschern)

ZAHVALA

Ob izgubi našega

Roberta

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so se v tako velikem številu poslovali od njega. Posebej se zahvaljujemo gospodu zupniku, pevskeemu zboru, mladim prijateljem, bivšim sosolcem, sosedom, darovalcem cvetja in vsem, ki so nam nudili oporo in tolažbo

Družina Klanjscek

Oslavje, 27. avgusta 1995

PO NESREČI V DIVJEM JEZERU / POGOVOR Z ALESSIOM FABBRICATOREJEM

Potapljanje v jamah je neprimerno težje kot v morju

Velikokrat je v jamah usodna že najmanjša napaka ali okvara - Ustrezna fizična in psihična priprava

Dva potapljača sta letos izgubila življenje v Divjem jezeru pri Idriji. V začetku maja je v podzemnih vodah umrl potapljač z Jesenic, prejšnji teden je nasel smrt 25-letni Robert Klanjscek. V jamah v Sloveniji sta letos umrli se dve osebi. Stevilo žrtev je tako naraslo na štiri. Pričujoči zapis pogovora z Alessandrom Fabbriatorejem, ki je vodil ekipo italijanskih reševalcev ob nedavni nesreči v Divjem jezeru, je nastal v upanju, da se tragični dogodki ne bi ponavljali ali, vsaj da se možnost podobnih nesreč zmanjša.

Največkrat se nesreča zgodi zaradi podcenjevanja nevarnosti, ki jo predstavlja potapljanje v jamah, ki je vse kaj drugega kakor potapljanje v morju ali jezerih, ugotavlja Alessio Fabbriatore. Pred tednom dni je vodil in

usklajeval skupino clatov Gorske reševalne službe, odsek za jamsko reševanje, ki je v Divjem jezeru sodelovala pri iskanju pone srečenega fanta. Za sabo ima bogate izkušnje in znanje na specifičnem področju. Precej strokovnega gradiva je tudi objavil.

"Žal se ob vsaki nesreči tudi učimo, vendar istočasno opazamo, da se ugotovitve, priporočila in opozorila ne upoštevajo v zadostni meri".

Kaj je po vašem med glavnimi vzroki nesreč med potapljanjem v jamah?

"Preprosto povedano, podcenjevanje nevarnosti, slaba priprava, neizkušenost, velikokrat tudi neprimerna oprema. Zelel bi predvsem poudariti, da je potapljanje v jamah neprimerno zahtevnejše od potapljanja v morju ali

jezeru. Osnovnega pomena sta psihična in fizična pripravljenost na soočanje s povsem novim in neprijaznim okoljem."

Bi lahko natančneje pojasnili?

"V neobčajnem in neprijaznem okolju, trideset, petdeset ali še več metrov globoko so psihične reakcije drugačne kakor v običajnem, oziroma poznem okolju. Trenutek panike je lahko (žal največkrat) usoden. Pride do težav pri dihanju, reakcije so zmedene, oseba izgubi smisel za orientacijo. Če takemu stanju dodamo recimo se to, da nenadoma odpove podvodna svetilka, ali se izgubi stik s prijateljem ali prijatelji, dobimo približno predstavilo, kako se v nekaj trenutkih dopolni tragedija. Upoštevati je treba, da pride do nekakšnega kratkega stika v

mozganih in da reakcije niso več normalne ali take, kot bi jih pričakovali".

Sodelovali ste pri reševalni akciji v Divjem jezeru. Predstavlja globoki sifon posebne nevarnosti, ožine, ozka grla?

"Osebnost se nisem potapljala, vendar pa po pripovedovanju prijateljev, ki so se v globino spustili vem, da takih mest v sifonu, kamor so do zdaj prodrli okrog sto metrov globoko, ni. Sifon je dovolj velik in omogoča povsem prosto premikanje, oziroma plavanje."

Kaj pa temperatura vode v tisti globini?

"Tudi to je element, ki ga je treba upoštevati, saj se pri sedesetih metrih temperatura giblje okrog deset stopinj. Treba je to upoštevati zlasti kar zadeva opremo. Gibanje, oziroma plavanje v globini

predstavlja ze samo po sebi velik fizični napor, ob neobčajni temperaturi pa je obremenitev še večja. V teh globinah se vsaka, se najmanjša napaka, drago plača. Problem je ze vdihavanje zadostne količine zraka. Ze to lahko sprozi neobčajne reakcije organizma, zlasti najbolj občutljivih delov, kakor so mozgani".

Kaj bi lahko rekli ob koncu?

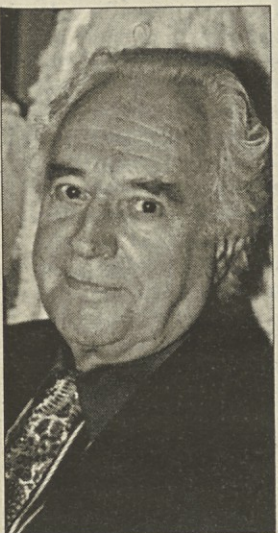
"Lahko samo ponovim, da je potapljanje v jamah izjemno zahtevno, da je potrebna predvsem primerna psihična in telesna priprava, da je potrebna primerna in kakovostna oprema. Potapljanje v jamah se ne da primerjati, glede težavnosti in zahtevnosti, s potapljanjem v takime-novanih odprtih vodah, čeprav tudi te vsako letoterjajoveliko življenj." (Vlado Klemše)

SIMPOZIJ O LJUDSKEM IZROČILU

Različna gledanja na bistvo ohranjanja narodnosti

A. Amitrano govorila o dilemah evropskega pojmovanja multietičnosti - Razkorak med deklaracijami in stvarnostjo

V okviru mednarodnega folklornega festivala, se je včeraj odvijal tudi simpozij o ljudskem izročilu. Tema letošnjega srečanja strokovnjakov je bila posvečena pojmovanju etnije ter z njo povezanih predhodkov vrednot. Srečanje je priredil goriski odbor v sodelovanju z etnografskim centrom iz Palermo, ki deluje v sklopu tamkajšnje Univerze. Ob uvodnih pozdravih goriskega zupa-

na, ki je po protokolu poudaril geopolitično vlogo mesta ter bogastvo, ki ga predstavlja njegova multietičnost, je bil za predsednika srečanja imenovan Vittorio Maconi iz Genove, raziskovalec afriške realnosti. Ob referatih je na koncu napovedal tudi razpravo sodelujočih, kajti etnologija ne pozna znanstvenih gotovosti, temveč se kakor tudi etnija vedno na novo izpopolnjuje ter razvija.

O razpoznavnih in drugih znakih pripadnosti etniji je govorila Annamaria Amitrano iz Palermo, ki je skusala predvsem odgovoriti na danes zelo aktualno vprašanje: ko etnična skupnost degenerira in se zapre vase, je normalno stanje sploh se mogoče v prihodnosti? Evropa, ki išče pogosto v svojem fiktivnem indoevropskem modelu resitev za svojo multietičnost, mora iskati pravi način za uresničitev svojega integracijskega procesa. Naraven odnos do lastne etnije (narodnosti), ki je nedvomno avtonomna, vendar ker ostaja v

svoji specifičnosti sinteza dolgega razvoja in procesov, pomeni, da ta ne more ostati nekaj zaprtega, temveč mora za svoj obstoj živeti v dialogu ter ohraniti svojo kompleksno in bogato vsebino, kakršna je tudi narava evropske mnogovrstnosti oz. multietičnosti. Ko etnična identiteta izgublja svoje jasne oblike, nastopa strah pred izgubo slednje in to pomeni rodovito prst za rast etnocentrizma in vsega, kar ta prinaša. Pomembno je torej, da vsak narod čuti potrebo po spoznavanju lastne kulturne specifičnosti, kajti le na temeljih spoznanja bo lahko gradil svojo prihodnost.

Milko Matičetov iz Ljubljane se je spustil v magični svet ljudske pravljice, ki nam s svojo simbolgijo ter konvencionalnimi figurami, lahko poda marsikatero načelo splosne etnologije ter obenem etnične specifičnosti. Poudaril je predvsem dejstvo, da jezik ni edini razpoznavni znak etnije, temveč da se etnija lahko ohrani pri

življenju z iskanjem in opiranjem na lastno tradicijo. Pomisliti velja ob tem na primer Zidov. To dejstvo potrjujejo tudi pravljice, kajti junaki nimajo pri blodenju po svetu nikoli problemov z znanjem jezikov. Alberto Gasparini je poudaril pomembnost, ki jo ima za ohranitev multietične realnosti multidisciplinski studij slednje, kajti taka realnost živi na ravnotežju med njenimi komponentami, kar pomeni, da jo lahko izgubimo v zelo kratkem času. Kolegu sociologu je odgovoril Darko Bratina, ki je poudaril važnost izvajanja projektov za ohranjanje etničnih identitet s strani pristojnih organov, ki nacelno izražajo spostovanje a se v praksi ne spoštujejo in nedosledno vedejo do naših življenjskih zahtev.

Na simpoziju so z zanimivimi referati sodelovali še drugi strokovnjaki.

Foto Studio Reportage: zgoraj M. Matičetov, spodaj med zasidanjem v občinski sejni dvorani.

DOGODEK

Varčnost in še enkrat varčnost

Varčevanje je beseda, ki se najpogosteje sliši v krogu funkcionarjev in uslužbencev Zdravstvene ustanove. Varčevanje povsod, do zadnje tabletko.

V znamenju varčevanja so uslužbenci Zdravstvene ustanove, marsikdo se je ob tem začudil, veliko se jih je samo nasmejnili, največ pa jih je poskrbelo, da je material romal po najbližji poti v kos, te dni, skupaj s plačilnimi listi prejeli tudi zajeten sveženj listov. Če se ne motimo je vsak uslužbenec, od zadnje snailke do funkcionarjev najvišje stopnje, prejel spremno pismo izrednega upravitelja Zdravstvene ustanove ter fotokopije dekreta ministra Casseja, z 31. marca 1994. Gre za takoiimenovani kodeks uslužbencev javnih ustanov, s katerim so, ali pa bi morali biti vsi že davno seznanjeni. Ocitno uprava meni da niso, sicer ne bi poskrbela za okrog deset tisoč fotokopij (koliko to sploh stane in koliko casa je potrebno, da se natisnejo?). Naslednja faza varčevanja, pravijo zlobneži, je v kapilarnem (do zadnje polovice) številu tabletk. Če se pacientu predpiše samo pol tabletko, se mora druga polovica takoj in dokumentirano vrniti ...

NOVICE

Odgovor ministrstva glede poštnega urada v Podgori

Ministrstvo za poste in telekomunikacije meni, da prostor, ki ga je ponudil rajonski svet in kjer bi lahko uredili poštni urad v Podgori, ni primeren. Treba je zato iskati drugačne možnosti, oziroma primernejši prostor. To je vsebina odgovora, ki ga je minister Gambino poslal senatorju Romoliju na njegovo vprašanje, kako bo uprava poste ukrepala potem ko je pristojna služba KZE postavila pogoj, da se sedanji urad temeljito prenove ali zapre.

Danes prepovedan promet in parkiranje na Korzu

Ob današnji folklorni prireditvi bo prepovedan promet po obeh korzih in sicer do križišča z ulico Petrarca. Prav tako je prepovedano parkiranje. Prepoved velja do zaključka prireditve. Župan pa je izdal tudi ukaz po katerem bodo javni lokali (gostilne, bari, restavracije itd) ki imajo danes obvezno tedensko zaporo, ostali odprti. V mestu namreč danes pričakujejo množičen obisk.

Društvo Briški grič prireja izlet v Reggio Emilia

Kulturno društvo Briški grič prireja 10. septembra izlet v Emilio-Romagnolo, kjer si bodo ogledali nekaj zanimivosti in obiskali tudi osrednji praznik lista Unità. V programu je obisk muzeja Bratov Cervi, mlekarne in sirarne kjer pridelujejo znani sir parmezani in seveda obisk na prazniku Unità v Reggio Emilii. Prijave sprejemata Maja Humar (tel. 884187) in Emanuela Juretić (tel. 81163).

V Škofji Loki je bil pogreb bivšega župana T. Polajnara

V Škofji Loki so v četrtek pokopali nekdanjega župana Toneta Polajnara. Umrl je po krajši in neozdravljivi bolezni, star komaj 65 let. Na zadnji poti so pokojnika pospremili številni krajani Škofje Loke, saj je bil med ljudmi znan in priljubljen, predstavnik borbovskih organizacij. Pogreba se je udeležila tudi številna delegacija iz Sovodnje, v kateri so bili tudi župan Petejan in njegova predhodnika Primožič in Česut. Tone Polajnar je bil župan v Škofji Loki v času, ko je bilo sklenjeno pobratimstvo z občino Sovodnje. Pred prevzemom politične funkcije je bil zaposlen v gospodarstvu. Župansko dolžnost pa je opravljal dva mandata. Nasledil ga je Viktor Zakelj.

Hašiš v avtomobilu in na domu

Finančni strazniki so med rutinskim pregledom, pri vstopu na avtocestno postajo pri Moščenicah, ustavili avtomobil trzasko registracije. V njem sta bila neki B.M. in se neka druga oseba. Ob pregledu vozila so našli, prikrito pod tapiserijo, nekaj gramov hašiša, ob preiskavi na domu v Trstu pa se manjšo količino. Skupno so zasegli kakih osem gramov belkastega prahu, za katerega se je kasneje izkazalo, da gre za mamilo. B.M. je menda zaposlen kot disk jockey v neki diskoteki v Veneti in prav tja je bil menda namenjen s prijateljem, ko so ga ustavili finančarji. Proti B.M. so napisali prijavo. Policija pa je v Cervinjanu prejela 23-letnega mladca, ki je iz tujine pravkar prinesel večjo količino hašišovega koncentrata.

Nov razlog za zaskrbljenost

Se pred kakšnim mesecem so se uslužbenci speditorskih in drugih podjetij, ki delujejo na področju mednarodne blagovne menjave začeli organizirati, da bi se pripravili na spremembe, ki bodo nastale po vstopu Slovenije v EU. Zdaj bodo morali se bolj pohite-

ti, kajti do zmanjšanja delovnih mest utegne priti znatno prej, če bodo začeli uveljavljati določila ministrske okrožnice o opravljanju carinskih postopkov. Operacije za izvoz blaga naj bi opravljali v krajih kjer se blago odpremlja in ne več na meji.

POKRAJINA / SREČANJE

Corsi in Humar o cestah na Briškem območju

Na sedežu pokrajinske uprave je bilo v petek srečanje med podpredsednikom Claudiom Calligarisem, funkcionarji tehničnega urada pokrajine ter predstavnikoma steverjanske občinske uprave, županom Hadrijanom Corsijem in podžupanom Dominikom Humarjem. Osrednje vprašanje ki so mu na srečanju namenili tudi največ pozornosti je bilo vprašanje rednega vzdrževanja cestnega omrežja in odpravljanje posledic številnih usodov, zlasti na takoiimenovani Cesti vina in cesenj.

Vprašanje zadeva celotno območje Brd, predvsem zaradi značilnosti terena. Tako je že dalj časa zaprta pok-

rajinska cesta med Oslavjem in Steverjanom zaradi velikega usoda. Urejen je bil sicer začasni obvoz, vendar pa je, kakor je slišati, tudi na tem novem odseku treba poskrbeti za popravila. Župan Corsi je predlagal naj bi Pokrajina tako kakor je pred leti že naredila nekaj obnovitvenih del, prevzela vzdrževanje ceste Vina in cesenj, ki ni pomembna samo za krajevno prebivalstvo, ampak postaja vse bolj tudi pomembna turistična pot, ob stalnem naraščanju števila zlasti tujih, avstrijskih in nemških gostov.

Tako kakor pri vseh zahtevnejših posegih, je glavna težava v pridobivanju finančnih sredstev.

PONOČNJAKI NA DELU

Razgrajanje in namerna škoda

Škoda na avtomobilih - Ogenj uničil ponjavo na gradbišču

Nočni razgrajaci in razbijaci, ki z namenim povzročanjem škode, bodisi na zasebni, kakor na javni lastnini izkazujejo svojo zelo nizko stopnjo omike in predvsem nezrelost, so se v petek ponoči oglašili na gradu, kjer so med prvo in tretjo uro naredili nekaj škode na tamkaj parkiranem avtomobilu. Posledic nočnega, oziroma jutranjega razgrajanja je menda se več. Policija je izsledila stiri mladenci, ki so menda odgovorni za škodo. Ne gre za tujce, ampak za dobro znane osebe, doma v Gorici. Policisti so si zapisali osebne podatke, za druge ukrepe in ovadbo sodnim oblastem pa čakajo da

bodo oskudovanci vložili prijavo. Poleg omenjenih starih mladencev pa se zdi, da so na gradu v petek ponoči razgrajali se družgiveseljaki. Tako je v jutranjih urah zagorela plastična ponjava na zidarskem odru ob stavbi v bližini gostišča Lanterna d'oro, ki jo obnavljajo. Policisti so si zapisali podatke dveh oseb, ki bi utegnili kaj vedeti o dogodku. Vse kaže namreč, da je bil ogenj podtaknjen.

V mestu, kjer so se v prejšnjih letih znasali predvsem nad posodami za cvetje in gredicami, se v zadnjem času množijo najrazličnejša vandalska dejanja, tako v odnosu do javne, kakor zasebne lastnine.

MARATON / OD SOLKANA DO PEVME

Najhitrejša dvojica Matkovič - Favaj

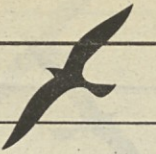
Stirinajst plavalcev, oziroma sedem dvojic, je nastopilo na večerajšnjem 3. plavalnem maratonu od Solkana do pevskega mosta. Na šest

kilometrov dolgi progi so tekmovalce, ki so plavali v potapljskih oblekah, spremljali člani kajakaškega kluba Silec. Najhitrejša sta bila

Borut Matkovič in Favaj Tomaž iz Ljubljane, ki sta razdaljo preplavala v 53 minutah in osmih sekundah, na drugo mesto sta se uvrstila Istok Marn in Mirko Malesič iz Kranja (56, 26), na tretje pa Igor Povsner in Jure Grobovski (58, 53). Prireditelji, društvo za podvodne dejavnosti "Soca" so pričakovali in napovedovali večjo udeležbo, zlasti ekip iz Italije, ki pa jih na startu zal ni bilo. Morda je marsikoga odvrgla prav zahtevnost preizkušnje.

Mednarodni pečat sta prireditvi dala le ena goriska (iz Italije namreč) in ena mesana dvojica.

(Na sliki - Foto Studio Reportage - z večerajšnjega maratona).

BUENOS AIRES / KER BO TUDI NEMČIJA ZAHTEVALA NJEGOVO IZROČITEV

Vojni zločinec Priebke je spet v hišnem priporu

Nemci bi utegnili nekdanjega nacista preusmeriti v Italijo

BUENOS AIRES - Bivši esesovski stotnik Erich Priebke je od včeraj ponoci že spet v hišnem priporu. Priporni nalog je izdal sodnik Leonidas Moldes takoj potem, ko je nemška vlada sporočila argentinski, da bo zahtevala izročitev 82-letnega vojnega zločinca, in jo hkrati zaprosila, naj možaka spravi na varno, da ne bi kam pobegnil.

Zahtevo o ekstradiciji bo nemška ambasada v Buenos Airesu formalno predložila jutri. Kakor je znano, je bil Priebke med drugo svetovno vojno odgovoren za zločine proti židovski skupnosti, po včerajšnjih vesteh pa naj bi ga Nemčija hotela nazaj tudi zaradi njegove neposredne odgovornosti pri poboju v Ardeatin-skih jamah v Rimu. S tem pobojem je svojo zahtevo po nacistovi izročitvi utemeljila Italija, toda prizivno sodišče v General Roci je prvostopenjsko razsodbo v prid zahteve razveljavilo, tako da bo zadnjo besedo izreklo argentinsko vrhovno sodišče, in sicer čez tri mesece.

Zanimivo je, da je javni tožilec Jorge Bagur minuli četrtek pozval sodnika Moldesa, naj odredi ponovno zaprtje Priebkeja in tako prepreči njegov morebiten pobeg pred razsodbo najvišje sodne instance. Obtoženec odvjetnik Pedro Bianchi je zavrnil, da njegov varovanec nikakor ne bo izginil, zdaj pa je to močnost, kot rečeno, dokončno izključil Moldes s pripornim nalogom, torej z enakim ukrepom, kakršnega so

sprejeli po italijanski zahtevi o izročitvi - Priebke je ostal v hišnem priporu petnajst mesecev.

Sodnikovo potezo v sodnih krogih v Barilocheju, kjer nekdanji nacistični častnik že dolgo biva, različno tolmačijo. Eni potrjujejo, da hoče Moldes zadržati Priebkeja v priporu vse do razsodbe vrhovnega sodišča, drugi pa zatrjujejo, da utegne Argentina bivšega esesovca takoj vrniti Nemcem, ker je pač njihov državljan in ni zaradi tega potrebna razsodba krajevnega sodnika. Kaj pa v tem primeru? Ne izključujejo, da bo Nemčija takoj zatem priletnega možaka lepo izročila Italiji.

Erich Priebke s prijatelji v Barilocheju, preden so ga drugič priprli (AP)

Stavka

Južnoafriški policaji, ki jih je novi režim odpustil iz službe, gladovno stavkajo proti ukrepu Mandelove vlade (AP)

ODKRITJA / NA LEDENIKU RISENFERNER

V ledu najbrž počiva Oetzijev mlajši brat

Po poročanju Dolomitna so na ledeniku odkrili skoraj tri tisoč let stara oblačila, ki so baje so pripadala pastirju

BOCEN - Oetzi - mumija, ki so jo pred tremi leti našli na robu ledenika pod Similaunom, na italijansko-avstrijski meji in ki je zdaj shranjena v posebni komori Univerze v Innsbrucku, ima, kakor poroča Dolomiten v nedeljski številki, mlajšega brata. Vendar ga bo treba, kot kaže, šele najti in odkopati iz ledu. Zaenkrat so našli le dele volnenih in usnjenih oblačil. Sprva je kazalo, da gre za dvesto do tristo let stara oblačila, v laboratorijih pa so kasneje ugotovili, da so kosi oblačil stari od najmanj 2.500 do največ 2.800 let.

Nasel jih je oskrbnik koče Riesefernerhütte, Gottfried Leitgeb ze leta 1991. Sprva je sam pomen najdbe podcenjeval, leto kasneje, piše Dolomiten, je ledenik pod Similaunom vrnil Oetzija in tako je najdba izgubila na pomenu. Sele leto kasneje so se za zadevo začeli zanimati strokovnjaki. Iz razumljivih razlogov vesti o zanimivi najdbi niso razbojnali, saj bi sicer že v nekaj dneh pod ledenikom Risenferner imeli množico radovednežev in

naključnih arheologov. S preizkušeni mi metodami so strokovnjaki v laboratorijih ugotovili starost vlaken. Obleka je pripadala verjetno pastirju, ki je živel med petim in osim stoletjem pred Kristusom. Oskrbnik koče, ki je postavljena zelo visoko (2791 metrov) je prepričan, da so v bližini kraja, kjer je našel ostanke oblačil, tudi ostanke osebe, ki so ji pripadala.

Zanimive so okolice, kako je do najdbe prišlo. Oskrbnik je ob ledeniku, ki je na območju naravnega parka Ries, poizvedoval za izginulim planincem, naletel pa je na z arheološkega vidika izredno zanimive ostanke. Izsledke laboratorijskih analiz na najdbah bodo v kratkem predstavili na tiskovni konferenci, piše Dolomiten, s potrebno pozornostjo in natančnostjo pa bodo preiskali območje, kjer bi utegnili biti Oetzijev »sicer za kaksno tisočletje mlajši brat«.

Območje, kjer so našli ostanke oblačil je na skrajnem severovzhodu Južne Tirolske, med krajem Antholz (Anterselva v italijanscini) in Reinom (Riva).

RUSIJA / PO LANSKOLETNEM IZLITJU NAFTE PRI KOMIJU

Narava s težavo premaguje onesnaženje

Kmetjse se na območju izlita pritožujejo, da še vedno niso prejeli odškodnine

MOSKVA - Skoraj leto dni po eni od najodmevnejših ruskih ekoloških katastrof, in sicer izlita iz naftovoda v Komiju, je narava končno pokazala prve znake življenja. Pojavile so se zelene bilke in popki, čeprav so na vsem področju se vidni znaki onesnaženja.

Na območju je v preteklih mesecih bila na delu skupina 800 dobro opremljenih delavcev pod vodstvom ameriških in avstralskih strokovnjakov. Po njihovi zaslugi je v številne reke onesnaženega področja odteklo razmeroma malo nafte, kar je preprečilo najhujše posledice katastrofalnega izlita. Kljub temu je razsežno področje vse prej kot čisto, saj so nesteti potoki in mlake se vedno polni nafte. Naravovarstvenike skrbi, da bo tundra tudi ostala taka, ko ne bo več tujih finančnih sredstev. Ameriško-avstralsko podjetje AES/Hartec, zadolženo za čiščenje izlita nafte, je namreč že opravilo 65 odstotkov načrtovanega dela in bo področje zapustilo 24. septembra. Čiščenje bodo Rusi morali nadaljevati sami, operacija pa je seveda povsem odvisna od razpoložljivih finančnih sredstev. Za čiščenje področja, ki je oddaljeno od Moskve približno 1.500 kilometrov, sta doslej prispevali Svetovna banka in Evropska banka za prenovu in razvoj, ki sta za čistilno akcijo posodili lastniku naftovoda - družbi Kominaft - 124 milijonov dolarjev.

Po nekaterih ocenah se je iz naftovoda izlilo približno 14.000 ton nafte, po drugih pa kar 300.000. Ministrstvo za okolje je ocenilo, da se je v okolje izlilo od 90.000

do 120.000 ton nafte, to pa je vsekakor dvakrat toliko kot v katastrofalnem izlitju Exxon Valdez na Aljaski. Kakorkoli že: pri Komineftu so celo jesen in zimo čakali krizem rok na tujo pomoč, in to do marca, ko so prisli strokovnjaki podjetja AES/Hartec, ki so se končno resno lotili čiščenja, pravijo krajevne naravovarstvene skupine, ki so tuje strokovnjake pohvalile. Naravovarstveniki pa se boje, da bo nafta, ki so jo zaenkrat uskladiščili v naravne rezervoarje, in je preumazana, da bi jo

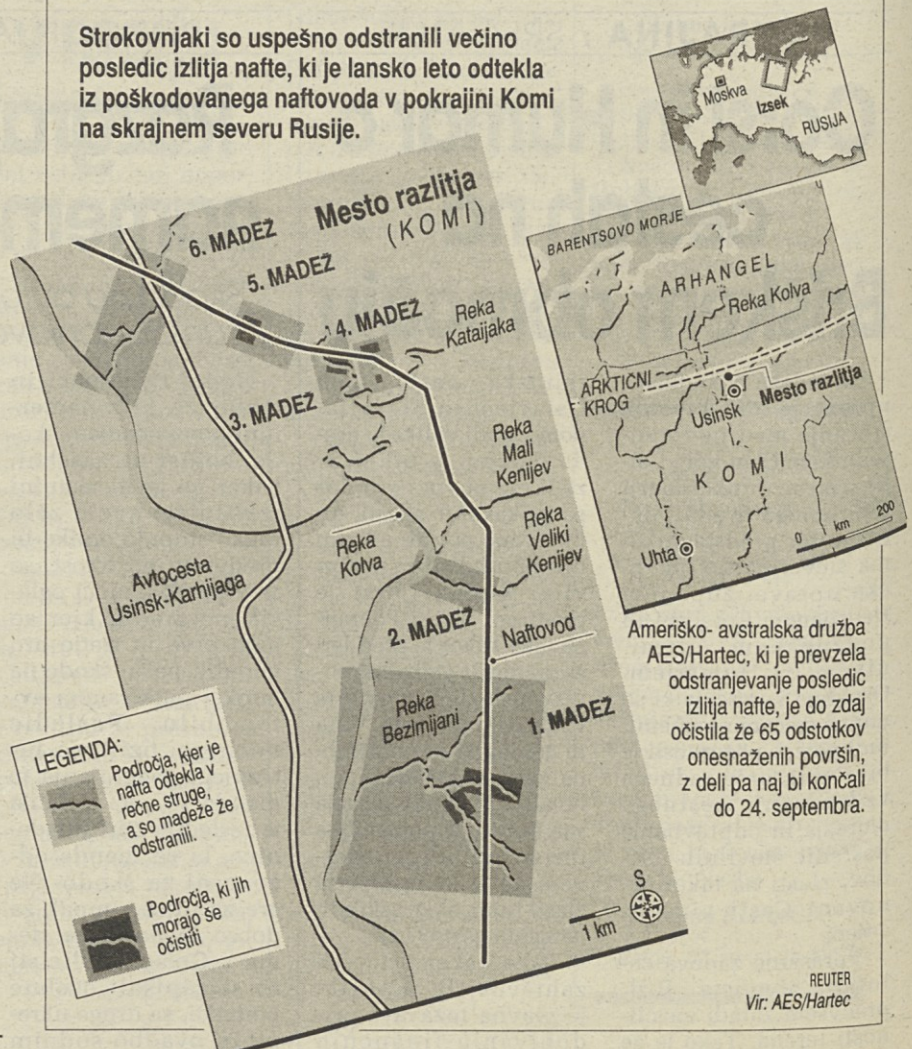
spet vlili v naftovod, ostala v teh zasilnih skladiščih, dokler je ne bo odpral dež, ne da bi pri Komineftu zanj kakorkoli poskrbeli. To bo verjetno že res, če je Komineftov glavni inženir Bajdikov nemudoma izjavil, da bo po odhodu specialistov njihova naloga predvsem paziti, da se situacija ne poslabša. V enem mesecu nameravajo baje odstraniti preostalo nafto - se to pa bo po njihovih besedah odvisno od vremenskih razmer.

Krajani so torej upravičeno zaskrbljeni, gle-

de na to, da so na področju se sedaj videti znaki onesnaženja na deblih dreves, ribici pa poročajo, da ulov pogosto smrdi po nafti. Tudi kmetje se pritožujejo, da so njihovi pašniki v Usinsku onesnaženi in se boje, da bi živina zbolela, saj nima dovolj zdrave paze. Ljudje obenem poudarjajo, da se niso prejeli 4,5 milijona dolarjev, ki sta jim jih obljubili Svetovna in Evropska banka, da bi ublažili družbene posledice naftnega izlita in se boje, da tega denarja sploh ne bodo videli.

ODSTRANJEVANJE NAFTHNIH MADEŽEV V RUSIJI

Strokovnjaki so uspešno odstranili večino posledic izlita nafte, ki je lansko leto odtekla iz poškodovanega naftovoda v pokrajini Komi na skrajnem severu Rusije.

HRVAŠKA PO NEVIHTI / »VLAK SVOBODE« V KNINU

Dan zvenečih besed predsednika Tuđmana

Kmalu naj bi bila osvobojena tudi vzhodna Slavonija

ZAGREB - Včeraj zjutraj je iz Zagreba proti Splitu odpeljal »vlak svobode«, ki je po starih letih znova povezal severno in južno Hrvasko - prek Knina. Najuglednejšemu potniku - predsedniku Tuđmanu - se je pridružil takorekoc ves državni vrh, diplomatski zbor, pa tudi vrsta drugih uglednih osebnosti in predstavnikov pregnancev. Kamere hrvške televizije so ves dan spremljale vlak na tej »zgodovinski poti« in v neposrednem prenosu posredovale sliko s sleherne postaje.

Vzdolj celotne poti so vlak prirejali slovesne sprejeme, Tuđman pa je ob vsakem postanku nagovoril »brate in sestre Hrvate in Hrvatice«. Ob odhodu iz Zagreba je pojasnil, zakaj je vnovično odprtje železniške proge, ki vodi skozi Knin, tako zelo pomembna zadeva. Poudaril je, da ves svet ve, da je »z osvoboditvijo Knina prihodnost Hrvške končno in dokončno utrjena in nihče več je ne more postaviti pod vprašaj«.

Zdaj je po predsednikovih besedah pred Hrvati nova naloga - osvoboditev vzhodne Slavonije, Baranje in zahodnega Srema. Tuđman obljublja, da se bo to zgodilo že v naslednjih mesecih, saj je Hrvaska danes vojska sila, s katero mora vsakdo računati.

V Karlovcu je prvi mož hrvške države govoril o poskusih srbizacije tega mesta in - tako Tuđman - celotne Hrvške.

Ugotovil je, da večina pre-

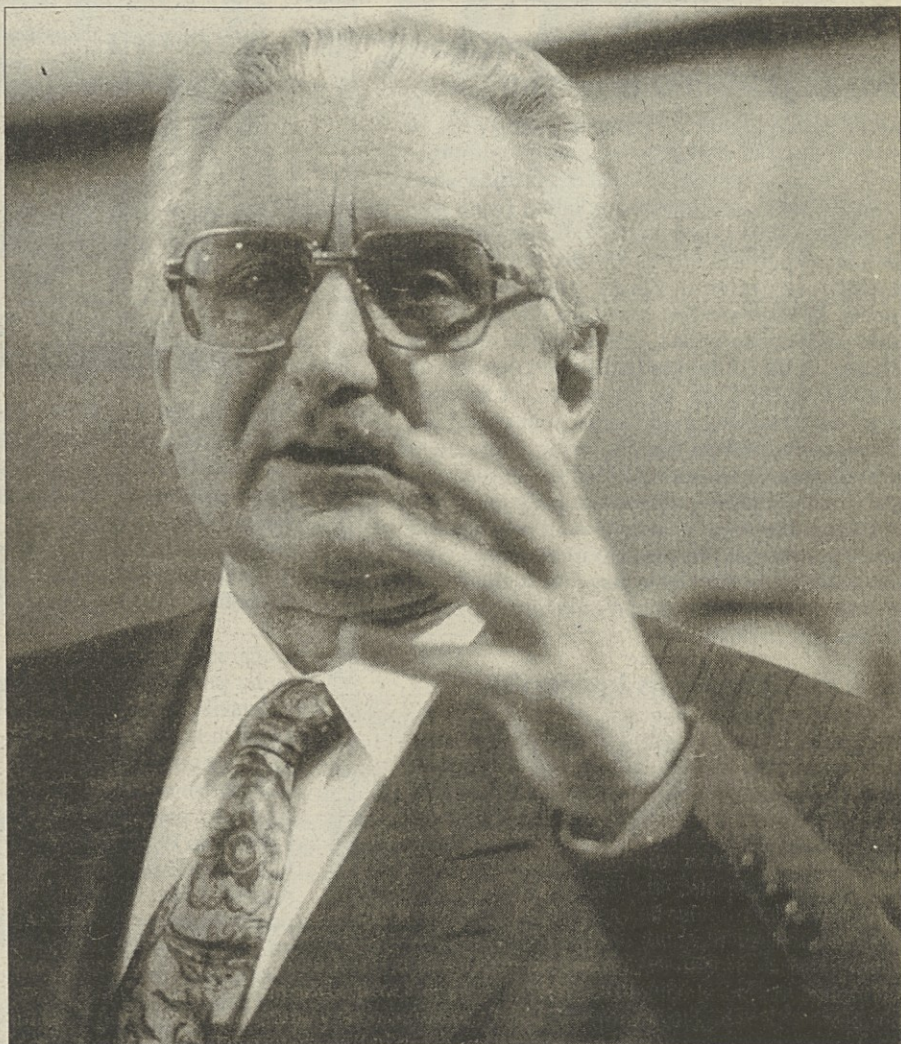
bivalcev srbske narodnosti ni sprejela hrvške države za svojo, zato jim je zazele »srečno pot«. Hkrati je priznal, da je v času Nevhte v Krajini res prislo do posameznih incidentov, vendar pa »Hrvati pač niso mogli s pesmijo pospremiti agresorjev«. Tudi v Gospiću je Tuđman dejal, da so Liko hoteli posrbiti, vendar pa se ta ni dala. Priznal je, da je Lika zdaj prazna, in zato pozval Hrvate z vseh koncev sveta, naj se vrnejo v domovino, ter jim obljubil zemljo in hise.

V Kninu so prihod vlaka še posebej množično docakali. Potem ko so ga razglasili za človeka, ki je vzpostavil kontinuiteto s kraljem Zvonimirom, je Franjo Tuđman že rahlo hripav, zato pa vse gla-

snejši govoril o tem, da osvoboditev tega mesta zagotavlja trajno stabilnost Hrvške. Vse dokler so bili »oni« v Kninu - kdo, Tuđman ni povedal, saj se mu je verjetno zdelo samo po sebi razumljivo - je bila prihodnost hrvške države negotova.

Nikdar več se ne bo zgodilo, »da bi se sredi Hrvške siril rak, ki je razjedal hrvško nacionalno bit«, je zatrdil hrvški voditelj. »Pod pestjo hrvške vojske in modrostjo naših odločitev so v dveh, treh dneh izginili, kot da bi jih sploh nikoli ne bilo. Niti toliko časa niso imeli, da bi pobrali svoj umazani denar, devize in spodnje hlače,« je grmel Tuđman in pozel bučno odobravanje.

Jelena Lovrić

»Pod hrvaško pestjo so sovražniki izginili, kot da ji sploh ni bilo« (Foto R. I.)

BOSNA IN HERCEGOVINA

Mirovne sile nezadovoljne s sarajevsko vlado

Muslimani se bojijo, da bodo enote za hitro posredovanje svoje orožje usmerile tudi v njihove vojake

SARAJEVO - Včeraj so s sedeža enot Združenih narodov v Sarajevu sporočili, da so mirovne sile ZN cedalje bolj nezadovoljne z obnašanjem bosanske vlade, ki namerno onemogoča enote za hitro posredovanje in zadržuje njene konvoje. Poveljstvo Unproforja je napovedalo vojske posege, če bosanska vlada sama ne bo prenehala s tovrstnim ravnanjem.

»Preprosto, ne dovolijo nam, da bi nas logistični konvoji oskrbeli z osnovnimi potrebščinami za vzdrževanje naših sil na Igmanu,« je dejal tiskovni predstavnik Združenih narodov Chris Vernon. Opozoril je, da ZN niso zadovoljni s takšnim razpletom dogodkov. »Če bodo vladne enote še naprej omejevale svobodo gibanja mednarodnim enotam za hitro posredovanje, bomo prisiljeni sami najti rešitev, ki nam bo omogočila preskrbo voja-

kov,« je dodal Chris Vernon.

Kot kaže, so mirovne sile v Bosni odločene, da bodo svoje enote in civilno prebivalstvo oskrbovale na lastno odgovornost, brez dovoljenja Sarajeva. Če bi se Združeni narodov res odločili za to, bi bila to poteza brez primere v 40-mesečni vojni v BiH, čeprav bi bilo to že večkrat potrebno, ko so bosanski Srbi izčrpavali muslimansko prebivalstvo v enklavah na vzhodu Bosne.

Enote za hitro posredovanje, ki jih sestavljajo francoski in britanski vojaki, so bile ustanovljene zato, da bi preprečevale napade na pripadnike modrih celad. Njihovo delovanje je do zdaj vzbudilo veliko nasprotovanj in je bilo vse prej kot učinkovito. Približno petsto vojakov enot za hitro posredovanje je že od julija na Igmanu, toda bosanska vlada je blokirala transport z najpomembnejšo vojaško opremo.

Osem 155-milimetrskih francoskih topov, ki so zdaj namesčeni na Igmanu, je bilo več tednov blokiranih na Hrvaskem, pa tudi konvoje z osnovnimi življenjskimi potrebščinami so na številnih vladnih kon-

trolnih točkah zavrnili. Konvoj britanskih pripadnikov mirovnih sil ZN, oboroženih s 27 topovi, so zadrževali na vladni kontrolni točki južno od Gornjega Vakufa kar dva tedna. Nekaj tisoč britanskih vojakov, pripadnikov 24. hitro mobilne brigade, oboroženih z borbenimi helikopterji, čaka že dva tedna, da zapusti hrvaško pristanišče Ploče.

Glavnina enot za hitro posredovanje se vedno tabori v bližini Tomislavgrada v zahodni Hercegovini in ima resne težave z oskrbo, čeprav je bosanski predsednik Alija Izetbegović izjavil, da so enote za hitro posredovanje v BiH dobrodošle.

Kot poročajo pogajalci

ZN, je bilo usklajevanje podrobnosti z ministri iz Sarajeva izredno težavno. Na drugi je bilo iz vladnih virov slišati, da so bili ministri zelo zaskrbljeni, ker so enote za hitro posredovanje samo formalno pod poveljstvom Združenih narodov, zato obstaja resna nevarnost, da bi bile te enote uporabljene tudi proti bosanski vojski. Večina diplomatov v Sarajevu meni, da je to skoraj nemogoče.

Toda Muslimani se zdaj niso pozabili, da jim je nekdanji poveljnik Unproforja Michael Rose grozil, da bo na pomoč poklical Natova letala, če bodo vladne sile skušale prebiti srbsko blokada Sarajeva.

Kurt Schork / Reuters

Lakota in stiska združili Sarajevčane vseh narodnosti

SARAJEVO (Reuters) - Socialni delavec Ramiz Kadić v Sarajevu nadzoruje preskrbo s človekoljubno pomočjo. Skupaj s sodelavci je za pomoči najbolj potrebne razglasil stare, bolne in revne, za njih so dprli stiri javne kuhinje, skupina prostovoljcev pa s hrano oskrbuje bolnike, ki so priklenjeni na posteljo, in invalide.

Srečni so lahko tisti, ki imajo kaj denarja v trdni valuti, da lahko kupujejo na črnem trgu, ali pa tisti, ki so si v boljših časih naredili rezerve. Mestne oblasti kupujejo na črnem trgu prethotapljen zivila, na zalost pa jih omejuje pomanjkanje denarja. »Ne bomo odnehali. Ne moremo, čeprav zelo težko shajamo. Če bi kdo stradal, bi nas bilo sram. Včasih smo bili prepričani, da bi bila to svetovna sramota, pa smo spoznali, da je le naša,« je še dodal Kadić.

Predstavniki ZN skušajo bosanske Srbe prepričati, naj konvoje pomoči spustijo v mesto, saj se trenutno najbolj bojijo, da bi izbruhnile bolezni zaradi slabe prehrane. Nekateri Sarajevčani obtozu-

jejo mestni svet, ker ni naredil zaloga takrat, ko so Srbi, sicer za kratek čas, dovolili dostop v mesto. Sredi noči čakajo ljudje v vrsti na vodo, ki jo cisterne pripeljejo z ugasnjenimi lučmi, da ne bi bili tarča srbskih streliv.

V temnem prehodu mestne kuhinje, kjer ljudje čakajo na hrano, se skrivajo pred bombnim obstreljevanjem. »Slabo je ... skoraj ničesar ni za jesti,« je rekel neki možakar, preveč zmeden, da bi povedal svoje ime. »Rad bi le malo graha, da si bom lahko skuhal juho.«

Zaradi pomanjkanja in stiske se družijo ljudje različnih slojev. Tako ni nič ne navadnega, če kmet stoji poleg elegantne starejše gospe z biseri okoli vratu. »Na za-

lost ne morem jesti svoje garderobe,« je rekla 65-letna Azamina, ko je novinar opazil njeno obleko, sminko na ustnicah in skrbno urejeno pričesko. »Doma sem sama, tu pa dobim poleg skodelice čaja še kaj za pod zob.« Vodja kuhinje Sead Jasarević pravi, da je njegovo delo podobno stalnemu lovu na hrano. Za pomoč je zaprosil tudi v boljše preskrbljenih mestih - v Mostarju in Tuzli. »Nekaj moramo storiti, neke moramo dobiti več hrane,« je rekel in s pogledom preletel umazano kuhinjo, kjer so kuharji v kotlih mesali neokusno juho. »Ta vojna se lahko nadaljuje v nedogled, nobena stran se ni pripravljena pogovoriti,« je rekel Samir, starejši možakar. Ze mesece je na robu preživetja, ampak dejal je, da je hvaležen tudi za tisto malo, kar dobi. »Borita se dva neumna naroda ... z istim jezikom, z istimi običaji,« je godrnjal.

NOVICE

Novi ameriški heroj na Balkanu

WASHINGTON (Reuters) - Pomočnik ameriškega državnega sekretarja in vodja mirovne misije na ozemlju nekdanje Jugoslavije Richard Holbrooke je včeraj za »resničnega heroja« razglasil varnostnega agenta Petra Hargravesa. Ta je tvegaj svoje življenje med neuspešnim reševanjem treh ameriških diplomatov, ki so izgubili življenje na igmanski cesti. Holbrooke je novinarjem povedal, da je Hargraves iz gorečega vozila celo izvlekel enega diplomata, vendar je ta pozneje podlegel hudim ranam. Holbrooke ni želel povedati, za katerega od diplomatov je slo, dodal pa je, da je Hargraves - četudi ranjen - skusal rešiti tudi druga dva mirovna posrednika. Nekdanji policist Hargraves si je namreč v nesreči zlomil roko in nos, hkrati pa so ga opekli ognjeni zublji. Junak zdaj okrevava v washingtonski bolnišnici, pred Sarajevom pa je služil tudi v Salvadorju in Somaliji.

V Parizu »razširjena« skupina za stike

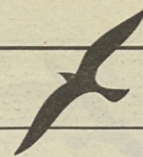
PARIZ (dpa) - Napovedano torkovo srečanje skupine za stike (ZDA, Rusija, Francija, Velika Britanija in Nemčija) v Parizu bo potekalo v razširjeni obliki. Po navedbah francoskega zunanje-ga ministrstva se bodo srečanja udeležile tudi Španija, Italija in Kanada. Predstavnik francoskega zunanje-ga ministrstva Jacques Rummelhardt je dobesedno dejal: »Tega informativnega srečanja se bodo udeležili tudi predstavniki drugih držav, ki so se že prejšnji terek udeležili srečanja v Washingtonu, in sicer v obsegu, ki bi ga lahko imenovali 'skupina za stike plus'.« Skupino za stike so ustanovili leta 1994 na pobudo Francije. Tako so nameravali uskladiti diplomatske pobude velesil za mirno rešitev bosanskega spora. V torek v Parizu pričakujejo tudi bosanskohercegovaškega predsednika Alijo Izetbegovića, ki se bo sešel s francoskim predsednikom Chiracom. Po tem se Chirac namerava sestati z evropskim posrednikom na Balkanu Carlom Bildtom. Po navedbah diplomatskih krogov se namerava tudi ameriški posrednik Richard Holbrooke srečati s predsednikom Izetbegovićem, in sicer se preden se bo odpravil na pogovore v Beograd.

Generali zaslišali Karadžića

BEOGRAD (dpa) - Skupina generalov vojske bosanskih Srbov je po navedbah beograjskega časnika Nasa borba pred tednom dni aretirala voditelja bosanskih Srbov Radovana Karadžića in ga izpustila sele po večurnem zaslišanju. Nasa borba se sklicuje na vire v hrvaskih vojaških krogih v Zagrebu, ki so pred tednom dni sporočili, da je bil proti Karadžiću izveden državni udar. V včerajšnji izdaji Nase borbe piše, da so Karadžića aretirali v bližini Bijeljine. Tega »informativnega« pogovora naj bi se udeležil tudi general Milan Gvero, poveljnik enot bosanskih Srbov Ratko Mladić pa pri tem menda ni sodeloval. Med Karadžićem in Mladićem se je v zadnjem času razvnel srdit boj za oblast, ki je botroval tudi zacasni odstavitvi Mladića.

Britanski vojaki so zapustili Gorazde (Telefoto: AP)

NOVICE

Palestinsko sodišče obsodilo dva pripadnika Hamasa

JERUZALEM (Reuter) - Vojsko sodisce, ki je del palestinskih oblasti na avtonomnem območju Jeriha, je spoznalo za kriva ogrožanja varnosti dva islamska skrajneža, za katera Izrael meni, da pripadata gverilskemu krilu organizacije Hamas, odgovornemu za krvavi ponedeljkov atentat v Jeruzalemu. Zaradi »izvajanja dejavnosti, ki neposredno ogrožajo splošno varnost, palestinsko oblast, državljane in mirovni proces«, je bil Abdel Madžid Dudin obsojen na dvanajst, Rasid Katib pa na sedem let zaporne kazni. Skrajneža sta pred časom pobegnili z zasedenega Zahodnega brega v Jeriho, da ju ne bi aretirali izraelski varnostni organi, vendar ju je spravila za zapahe palestinske policija. Kljub pritiskom Izraelcev, ki so zahtevali od palestinskih organov, naj jim predajo ujetnika, so v Jerihu vztrajali in ju, kot je povedal vodja lokalnih oblasti Saeb Erekat, »po palestinskih zakonih obtožili in obsodili«.

Tigri polomljenih krempljev

COLOMBO (dpa) - Na vzhodu Srilanke so uporniški Tamilski tigri napadli srilanske vladne sile. V sedmih urah bojov naj bi po navedbah indijske tiskovne agencije PTI umrlo 50 upornikov in osem policistov. V petek tik pred polnočjo naj bi približno petsto Tamilskih tigrov napadlo vojašnico posebnih enot, ki leži 340 kilometrov vzhodno od glavnega mesta Colombo. Vojaški viri poročajo, da so bili presečeni nad velikim številom napadalcev in da jim je sele po prihodu okrepitev uspelo zaustaviti napad. Tamilski tigri se na severu in vzhodu Srilanke borijo za neodvisno državo tamilske manjšine.

Irak je pripravil tudi biološko orožje

NEW YORK (dpa) - Irak je imel pred zalivsko vojno »obsežen nacrt za nadomestitev približno dvesto bojnih glav z biološkim orožjem, ki bi ga na cilj prinesla letala ali nizko leteče rakete«. To je sporočila ameriška veleposlanica pri OZN Madeleine Albright, potem ko je posebni odposlanec Rolf Ekeus Varnostnemu svetu ZN podal poročilo o poteku iraškega razoroževanja. Ameriška veleposlanica je dejala, da se je Irak med zalivsko vojno odpovedal uporabi biološkega orožja sele potem, ko so mu ZDA »razložile« posledice morebitne uporabe tega orožja. Irak naj bi pred zalivsko vojno imel tudi nacrt za izdelavo jedrskega orožja, ki naj bi bil uresničen do aprila leta 1991. Združene države se vedno ostro zavračajo ukinitve ukrepov, ki veljajo za Irak. V obubožanem Bagdadu je zato cedalje več nezadovoljnežev. Po navedbah iraške opozicije naj bi iraška tajna služba v neki bolnišnici zastrupila očeta Sadamovega zeta Huseina Kamila, ki je pred kratkim z družino pobegnil v Jordanijo. V Aman je včeraj prispel egiptovski zunanji minister Musa, ki se je z jordanskim kolegom Kabaritjem pogovarjal o razmerah v Arabskem zalivu. Diplomata sta soglasala, da je za napetosti kriv predvsem režim v Bagdadu.

AMERIŠKO-KITAJSKI ODNOSI

Hillary gre v Peking

Republikanci nasprotujejo obisku

JACKSON, MILPITAS (Reuter) - Soproga ameriškega predsednika Hillary Rodham Clinton je včeraj sporočila, da bo sodelovala na svetovni konferenci zensk pod pokroviteljstvom ZN, ki bo potekala naslednji mesec v Peking. Hillary Clinton se je za sodelovanje na na konferenci odločila po tem, ko so se kitajske oblasti odločile, da bodo izpustile kitajskega oporecnika z ameriskim državljanstvom Harryja Wuja.

Zaradi pozne odločitve se bo prva ameriška dama zaustavila samo v Pekingu, medtem ko predvideni obiski Mongolije, Tajske in Kambodže tokrat brzkone bodo prisli na vrsto. Clintonova je včeraj v klepetu z ameriskimi turisti v narodnem parku Yellowstone povedala »da se bo v Pekingu pogovorila kar o nekaj pomembnih stvareh«. Močna zelja Clintonove žene, da bi obiskala Peking, je

povzročila nasprotovanja znotraj ameriške administracije in v kongresu. Vodja republikanske večine v kongresu, senator Bob Dole, je ze opozoril Hillary Clinton, da ni prav, da se odpravlja na ta obisk, saj ta država grobo krši človekove pravice.

Znani kitajski oporecnik Harry Wu je včeraj s svojega doma v blizini San Francisca sporočil, da je preprčan, da se bo nekega

Ameriški predsedniški par bo skušal izboljšati odnose s Pekingom (Telefoto: AP)

dne vrnil na Kitajsko. Wuja so kitajske oblasti obsodile na smrtno kazen zaradi vohunjenja, vendar so ga takoj po izrečni kazni izgnale iz države. Politični opazovalci menijo, da se je Peking odločil za to potezo prav zaradi blizajoče svetovne konference zensk. Kitajci naj bi se na

mrec bali, da bi utegnili 35 tisoč delegatov protestirati na Trgu nebeskega miru v znak podpore Wuju.

Tiskovni predstavnik Bele hiše Mike McCurry je včeraj zavrnil nasprotovanje republikancev zaradi obiska ameriške prve dame na Kitajskem. »Nesmiselno se je boriti za človekove pravice s

tem, da ne sodelujes na mednarodnih konferencah, katerih namen je boj za zaščito človekovih pravic,« je poudaril McCurry. V sporočilu Bele hiše, ki so ga objavili včeraj, piše, da se je Hillary Clinton odločila za to potovanje po nasvetu predsednikovskega sveta za nacionalno varnost.

RUANDA

Tudi redovnice so pobijale in plenile

Afriška organizacija za varstvo človekovih pravic ženske obtožuje grozljivih zločinov

LONDON (Reuter) - Organizacija za zaščito človekovih pravic Afriške pravice s sedežem v Londonu je včeraj sporočila, da je na tisoce ruandskih zensk v lanskem genocidu igralo izjemno aktivno vlogo. Te ženske naj bi ubijale, mesarile trupla, trgale dragočnosti z njih in plenile domove pobitih.

»Odrasle ženske in najstnice so se pridružile hordi, ki je obkolila cerkve, bolnišnice in druge zgradbe, kamor so se zatekli begunci. Visoko so dvigale svoje mačete, sušice in osiljene palice ter s pesmijo spodbujale k pokolu,« je zapisala organizacija Afriške pravice, ki je zbrala več pričevanj očitvev. »Ženske so vdrle v begunska zatočišča in pokončale ranjene, ženske sovražnega plemena in njihove otroke.

Nekatere so se s sabljami spravile tudi na moške.«

Po podatkih organizacije je večina teh zensk zdaj v Zairu. Upirajo se vrnitvi v domovino, saj vedo, da jim bodo sodili prav tako kot moskim. Organizacija Afriške pravice poroča, da so morilke iz vseh družbenih slojev - od vladnih ministric do zdravnic, studentk, gospodinj in redovnic. Sodelovale so tudi ženske, zaposlene v nevladnih in mednarodnih

organizacijah. »Vloga, ki so jo ženske odigrale v pokolih v Ruandi, je brez primere v zgodovini,« so zapisali varuhi človekovih pravic. »Arhitekti holokavsta so skušali vplesti čim večji delež prebivalstva, tako da so celo osemletni otroci vihteli bodala. Skušali so ustvariti nacijo skrajnežev, povezanih s krvjo genocida.«

Ženske naj bi na »moriško zabavo« pripeljale tudi svoje mladoletne hčere, ki so plenile domove poklanih. Glavna organizatorica ženskega pohoda naj bi bila Pauline Nyiramasuhuko, ruandska ministrica za ženske in družino. »Ministri-

ca je redno obiskovala kraje, kamor so se zatekli Tutsiji, in osebno izbirala tiste, ki naj bi jih usmrtili.

Britanska televizija BBC je takoj po objavi poročila organizacije Afriške pravice izsledila Nyiramasuhukovo v vzhodnem Zairu, kjer je delala kor socilana delavka v begunskem taborišču. Ostro je zanikala obtožbe. »To ni mogoče. Niti piscanica ne bi mogla ubiti ... Ce obstaja kdo, ki trdi, da lahko ženska, mati, ubija, sem se pripravljena takoj soociti z njim,« je izjavila za BBC. Britanska televizija je se sporočila, da je v ruandskih zaporih trenutno več kot tisoč zensk, obtoženih umorov.

FRANCOSKA POLINEZIJA

Jedrski poskusi so glavni razlog za gospodarski razcvet otokov

JOHN CHALMERS / REUTER

PAPEETE - Nasprotniki jedrske energije se sicer ze lahko veselijo mednarodne pogodbe o prepovedi jedrskih poskusov, ki bo najverjetneje podpisana prihodnje leto, vendar to lahko za Francosko Polinezijo pomeni konec vesplosnega napredka, ki so ga dosegli v zadnjih treh desetletjih. Jedrski poskusi so na Francoski Polineziji pogojevali gospodarski razvoj, odkar jih je Francija leta 1966 zacela izvajati v južnem Pacifiku ter odprla velik jedrski center na atolih Mururoa in Fangataufa, ki sta od Tahitija oddaljena približno 1200 kilometrov.

Ti poskusi so na polinezijsko otocje prinesli nove službe in zaslužek, brez katerega bi bili tamkajšnji prebivalci se vedno obsojeni na životarjenje. Skupna površina 130 otokov, ki se razprostirajo na območju, velikem kot Evropa, ne obsega niti polovice ozemlja francoskega sredozemskega otoka Korzike. Ko so prisli na te otoke prvi Evropejci, so bili tako ocarani nad njihovo naravno

lepoto, da so jih primerjali z rajskimi vrtovi iz mitoloških zgodbi. Slike Paula Gauguina in znane knjige Hermana Melvilla so ustvarile mističnost, s katero se Tahiti, največji med otoki, se vedno ponaša.

Z visokimi gorskimi vrhovi, skritimi v skrivnostni meglici, z globokimi zelenimi dolinami in belimi pesčenimi plazami, poraščenimi s številnimi palmami, je Tahiti takoj za Fidži-

jem postal najpomembnejši turistični cilj v južni Polineziji. Lani ga je obiskalo kar 166 tisoč turistov, 12, 5 odstotka več kot leta 1993, s turizmom pa so na otoku zaslužili 180 milijonov dolarjev, kar je za majhno otoko ekonomijo pomemben znesek. Približno 15 odstotkov otoske zemlje je namenjene kmetijstvu, gojenju kokosovih orehov in vanilije. Proizvodnja in obdelava biserov je na Tahitiju poleg turizma se edina donosna gospodarska panoga.

Francoska Polinezija je imela v letu 1994 velik zunanjetrgovinski primanjkljaj, ki je znašal kar 740 milijonov dolarjev. Pokrili so ga s pritokom francoskega proračunskega denarja, namenjenega za jedrske poskuse v južni Polineziji. Ta-

ko je francoska vojska v Polineziji samo lani porabila 1, 3 milijarde dolarjev obrambnega denarja, komisija za jedrsko energijo pa se nadaljnjih 466 milijonov. Večina Polinezičev - vseh je 212 tisoč in so v glavnem ribiči - ni imela časa za protijedrske proteste. Konservativni v svojih političnih navzgorih so na letosnjih volitvah neogolistu Jacquesu Chiracu že v prvem krogu dali kar 60 odstotkov glasov.

Visoki komisar za Francosko Polinezijo Paul Roncieri je poudaril, da francoski strateški interes v Pacifiku ni omejen le na izvajanje jedrskih poskusov, in napovedal, da Francija po opravljenih jedrskih poskusih Polinezije ne bo pozabila.

»Francija ne bo ravnala ta-

ko, kot so že večkrat Anglosasi, ki so zapustili ozemlje, potem ko so ugotovili, da ga več ne potrebujejo,« je dejal Roncieri. Da bi Pariz ublažil gospodarske posledice, ki se bodo pojavile prihodnje leto, ko bo Francija prenehala izvajati jedrske poskuse, je Francoski Polineziji do leta 2003 odobril enako finančno pomoč, kot jo uživa zdaj.

General Paul Vericle, vodja pacifiškega centra za jedrske poskuse, je novinarjem med zadnjim obiskom atola Mururoe, kjer živi približno 1500 domačinov, znanstvenikov in vojakov, povedal, da francoska vlada že razmišlja, kaj storiti z atomom, ko ne bo mogel več živeti od denarja, namenjenega za jedrski center. General Verciel je

dejal tudi, da bo novi mednarodni sporazum o prepovedi jedrskih poskusov dopuščal manjše jedrske poskuse, ki bodo namenjeni izključno izboljšanju jedrske varnosti. Ce se bo to zgodilo, »jedskega posla« na polinezijskem atolu ne bodo opustili. V nasprotnem primeru bodo center na Mururoi morda uporabljali za preizkušanje balističnih izstrelkov ali za vesoljsko in oceansko opazovanje.

Zaradi strahov, da bi se radiokativne snovi med podzemljskimi poskusi lahko razile v morje, je zelo nerealno pričakovati, da se bo Mururoa razvila v priljubljeno turistično točko. Francoska Polinezija že ima zagotovljeno notranjo avtonomijo, tako da se lahko sama odlo-

ci, ali bo ostala del Francije ali pa se bo odločila za samostojno pot. Oscar Temaru, voditelj stranke Tavini Huiraira, ki se bori za neodvisnost Polinezije, meni, da bo opustitev jedrskih poskusov izredna prilžnost, da se Francoska Polinezija odloči za samostojnost. Stranka Tavini Huiraira, ki jo podpirajo predvsem prebivalci tahitijske revne četrti Faāa, kjer je Temaru tudi zupan, ima sicer le štiri poslanska mesta od 41, kolikor jih je v polinezijski skupščini. Kot spreten politik se Temaru že pripravlja na naslednje parlamentarne volitve, ki bodo marca prihodnje leto, osrednji politični vprašanji pa bosta prav gotovo opustitev jedrskih poskusov in odcepitev od Francije.

Nedeljske teme

NOVINARSTVO IN POLITIKA

Čeprav niso brez greha, radi prvi vržejo kamen

VOJMR TAVCAR

Casovno zadnji je bil primer krizarjenja Tommasa Buscette. Na oddihu, ki si ga je najslavnejši italijanski mafijski skesanec privoščil na ladji Monterey je novinar tednika Oggi Sergio Di Gregorio zgradil svoj »scoop«. Bralcem je do potankonsti povedal, kako se je med krizarjenjem zabaval Buscetta, kakšen je bil odnos z ženo in sinom, kakšen odnos s sopotniki. In vse »zabelil« z ocvirki domnevnih Buscettovih modrovanj o krivdi Giulia Andreottija in celo o domnevnem kazenskem postopku proti predsedniku Forza Italia Silviu Berlusconi.

Vnela se je polemika, ki v teh dneh polni časopisne strani in ki ima kot glavno vprašanje, ali je De Gregoriov »scoop« le ena od tolilikih potez, ki naj bi pred javnim mnenjem očrnila skesance in okrnile njihovo verodostojnost pred procesi, ki se bodo začeli jeseni in na katerih bo del političnega razreda prve republike spet na zatožni klopi.

Ob vsem tem se je v nekaterih - sicer redkih - časopisih zacelo tudi samoizpraševanje novinarjev, ali je bila novica, ki ze teden dni polni časopisne strani, vest, ki bi bila vredna objave. Koga, razen mafijskih killerjev, ki bi se radi znebili Buscette in se znesli nad njegovo novo družino (ubili so skoraj vse njegove sorodnike) je lahko zanimalo, da si je Buscetta privoščil krizarjenje v Sredozemlju?

To je seveda dramatični aspekt »scoopa«, ki je lahko tak samo v svojstvenem pojmovanju novinarstva in je odraz tiste zelje in teznje po ekskluzivnih novicah, ki je v zadnjem času gibalo italijanskega založniškega sveta. Sicer pa je bilo poletje, ki se izteka, kar polno takih »ekskluzivnih novic«, čeprav so imeli vsi na srečo veliko manj dramatični naboj, ker so kvečjemu nekoliko prizadeli posameznikov ponos, niso pa nikogar spravili v življenjsko nevarnost. Tako se je vnela polemika ob fotografiji odgovorne urednice televizijskega dnevnika TG3, ki jo je radovedno fotografsko oko zasacilo na jadnici v družbi prvaka leve sredine Romana Prodi.

Strani časopisov so bil polne »ekskluzivnih« oblin zvezdnic, predvsem pa so se časopisi posvetili v tem poletju zvezdnikom in razkrivanju njihovih intimnih carov. Novinar Alberto Castagna, politik Pierferdinando Casini, igralec Roberto Benigni, nogometaš Gianluca Viali in drugi so bili »žrtve« poletne novinarske radovednosti, ki jo je satirični dnevnik Cuore strnil v izzivalni naslov Klincevo poletje.

»Pred leti so v avgustovskih dneh, ko se nič ne dogaja, polnili

strani s tem, da so oživljali pošast, ki naj bi živel v skotskem jezeru Lochness, sedaj so se posvetili oblinam zvezdnic, moskim udom, odkrili pa so tudi tak »scoop« kot je poletno srečanje Brancatijeve s Prodiem,« je v prilogi Il Venerdì zapisal ugledni komentator Sandro Viola in v tem videl dokaz vse manjše verodostojnosti in civilnega poguma italijanskega novinarstva.

Poletne spodrsrljaje časopisov in njihovo teznjo po »scoopu« za vsako ceno so takoj izkoristili tudi politiki, ki so bili tokrat presenetljivo uglaseni, ne glede na strankarsko pripadnost in idejno usmeritev. Polemiko je pred casom izzval tajnik Demokratske stranke levice Massimo D'Alema, ki je pred dverje

poslanke zbornice primerjal arabskemu suku. Tako odvratno je po D'Alema ze postalo to, kar se dogaja v prostornem hodniku pred veliko dvorano poslanske zbornice, ki ga politiki in novinarji med zasedanjem parlamenta dan za dneh premerijo po dolgem in po cez, posedajo na foteljih in iz nica krojijo novice. Zato naj novinarji prisilno zapustijo predverje, je zahteval tajnik DSL.

»Politiko ste spremenili v cence, v osebno prerokanje med veljaki, v slabo lutkovno predstavo in s tem odvrgli ljudi od politike,« je v bistvu obtozba, ki jo politiki vseh barv naslavlja novinarjem. V novinarskih poročilih ni vsebine in ni novic, ker prevladuje pozornost za »kolorit«, besedice, cence, spore in sporcke. In tudi ko je novica pomembna, jo časopisi »utopijo« v morju izjav, stališč in ocen. »Odvratno je, kako itali-

janski novinarji prikazujejo politiko,« je izjavil agenciji Ansa bivši notranji minister Roberto Maroni. »Razvada italijanskih časopisov je, da posvečajo veliko pozornost in glavne naslove politiki, polnijo strani, medtem ko bi bilo dobro, da o politiki ne bi

govorili, ko dogodkov ni.« - Prav ima D'Alema, ko obtozuje časopise, da o politiki poročajo provincialno,« je dejal Maroni. S to oceno je v precejšnji meri soglasal tudi glasnik Nacionalnega zavezništva Francesco Storace. »Novinarjem sicer ne bi preporočal vstopa v predverje poslanske dvorane, dobro pa bi bilo, ko bi se manj predajali 'zakulisologiji',« je menil Storace, po katerem so »bralci navelicani poročili, ki jih ne zanimajo. Očitno je, da jih na primer poročanje o poskusih, da bi obnovili Kršcansko demokracijo, odbija».

Tudi reformator Marco Taradash je prepričan, da »so ljudje siti take politike, kakršna je tista, o kateri berejo na časopisih in ki jo pogosto izbere pristranskih založnikov«. Po njegovi oceni se bodo ljudje spet začeli zanimati za politiko, ko jim bo kot volilcem vrnjena suverenost. V znatnem sozvočju je tudi predstavnik Zelenih Gianni

Mat-
ti-
o -

li, po katerem na časopisnih straneh kraljuje spopad. Nekateri novinarji naj bi to celo teoretizirali, obtozuje Mattioli, po katerem je »vidnost« Zelenih na časopisih majhna, ker zavzemajo preveč trezna stališča in ne besedijo o puhlostih. »V potrošniški družbi razum ni cenjeno blago in časopisi se zal prilagajajo družbi, ki živi na eklatantnih dogodkih,« je izjavil Mattioli.

K samokritičnemu razmisleku o svojem delu in o načinu poročanja je pred nekaj dnevi pozval kolege tudi direktor dnevnika TMC Sandro Curzi. Po njegovem mnenju je nedopusten poudarek, ki so ga časopisi posvetili polemiki snubljenju premiera Lamberta Dinija.

Poročanje italijanskih televizijskih dnevnikov in radijskih dnevnikov, predvsem pa časopisov o političnem dogajanju se je v zadnjih letih precej spremenilo. Prostor, ki ga posvečajo notranjemu političnemu dogajanju, je znatno večji, veliko je poročil, ki naj bi razkrila domnevno zakulisje, veliko prostora namenja intervjujem, medtem ko ni več v modi dokumentirano raziskovanje, ki je bilo temelj italijanskega novinarstva v sedemdesetih in prvi polovici osemdesetih let. Novica, s katero se v vsakem večjem časopisu ukvarja več novinarjev, je dobesedno secirana, razclenjena na več prispevkov, iz katerih si je večkrat težko ustvariti celovito sliko in izluščiti bistvo. In nedvomno je pozornost za »barvitost« politike velika, izjave politikov so čisto napihnjene, spektakel ima prevečkrat prednost pred vsebino.

V stanovskih telesih, ki so se v prejšnjih letih veliko ukvarjala z deontologijo novinarskega poklica, se o teh problemih bolj malo govori. Bolj pogosta je uzaljena replika na očitke tega ali onega, ki se je čutil prizadetega zaradi objavljenega poročila. Demantiji politikov, ki zanikajo, da bi nekaj izjavili - in pripisi novinarjev, ki potrjujejo točnost objavljenega - so v zadnjih mesecih zelo pogosti in so odraz takega novinarskega pristopa do poročanja o politiki.

Novinarji imajo precej mase na glavi in tem za samokritično razmisljanje ne manjka. Vprašanje pa je, ali so ravno politiki tisti, ki so najbolj poklicani, da casnikarjem berejo levite in govorijo v imenu »ljudi«, saj so prav ti kritiki tisti, ki silijo v novinarje in jih zasledujejo, da bi jim zadotovali medijsko vidljivost. Politicna priznica najbrz ni ravno najbolj upravicena, da bi z nje pridigali novinarjem, se zlasti ko na priznico tako radi stopijo bivši novinarji, ki so za krajši ali daljši cas izposojeni politiki.

**

KAJ JE PISAL PRIMORSKI DNEVNIK PRED 50 LETI

Konferenca v Potsdamu se zaključila 2. avgusta 1945, nekaj dni pozneje vržejo prvo atomsko bombo in 15. avgusta Japonska brezpogojno kapitulira. Ko poročajo o pogubni moči novega orožja, nihče še ne sluti posledic, ki jih je to bombardiranje povzročilo.

V Trstu se je treba še vedno boriti za osnovne pravice in ozaveščati o narodni pripadnosti. Povsod se ustanavljajo društva, da bi ljudi spet navdušili za prosvetno dejavnost. Zavezniki upravljajo ne vejo za Slovincem prizadejano škodo in v njihovih očeh krivcev pravzaprav ni.

Primorski dnevnik spodbuja k budnosti, skuša blažiti rane z dobrimi obeti in posveča veliko pozornost v vojni premikulim. Svojci se vedno sprašujejo po sorodnikih, ki se se niso vrnili domov. Pri Sv. Ani odkrijejo grob bazoviških junakov in za 15. obletnico njihove smrti pripravljajo veliko slovesnost.

B.K.

Japonska pred samomomom

San Francisco, 31. VZN. Po ameriških neuradnih podatkih, ki jih je priobčila agencija Reuter, je pripravljena mogočna skupina letal, ki bo spremenila Japonsko v prah, preden bo napočila ura izkrcavanja. To skupino tvori 800 letal, ki imajo svoja oporišča na kopnem, 1500 letal, ki imajo oporišča na letalonosilkah, in nedoločeno število drugih letal. Med temi je mnogo »Super-liberatorjev« nove izdelave.

General Spaatz, ki je pred kratkim prevzel poveljstvo zračnih stateskih sil Združenih držav na Pacifiku, je danes

naznanil, da bo število veletrdnjav pod njegovim poveljstvom več kot dvakrat zvisano in da bodo skupine z več kot tisoč letali tega tipa pripravljene, da udarijo na Japonsko.

Na japonska mesta dežujejo letaki, ki begajo prebivalce, mogoče prav toliko kot bombe. »Pricujoče mesto bo objekt prihodnjega napada letal Združenih držav«, je z velikimi crkami zapisano na teh letakih. Na drugi strani letaka pa je napisano: »Tu uničevanje se bo nadaljevalo, dokler bo narod sledil militarističnim voditeljem.«

(1.8.1945)

Orožje, kakršnega svet še ni videl

New York, 7. VZN - Vse novice o velikih napadih na Japonsko, s katerimi skušajo cimprej streti japonski odpor, niso nič v primeri s sensationalnim poročilom o uporabi smrtonosnega orožja, kakršnega dosedaj še svet ni poznal. Učinek atomskih bomb je tak, da se skoraj ne more verjeti, da bi se Japonska še nadalje upirala predaji.

Posadke, ki so se vrnile po zadnjih velikih napadih, so poročale, da so ogromni požari uničili industrijska središča Maebashi, Nishinomija, Mikage, Imabari in Sage, ki so raztresena po starih glavnih otokih japonskega ozemlja.

Generalni poročnik Nathan F. Twining, ki je prevzel poveljstvo nad dvajseto letalsko skupino, ki je sestavljena iz letelih veletrdnjav, je pojasnil v ponedeljski izjavi, da je naloga letalske edinice, ki je pod njegovim poveljstvom, uničiti brez nadaljnega drugo za drugim vsa vojska središča, ki omogočajo japonski nadaljevanje vojne.

Predsednik Truman je podal v Washingtonu izjavo, v kateri je privikal omenil atomsko bombo, katere rusilna moč je 2000 krat večja od rusilne moči 11 tonske britanske bombe.

V svojem senzacionalnem poročilu o uporabi in tehnični dovršenosti atomske bombe je Truman izjavil, da bodo sledili letalskemu napadu na Japonsko siloviti napadi sil na kopnem in na morju kakršnih svet še ni videl. Japonska je že sama občutila sposobnost in silovitost, s katero se napadalci bojujejo.

Washington, 7. VZN - Ameriški vojni minister je včeraj javil, da je ozemlje, na katero je padla prva atomska bomba, pokrtil neprodiren oblak prahu in dima, ki je onemogočil proučiti nastalo škodo.

(8.8.1945)

PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTI ZA SLOVENSKE PRIMORJANKE

1957, sv. 15, avgusta 1945 - Leto I. Štev. 39

Uredništvo: Ljubljana, Ploščica Gledalca 1-1-1

Tiskarna: B. 92066, 51007, 52008, 53009, 54010, 55011, 56012, 57013, 58014, 59015, 60016, 61017, 62018, 63019, 64020, 65021, 66022, 67023, 68024, 69025, 70026, 71027, 72028, 73029, 74030, 75031, 76032, 77033, 78034, 79035, 80036, 81037, 82038, 83039, 84040, 85041, 86042, 87043, 88044, 89045, 90046, 91047, 92048, 93049, 94050, 95051, 96052, 97053, 98054, 99055, 100056, 101057, 102058, 103059, 104060, 105061, 106062, 107063, 108064, 109065, 110066, 111067, 112068, 113069, 114070, 115071, 116072, 117073, 118074, 119075, 120076, 121077, 122078, 123079, 124080, 125081, 126082, 127083, 128084, 129085, 130086, 131087, 132088, 133089, 134090, 135091, 136092, 137093, 138094, 139095, 140096, 141097, 142098, 143099, 144100, 145101, 146102, 147103, 148104, 149105, 150106, 151107, 152108, 153109, 154110, 155111, 156112, 157113, 158114, 159115, 160116, 161117, 162118, 163119, 164120, 165121, 166122, 167123, 168124, 169125, 170126, 171127, 172128, 173129, 174130, 175131, 176132, 177133, 178134, 179135, 180136, 181137, 182138, 183139, 184140, 185141, 186142, 187143, 188144, 189145, 190146, 191147, 192148, 193149, 194150, 195151, 196152, 197153, 198154, 199155, 200156, 201157, 202158, 203159, 204160, 205161, 206162, 207163, 208164, 209165, 210166, 211167, 212168, 213169, 214170, 215171, 216172, 217173, 218174, 219175, 220176, 221177, 222178, 223179, 224180, 225181, 226182, 227183, 228184, 229185, 230186, 231187, 232188, 233189, 234190, 235191, 236192, 237193, 238194, 239195, 240196, 241197, 242198, 243199, 244200, 245201, 246202, 247203, 248204, 249205, 250206, 251207, 252208, 253209, 254210, 255211, 256212, 257213, 258214, 259215, 260216, 261217, 262218, 263219, 264220, 265221, 266222, 267223, 268224, 269225, 270226, 271227, 272228, 273229, 274230, 275231, 276232, 277233, 278234, 279235, 280236, 281237, 282238, 283239, 284240, 285241, 286242, 287243, 288244, 289245, 290246, 291247, 292248, 293249, 294250, 295251, 296252, 297253, 298254, 299255, 300256, 301257, 302258, 303259, 304260, 305261, 306262, 307263, 308264, 309265, 310266, 311267, 312268, 313269, 314270, 315271, 316272, 317273, 318274, 319275, 320276, 321277, 322278, 323279, 324280, 325281, 326282, 327283, 328284, 329285, 330286, 331287, 332288, 333289, 334290, 335291, 336292, 337293, 338294, 339295, 340296, 341297, 342298, 343299, 344300, 345301, 346302, 347303, 348304, 349305, 350306, 351307, 352308, 353309, 354310, 355311, 356312, 357313, 358314, 359315, 360316, 361317, 362318, 363319, 364320, 365321, 366322, 367323, 368324, 369325, 370326, 371327, 372328, 373329, 374330, 375331, 376332, 377333, 378334, 379335, 380336, 381337, 382338, 383339, 384340, 385341, 386342, 387343, 388344, 389345, 390346, 391347, 392348, 393349, 394350, 395351, 396352, 397353, 398354, 399355, 400356, 401357, 402358, 403359, 404360, 405361, 406362, 407363, 408364, 409365, 410366, 411367, 412368, 413369, 414370, 415371, 416372, 417373, 418374, 419375, 420376, 421377, 422378, 423379, 424380, 425381, 426382, 427383, 428384, 429385, 430386, 431387, 432388, 433389, 434390, 435391, 436392, 437393, 438394, 439395, 440396, 441397, 442398, 443399, 444400, 445401, 446402, 447403, 448404, 449405, 450406, 451407, 452408, 453409, 454410, 455411, 456412, 457413, 458414, 459415, 460416, 461417, 462418, 463419, 464420, 465421, 466422, 467423, 468424, 469425, 470426, 471427, 472428, 473429, 474430, 475431, 476432, 477433, 478434, 479435, 480436, 481437, 482438, 483439, 484440, 485441, 486442, 487443, 488444, 489445, 490446, 491447, 492448, 493449, 494450, 495451, 496452, 497453, 498454, 499455, 500456, 501457, 502458, 503459, 504460, 505461, 506462, 507463, 508464, 509465, 510466, 511467, 512468, 513469, 514470, 515471, 516472, 517473, 518474, 519475, 520476, 521477, 522478, 523479, 524480, 525481, 526482, 527483, 528484, 529485, 530486, 531487, 532488, 533489, 534490, 535491, 536492, 537493, 538494, 539495, 540496, 541497, 542498, 543499, 544500, 545501, 546502, 547503, 548504, 549505, 550506, 551507, 552508, 553509, 554510, 555511, 556512, 557513, 558514, 559515, 560516, 561517, 562518, 563519, 564520, 565521, 566522, 567523, 568524, 569525, 570526, 571527, 572528, 573529, 574530, 575531, 576532, 577533, 578534, 579535, 580536, 581537, 582538, 583539, 584540, 585541, 586542, 587543, 588544, 589545, 590546, 591547, 592548, 593549, 594550, 595551, 596552, 597553, 598554, 599555, 600556, 601557, 602558, 603559, 604560, 605561, 606562, 607563, 608564, 609565, 610566, 611567, 612568, 613569, 614570, 615571, 616572, 617573, 618574, 619575, 620576, 621577, 622578, 623579, 624580, 625581, 626582, 627583, 628584, 629585, 630586, 631587, 632588, 633589, 634590, 635591, 636592, 637593, 638594, 639595, 640596, 641597, 642598, 643599, 644600, 645601, 646602, 647603, 648604, 649605, 650606, 651607, 652608, 653609, 654610, 655611, 656612, 657613, 658614, 659615, 660616, 661617, 662618, 663619, 664620, 665621, 666622, 667623, 668624, 669625, 670626, 671627, 672628, 673629, 674630, 675631, 676632, 677633, 678634, 679635, 680636, 681637, 682638, 683639, 684640, 685641, 686642, 687643, 688644, 689645, 690646, 691647, 692648, 693649, 694650, 695651, 696652, 697653, 698654, 699655, 700656, 701657, 702658, 703659, 704660, 705661, 706662, 707663, 708664, 709665, 710666, 711667, 712668, 713669, 714670, 715671, 716672, 717673, 718674, 719675, 720676, 721677, 722678, 723679, 724680, 725681, 726682, 727683, 728684, 729685, 730686, 731687, 732688, 733689, 734690, 735691, 736692, 737693, 738694, 739695, 740696, 741697, 742698, 743699, 744700, 745701, 746702, 747703, 748704, 749705, 750706, 751707, 752708, 753709, 754710, 755711, 756712, 757713, 758714, 759715, 760716, 761717, 762718, 763719, 764720, 765721, 766722, 767723, 768724, 769725, 770726, 771727, 772728, 773729, 774730, 775731, 776732, 777733, 778734, 779735, 780736, 781737, 782738, 783739, 784740, 785741, 786742, 787743, 788744, 789745, 790746, 791747, 792748, 793749, 794750, 795751, 796752, 797753, 798754, 799755, 800756, 801757, 802758, 803759, 804760, 805761, 806762, 807763, 808764, 809765, 810766, 811767, 812768, 813769, 814770, 815771, 816772, 817773, 818774, 819775, 820776, 821777, 822778, 823779, 824780, 825781, 826782, 827783, 828784, 829785, 830786, 831787, 832788, 833789, 834790, 835791, 836792, 837793, 838794, 839795, 840796, 841797, 842798, 843799, 844800, 845801, 846802, 847803, 848804, 849805, 850806, 851807, 852808, 853809, 854810, 855811, 856812, 857813, 858814, 859815, 860816, 861817, 862818, 863819, 864820, 865821, 866822, 867823, 868824, 869825, 870826, 871827, 872828, 873829, 874830, 875831, 876832, 877833, 878834, 879835, 880836, 881837, 882838, 883839, 884840, 885841, 886842, 887843, 888844, 889845, 890846, 891847, 892848, 893849, 894850, 895851, 896852, 897853, 898854, 899855, 900856, 901857, 902858, 903859, 904860, 905861, 906862, 907863, 908864, 909865, 910866, 911867, 912868, 913869, 914870, 915871, 916872, 917873, 918874, 919875, 920876, 921877, 922878, 923879, 924880, 925881, 926882, 927883, 928884, 929885, 930886, 931887, 932888, 933889, 934890, 935891, 936892, 937893, 938894, 939895, 940896, 941897, 942898, 943899, 944900, 945901, 946902, 947903, 948904, 949905, 950906, 951907, 952908, 953909, 954910, 955911, 956912, 957913, 958914, 959915, 960916, 961917, 962918, 963919, 964920, 965921, 966922, 967923, 968924, 969925, 970926, 971927, 972928, 973929, 974930, 975931, 976932, 977933, 978934, 979935, 980936, 981937, 982938, 983939, 984940, 985941, 986942, 987943, 988944, 989945, 990946, 991947, 992948, 993949, 994950, 995951, 996952, 997953, 998954, 999955, 1000956, 1001957, 1002958, 1003959, 1004960, 1005961, 1006962, 1007963, 1008964, 1009965, 1010966, 1011967, 1012968, 1013969, 1014970, 1015971, 1016972, 1017973, 1018974, 1019975, 1020976, 1021977, 1022978, 1023979, 1024980, 1025981, 1026982, 1027983, 1028984, 1029985, 1030986, 1031987, 1032988, 1033989, 1034990, 1035991, 1036992, 1037993, 1038994, 1039995, 1040996, 1041997, 1042998, 1043999, 1044100, 1045101, 1046102, 1047103, 1048104, 1049105, 1050106, 1051107, 1052108, 1053109, 1054110, 1055111, 1056112, 1057113, 1058114, 1059115, 1060116, 1061117, 1062118, 1063119, 1064120, 1065121, 1066122, 1067123, 1068124, 1069125, 1070126, 1071127, 1072128, 1073129, 1074130, 1075131, 1076132, 1077133, 1078134, 1079135, 1080136, 1081137, 1082138, 1083139, 1084140, 1085141, 1086142, 1087143, 1088144, 1089145, 1090146, 1091147, 1092148, 1093149, 1094150, 1095151, 1096152, 1097153, 1098154, 1099155, 1100156, 1101157, 1102158, 1103159, 1104160, 1105161, 1106162, 1107163, 1108164, 1109165, 1110166, 1111167, 1112168, 1113169, 1114170, 1115171, 1116172, 1117173, 1118174, 1119175, 1120176, 1121177, 1122178, 1123179, 1124180, 1125181, 1126182, 1127183, 1128184, 1129185, 1130186, 1131187, 1132188, 1133189, 1134190, 1135191, 1136192, 1137193, 1138194, 1139195, 1140196, 1141197, 1142198, 1143199, 1144200, 1145201, 1146202, 1147203, 1148204, 1149205, 1150206, 1151207, 1152208, 1153209, 1154210, 1155211, 1156212, 1157213, 1158214, 1159215, 1160216, 1161217, 1162218, 1163219, 1164220, 1165221, 1166222, 1167223, 1168224, 1169225, 1170226, 1171227, 1172228, 1173229, 1174230, 1175231, 1176232, 1177233, 1178234, 1179235, 1180236, 1181237, 1182238, 1183239, 1184240, 1185241, 1186242, 1187243, 1188244, 1189245, 1190246, 1191247, 1192248, 1193249, 1194250, 1195251, 1196252, 1197253, 1198254, 1199255, 1200256, 1201257, 1202258, 1203259, 1204260, 1205261, 1206262, 1207263, 1208264, 1209265, 1210266, 1211267, 1212268, 1213269, 1214270, 1215271, 1216272, 1217273, 1218274, 1219275, 1220276, 1221277, 1222278, 1223279, 1224280, 1225281, 1226282, 1227283, 1228284, 1229285, 1230286, 1231287, 1232288, 1233289, 1234290, 1235291, 1236292, 1237293, 1238294, 1239295, 1240296, 1241297, 1242298, 1243299, 1244300, 1245301, 1246302, 1247303, 1248304, 1249305, 1250306, 1251307, 1252308, 1253309, 1254310, 1255311, 1256312, 1257313, 1258314, 1259315, 1260316, 1261317, 1262318, 1263319, 1264320, 1265321, 1266322, 1267323, 1268324, 1269325, 1270326, 1271327, 1272328, 1273329, 1274330, 1275331, 1276332, 1277333, 1278334, 1279335, 1280336, 1281337, 1282338, 1283339, 1284340, 128

STVARNOST PRED 50 LETI

niso zacelele

Bazoviška spominska knjiga

6. septembra t.l. bo minilo 15 let, kar so padli stirje izmed prvih Slovencev, ki so se z orožjem uprli fašizmu: Bidovec, Marusič, Milos in Valencic.

V Trstu deluje poseben odbor, ki vodi organizacijo vseh priprav za proslavo te pomembne obletnice na dan 6. in 9. septembra t.l. V nactu ima tudi izdajo spominskega almanaha, v katerega naj bi prispevali vsi, ki so bili kakorkoli udeleženi bodisi pri bazoviskem procesu in primorskih mladinskih društvih bodisi, da so bili prijatelji oz. znanci junakov.

Redakcija almanaha prosi zato vse, ki se spominjajo cesarkoli važnega iz tistega časa čeprav je morda le bežen dogodek, ki ga javnost ni opazila, naj

napisejo svoje spomine in jih posljejo uredništvu »Primorskega dnevnika« v Trstu, Piazza Goldoni ali »Ljudski pravici«, ali »Slovenskemu poročevalcu« v Ljubljani s podnaslovom na ovitku: »Za bazovski odbor«. Prav tako prosimo umetnike, ki so kdaj uporabili motiv iz tistega časa za svoje pesmi, crtice ali podobe, naj nam sporoče, oziroma posljejo dotična dela.

Redakcija se zaveda, da bo marsikak izmed teh prispevkov morda okorno napisan, a ker je važna predvsem vsebina prispevka, ki bo v zvezi z vsemi ostalimi dokumentirala tisto dobo, naj vsakdo brez strahu pred slovničnimi napakami napise, kar ve.

(17.8.1945)

Dnevni red I. kongresa Slovansko-Italijanske Protifašistične unije v Trstu, 12. avg. 1945

1. Otvoritveni govor predsednika pripravljalnega odbora.
2. Volitev delovnega predsedstva.
3. Volitve verifikacijskega odbora.
4. Volitve overovateljev.
5. Volitve volilne komisije.
6. Govori predstavnikov civilne oblasti.
7. Referat Borisa Krajgerja o političnih smernicah in programu unije.
8. Diskusije.
9. Referat Nefata o organizacijskih smernicah in
10. Diskusija.
11. Poročilo volilne komisije in volitve delovnega in izvršnega odbora.
12. Slučajnosti.
13. Zaključni govor.

PRIPRAVLJALNI ODBOR

Iz tržaškega življenja

Sv. Ivan pri Trstu

Pri nas smo začeli zopet uporabljati nekdanji Narodni dom, katerega smo Slovenci zgradili s svojimi zulji, katerega pa so nam potem fašisti nasilno odvzeli. V njem imamo solske tečaje, ker ni se nobena izmed obeh sol pri Sv. Ivanu uporabna, imamo večerne tečaje za odrasle, pevske in dramske vaje, društvene prireditve in zabave, vse v duhu bratstva med obema narodoma.

Sedaj zahtevajo zavezniki izpraznitev prostorov za svojo uporabo. Pri Sv. Ivanu sta kar dve veliki in sončni vojašnici, ki sta skoraj prazni, zato se upravičeno izprašujemo čemu nam hočejo odvzeti ravno te prostore. Ali se bomo morali spet sestajati po gmajnah in po privatnih stanovanjih, kakor smo to delali preje? Te prostore so gradili prebivalci Sv. Ivana in jih uporabljamo samo v kulturno prosvetne svrhe.

Škedenj

Škedenjci znajo lepo peti, radi citamo lepe knjige in revije, obiskujemo gledališča in se sploh radi udeležujemo vseh mogocih kulturnih prireditev.

Ce hočemo, da bomo povsod napredovali, moramo poskrbeti, da bo naše prosvetno društvo močno in delavno. Zato mu bomo postavili trden temelj že v torek, dne 14. t.m. na ustanovnem obnem zboru, kjer mora biti res polnostevilna udeležba. Nikdo naj ne manjka. V torek zvečer ob osmih vsi na ustanovni občni zbor Prosvetnega društva, ki bo v porostorih kulturnega krožka v Škedenju (ex Ricreatorio). - Za pripravljalni odbor Fr. Sancin.

(10.8.1945)

Slovenske učne knjige

Gg. Devetta in Rubini sta končno imenovana za solska superintendenta v Gorici, oziroma v Trstu. Kandidati slovensko-italijanske večine tukajšnjega prebivalstva sploh niso prisli v postev, imenovanje se je izvršilo proti volji ljudstva.

Tako se tudi na kulturnem področju zaključujeta dve desetletji fašistične strahovlade z odrekanjem najosnovnejših pravic v omikani družbi, da se mladina izobražuje v materinem jeziku. Kako se skladajo bobneče obljube iz polpreteklega časa, ko so se dan za dnem pozivali narodi v neizprosno borbo za pravico,

demokracijo, za narodno enakopravnost in, kaj vemo, za kakšne velike ideale se, z danasnji dejanji? Kako je s slovesnimi zagotovili Atlantske listine? Ali naj jih smatramo za prevaro?

Samo do takih zaključkov prihajamo, ko čujemo, da so danes največje težave v vprašanju slovenskih učnih knjig. Ne gospoda! Tega vprašanja sploh ni, ker so učne knjige za slovensko ljudsko solo že mesece pripravljene, le da ni mogoče doseči njihove odobritve. Namesto odobrenja, so se dajale le obljube, da se bo to zgodilo v kratkem.

Petindvajset let se nam je na

nasih tleh teptala elementarna pravica, da se naša mladina izobražuje v materinem jeziku. Solska reforma filozofa liktorske sekire Gentilija nam je unicila solstvo, ki smo si ga v borbi gradili že od onih dni, ko je ljudska volja odpihnili vso Metternichovo reakcijo. Ali se hoče danes nadaljevati s fašističnim sistemom in njihovimi metodami raznarodovanja?

Pripravljeni smo tudi na to v svesti si, da so naše pravice globoko etične in da so v borbi za nje peživali tudi barbarski fašizem, ki je vojno izgubil za vse večne case.

(23.8.1945)

Pred ustanovitvijo slovenskih srednjih šol

S pricetkom prihodnjega solskega leta se bodo odprle v Trstu in Gorici popolne, v večjih podeželskih središčih pa nižje srednje sole, in sicer toliko srednjih šol, kolikor se bo proglasilo slovenskega dijaštva. Prehod iz italijanske na slovensko srednjo solo bo povzročal v začetku sicer nekaj težkoč, a naši dijaki jih bodo z lahkoto premagali.

Pozivamo slovenske starše, da se zgledajo pri prosvetnih odsekih svojih okrajnih odborov in z vso natančnostjo izpolnijo prijavne obrazce, ki jih dobe na razpolago, in to čimprej, da se stvar ne zavleče. Pod Zavezniško vojaško upravo bodo ostale približno iste vrste srednjih in strokovnih šol, kot so bile poprej, samo, da se bo za naše otroke pouk vršil v slovenskem jeziku.

(10.8.1945)

Tržaški Radio

Spored za soboto, 4

6.58 otvoritev; 7. glasba za dobro jutro; 7.10 citanje sporeda v slovenscini; 7.15 poročila v slovenscini; 7.30 poročila v italijanscini; 7.45 koledar; 8. glasba za vse okuse; 8.30 zaključek.

12.28 otvoritev, 12.30 melodije; 13. napoved časa in poročila v italijanscini; 13.15 poročila v slovenscini; 13.30 radijski plesni orkester pod vodstvom dirigenta Cergolija; 14. predavanje Luttazzi; 14.10 obvestila svojcem; 14.30 zaključek.

18.58 otvoritev; 19. obvestila svojcem; 19.20 dvajset minut delavci; 19.40 znane plosce; 20. napoved časa in poročila v italijanscini; 20.15 poročila v slovenscini; 20.30 kultura na Primorskem, predavanje v slovenscini; 20.40 slovenske pesmi; 21. »Italo Svevo« predavanje od Apollonio; 21.10 plošče ameriških pesmi; 21.30 »la patente« igra v enem dejanju od Pirendello; 22. simfončna glasba; 23. zadnje vesti v italijanscini; 23.10 zadnje vesti v slovenscini; 23.20 plesna glasba, 24. zaključek.

Miting na Školjetu

Kulturni krožek na Školjetu priredi v nedeljo, 5. t.m., ob 19. uri miting. Na sporedu so tudi saljiva posta, volitev kraljice večera, darila in ples. Odprt bo tudi bar.

Tombola v Rojanu

Danes bo v rojanskem kulturnem krožku (Via Solitro 10) velika tombola. Med tombolo bo nastopil kvartet harmonikarjev z ženskim zborom. Po zaključku tobole bo ples. Odprt bo tudi bar. Tablice se bodo prodajale do 20. ure.

(4.8.1945)

Zavezniki in KDS

V včerajšnji številki »La voce Libera«, na drugi strani je bilo objavljeno, da bo v nedeljo dne 26. t.m. dopoldne ob 10. uri v goriskem gledališču Verdi kongres »Partito democrazia cristiana«.

Cudimo se, da je zavezniška uprava izdala dovoljenje za kongres stranki v tej dvorani. Pred kratkim ko so namreč predstavniki ASIZ-a zaprosili za dovoljenje za I. kongres ASIZ-a v teh prostorih, so se zavezniški postavili na stališče da omenjeni prostori niso primerni za politična zborovanja.

S kakimi ovirami so bile potem zvezane priprave za prvi kongres ASIZ-a, smo že pisali.

Kaj naj vse to pomeni? Ali je »Partito democrazia cristiana«, ki ni nikdar delal med casom okupacije, kašen privilegiran »Partito«?

(26.8.1945)

Naše zdravstvo

Ce le pomislimo na bolezni, ki so se pojavile po prejšnji svetovni vojni in ki so zahtevale več žrtev nego vojna sama, vidimo, da smo sedaj veliko dosegli, ko nismo srečali nobenih podobnih pojavov, ali vsaj če so bili, smo pravočasno reagirali. Predvsem je zdravstvo uprlo svoje oči na naše ranjene. Poleg tega je tudi mnogo skrbelo in se skrbi za pomoč našim in tujim internancem, ki se vračajo iz smrtnih taborišč nekdanjega nemškega rajha.

Od druge strani nismo pozabili na svoje

družine in postavili bomo v najkrajšem času v vsakem okraju vsaj enega večjega zdravnika in lekarno. Pri tem nam nudi vso pomoč vojska.

Prva skrb bo posvečena našemu naraščanju, da bo zdrav in krepek ostal in rasel. Poprej smo ziveli, kar se tiče zdravil, precej v pomanjkanju, sedaj ko je svoboda, se bo tudi tu poskrbelo in veliko se je že doseglo.

Pri izboljšanju zdravstvenega stanja lahko pomagamo vsi, ker vemo, da sta največja sovražnika vseh bolezni snaga in čistota.

(2.8.1945)

Udarniško delo mlajske mladine

Po vzgledu sovjetske in jugoslovanske mladine je tudi mladina iz Milj pričela z udarniškim delom. Mladina je delala s takim elanom in udarnostjo, da je s svojim zgledom pritegnila se ostalo prebivalstvo. S kamijoni vozijo vodo v suhe kraje, zbirajo denar za čiščenje vodnjakov in kanalov ter jih celo sami očistijo, zbrali so ves les, ki je bil v nemških bunkerjih ter ga razdelili med prebivalstvo. Nekaj lesa so prodali po nizki ceni in z izkupicelom podpirajo revne družine.

(2.8.1945)

Prejeli smo: Openski tramvaj

Od vseh tržaskih tramvajskih prog je brez dvoma openski tramvaj vseh tujcu in domačinu. Tujcu zato, da se z Obeliska navzije divnega pogleda na mesto, in domačinu da ima na razpolago to komodno prometno sredstvo, ki direktno veže mesto z deželo in Slovenskim Krasom. Med domačimi in stalnimi gosti openskega tramvaja je tudi največ našega življa torej potnikov slovenske narodnosti.

Z ozirom na to, da so se casi od vedno bistveno spremenili, upamo, da je tudi ravnateljstvo openskega tramvaja prepričano o tem. Pred kratkim so bili namreč v tramvajskih vozovih dvojezični napisi, svabski in italijanski. Kaj bi bilo, če bi se ravnateljstvo sprijaznilo z novim dejstvom in uvedlo zopet dvojezične napise, slovenske in italijanske. Kako majhna bi bila ta žrtev napram žrtvam, ki jih je naše ljudstvo doprineslo skupno s italijanskimi tovarisi za doseg svojih pravic.

Prepričani smo, da se ravnateljstvo s tem ne bo le prilagodilo novim razmeram, kot se je to zgodilo pod nemškim okupatorjem, ampak bo s tem ugodilo številnim slovenskim potnikom in uslužbencem openskega tramvaja. Istočasno opozarjamo ravnateljstvo, da nadomesti na svojih posestvih na Opčinah, Fernetičih in drugje nemške napise s slovenskim.

Vojna se je končala. Treba bo preiti čimprej k splošni normalizaciji. Potniki openskega tramvaja se vprašujejo, zakaj se več upošteva postajališče na vogalu ulice Udine in via Commerciale. Prepričani smo, da bodo želje potnikov uslišane.

(5.8.1945)

Obvestila

Gledališče Verdi

Jutri ob 20.30 bo zapovedani koncert pod vodstvom Francesca Molinari Pradelli s sodelovanjem violinista Carlo Felice Cillario.

Vabilo

Organizacijski komitet ladjedelnice Sv. Roka vabi vse tovarniške komitete in kulturne krožke da pošljejo svojega delegata na sestanek, ki bo v sredo, 22. t.m., ob 22. uri na sedežu okrajnega NOO, v via Caprin 7, krožek »R. Rinaldi«, I. nadstropje.

Goriska prehrana Razdelitev vina

Okrajni odsek za prehrano javlja, da se bo 25. t.m. zaključila razdelitev vina. Zaradi tega vsi, ki se lahko dobijo vino z zivilsko nakaznico, naj ga dvignejo do gori navedenega dne.

Razdelitev tobaka

Okrajni odsek za prehrano obvešča, da bo v torek, 21. t.m. razdelitev tobaka. Vsaka oseba bo dobila 60 gr. Ta razdelitev velja za prvi, drugi in tretji teden tega meseca.

Omenjena količina ga bo izdajala na podlagi listkov št. 1, 2, 3 tobacne nakaznice za mesec avgust.

(22.8.1945)

INTERVJU

TOM PRIESTLEY

In vendar sem optimist!

Pred sedmimi leti se mi je na mednarodnem zasedanju o manjšinah v frizijskem mestu Ljouwertu približal gospod srednjih let. Na kongresnem lističu, ki ga je imel vidno pripetega na suknjiču, je pisalo Tom Priestley, Canada. Nagovoril me je: Dober dan. S časom sva postala dobra znanca. Občasno si dopisujeva, tu pa tam izmenjava nekaj besed po telefonu, informirava se o nekaterih dogajanjih. Koristno je za oba. Zame, ker slišim mnenje z druge strani oceana, zanj, ker izve za mnenje v slovenskem okolju. Zakaj ga to zanima? Ah, seveda, pozabil sem, Tom Priestley se je naučil slovensčino in je torej eden redkih neslovenskih univerzitetnih profesorjev, ki obvladajo naš jezik tako, da se z njimi lahko tekoče pogovarja. Pred dnevi sva se po dolgih letih zopet srečala in tako je stekel pogovor.

Kako in zakaj ste se začel ukvarjati s slovensčino?

Ko sem se zaposlil na svojem sedanjem delovnem mestu, pri slovanskem oddelku univerze v Alberti, sem obvladal samo en slovanski jezik, to je rusčino. Vsi moji kolegi so obvladali dva jezika: poleg rusčine se ukrajinsčino, poljščino, bolgarsčino... Eden je celo govoril luziško srbsčino. Tako sem se tudi sam odločil za učenje drugega slovanskega jezika. Vendar sem se želel jezika naučiti tam, kjer ga pač govorijo. Učiti se takrat jezika na terenu, na primer v Sovjetski zvezi, je bilo nemogoče. Se sedaj je to zelo težko.

Rekel ste "tedaj". Kdaj je bilo to?

To je bilo leta 1970. Tako sem začel razmisľljati. Slovenijo sem prvič obiskal, ko sem bil študent. Iz Londona sem potoval v Ohrid. Potoval sem čez Ljubelj, čez sam prelaz; predor je bil menda zaprt. Tako sem se vedel, da je Slovenija zanimiva. Zanimal me je tudi jezik in odločil sem se za seminar. Udeležil sem se ga leta 1973. Vendar sem odšel v Slovenijo z namenom, da bi raziskoval slovenske dialekte; nikoli mi ne bi placali potovalnika, če bi bil edini namen, da se naučim slovensčine. Tako sem prišel v Ljubljano, obiskoval sem desetdnevni seminar, jezika se seveda nisem naučil, po koncu tečaja pa sem obiskal tuste kraje, katerih narečja so bila opisana v mojem učbeniku: odšel sem v Crni vrh nad Idrijo - o tamkajšnjem narečju je pisal Ivan Tominec - in odšel sem v Sele pri Borovljah na Koroskem. O tamkajšnjem narečju so pisali že leta 1939 in to mi je seveda koristilo, kajti pomagati sem si moral s knjigo. V Ljubljani se, kot receno, jezika nisem naučil, tako sem se naučil najprej selščine, preden sem obvladal knjižni jezik. Seleta leta 1985 sem odšel zopet v Ljubljano, udeležil sem se dveh seminarjev in sem se naučil jezika. Slovensčine sem se torej naučil tako kot večina Slovencev: najprej sem se naučil narečja in sele nato knjižnega jezika.

Nedvomno je nenavadno, da ste se naučil narečja, ki ga ne govorijo v Sloveniji, ampak izven njenih meja. Zakaj ta izbira?

Ko sem prišel v Ljubljano, so bili seveda zadovoljni, da se zeli tujec naučiti slovensčine. Vendar so Slovenci nekakšni slovanski Angleži: zadržani so in kar nekaj časa mine, da se lahko vključis v njihovo druž-

bo. Mnogo lažje mi je bilo v Avstriji: odšel sem tja in naučil sem se narečja. Pa še en razlog je bil: Avstrijo sem izbral, ker sem glede na dejstvo, da je slo za dvojezično območje, lažje zbral potrebna sredstva v Kanadi. Zato sem odšel v Sele. Ko pa sem prispel tja, sem našel "planinski raj" v pravem pomenu besede.

Res je, da so Slovenci zadržani. kako pa je bilo kasneje, so vas sprejeli? Imate kaj stikov z ljubljansko univerzo?

Da, nekaj. Imam nekaj prijateljev, ne samo na univerzi. Poznam nekaj zgodovinarjev in dobre znance imam v Institutu za mednarodna vprašanja, v Slovenski Akademiji Znanosti in Umetnosti in se drugje. Moji stiki se torej nikakor ne omejujejo na jezikoslovje.

In kako je z vašimi stiki v Selah?

V Sele sem se vrnil lansko leto. Ko sem bil prvič tam, sem zivel pri starejšemu zakonskemu paru, Maksu in Mojci Travnik. Selščina, ki jo govorim, je taka, kakršno je govoril Maks, to mi vsi pravijo. V Selah govorijo v šestih narečnih inacicah in jaz seveda govorim inacicno soseske Maksa Travnika. No, Travnikova sta pred kratkim umrla, jaz pa se jima moram zahvaliti, da se se vedno počutim "pol Selan".

Kakšno je na Vaši univerzi zanimanje za slovensčino in, splošno, ali se v Kanadi je gledanje zanimanja za Slovenijo in Slovence kaj spremenilo, odkar je postala Slovenija samostojna država?

Na naši univerzi in v Kanadi sploh ni za ta vprašanja nobenega posebnega interesa. V kanadskem univerzitetnem življenju je dovoljena raziskava na nekem področju, čeprav učis drugi predmet. Poučujem slovansko filologijo, torej splošen predmet. Posebnega zanimanja za slovensčino na univerzi ni, pa tudi na splošno je večina ljudi pozabila, da je bila pred stirimimi leti v Sloveniji vojna, saj so sedaj v ospredju vprašanja v zvezi s Bosno. Povprečni Kanadčan je torej pozabil na Slovenijo. Seveda to ne velja za organizirano slovansko skupnost. Sam sem jih pred kratkim obiskal v Slovenskem domu v Edmontonu. Oni na Slovenijo gledajo drugače, kar je seveda povsem naravno in razumljivo. Oni ohranjajo stike tako s Slovenijo kot s slovenskim veleposlanikom v Kanadi. Ostali pa so na Slovenijo pozabili.

Dejal ste, da so Slovenci zelo zadržani. Včasih se dogaja, da ste na mednarodnih zasedanjih prav vi edini, ki govorijo o Slovenceh. Marsikdaj nihče ne pride iz Slovenije. Ali v Sloveniji niso zainteresirani za taka zasedanja?

No, včasih le kdo pride. Pred dvema letoma je prišla na konferenco o manjšinskih jezikih mlajša raziskovalka iz Instituta za narodnostna vprašanja. Sicer pa je res, da je Slovenija na teh zasedanjih sorazmerno slabše zastopana. Sicer je res, da na teh konferencah ni potrebna množična zastopnost, ampak je predvsem pomembno, da dobimo prerez stanja. Dejstvo pa je tudi, da jaz lahko podam samo sliko stanja Slovencev v Avstriji, ne poznam pa problemov Slovencev v Italiji in na madžarskem. Problemi so pač različni in nekdo bi jih pač moral obrazložiti.

Vi veste marsikaj o številnih manjšinah. Ko bi želel sestaviti lestvico stopnje zaščite manjšin, kam bi na tej lestvici postavil Slovence?

Slovenci v Avstriji - samo njihovo stanje poznam - so s pravnega vidika na tej lestvici dokaj dobro zaščiteni. 7. člen avstrijske-državne pogodbe je dokaj obvezujoč. V Praksi pa ni tako. Krajevni politiki na Koroskem se zelo razlikujejo od dunajskih politikov. Avstrija nazorno kaže, kako se lahko krajevno stanje tako zelo razlikuje od uradnih stališč na državni ravni. (To me seveda ne preseneča, saj se v kanadi dogaja isto.) Tako, načelno so koroski Slovenci zaščiteni, v praksi pa je treba še mnogo narediti.

Katere manjšine so po Vaši oceni v Evropi najbolj zaščitenе in katere najmanj?

Odgovor je zelo težak. Mislim, da so manjšine najslabše zaščitenе v Franciji in v Grčiji. Podrobnosti o vseh državah ne poznam, zdi pa se mi, da je, na primer Nizozemska zelo visoko na lestvici.

V zadnjih letih imate mnogo stikov z ljudmi, ki prihajajo iz držav nekdanje vzhodne Evrope. Ali ste opazil kake spremembe v zaščiti manjšin v teh državah v primerjavi s časom pred padcem berlinskega zidu?

Stanje je različno od države do države. V nekaterih državah je bilo stanje prej tako slabo, da je bilo možno samo izboljšanje. Tako na primer opazamo znake izboljšanja stanja manjšin v Bolgariji in na Poljskem. V nekaterih državah, ki jih vodijo ljudje, ki pripadajo nacionalističnim gibanjem - kot na primer na Slovaškem - ne opazimo nikakršnega izboljšanja. Enotnega odgovora na Vase vprašanje torej ni.

Ali to pomeni, da ne obstaja

neka skupna politika do manjšin in da taka politika ni obstajala niti v času komunističnih režimov v teh državah?

Točno tako. Vse komunistične države so načelno težile k uveljavljanju enake nacionalne politike do manjšin, dejansko pa take politike ni bilo. V Romuniji je bilo stanje manjšin izredno slabo in se sedaj je izredno slabo.

Vrniva se h Kanadi. Ukvarjati se morate s problemom, ki se mu pravi Quebec. Kako je s tem vprašanjem?

Na zahodu Kanade ljudje z velikim zanimanjem sledijo dogajanjem v Quebecu, ker ocenjujejo, da je država temu vprašanju namenila mnogo večjo pozornost kot jo namenje drugim etničnim skupinam v Kanadi. To je seveda res, kajti v Kanadi živijo ljudje, ki govorijo skoraj vse evropske jezike in številne azijske jezike. Quebecu in francosčini je država namenila neprimerljivo večjo pozornost. To je do neke mere tudi prav; kdorkoli se ukvarja z manjšinami ve, da manjšina potrebuje več kot samo priznanje. Oblasti so predolgo to vprašanje zanemarjale, čeprav je quebeska francosčina manjšinski jezik v vsej Severni Ameriki ter je quebeska kultura zelo pomembna za vso amerisko kulturo. Treba jo je torej podpreti in zato s tako politiko soglasam. Quenec potrebuje priznanje posebnega statusa, in to ne glede na izid referendumu o odcepitvi. Gre za vprašanje pravičnega vrednotenja kulture. Obstoj manjšine predstavlja posebno ovrednotenje za vsako državo in to velja tudi za Kanado. Priznati moramo poseben okus, ki ga daje Quebec Kanadi, seveda pa moramo poskrbeti tudi za druge kulture. To je seveda težak izziv.

In kaj pričakujete od referendum?

Upam, da ga ne bo. V sami vladni stranki, Partije Quebecois, obstajata dve frakciji. Ena se zavzema za odcepitev, druga pa za sožitje, za nekakšno konfederacijo. Tudi v Sloveniji so v osemdesetih letih govorili o taki rešitvi. V stranki si torej niso edini o rešitvi, ki naj bi jo sprejeli. Tako je odcepitev zelo maolo verjetna. Sicer pa v Kanadi pravijo, naj se Quebec odcepi, če to želi. Ljudje pa ne bi sprejeli "polovične odcepitve", s katero bi ohranili kanadski dolar in se nekaj skupnega, sicer pa bi se locili. To je za Kanadčane nesprejemljivo.

Kakšno je sedanje stanje v Quebecu? Kakšen je status francoskega jezika?

V zadnjih 15 - 20 letih je država vložila velike napore v priznanje in uveljavljanje francoskega jezika, ki je v Quebecu avencinski jezik. Prislo je tudi do ekscesov, na primer do prepovedi angleških napisov v izlozbah, kar je seveda razburilo angleško govoreče prebivalstvo. Sedaj je bilo vzpostavljeno nekakšno ravnovesje in mislim, da je taka zaščita jezika dokaj veliko jamstvo, čeprav se zavedam, da je ameriška angleščina se vedno močan asimilacijski element.

Povrniva se k Vašemu delu. Ali pripravljate kaj v zvezi s slovenskim jezikom?

Da, dve zadevi, ki ju pripravljam zelo dolgo in bi ju rad končal v prihodnjih dveh ali treh letih. prva je opis selškega narečja. Gradivo sem zbral in treba ga je le se napisati. Druga naloga, ki sem si jo zadal, pa je studija vindisarske teorije z jezikoslovnega vidika. V zvezi z vindisarstvom so opravili veliko raziskav s poli-

tičnega zornega kota, preučevali so ga zgodovinarji in sociologi, ni pa se nobene studije, ki bi to vprašanje preučevala s področja jezikoslovja. Gradivo sem zbral in knjigo bi ras napisal. Do upokojitve imam se sedem let casa in upam, da bom lahko izpolnil ti dve nalogi.

V zvezi z vindisarsko teorijo je prišlo prav pred kratkim do različnih stališč znotraj slovenske manjšine v Avstriji. Eni bi tiste, ki so se odpovedali slovenskemu jeziku, dokončno odpisali, drugi pa vidijo možnost, da bi jih lahko spet pridobili za pripadnike manjšine. kaj menite o tem?

Poglejte, moja žena je Valizanka in vem, da se je mnogo Valizanov, ki valizansčine sploh niso govorili, ponovno naučilo jezika. Za Korosko nimam zadnjih podatkov, vendar vem, da so na osnovi ankete že pred leti ugotovili, da je število otrok pri pouku slovensčine, ki tega jezika doma niso govorili, sorazmerno zelo visoko. Pri družinah torej narasca zanimanje za pouk slo-

vensčine. Seveda, ponovno, pridobivanje tistih, ki jezika ne obvladajo več, je mnogo težje, vendar so koroski Slovenci dovolj močna skupnost, da kaj takega zmore. Nikoli se ne smemo nicesar odpovedati, zato podpiram take pobude. Newjorski sociolingvist Joshua Fischmann je pisal o povratnem trendu jezika. Ko neka skupnost izgublja lasten jezik, doseže neko obrne navzgor in začne število ljudi, ki obvladajo jezik, zopet narascati. Kdove, ponekod bi bilo res lahko prepozno. Lahko bi bilo prepozno v Ziljski dolini, kjer je prevec ljudi opustilo slovenski jezik. Lahko bi bilo prepozno tudi v delu Roža, zagotovo pa ni prepozno v Podjuni in v večjem delu Roža. Možnost da bi se slovenscina zopet razširila, torej obstaja, upostevajoč tudi spremembe v Sloveniji pred petimi leti in vtis velike strpnosti nemškega prebivalstva. Mislim, da obstaja nekaj upanja. Nic drugega ne bom rekel, samo nekaj upanja.

Videti ste optimist. Velja to samo za Korosko ali za manjšino nasplošno?

Najprej Vam bom dejal, da bi pred desetimi leti na isto vprašanje odgovoril, da nisem oprimist. Celo v Selah, ki so posebna skupnost, kjer je 96 odstotkov prebivalstva gorvoro slovensko, so sami zavedni Slovenci ocenjevali, da bodo v dveh generacijah izginili. Danes bi bil njihov odgovor drugačen. Optimist sem torej v zvezi s Korosko, vem pa tudi za narascanje rabe jezika v Walesu. Mislim, da se lahko to zgodi kjerkoli, seveda če imajo manjšine primerno podporo.

Bojan Brezigar

Orel s prekratnimi krili

Morda je Göring že na Udetovem pogrebu spoznal, kako njegova zvezda ugaša

Letalski marsal Hermann Göring se je tik pred začetkom vojne pobahal z nemskim vojnim letalstvom: »Na Nemčijo ne bo padla niti ena bomba. Če bo en sam sovražni bombnik priletel na nemška tla, naj ne bom več Göring, ampak me lahko kličete Meier!« Göring je celo domneval, da bo zaradi njegovega uspeha invazija v Angliji nemara sploh nepotrebna.

Göringovo letalstvo je bilo že od vsega začetka obsojeno na polom. Kriva je bila obveščevalna služba nemškega vojskega letalstva, ki je preniško ocenila moč angleškega vojnega letalstva (RAF). Vzrok pa je treba iskati tudi v nečimrnosti nacističnih voditeljev, ker so v skladu s svojimi optimističnimi prognozami izdelovali predvsem letala za kratke polete. Izdelavo težkih bombnikov z velikim akcijskim radijem so opustili že leta 1937. Odtlej so se posvečali predvsem proizvodnji srednjevelikih bombnikov in lovcev. Težkih bombnikov, kakršne so pozneje uporabljali zavezniki in kakršni so bili krvavo potrebni tudi Nemcem, ko se je operacijski radij tako močno povečal, pa si niso pripravili.

Göringovo letalstvo je bilo tedaj že znano po neusmiljenem bombardiranju Varšave in Rot-

snice) nad Nemčijo (odmetavanje milijonov propagandnih letakov), ki so veljali veliko letal in pilotov, niso pa imeli skoraj nikakršnega učinka. Če je kje padla kakšna bomba, sta Hitler in Goebbels to uporabljala kot izgovor za poznejše mascevalno bombardiranje Londona in drugih angleških mest. V resnici je slo za strateško letalsko ofenzivo velikega stila, ki naj bi skupaj z izkrcanjem in demoralizacijo pripravila Angleže h kapitulaciji.

V noci med 24. in 25. avgustom 1940 se je zgodilo nekaj, kar je po mnenju nekaterih zgodovinarjev usodno vplivalo na izid bitke za Britanijo. Londonu se je približno ob 10. uri zvečer prek Kenta, Sussexa in Surreya blizala formacija z najmanj sto nemskimi bombniki.

Prebivalci londonskih četrti so takrat prvič doživeli tisto, kar je kmalu postalo posastna vsak-

bombo...« - veliki bombni napadi Anglije niso mogli spraviti na kolena. Nemci so marsikaj spregledali, tako tudi pomen britanske radarske mreže. Nemski piloti, ki so se vracali z neke akcije, so povedali, kako so po slusalkah slisali angleške glasove, ki so vodili eskadrilje britanskega letalstva k ciljem.

Britanske službe na tleh so brezhibno delovale. Haye Thomas je v knjigi lepo opisal gibčnost angleške obrambe. »S pomočjo naglih zvez so centre seznanjali z informacijami, ki so jih dobivali z radarji in vizualnim opazovanjem. Ena najpomembnejših central je bil glavni stab 11. skupine v Uxbridgu, v grofiji Middlesex, zahodno od Londona. Tam je bil, petnajst metrov pod zemljo in zavarovan pred bombardiranjem, operativni prostor staba: prostor je bil podoben gledališču, sredi njega je bila ogromna miza, prekrita z zemljevidom operativnega področja, na katerem so bili britanski in sovražni položaji označeni z raznobarnimi ploščicami. Z balkona so oficirji lahko videli te položaje, jih podrobneje preučili in jih skupaj s položaju prilagojeno taktiko posredovali zvezam. Po podzemeljskih telefonskih zvezah je prihajalo na tisoce informacij, ki so jih najprej razvrstili, nato pa ponazorili na mizi. Nemo so premikali ploščice, majhne svetilke na stenskem panoju pa so prikazovale, katera eskadrilja je v danem trenutku na voljo, katera je pripravljena na start in katera je v akciji. Iz tega centra so vodili tudi dejavnosti protiletalskih baterij.«

Povsem drugačen je opis poveljstva nemških letalskih sil. »Göringov glavni stan je bil v tem času slavni vlak, ki so ga zmerom označevali s sifro Asia,« pišeta Manvell in Fraenkel. »Pred njegovim osebnim vlakom se je zmerom vozil vlak z normalnimi vagoni in s tovornimi vagoni za prevoz avtomobilov; Göringov osebni vlak pa je imel spredaj in zadaj odprt tovorni vagon s protiletalskimi topovi in vso potrebno posadko. Vagon, v katerem se je vozil Göring, je imel dve spalnici, majhno delovno sobo in razkosen toaletni oddelek... V tretjem vagonu so bili Göringovi konferenčni in delovni prostori, četrti vagon pa je bil jedilnica... Kompozicija je običajno stala blizu kakega predora, da bi se umaknila vanj, če bi jih napadla letala... Vlak je bil v stalni telefonski zvezi s Hitlerjem...«

C. L. Sulzberger, avtor knjige Druga svetovna vojna, je o gorečem Londonu leta 1940 med drugim pisal:

»Ob goreči Temzi je bilo porušenihih ogromno hiš, toda niti britanska vlada niti gospodarsko kolesje Londona nista bila zlomljena. Prebivalstvo je s pogumom nekako opravljalo dnevne posle, v prostem času pa je gasilo požare in skušalo omejiti škodo. Posebni oddelki so ozpaevali kraje, kjer so ležale tempirane bombe, in jih detonirali. Protiletalski čuvaji so med podirajočimi se hisami s peskom in brizgalnimi gasili požare, ki so jih povzročale zagalne bombe od Coventryja do Bristola.«

Najzanesljivejši viri trdijo, da so Nemci od julija do oktobra 1940 izgubili 1733. Britanci pa 915 letal. To obdobje bitke za

Bombe na London - ena najbolj znanih fotografij iz bitke za Britanijo: Pavlova katedrala med napadom

Britanijo je preživel skupno 451 pilotov britanskega letalstva, vso vojno pa samo 217.

Polom Göringove letalske ofenzive je bil v nemski javnosti skoraj neopazen. Med 26. in 30. decembrom 1940 je nemsko letalstvo doživelo najtežji udarec, tako rekoč odločilen za izid bitke za Anglijo. Göring bi moral angazirati se zadnje rezerve, a jih je moral čuvati za napad na Sovjetsko zvezo.

Roger Manvell in Heinrich Fraenkel v knjigi o Göringu pišeta, da je bil letalski marsal hudo nezadovoljen, ko je videl, da so letala spitfire več kot kos njegovim stukam, a tudi dvomotornim in celo enomotornim messerschmittom, in da so izgube bombnikov cedalje resnejše. V napetem prizadevanju, da bi zmanjšal večje izgube svojih letal, ni več vedel, s čim naj si se pomaga. Kar naprej je spreminjal taktiko, za nameček pa se je kdaj pa kdaj tolžil tudi s slepili in polagoma drsel v sanjsko strategijo. Pri tem se je

igral z dragulji kot kak fantek s frnikolami, če smemo verjeti pričam.

Nemski piloti so se jezili, ko so tretjino njihovih messerschmittov spremenili v lovce-bombnike, a Göring jih je zavrnil, češ da so tega krivi sami, ker so bombnike premalo varovali pred RAF. Piloti so mu odgovorili s tem, da so odmetavali bombe, kjer se jim je zazdelo, samo da bi se jih znebili. Za tovarna letala že ne bomo, so si mislili.

Da bi si spet pridobil njihovo priljubljenost in obenem izboljšal njihov bojni duh, je Göring vsem pilotom ob Kanalu omogčil, da so na novo leto odsli zastopni na počitnice. Tako so se tudi Angleži spet lahko malo naspali. Ni pa bilo pocitka za angleške pilote, saj se je pogosto dogajalo, da je angleški pilot po vrnitvi s poleta komaj zaspal, pa so ga že prebudili z nalogo, da vnovic vzleti.

Naslednje leto je Göringov general Udet naredil samomor.

Ko je Göring ob njegovem grobu začel svoj drhteči govor, so prizorišče nenadoma osvetlili zaroleti. Göring je pred mikrofoni javno zaihtel. Najbrž ga je prizadelo tudi to, da je general Mölders, novoimenovani poveljnik lovskih letal, strmoglavil in se ubil, ko se je peljal na Udetov pogreb. Morebiti pa je že takrat spoznal, da se ne more več zaneesti na svojo srečno zvezdo.

Januarja 1943 so se začeli prvi dnevi (in ne več samo noči) letalski napadi ameriskega letalstva na nemška mesta. Izkazalo se je, da se Göring vendarle piše Meier, kar je zvenelo, kot da je garjavi Zid. Zaradi »sramotnega neuspeha nemškega letalstva« se je tako »ponizal«, da se je javno zaklel, da ne bo več nosil svojih odlikovanj. Ves nesrečen je bil ob spoznanju, da se je v javnosti zamajal njegov vpliv in da ga ljudje iz najbližje Hitlerjeve okolice, med njimi tudi Goebbels, nadvse prezirajo.

France Trebčan

Utrujeni britanski lovski piloti dremajo ob svojih letalih

terdama, kar je dokazalo Hitlerjevo agresivnost in krutost. Možnost za »patentiranje tega izuma« je Göring dobil, ko je 28. aprila 1937 nemško letalstvo na zahtevo generala Franca bombardiralo špansko mesto Guernico. Nebranjeno mesto so nemške bombe zravnale z zemljo, njegovo nemocno prebivalstvo pa je postalo žrtev »totalne vojne«, kakor so ta zločin pozneje imenovali.

Nemci na začetku vojne niso bombardirali niti Londona niti angleških pristanišč. Ko so vprašali Göringa, zakaj bombardira sovražne ladje, ne pa tudi njihovih pristanišč, je odgovoril: »Zato, ker smo humani. Nikar se ne smejte. Resno mislim. Zares sem human.«

Britanski minister za letalstvo Kinglsey Wood ni sprejel predloga, da bi bombardirali nemške industrijske zgradbe v Porurju. Izjavil je, da nima namena uničevati zasebne lastnine! Bolj se je ogrel za tako imenovani Truth Raids (prodori re-

danjost. Naslednji dan, ko so se rusevine se kadile, je Churchill ukazal bombardirati Berlin.

Mascevanje je bilo opravljeno. Göring je ukazal, naj letalstvo 28., 29., 30. in 31. avgusta izvede velika nočna bombardiranja Londona. Na nebu so se odigravali zračni boji, ki so jemali dih. Hitler je v berlinski Sportni palaci imel srdit govor, v katerem je ne samo napovedal invazijo, temveč tudi naznanil, da morajo Britanci računati na najtežje povračilo: njihovo mesto je treba »izbrisati«. Mimogrede je pozabil, da je se pred nekaj dnevi z veliko naklonjenostjo govoril o Britancih in njihovem imperiju. »Kultura, ki so jo dali svetu Angleži, ne sme propasti,« je poudaril in dodal, da namerava Britancem ponuditi casten mir. Potem je v Angliji začel gledati glavno nasprotnico svoje volje.

Kljub širokoustenju Göringa - »tedaj bo nebo nad Londonom potemnelo, Porurje ni dosegljivo za nobeno zahodno

Rajhsmaršal H. Göring (v sredini) se s svojim štabom dogovarja o načrtih za zračni napad na London

BENEŠKI

FILMSKI

FESTIVAL

18

Nedelja, 27. avgusta 1995

NEDELJSKE TEME

PRIREDITEV NA BENEŠKEM LIDU LETOS ŽE DVAINPETDESETIČ

Letos več levov

Festival skozi leta

»El Lido xe straco« (prev. »Lido je utrujen«); legenda trdi, da je prvi Mednarodni razstavi filmske umetnosti, tedaj edinstveni in edini v svetu, dal povod enostavni stavek narečnih besed, ki ga je izrekel grof Giuseppe Volpi iz Misurate, potem ko je uvidel, da je na prehodu v stiriideseta leta beneškega Lida odmanjkal sijaj. Grof Volpi je bil pred tem že Mussolinijev finančni minister, zaslužni iznajditelj industrijskega pola Marghere, kot predsednik Bienale umetnosti pa je splošno izvirno dejanje, ki bi spet »vzgal« srečo Lida in ga osvetlilo z novo lučjo - s svetlobo filma. 6. avgusta 1932. v objemu fašizma, si je Volpijevo izbrano občinstvo v parkih Hotela Excelsior - ki je se danes kraj dogajanja Mostre - ogledalo »letno bero najboljših filmskih izdelkov iz vsake države«.

Vladni režim ni prihranil Mostri pogojevanj, četudi so se bolj zgovorna priznanja v ključnem letu 1937: nagrada fasističnemu kolossalu Scipionu Africanu Carmineja Galloneja. Coppa Mussolini za najboljši tuji film pa delu »Carnet de bal« Duvi- viera, ki ga je režimska kritika totalno zavrnila: med filmi v selekciji pa je bil po vrhu se »La grande illusion« Jeana Renoira, drzen proglas pacifizma. Saj to je: kinematografiji - sploh umetnosti - je uspevalo povzdigovati se nad kontingenco in razkazovati drugo plat stvarnosti, manj uradno in popolnoma pristno.

Druga svetovna vojna je zagorela in beneška filmska razstava se je posledično preobrazila v Teden italijansko-germanskega filma, toda dvoletni poskus je propadel. Ukinitveni festival je oživela prenovljena izdaja 1946., s težavo prirejena, nanjo pa se je odzvalo množično občinstvo: 90 tisoč oseb, v predvojnem času pa največ 30 tisoč. Vrteli so se Rossellinijev Paisa, Renoirov Južnjak (zmagovalec), Otroci raja Carnéja. Filmi so vračali ljudem dostojanstvo.

Naslednji desetletji sta bili za kinematografijo in Mostro sijajni, italijanski film pa je doživljal svetovni trijumf. Desetletje kontestacije je festival zavrnilo: 1975 so se s kontrastno motivacijo pojavili Dnevi italijanskega filma, Pasolinijev protifestival v Gradežu in sele na začetku osemdesetih je Mostra suvereno zaživela v režiji Carla Lizzanija. Direktorja Biraghi in predvsem Pontecorvo sta se utrčila njen status mednarodnega foruma. Pontecorvova zasluga sta utemeljitev Mednarodnega razsodišča za svobodno izražanje, ki naj odloča o usodi filmskega avtorstva, in »nova pot«, za katero je vsekakor manj financ in zvezdniskega sija v primerjavi s Cannesom. Ob izteku Pontecorvovega mandata je njegovo delo dano v pretres, z drobnogledom se iščejo učinki njegovih pobud in letos posebej se odzivi na polemiko (v slogu najbolj priljubljene italijanske poletne igre): Beneški festival - levo ali desno? Problem pa postavlja le slepa kontingenca.

Igor Devetak

Dvainpetdeseti beneški filmski festival je na pragu in mnogi se sprašujejo, ali bodo letos »levi rjove- veli«. Glede simbolnega rjojenja levjih kipcev - priznanja, ki ga podeljuje poverjena vlada »beneške filmske republike« -, ki naj bi kazalo na kulturno silo in izzivalnost filmskega festivala, bo letos nekaj sprememb. 1995 je jubilejno leto, zato ga je treba primerno počastiti; direktor festivala Pontecorvo je uveljavil svoj predlog: ob dvojni stoletnici rojstva ustanove Bienale in Kinematografije bo podeljenih do osem Zlatih levov za zaslužno filmsko kariero se zivecim ustvarjalcem, samó en Zlati lev (brez možnosti ex aequa) pa bo sel avtorju najboljšega filma, ki bo odgovarjal cenitvam mednarodne žirije devetih sodnikov; z drugim bolj prestižnim priznanjem pa bo ista žirija dala filmu posebni naboj. Polemični odzivi prejšnjih let na kompromisarsko velikodušnost neodločnih žirij niso ostali brez učinka.

Program je nared kljub težavnemu sestavljanju in znana je tudi fiziognomija Mostre. Trajala bo enajst dni namesto običajnih dvajsetih: 140 filmov (lani 181!) - med njimi triurni celovečerci in kratkometražci dolgi le petdeset sekund - se bo zvrstilo v že tradicionalnih sekcijah (tekmovalna in netekmovalna selekcija, Beneške noci, Italijanska panorama, »Fine- stra sulle immagini« - Pogled na podobe, Retrospektiva). Njim se je letos prvič pridružila se nova - »Corsia di sorpasso« - Prehitevalni pas; kateri filmi sodijo vanjo, pa nam bo postalo jasno šele tedaj, ko si jih bomo ogledali. Filmi v tekmovalnem delu izhajajo iz stiriinajstih držav v znamenju Pontecorvo- ve, lani ustoličene, formule, ki daje v izlozbo filme ustaljenih kinematografij (zlasti italijanske in ameriške) in preverjenih avtorjev (Spike Lee, Chabrol, Scola, Tornatore) in pa izdelke »sibkih tovarn« ali debitantov. Izvor neevropskih filmov je različen: trije prihajajo iz Južne Amerike, po eden iz Japon-

ske, Kube, Kazahstana, Irana, Vietnama, Mehike, itd. Odkrivanje filmov po svetu, izzivanje producentov iz zakotnih držav, naj se aktivirajo, je kvalitetno Pontecorvovo dejanje, v katero verjamemo; potem pogosto prepoznavamo, da se je marsikateri azijski ali afriški avtor s suvereno režijsko roko navdihoval ob najboljših evropskih zgledih, mnogi tudi ob italijanske- mu neorealizmu.

Kaj pa Lizzanijev Celuloid, ki je bil namenjen v Benetke? Gre povedati, da opadlih filmov letos ne manjka: »forfait« Scorseseja, Frearsa in Pialata je že stara zadeva, bolj svež pa je odklon Quentina Tarantina, Allison Anders, Alexandra Rockwella in Roberta Rodrigueza, avtorjev pričakovane- ga »Four Rooms«; ob že izdelanem filmu jim je padlo na misel, da bo vstavev animirane sekvence delo pomensko okrepila. Prav tako je odpovedal udeležbo Carlo Lizzani: zaradi časovnega pritiska bi mogla montaža Celuloida potekati površno. Zdi se nam, da bi utegnil biti prikaz Lizzanijevega filma o cloveški in umetniški avanturi na setih Rima, odprtega mesta (»Roma città aperta«) primeren hommage

ob stoletnici filma. Volja avtorjev pa je v Benetkah sveta stvar (pod Pontecorvovim pokroviteljstvom se bo spet sestalo Svetovno združenje filmskih avtorjev). »Causus belli« pa je letos film »Lo zio di Brooklyn« (Stric iz Brooklyna) dvojice Cipri-Maresco, ki mu je botroval marsikateri priznan italijanski cineast, direktor beneškega festivala pa ga je izključil iz tekmovalnega dela, kamor bi po mnenju režiserjev sodil. Avtorja sta film zato odklonila. Tudi zaradi navala kritik, ki istovetijo Pontecorvovo dejanje s pomanjkanjem poguma in hlapčevskim razmerjem do splošnega okusa, bolj dovtetnega za normalizujočo senzacijo (po ameriskem kalupu) kot pa groteskne provokacije alternativcev na zgoče teme sodobnosti, je direktor Ciprija in Maresca povabil na javno debato ob ogledu njunega dela, ki sicer ostaja v izboru za Pogled na podobe. Kakor koli že, prav tej sekciji gre dati posebno pozornost saj med njenimi filmi vsako leto odkrivamo bisere, 4. septembra se bo vrtel mali Ecce homo Vesne Ljubić o sarajevskem vsakdanu.

Igor Devetak

Američani napovedujejo množično prisotnost

Američani so letos »odmislili« filmski festival v Cannesu, kjer je bila opazna odsotnost hollywoodskih producentov, zato pa se bodo v

prejšnjem številu udeležili beneškega festivala, saj bodo na Lidu predvajali nekatere med glavnimi hiti prihajajoče sezone, objablja pa tudi nadse ugledne goste.

Videli bomo nove filme Melá Gibsona, Keviná Reynoldsa, Rona Howarda, Woodyja Allena in Speejeja Leeja.

Velike komercialne uspešnice so na sporedu v sekciji »Notti veneziane« (beneške noci), kjer po že ustaljeni tradiciji predvajajo predvsem filme, ki lahko privlečejo široko publiko.

Največjo pozornost bo deležen znanstveno-fantastični film Apollo 13, v katerem igra glavno vlogo Tom Hanks, ime, ki prav gotovo privleče pozornost tako kritikov kot publike. Film, se je v Združenih Državah Amerike odlično izkazal in imel večji uspeh celo od Disneyeve risanke Pocahontas in

tretjega Batmana.

Veliko pričakovanje velja tudi kolossalu Keviná Reynoldsa Waterworld. O filmu so ogromno pisali se med samim snemanjem, saj je baje stal bajno vsoto, prav gotovo pa je zahteval izjemne tehnične napore. Ob tem se je Costner moral »oddolžiti« za neuspeh svojega zadnjega filma Rapa Nui. Samo snemanje Waterworlda je bilo ovito v skrivnost, saj je bil set popolnoma izoliran, sodelavcem pa sta režiser in Costner prepovedala vsak stik z javnostjo. Prav zato pa je bilo zanimanje kritikov toliko večje, čeprav povečini negativno obarvano: napovedali so neuspeh, še preden je film sploh prišel v kinodvorane. Zdaj, ko je ameriška publika nanj pozitivno reagirala, je zato radovednost neameriških kritikov zelo velika in prav gotovo jo se

povečuje novica, da se bo Costner najverjetneje udeležil predvajanja na Lidu.

Velike pozornosti bo prav gotovo deležen tudi zadnji film Melá Gibsona Braveheart. Film so sicer napovedovali že v prejšnji sezoni, vendar je v Združenih državah prišel v kinodvorane šele na začetku poletja, zato je za nas absolutna novost. Spada v zvrst imenovanih »srednjeveških« filmov, kljub temu, da se dogaja na Skotskem za časa bojev proti Angležem. Gibson igra tako plemica, ki hoče ohraniti svobodo. Snemali so ga skoraj sočasno z Robom Royem, ki smo ga videli v lanskem sezoni, vendar se je Gibson odločil za bolj skupinsko prikazovanje dogodkov in se osredotočil na tragedijo naroda, ne le posameznika.

Nadja Rebec

Spored beneškega festivala

(tekmovalna, netekmovalna selekcija, sekcija Beneške noci)

Sreda, 30. avgusta
Der Totmacher, r. R. Romuald Karmakar (t. s.);
otvoritveni film: Crim-son Tide, r. Tony Scott;
Caballos Salveles, r. Marcello Pineyro (B. n.).

Četrtek, 31. avgusta
Sin Remitente, r. Carlos Carrera (t. s.);
Nothing Personal, r. Thaddeus O'Sullivan (t. s.);
Waterworld, r. Kevin Reynolds (B. n.).

Petek, 1. septembra
Det, Yaní Dokhtar (Det, pomeni dekle), r. Abdolfazi Jalili (t. s.);
Mighty Aphrodite, r. Woddy Allen (n. s.);
Dolores Claiborne, r. Taylor Hackford (B. n.).

Sobota, 2. septembra
Guantanamo, r. Tomas Gutierrez Alea in Juan Carlos Tabio Rey (t. s.);
Pasolini: un delitto italiano (Pasolini: Italijanski zločin), r. Marco Tullio Giordana (t. s.);
Apollo 13, r. Ron Howard (B. n.).

Nedelja, 3. septembra
A Comedia de Deus, r. Joao Cesar Monterio (t. s.);
Al di là delle nuvole (Onkraj oblakov), r. Michelangelo Antonioni in Wim Wenders (n. s.);
Strange Days, r. Kathryn Bigelow (B. n.).

Ponedeljek, 4. septembra
In the Bleak Midwinter, r. Kenneth Branagh (t. s.);
La cérémonie, r. Claude Chabrol (t. s.);
El dia de la bestia, r. Alex de la Iglesia (B. n.).

Torek, 5. septembra
De vliegende hollander, r. Jos Stelling (t. s.);
Clockers, r. Spike Lee (t. s.);
Gazon Maudit, r. Josiane Balasko (B. n.).

Sreda, 6. septembra
Xich Lo, r. Ahn Hung Tran (t. s.);
The Crossing Guard, r. Sean Penn (t. s.);
Braveheart, r. Mel Gibson (B. n.).

Četrtek, 7. septembra
Kardiogramma, r. Daro- zan Omirbaev (t. s.);
L'uomo delle stelle, r. Giuseppe Tornatore (t. s.);
I buchi neri, r. Pappi Corsicato (B. n.).

Petek, 8. septembra
Maborosi no hikari, r. Hirokazu Kore-oda (t. s.);
Romanzo di un giovane povero, r. Ettore Scola (t. s.);
Jade (Work in progress), r. William Friedkin (B. n.).

Sobota, 9. septembra
Cerimonija za podelitev priznanj;
sklepni film: The jour-ney of August King, r. John Dulgan.

Prizor iz Reynoldsovega Waterworld

BREZ STRAHU! POTOVANJE PO PERZIJI NI NEVARNO

Z nahrbtnikom po deželi ajatulahov in preprog (2)

POTOPIS

Kljub temu, da mi je eden od vodicev gradu v Bamu zagotovil, da so prav tam vrteli film »Il deserto dei Tartari«, nisem o tem v celoti prepričan, ker se mi je zdel grad iz filma različen. Kraj pa je za tak film kot nalašč. S treh strani obdaja mogočen grad in obzidje bujna oaza datelnovih palm in pomaranč, na severno-vzhodni pa zija pred obzidjem puscava. Ne sicer popolna, vsekakor pa kraj, iz katerega naj bi prišel sovražnik.

Arg-è Bam (grad iz Bama) je res lep in vreden dolge poti. V ta del Irana se pride v glavnem le zaradi njega, kajti bliznje večje mesto Kerman ne nudi ničesar posebnega.

Iz Bandar Abbasa ob Hormuski ožini (o tem ločeno) do Shiraza sem med potjo doživel znaten osebni uspeh.

Na nekem križišču je avtobus ustavila skupina 6-8 potnikov in ni mi uspelo razumeti, zakaj se je sofer upiral njihovem vstopu. Morda je zahteval previsoko ceno. Vnel se je živahen besedni spopad, ki pa po mojem ni presegel meje dostojnosti, sodeč po relativni umirjenosti. Izstopala sta glasova soferja in približno 60-letne zenske, ki je zastopala kandidatke za pot. Stavki so drdrali z ritmom, ki je bil pristno orientalski. Dugače tudi bi ne moglo biti.

Ni kazalo, da se bo zadeva hitro zaključila. Obe strani sta očitno imeli dovolj argumentov. Sedel sem spredaj, blizu vrat. Iz torbe sem izvlekel registrator in posnel kako minuto razprave. Trajalo je se nekaj časa dokler ni bil dosežen sporazum. Skupina je vstopila in nadaljevali smo vožnjo.

Da bi se pomiril je sofer vtaknil v magnetofon kaseto z domačo glasbo. Ni bila bogve kaj. Vzel sem mojo in mu jo ponudil. Mislil je, da je glasba. Ko so začeli iz zvočnikov prihajati glasovi novih potnikov in njegov so vsi onemeli, nato pa se je začela živahna razprava. »Ti si mi rekel, da sem...«, »Ni res!«, »Poslušajmo...« itd. Tisto minuto je moral sofer zavrteti stikrat, preden so bile odgovornosti točno opredeljene. Tako sem vsaj sklepal, ker razumel seveda nisem ničesar. Ko mi je sofer vrnil kaseto sem z njo pomahal potnikom rekoč »Jasus« (spijon). Bilo je veliko smeha. Zenska, ki je prej vodila dvoboj me je dobrohotno pokarala.

Po dveh urah je cela skupina izstopila pri

Hassan, čuvaj armenske cerkve sv. Tadeja

majhni vasici. Se prej so zadnjič poslušali kaseto. Nov smeh. Pred izstopom so me nekateri prijateljsko objeli in

toplo pozdravili. Zavidal sem jim vasico sredi nasadov palm, limon in pomaranč med ječmenovimi polji.

O Shirazu, Persepolisu in nato Isfahanu se lahko napišejo cele knjige. V njih se stara perzijska zgodovina prepleta z kasnejšimi dobami prodiranja in cvetenja islama. Shiraz je mesto inteligencije, Persepolis arheološki kraj z čudovitimi reliefi, Isfahan mesto spretnih trgovcev in tudi čudovitih parkov. Vse sem temeljito obiskal, o njih pa se vse najde v knjigah.

Iz Isfahana sem se odpravil v vedno nemirni Kurdistan, potem ko sem v Shirazu prebrodil majhno domotožno krizico. Nastala je brez jasnega razloga in sem si nato očitno, da sem skoraj klecnil.

Senandadz je bilo mesto, ki smo ga dosegli se pred zoro. Računal sem na kasnejši prihod in se nisem še povsem predramil. S svojimi redkimi lučmi se je pre-

stolnica iranskega Kurdistana izdala globoko v dolini, v katero smo hoteli iz visokega prelaza.

Senandadz je bila samo postaja, hotel pa sem dan izkoristiti za kak izlet v notranjost. Vodič je svetoval previdnost pri odkrivanju notranjosti Kurdistana. Moja mučna pogajanja z voznikom »savarija« (kolektivnega taxija) je razresil fant, ki je govoril anglesko odlično. Povedal sem mu, da bi rad v Marivan, ki je le par kilometrov od iranske meje. Govoril je s soferjem in z drugimi potniki in me njim pripočil. »Nič se ne boj« me je na koncu pomiril. »Imas se lahko za njihovega gosta!«. Do Marivana smo se vozili dobri dve uri po vijugasti dolini. Po njej je tekla majhna rečica, obdana s topoli in vrbami. Više je bilo drevja zelo malo.

Travnata pobočja svetle zivozelene barve so bila posejana s številnimi credami ovac.

Marivan ni izgledal prijazen. Bil je petek, islamska nedelja. V mošeji je bil v teku verski obred, vse na okoli pa so stali močno oboroženi vojaki. So tudi v tistih krajih možni nemiri s Kurdi? Zadnjič je bilo tam vroče leta 1979.

V gostilni kjer sem si privoščil industrijsko kolicino mleka, sadja in jogurta je vse spominjalo na zadnje nogometno SP. No! Na steni je vise la tudi slika z zadnjo večerjo Kristusa in apostolov, pod njo pa Bagio. Drugje so bili se Zenga, Baresi, Romario in cela Brazilija. Ko je upravitelj zvedel, da sem iz Italije je slovesno zdrdral celo postavo az-zurrov. Če bi tedaj ne navijal za Brazilijo bi se zjokal od ganjenosti.

Armenska idila v gorah Kurdistana

Iz Senandadza sem odpotoval proti jezeru Urumijeh, od tam pa sem nameraval do armenske cerkvice sv. Tadeja (domaćini ji pravijo Kara Kêlisa ali črna cerkev), prav blizu meje s Turčijo. Tudi Urumijeh je bila le postaja, pri iskanju policijskega urada za podaljšanje vizuma pa sem naletel na Irca Philipa, edinega tujega individualnega potnika na celnem potovanju. Za vizum ni bilo več časa in na pot sva sla ze isti popoldan skupaj. Jaz ze kot ilegalec!

Nekaj časa smo vozili v zelo visokih legah, saj je bilo ob cesti se precej snega. Vseskozi so ob poti stali bunkerji z oboroženimi vojaki. Pri eni od kontrol sem bil blizu tega, da odkrijejo moj nepravilen status, na srečo pa so za potni list vprašali samo Philipa.

Iz mesteca Maku je obisk sv. Tadeja veliko lažji kot je pisalo v vodiču. V poljudni uri sva bila s taxijem ze na mestu. To je res lep kraj obdan z golimi hribi sivkasto rdece barve.

Cerkve izgleda od daleč se trdna, od blizu pa kaže marsikatero rano. Namerne skode sicer ni, ker pa cerkev Armenci obiskujejo samo enkrat na leto nima nobene notranje okrasitve in je ne vzdržujejo redno. Verniki vse pri-nesejo s seboj nalašč za praznik, ki se odvija nekje sredi junija. Ob cerkvi je idilična in skromna kurdska vasica.

Nekateri vodici omenjajo tudi možnost prihoda do Kara Kêlise peš iz bližnje važnejše ceste. Vsega je za samo 5 kilometrov poti, ki bi pa utegnila biti izredno nevarna. Ob njej se namreč pasejo številne črede, cigar edini varuhi so zelo veliki in borbeno razpoloženi psi. Dva sta se med najino potjo zaganjala celo proti avtomobilu.

Iz Makuja se je ob povratku Philip nemudoma podal proti Turčiji, istocasno pa sem jaz odpotoval nazaj v Urumijeh. Nameraval sem s trajektom čez slano istoimensko jezero, močan »tajfun« (veter) pa je naslednji dan onemogočil plovbo. V Tabriz sem tako prišel po severnem sicer neslikovitem bregu te prostrane vodne površine, ki ima tolikšno koncentracijo soli, da v njej ribe ne izhajajo.

Bruno Krizman

Uzakonjeni kontraband ob Perzijskem zalivu

Hormuska ozina, večkrat na dnevnem redu, ko se pri nas skuša dokazovati, da predstavlja Iran nevarnost za tankerje, ki prevajajo nafto, je bil eden zemljepisnih ciljev potovanja. V ožini je tudi nekaj otokov, od katerih naj bi imel Hormuz obiska vredne ostanke stare portugalske trdnjave. Portugalski so bili tam veliki gospodarji v 16. stoletju, ko so odkrivali in osvajali vzhodno afriško obalo, Arabijo in Indijo.

Od Bandar Abbasa do Hormuza je približno pol ure s hitrim motornim colnom. Vročina in moreca vlaga ne prispevata k prijetnemu razpoloženju.

Ovce roznate (!) barve so kot prve pritegnile pozornost. Trdnjava je zgrajena pretežno iz kamnov zivordece opekaste barve in iz enakega materiala je ves rt, na katerem stoji. Rdec kamen je precej krusljiv in ovce, ki se valjajo po tleh, si stalno barvajo volno. Rdeci prah je tako trdoživ, da se tudi na kozi barva zadržuje za nekaj dni. Portugalska trdnjava pomeni razočaranje in sama ne opravičuje obiska na Hormuzu.

Hormuz in njemu bližnji otok Gheshm sta Irancem znana zaradi trgovine, ki tam cveti.

Prodajajo tekstil in cigarete (predvsem na Hormuzu) in vsakovrstne elektricne gospodinjske aparate ter avdio-video naprave. Zakaj prav na obeh otokih? Razlaga je jasna in polna.

Malo dlje proti zahodu je v zalivu tudi otok Kish, ki so ga že za časa šaha spremenili v nekakšen »duty free« za pregresnost z igralnicami, bordeli, bankami. Vse za bogate ljudi. Kish je mnogo teh ustanov obdržal tudi danes

in razpolaga celo s svojo lastno zakonodajo, ki dejansko uzakonjuje nezakonitost kot varovalko pred prestrogimi islamskimi predpisi. Na Kish pa lahko potujejo samo tisti, ki imajo močnejše denarnice. Za ostali narod so si izmislili najprej Hormuz in nato se Gheshm. Ljudem z manjšimi kolicinami denarja je dovolj nekaj ameriških cigaret (ali vsaj takih, ki po zunanosti izgledajo »USA«), nekaj tekstila ter cenenih potrebnih in nepotrebnih strojev, ki prihajajo iz Kitajske, Tajvana in Koreje.

Vse blago prihaja na otok povsem nezakonito z motornimi colni iz Arabskih emiratov na drugi strani ozine. Oblasti pa stiskajo eno in se raje obe ocesi. Promet na Hormuzu je manjši, Gheshm pa je sila podooben Trstu iz najlepših »balkanskih« casov. V prista-

nu se premika več ducatov colnov z mogočnimi motorji yamaha, plovila pa so »parkirana« dejansko pred vsako hiso. V vodo in iz nje jih vlaci traktor, ki je vedno na razpolago.

Colni, ki potujejo med Bandar Abbasom in Gheshmom so dobro zasedeni. Plovbe je za 40 minut. Na otok potujejo samo potniki, iz otoka pa se vrača velika kolicina paketov. Pred vkrcanjem je treba na otoku skozi notranjo carino. Z enim samim paketom (vrednost menda ni važna) se lahko potuje brez obdavčitve, več kosov pa pomeni plačanje carinskih dajatev. Tako je kontraband legaliziran.

Dobro gredo v promet klimatske naprave, stereo, električne peči in se toliko drugih stvari. Prizadele so me skatle z napisom »karaoke compo«. Med potjo iz Bandar Abbasa v notranjost sem jim nekaj opa-

zil ze več stotin kilometrov od obale med izstopanjem potnikov v neznatnih vasicah. Kaj jim bo tam služil karaoke? Na pohodu je tudi tihotapljenje cigaret (ki so kromatsko obvezno podobne marlboro) med ljudmi, ki so le zelo zelo skromni kadilci.

Prebivalci Gheshma so brez dvoma razred zase. Po finančnih zmogljivostih so pravi bogataši. Medtem ko povsod po Iranu krožijo stari in močno izkoriščeni avtomobili »paykan« domače izdelave, se na otoku domačini sopirijo v blescecih novih terenskih vozilih.

Ideolosko kritična ocena stanja na otokih in modnih teženj ljudi bi morala močno vznemiriti verske ajtulahe.

B.K.
Na sliki: Zaključek islamskega »shoppinga« na pomolu v Bandar Abbasu

Moč in nemoć peresa

»Pruska« resničnost hrvaških množičnih medijev, še posebej javnih telekomunikacij

Analiza medijev v državah, nastalih po razpadu nekdanje Jugoslavije, je pokazala, da postkomunistična družba, razvoj večstrankarskega sistema ter sprememba lastninskih odnosov ne pomenita nujno tudi razvoja demokratičnega sistema. V novonastalih državah namreč še vedno ni zagotovljen osnovni predpogoj, ki naj bi nas popeljal med razvite civilne družbe, saj so mediji še vedno - če ne popolnoma pa vsaj delno - pod nadzorom državne uprave oziroma vladajoče stranke. Tako kot v vseh teh državah se tudi neodvisni mediji na Hrvaškem preživljajo z velikimi težavami.

Ze po prvih večstrankarskih volitvah leta 1990 je bilo na Hrvaškem mogoče zaznati težnje, ki so po petih letih prerasle v pravo nočno moro demokratično usmerjenega prebivalstva. Franjo Tuđman in njegova HDZ (Hrvatska demokratska zajednica) so sicer obljubljali svobodo govora in svobodo tiska v demokratični in svobodni državi, zgodilo pa se je prav nasprotno. Tedanji podpredsednik stranke in »znameniti« - končno odstavljene - direktor največje medijske institucije HTV (Hrvaška televizija) Tonči Vrdoljak je že v prvih dneh svojega direktorjevanja najavil »pakiranje kovčkov« za tiste, ki ne bodo poslušni novi oblasti. Zelo hitro je bil sestavljen seznam nezadeženih; nekateri so se morali upokojiti, drugi pa so bili premeščeni. Vodilne položaje so zasedli lojalni Hrvati. Ciste so se razširile tudi na druge medije: nacionalni dnevnik Vjesnik, tiskovno agencijo HINA in še vrsto drugih. S tem so vodilni mediji padli na zelo nizko profesionalno in informativno raven. Naklade tiskanih medijev so začele naglo padati, številni novinarji pa so ostali brez službe.

Danasnje razmere niso bistveno boljše. Trditev o svobodi medijev in znamenita postavka »vse lahko objavite« ne drži. To si lahko privoščijo le neodvisni mediji, teh pa je na Hrvaškem zelo malo. Vsi drugi so pod neposrednim nadzorom države ali pa so po legalni poti prisli v roke privatnikov, ki so blizu vodilni stranki. Kot primer lahko omenimo Slobodno Dalmacijo, po zavrženem prvem lastniškem preoblikovanju so namreč novi lastniki postale državne banke in zasebni vlagatelji, ki ustrezajo vodilni strukturi. Največja ironija pa je v tem, da so

kljub znanim dejstvom v neki informativni izdaji zraven imena Slobodna Dalmacija dopisali še pridevek neodvisen časnik.

Elektronski mediji

O tem, kaj se je zgodilo na hrvaški televiziji neposredno po prvih svobodnih volitvah, smo že spregovorili. Kmalu po volitvah je bil sprejet tudi Zakon o HTV. Razen sprememb imena, ki je opozarjal na pretrgane odnose z JRT, ter zamenjav ključnih ljudi se je spremenil tudi koncept in vsebina programa. Nekateri oddaje so popolnoma ukinili in uvedli nove, ki so povečevale Hrvatsko in vodilno strukturo. Pod okriljem državne radio-televizije so se znašle tudi lokalne televizije oziroma studii, razen TV Marjana iz Splita, TV Slavonije iz Osijeka, zagrebskega OTV (Otvorena televizija) in čakovske TV Medimurje, vendar le-te oddajajo svoj program brez uradnega dovoljenja. Novinarji »državne« televizije pa točno vedo, kaj smejo objaviti in kaj ne. Podobno je tudi z radijskimi postajami. Na takšne razmere je v veliki meri vplival Zakon o telekomunikacijah oziroma njegova slaba in nepopolna izvedba. Svet Evrope je leta 1993 posvaril hrvaško oblast, naj izboljša razmere na tem področju, sicer bo imela težave pri vstopu v organizacijo. Popravljeni Zakon o telekomunikacijah so v saboru sprejeli junija 1994, vendar se je pri tem pojavil naslednji problem - njegova izvedba. V zakonu je namreč predvideno delovanje Sveta za telekomunikacije, ki naj bi bil odgovoren za izdajanje koncesij za opravljanje dejavnosti na področju javnih telekomunikacij. Svet so ustanovili šele oktobra lani, pred kratkim pa so se, zaradi

njegovega načina dela, spet razburili duhovi neodvisnega novinarstva. Koncesije o delovanju so namreč dobili zgolj »ljubljenčki« oblasti. Tako smo v dnevniku Glas Istre lahko prebrali naslednje: »Rezultat prvega kroga je, poenostavljeno povedano, neresen. Osrednjo radijsko frekvenco v Istri je dobila organizacija, ki je blizu HDZ, televizijsko pa podjetje, ki ga podpira IDS (Istarski demokratski sabor). Glede na omenjena dejstva obstaja velika verjetnost, da bo koncesijo za zupanijsko televizijo dobil ponudnik, ki bo po politični strani najbližje HDZ. Ne smemo biti presenečeni, če bo to Neodvisna istrska televizija, ki so jo zelo hitro organizirali člani vladajoče stranke in gospodarstveniki, ki zaradi svojega položaja ne smejo biti proti oblasti. Če se bodo uresničila predvidevanja, bo to le potrditev prejšnjih ugotovljanj glede dodelitve televizijskih in delno tudi radijskih koncesij, da so dodelitve le premišljena igra vladajoče stranke.« Na poročilo o dodelitvi koncesij so se odzvali tudi vodilni pri radiu Labin Art Express, ki so v svojem sporočilu za javnost zapisali: »Neverjetno, vendar resnično! V trenutku, ko se Hrvaška nahaja pred vstopom v Evropo, se je vodilna struktura odločila, da bo ustavila delovanje edine hrvaške neodvisne radijske postaje oziroma edinega elektronskega medija, ki ga financirajo nekatere evropske organizacije in fundacije.« O tem so seveda obvestili tudi svoje pokrovitelje in kmalu bo znan njihov odgovor, ki ga bodo posredovali hrvaški vladi. Radio Labin Art Express je namreč edina radijska postaja, ki je bila po svoji uredniški politiki popolnoma neodvisna od državnih ali lokalnih oblasti in je bila tri v peti predvsem lokalni oblasti. Približevanje predčasnim volitvam in boj za stolce pa je očitno eden glavnih razlogov za odvzem frekvence, pri čemer pa je imela glavno vlogo vladajoča stranka.

Negotov položaj tiskanih medijev

Dnevnik Slobodna Dalmacija je bil po volitvah leta 1990 edini neodvisni dnevnik in njegove peruti so zelo hitro postrigli. Uredniška politika se je spremenila, padla je naklada, številni novinarji pa so bili odpusteni. V podobnem položaju je bil dolgo časa tudi Vjesnik, eden od največjih nacionalnih dnevnikov. S prihodom novega urednika se je uredniška politika nekoliko liberalizirala - čeprav so še vedno »blizu« oblasti - prispevki so sprejemljivi in na profesionalni ravni. Daleč najslabše je v Večernjem listu, kjer enostavno ni prostora za kritične poglede.

Novi list in Glas Istre sta dva različna lokalna dnevnika, za katera mnogi mislijo, da se razlikujeta le po imenu. Že res, da se oba tiskata v isti tiskarni in da je del vsebine podoben, vendar sta neodvisna drug od drugega. Vsak ima svojo upravo in svoje uredništvo, kar pa je najbolj pomembno, to sta trenutno edina neodvisna dnevnika na Hrvaškem. Igor Brajković, glavni urednik Glasa Istre, nam je povedal, da jih vloga vladnega obveščevalca ni nikoli zanimala. Svojim bralcem želijo posredovati pravo in ne enostransko informacijo. Dejal je tudi, da pritiski večkrat prihajajo s strani lokalne oblasti. V Zagrebu pa so jih večkrat definirali kot »iredento, IDS-ovski dnevnik, glasilo Pa-

Maloštevilni časopisi in časniki, ki uživajo status neodvisnosti (Foto: Bojan Velikonja)

zinsko-puljske skofije« - čeprav ta sploh ne obstaja - in podobno. Pri posredovanju informacij pa se pogosto zgodi, da enostavno »pozabijo« nanje. Zavedajo se, da

klonjeni tozbam, in teh ni malo. Casopis, ki uživa popoln ugled neodvisnosti, pa je splitski Feral Tribune. Njegova uredniška politika je toliko neprizanesljiva do

nančnih težav še vedno ne deluje kot tiskovna agencija z dnevnim servisom, temveč pripravlja vesti, poročila in komentarje po naročilu domačih in tujih medijev.

Oviranje neodvisnega novinarstva

Cenzura in avtocenzura novinarjev je veliko večja, kot bi smela biti v tako imenovani demokratični državi. V tretjem členu hrvaškega Zakona o javnem obveščanju sicer piše, da je javno obveščanje svobodno. »Svoboda javnega obveščanja obsega svobodo mišljenja, zbiranja, raziskovanja in objave informacij.« Vendar v istem zakonu obstaja tudi daljša razlaga, česa novinar ne sme narediti in kaksne so posledice - tožbe oziroma odškodnine. In kdo se mora navadno zagovarjati pred sodiščem? Največkrat gre za novinarje oziroma urednike neodvisnih medijev. Globusova odvetnica Vesna Alaburić je dejala, da bi po vseh tozbah in zahtevanih odškodninah njihova skupna vsota znašala kar nekaj milijonov kun. Feral Tribune je eno leto plačeval davek na pornografijo, nekaj stvilov je bilo prepovedanih, tožbe pa so del vsakdana. Pred sodiščem se morata zagovarjati tudi dva novinarja Glasa Istre in se bi lahko nastevali. Skratka, če povzamemo besede Willema Houwena, vodje projekta pri IFJ/FIEJ (Mednarodna federacija casopisnih založnikov / koordinacijski center za neodvisne medije na Balkanu) so razmere na Hrvaškem precej črne, država ovira delovanje neodvisnih medijev in z vsemi močmi skuša vplivati na delo tistih, ki se z uradno politiko ne strinjajo.

Priprava Zora Perusko
(Vir informacij: Poročila IFJ / FIEJ) Koordinacijskega centra za neodvisne medije na Balkanu, Poročilo Alternativne informativne mreže - Medijska situacija v državah nekdanje Jugoslavije)

Casopis, ki uživa popoln ugled neodvisnosti, pa je splitski Feral Tribune. Njegova uredniška politika je toliko neprizanesljiva do oblasti, da so v obdobju med julijem 1994 in marcem 1995 morali plačati celo 50-odstotni davek na pornografijo. Na neodvisni časopisni sceni se počasi, vendar zanesljivo uveljavlja tudi Arkzin. Casopis, katerega uredniška politika je potisnila politične dogodke v ozadje, zato pa prinaša izrazito razgibane in utemeljene članke s področja človeških pravic, manjšin, kulture. Njihova specialnost pa so tudi članki o tabu temah - mamilih, aidsu, prostituciji in podobno. Nizka naklada (približno sedem tisoč izvodov) jih je obvarovala večjih pritiskov oblasti, čeprav ga državni mediji večkrat napadajo, češ da so jugonostalgicari, levičarji in podobno. V ta kratek seznam neodvisnih medijev lahko vključimo tudi osijski dvotednik Bumerang.

medijski položaj ni bleščec, že bežen pogled na strani raznih časnikov in casopisov ti lahko razkrije, kdo je na kateri strani. Neodvisnega novinarstva je zelo malo, vendar obstaja izrazita bipolarizacija medijev; na eni strani so tisti, ki so pod nadzorom oblasti, na drugi pa tisti, ki jih nadzirajo stranke.

V nekoliko boljsem položaju so tedniki in mesečniki. Globus, tednik z največjo naklado, je finančno in politično dokaj neodvisen, čeprav sodi med senzacionalistične casopise. Njegovi novinarji se velikokrat ukvarjajo z raziskavami skandalov in so včasih celo »pompozni« pri razkrivanju le-teh, še posebej če so povezani z »vrhovnikovo« družino, na kar Franjo Tuđman odgovarja z molkom, saj je Globus verjetno edini casopis, ki v zadnjih letih ni imel intervjuja z njim. Njegovi »podložniki« so namreč bolj na-

oblasti, da so v obdobju med julijem 1994 in marcem 1995 morali plačati celo 50-odstotni davek na pornografijo. Na neodvisni casopisni sceni se počasi, vendar zanesljivo uveljavlja tudi Arkzin. Casopis, katerega uredniška politika je potisnila politične dogodke v ozadje, zato pa prinaša izrazito razgibane in utemeljene članke s področja človeških pravic, manjšin, kulture. Njihova specialnost pa so tudi članki o tabu temah - mamilih, aidsu, prostituciji in podobno. Nizka naklada (približno sedem tisoč izvodov) jih je obvarovala večjih pritiskov oblasti, čeprav ga državni mediji večkrat napadajo, češ da so jugonostalgicari, levičarji in podobno. V ta kratek seznam neodvisnih medijev lahko vključimo tudi osijski dvotednik Bumerang. Za informacije, brez katerih mediji ne morejo živeti, pa skrbi tudi neodvisna agencija Stina. Zaradi fi-

**ZAŠTO JE VIJEČE ZA
TELEKOMUNIKACIJE U OBJAVI
DODIJELJENIH I RASPISIVANJU NOVIH
FREKVENCIJA ZA OBIŠLO »GLAS ISTRE«**

**IGRE S
MEDIJSKIM
PROSTOROM**

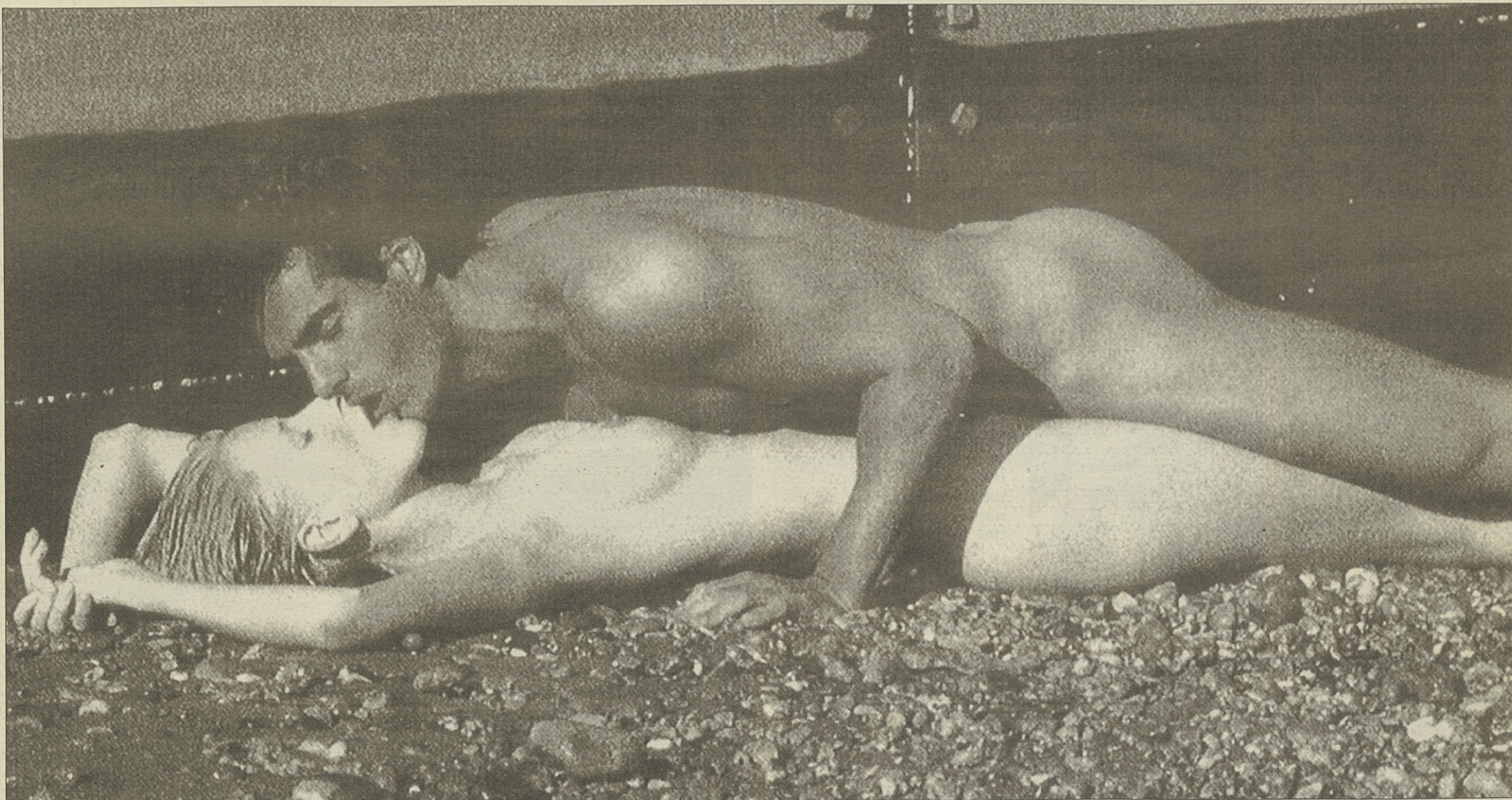
Čitatelji Glasa Istre ostali su tim previdom uskraćeni i za integralne tekstove natječaja za davanje novih koncesija za obavljanje radijske i TV djelatnosti. No, niti ovaj previd, ili »previd«, neće umanjiti političke špekulacije oko dodjele ključne frekvencije — one za županijsku televiziju

Uredništvo Glasa Istre komentira nerazumljive poteze Sveta za telekomunikacije

Ljubezen kot jutranjica

Ubranost »notranjih ur« omogoča najlepša ljubezenska doživetja

Clovekovo življenje in bivanje uravnava tiktakanje skrite bioloske ure, ki pogojuje vzpone in padce posameznika, njegove minime in maksime, kritične in optimalne trenutke, ki na svojevrsten način botruje zamujenim in uresničenim priložnostim in posamezniku omogoča, da v določenem trenutku preseže samega sebe in izvede načrt ter se potem vse življenje čudi, kako mu je sploh lahko uspelo nekaj tako nenadkriljivega.

Omenjena skrivnostna ura s svojim neumornim tiktakanjem vpliva tudi na spolnost in erotiko - uravnava posameznikov seksualni bioritem. Nic cudnega torej, da clovek tudi v spolnosti doživlja vzpone in padce, kulminacije in depresije, obdobja blazenosti in nepotesenosti. Umetnost poznavanja in razumevanja seksualnega bioritma je eden izmed temeljnih pogojev za zadovoljno in radostno spolnost, brez kate-re ni harmoničnega, zadovoljnega in kakovostnega življenja. Najbolje se ujemata partnerja z usklajenim seksualnim bioritmom, posameznika, pri katerih je poleg vseodrešujoče kemije mogoče zaznati tudi uravnoteženo in skladno tiktakanje notranje bioloske ure, kar si preprosto lahko ponazorimo z dejstvom, da sta oba hkrati navdušena nad nežnostjo, pripravljena za avanturo in telesno ljubezen. Take idealne kombinacije so v praksi sicer dokaj redke, vendar pa je mogoče s kanckom znanja, izkušenj, inovativnosti, originalnosti, prilagodljivosti in brezpogojne medsebojne naklonjenosti bioritem posameznika prilagoditi seksualnemu bioritmu ljubljene osebe ali pa ga z njim vsaj uskladiti.

Najnovejša spoznanja kronobiologije (veda, ki preučuje clovkov bioritem) in seksologije pričajo, da je clovek ob določenih delih dneva različno dovzeten, zainteresiran in sposoben za seksualno

udejstvovanje. Tako se seks ob polnoči nikakor ne more meriti in primerjati s tistim ob desetih dopoldne. Oglejmo si nekaj časovnih obdobjev v cirkadianem ritmu, ko je clovekova spolna aktivnost najbolj izrazita in raznolika hkrati.

Seks v topli postelji ali zgodnja jutranja ljubezen

Razkosje, ki si ga v zvrhani meri lahko privoščijo predvsem tisti, ki začenejajo službo malce pozneje ali pa je sploh ne začenejajo zjutraj, drugi pa med dopustom, prazniki in ob koncu tedna. Kaksno carobno občutje, ko clovek poln jutranjega hrepenenja v polsnu otipa toplo in mehko telo ljubljene partnerje, ga poboza, objame, poljubi, stisne k sebi, uživa v zgodnji omami in se v navalu sladostne želje potopi v njo, se preden se uspe popolnoma soociti z realnostjo. Taksen naj bi bil po mnenju zaljubljenecv in vseh, ki ljubijo svojega partnerja, zlahen začetek novega dne. Jutranji seks navdušuje nežnejši spol, ki se v zgodnjih jutranjih urah pogosto predaja erotičnim sanjam, pa tudi moski običajno uživajo v njem, saj lahko tako elegantno izkoristijo svojo fiziološko pogojeno jutranjo erekcijo. Rezultati obsežnih raziskav in anket pričajo, da je v jutranjih urah (beri: med 6. in 8. uro) v postelji najbolj živahno (izjema so seveda vroče noči). Kronobiologi poudarjajo, da je jutro idealen čas za ljubezen in seks, saj je nivo seksualnih hor-

monov (predvsem testosterona), ki povečujejo libido in krepijo erotično občutje, pri obeh spolih v organizmu izrazito visok. Zal je zaradi pomanjkanja časa jutranji seks praviloma oropan prvinskega sarma; večina parov se mora zaradi časovne stiske in drugih objektivnih ovir zadovoljiti s kratkim quickijem (hitri seks), pri katerem večina zensk ne doživi orgazma ali pa je ta okrnjen.

Nasvet ljubiteljem jutranjega seksa (in vsem, ki boste to se postali). Poskusite se izogniti jutranji naglici (premahnite začetek delovnega dne na urico kasneje, skušajte malce prej pobegniti iz dežele sanj, pojdite zvečer prej v posteljo ali pa cimveč jutranjih opravil opravite popoldne oziroma zvečer), partnerju povejte, kaj vam zjutraj najbolj ugaja, in se potrudite, da se bosta lahko družno predajala jutranjim užitek. Jutro je s svojo nedolznostjo in neomadeževanostjo, pričakanjem in hrepenenjem pravi čas za uresničitev skritih fantazij in sanj - seks v polsnu je lahko se posebno caroben in osrečujoč za oba partnerja, saj predstavlja kot prvi izraz naklonjenosti nekakšno garancijo za povezanost tudi čez dan. Zgodnja jutranja sprostitve v postelji je odlična jutranja telovadba, učinkovita sprostitve na pragu novega dne, vzbuja optimizem in navdušenje, hkrati pa cloveka navdaja s polnetom, ki mu pomaga, da se lahko v dobri formi spoprime s poklicnimi izzivi in kljub obremenitvi zdrži vse napore, ki ga čakajo.

Uspešen ameriski menedžer, vodja priznane mednarodne korporacije, je v sali dejal, da bi vodilni delavci pravzaprav morali skrbti, da bi se njihovi ključni sodelavci in podrejeni na pragu novega dne znali sprostiti v postelji.

Luksuzni seks - ljubezen v dopoldanskem času

Privilegij, ki si ga večina od nas lahko omisli le v prostih dneh, ko nismo odvisni od delovnega časa, domačih obveznosti in zvonjenja budilke. Razvajeni filmski igralec, ki se je pri petdesetih navelical vloge večnega don juana in se umiril v zakonskem pristanu, je pred nedavnim izjavil, da se najbolj veseli dni, ko lahko zvečer izkljuci budilko in skusa preliciciti boga Kronosa s tem, da jutro potegne najmanj tja do poldneva ali pa se cez. V postelji, seveda, in to ne sam. Ob dopoldnevih je deloven clovek

dnevih sladkali s pekovskimi pomocnicami, ki so jim prinasale tople sladice in jih razvajale s skrivnostni najstarejse umetnosti. Tudi Cora Pearls, ena najlepših in najbolj priljubljenih francoskih kurtizan iz prejšnjega stoletja, je svoje najimenitnejše castilce diskretno sprejemala v poznih dopoldanskih urah. Sodobni psihologi in svetovalci poudarjajo, da predstavlja dopoldanski zmenek tudi svojevrstno preizkusno cestev in namenov partnerjev. Kdor je za svojo ljubezen pripravljen zrtvovati nekaj svojega dragocenega poslovnega časa, verjetno misli re-

12. uro dopoldne posebno izrazita). Skupina ameriskih psihologov pa je javnost pred nedavnim presenetila z ugotovitvijo, da je dopoldanski seks koristen tudi za diabetike in vse, ki želijo shujšati. Okrog 11. ure dopoldne je pri ljubiteljih sladkarij želja po poslasticah izredno močna, seks pa s svojimi endorfini (opiat, hormoni sreče, ki jih izloča organizem pri orgazmu) predstavlja učinkovit nadomestek cokoladi.

Seksualna regresija, ljubezen med dvanaajsto in tretjo uro

Ljubezen po kosilu je s psihološkega stališča brezupno, popolnoma zgrešeno početje. Zakoni kronobiologije namreč pričajo, da predstavniki obeh spolov po dvanaajsti uri zapadejo v opoldanski minimum, ko se delovanje srca in ožilja, pa tudi živcev, zlez in čutil upočasnijo in umiri (tudi pri tistih, ki si iz kakršnegakoli vzroka ne privoščijo opoldanskega kosila), pri vseh, ki okrog dvanaajstih sedejo za oblozno mizo, pa je situacija še toliko bolj zaskrbljujoča, saj organizem vso zdesetkano energijo usmeri v prebavne organe. Zanimivo je, da se v razvitih dezelah (predvsem v ZDA in na Japonskem) ravno v tem času - čas kosila, odmora in sprostitve - spletajo številne osebne zveze in odigravajo številni ljubezenski prizori med zaposlenimi (ne le med sefi in tajnicami); v najbolj neugodnem času se po sili razmer rodi največ skritih in prepovedanih ljubezni med dinamičnimi zaposlenimi partnerji (tudi v tem se odraža izredna fleksibilnost in prilagodljivost seksualnega in splošnega bioritma posameznika - clovek lahko uresniči in doseže, kar si zamisli in za kar se zavestno odloči).

Nada Porenta
(Nadaljevanje prihodnjic)

*Naj takoj me vrag odnese,
če sem hotel v svojo pesem
posejati slabe vzgled:
a ker so naši vrli dedje,
da bi mi živeli,
fukali ponoči in podnevi,
godrnjati pač ne smete,
če knjiga se začne, kjer je sveta začetek.*

Claude le Pettit (1638 - 1662)

običajno ustvarjal, domisel, dinamičen, razvnet in inovativen. Krvni obtok deluje z maksimalno zmogljivostjo, srce je optimalno obremenjeno, možgani, zleze in vsi organi so dobro prekravljeni - prekrbljeni s kisikom in hranilnimi snovmi, koncentracija adrenalina in spolnih hormonov v krvi je visoka, pogosto celo maksimalna; clovek je okrog 11. ure dopoldne na vrhuncu svojih moči. Zato dopoldanski čas upravičeno velja za imenitno priložnost za ljubezen in seks. V rimskih casih so se premožni patriciji ob dopol-

sno in si zeli medsebojne harmonije, predanosti, ljubezni in razumevanja.

Nasvet za dopoldanski seks:

Izrazite psihofizične sposobnosti v tem času omogočajo partnerjem, da uresničijo svoje skrite želje, se prepustijo domisljiji in ustvarjalno doživljajo telesno ljubezen (novi prijem, tehnike, načini, lokacije ipd.), hkrati pa zgradijo svojo srečo na trdnih osnovah zaupanja in naklonjenosti. Dopoldanske urice so izrazito primerne tudi za ljubkovanje, razvajanje, erotično masažo (moč rok in posledičen pritisk sta med 10. in

Deklice mlade slikajo se radi

Trenutno ima svetle in kratko postrizene lase in je z njimi zelo zadovoljna. Prej je imela dolge in rjave, zato je kar nekaj časa zbirala pogum, da jih skrajša. Zdaj pa jo strizenje in spreminjanje barve veseli. Poleg plesa, njene življenjske ljubezni, ki jo je 21-letna Natasa Zajc »odkrila« pri devetih letih.

Takrat je začela resno trenirati, tako da je bila v osmem razredu osnovne šole v Kazini sprejeta v skupino. S plesom se skuša ukvarjati čim bolj profesionalno, a zaenkrat je to bolj njen konjček. Vzornika med plesalci in plesalkami sicer nima, na vprašanje, kdo bi bil njen ideal kot zenska ali moški, pa brez razmisljanja odvrne, da je to njena trenerka Mirijam zaradi svoje življenjske energije in predanosti delu.

Med plesnimi zvrstmi jo najbolj privlači jazz in show dance, cedalje bolj pa tudi moderni ples, ki vsebuje posamezne elemente

igre. Zato ni nenavadno, da zbira podatke in razmislja o tem, da bi šla v London na kakšno od tamkajšnjih plesnih sol. Natasa tudi dobro ve, da se pri nas s poklicno plesno dejavnostjo skorajda ni mogoče preživljati, razen če k temu ne prišteješ na primer vaditeljstva. S plesom je imela nekaj težav, saj so bili v začetku starši proti,

ker bi morda zaradi tega trpela sola. Pokazalo se je, da je bila njena trma (po horoskopu je Oven) popolnoma na mestu, saj je slo oboje - sola in ples. Končala je solo za oblikovanje in je modna oblikovalka, vendar ne dela v svojem poklicu. Trenutno dela v ljubljanskem bistroju Cezar, ker bi si rada finančno opomogla.

Stvari se v življenju res nenavadno obracajo. Natasa bi morala biti zdaj pravzaprav v Parizu, kamor sta nameravala iti s fantom. Medtem pa so njemu vlomili v avto in zadeva je padla v vodo. No ja, pravi Natasa, bosta šla pa jeseni v Italijo, kar je morda se bolje, saj obožuje arhitekturo. Prav danes odhaja s Kazino za teden dni v Kranjsko Goro na priprave. Treniranje bo naporno, ima pa tudi »svetle« plati, kot sta dobra hrana in »žuriranje«. Ko se bo vrnila, se bo se naprej ukvarjala z iskanjem stanovanja v Ljubljani. (KaN)

Foto: Bojan Velikonja

KOZMETIČNI NASVETI ... KOZMETIČNI NASVETI ...

Nega celega obraza

»Nezna in tenka koža okoli oči ima, ne glede na vrsto kože (normalno, suho ali mastno), zelo malo lojnic. Zato je tudi vedno bolj suha od druge kože na obrazu, s tem pa tudi mnogo bolj občutljiva. Pri negi predela okoli oči delajo največ napak zenske z mastno kožo. Mastna koža je ponavadi tudi nečista, zato morajo uporabljati kreme, ki nimajo veliko masco. Največjo napako storijo takrat, ko te kreme nanašajo tudi okoli oči, ali pa - mislec, da je njihova koža že dovolj mastna - na uporabijo nobene kreme. Zato tem zenskam vedno svetujem, naj bolj zgodaj kot druge sežejo po posebnih kremah za nego predela okoli oči. Zenske z bolj suho kožo morajo svojo kožo že bolj zgodaj zascititi z bogatimi mastnejšimi kremami, se zlasti z nočno kremo. In te kreme so v mlajših letih dovolj bogate tudi za nego očesnega dela.«

»Kako pa izberemo pravo kremo za okoli oči?« smo vprašali Lili Carsten.

»To so posebne kreme. Če je zenska stara okoli trideset let, mora paziti, da ne izbere premočne kreme. Pomembno je tudi, da izberemo kakovostno kremo priznanih proizvajalcev. Ti ponavadi že na sami embalaži kupce opozorijo, če je krema prilagojena zrelejši, starejši koži. Najpogostejše imajo posebne kolekcije za mlajšo in posebne kolekcije za zrelejšo kožo. Ko ste izbrali primerno kremo, je pomembno vedeti, da je treba okoli oči nanesti zelo malo kreme, torej izredno tanek sloj. To so ponavadi zelo mazljive kreme, katerih ne porabimo veliko. Zato so tudi v tako majhni embalaži. Zenske rade delajo se eno napako, in sicer namažejo samo del pod očmi, medtem ko nadocne veke ne negujejo. Negovati moramo vso okolico oči, vendar z malo kremo in z nežnimi krožnimi gibi od spodnjega zunanjega dela očesa proti notranjemu delu. Torej ne v smeri gub, temveč v nasprotno smer. Ko smo kremo že vtrli

v kožo, je dobro tudi rahlo trepljanje z blazinicami prstov za boljšo prekrvavitev.

Poleg krem, o katerih smo že govorili, obstajajo tudi geli, ki se hitreje vpijejo v kožo. Ti ponavadi vsebujejo aktivne sestavine, ki ne dražijo. Tudi pri kupovanju gela moramo izbirati med izdelki priznanih proizvajalcev.

Vecina ljudi ima ob obeh smejalne gubice. To so tako imenovane mimične gube, ki ne motijo, in zato se se kar smejmo, saj je dobra volja pol zdravlja. Boriti pa se moramo proti pajčevinastim gubam, ki nas pogled postarajo. Ko pa se z leti pojavi na spodnji ali zgornji vekki prevec kože, moramo vedeti, da nobena krema več ne pomaga. Pravilna nega v mlajših in srednjih letih lahko to nevarnost preloži za več let, kasneje pa nam ostane samo se zelo enostaven poseg lepotnega kirurga, ki se lahko naredi kar v ambulanti,« nam je svetovala Lili Carsten. (JaK)

Eden prvih znakov, ki potrjujejo, da nismo več povsem rosnostno mlade, so drobne, skoraj pajčevinaste gubice okoli oči. Mnoge zenske ta pojav skrbi in

jih spravlja v slabo voljo. »Gospa Carsten, zdaj ko ste pri roki v Ljubljani, vas laze povprašam, kaj svojim strankam in našim bralkam svetujete

za najbolj popolno nego tega občutljivega dela okoli oči.« smo vprašali dermoesteticarko Lili Carsten, ki ima zdaj kozmetični studio tudi v Ljubljani.

Ljubi me, ne ljubi, ljubi me, ne ljubi...

Veliko pove pogled naravnost v njegove oči

Saj poznate zgodbo: z njim se sestajate že nekaj mesecev in ste zaljubljeni do ušes. V mislih ste z njim dan in noč, kadar ne spíte, seveda, in od same zaljubljenosti spíte bolj malo. Zanj bi naredili prav vse. Nekje v ozadju pa gloda črv dvoma. Niste popolnoma prepričani, da bi tudi on naredil vse za vas. Ali se vsaj približuje globini vaše predanosti? Ali vas ljubi? Prvo vprašanje, ki si ga morate zastaviti, je seveda: »Sem morda preveč negotova za pravo ljubezen?«

Ali težko verjamete, da bi si sploh katerikoli moski želel biti z vami? Če ste tako negotovi vase, bo treba kaj ukreniti za povečanje samospoštovanja. Če pa vas spravlja v negotovost samo sedanjí partner, je pred vami tehtnica njegove iskrenosti ljubezni. Vse, kar potrebujete za resnično ljubezen je sedem »da«:

1. Vključuje vas v svoje življenje. Povabilo na večer z njegovimi prijatelji ali na nedeljsko popoldne z družino je zelo dobro znamenje. Romantična večerja s svečami v dvoje je prijetna, toda če je to tudi vse, je morda treba izvoljenca povprašati o njegovih pravih nameni. Pogosto gre samo za nesporazum. 26-letna kozmetičarka Ann je svojega Jeffa kar naravnost vprašala, zakaj je ne povabi na sestričino poroko.

Izkazalo se je, da je bil Jeff prepričan, da Ann njegovi sorodniki dolgocasi. Ko mu je zagotovila, da si želi z njim na slovesnost, je bil presrečen.

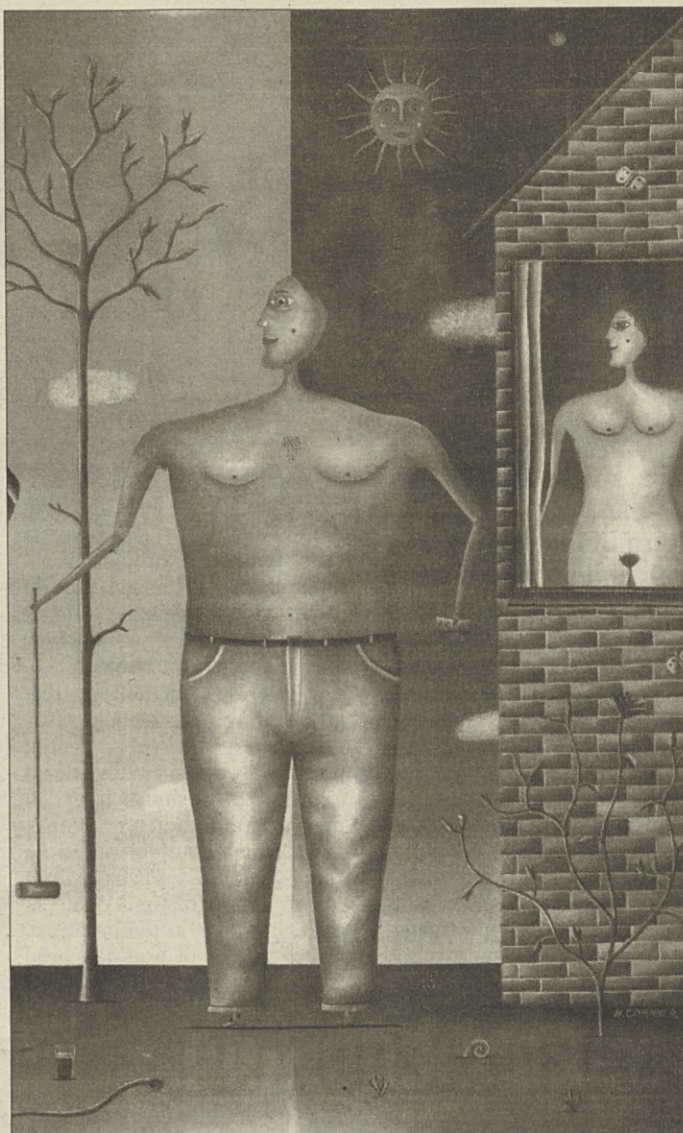
2. V vasi blizini je tudi, ko nastopijo težave. Dejanja so zgovornejša od besed. Če vas dragi žrtvuje pomembno kosarkarsko tekmo, ko imate vročino, in vam namesto tega kuha čaj, je opravil pomemben test.

3. Dokazal je, da se ne izmika čustvenim vezem. Preiščite njegovo romantično preteklost. Ali je sposoben za resnično zblizanje in če ne, česa se boji? Ne gre samo za poroko, pomembno znamenje je tudi, ali se obnaša, kot da sta pravi par. 30-letna Sheila je dolgo čakala na Alana. Prva žena ga je tako zelo prizadela, ko ga je zapustila brez besede slovesa, da je

bil pripravljen na skupno življenje sele po dveh letih sestajanja. In sele leto dni zatem je lahko izrekel besedo »poroka«, ne da bi pri tem padel v nezavest. Toda Sheila je ves čas vedela, da Alan ni zenskar, temveč moski za resno razmerje, zato se je splacalo počakati.

4. Ljubimec in prijatelj. Strasti se prizigajo in ugasajo, pravi temelj trdnih razmerij pa je prijateljstvo. Deli z vami skrbi, vam zaupa svoja pričakovanja, strahove in sanje? Poslušaj, ko razlagate o težavnem delovnem dnevu, ali pa morda pri tem zavija z očmi? Če je vaš dragi prvi, ki ga pokličete ob dobrih in slabih novicah, vi pa ste njegov najbližji zaupnik, potem ste lahko zadovoljni.

5. V postelji je pozoren. Zelite si nekoga, ki bo nežen in ljubeč, ki bo začutil in spoštoval vase želje. Se se vedno vznemiri in poskuša vznemiriti tudi vas? Si vzame dovolj časa za predigro? 30-letna Emily pripoveduje, kako se je prvi val strasti z Danom počasi spremenil v vsakdanost. »Nič nisem rekla, a je Dan kljub temu spoznal, da mi spolnost ni več tako všeč.« Ko je Emily nekega večera spet prišla na obisk, so v Danovem

Moski ne morejo nadzorovati nebesednega izražanja

stanovanju gorele sveče, na gramofonu je pel Frank Sinatra in v kuhinji je disala večerja. Dan je izjavil, da bo Emilyna gejsa, počasi se je slekel in naredil vse, kar mu je Emily omenjala, da ji je všeč: soba je kmalu disala po masaznem olju in vročih poljubih. »Samo to naj po-

tem večeru nisem več dvomila, da me ljubi,« je povedala Emily.

6. Zanj ste na prvem mestu. Zelo pomembno je, da vas dragi bolj spoštuje vase želje kot pa zahteve družine in prijateljev. Če njegovi stari pričakujejo, da se bosta preselila k

LJUDJE, ODNOSI, LETA

njim, vam pa to ni všeč, bo svojo ljubezen dokazal z odločnim »ne«.

7. Besedi »prihodnost« in »midva« uporablja v istem stavku. Zaljubljeni moski vas bo klical po telefonu in si želel preživeti z vami čim več časa, ne le sobotni večer. Kmalu vas bo začel vključevati v svoje načrte o prihodnosti.

Vas prijatelj kaže vsa ta znamenja, vi pa se vedno niste prepričani v njegovo ljubezen? Če je tako, prisluhnite dobri stari resnici, ki pravi, da oči povedo vse. Na harvardski univerzi so sredi sedemdesetih let naredili raziskavo, ki potrjuje to staro resnico. Moski ne morejo nadzorovati nebesednega izražanja, zato je dobro znamenje, če vas gleda naravnost v oči. Njegove oči se svetijo od ljubezni, vi pa se vedno dvomite? Čas je, da se vprašate o svoji negotovosti. Najprej morate imeti radi sebe, sele potem lahko ljubite druge. Erich Fromm je zapisal, da ni zrela ljubezen, če ljubite nekoga, ker ga potrebujete. Nasprotno, svojega ljubljenega potrebujete, ker ga ljubite!

Po reviji Woman's Own priredila B. D. M.

Evropa se naceja

Regionalni urad Svetovne zdravstvene organizacije za Evropo bo letos decembra pripravil evropsko konferenco o zdravju, družbi in alkoholu. Stara celina se žal »ponaša« s prvenstvom glede uživanja alkohola v svetu. Vsak prebivalec v petnajstih od 26 držav, ki so prijavile svoje podatke, popije na leto osem (!) litrov čistega alkohola.

Po obdobju povečanja porabe alkohola med 1950 in 1980 je v zgodnjih 80-ih letih nastopilo obdobje umirjanja. Konec preteklega desetletja pa se je poseganje po časi zopet povečalo. Po letu 1989 je strmo naraščanje alkoholizma opazno zlasti v srednje in vzhodnoevropskih državah. Stroški posledic alkohola zaradi bolezni, socialnih težav, odsotnosti z dela in kriminala v posameznih evropskih državah dosegajo dva do tri odstotke bruto domačega proizvoda. Alkohol pa je kriv tudi za osem do deset odstotkov smrti pri prebivalstvu v starosti od 16 do 74 let! Zato je pripravljen akcijski načrt, ki naj bi bil izpeljan še pred iztekom tega tisočletja. Prva od predvidenih petih faz naj bi se začela še letos. (KaN)

Umivanje

Zenske imajo včasih nevšečnosti z neprijetnim srbenjem ob spolovilu ali v nožnici. To je lahko čisto preprosto posledica pretiranega umivanja z različnimi antibakteričnimi mili, disecimi tekočinami sredstvi za kopanje in tuširanje ter uporabe nekaterih zaskitnih sredstev. Nožnica je sama po sebi čista, zato ne potrebuje dodatnega umivanja. Dr. Caroline Bradbeer iz londonske bolnišnice Sv. Tomaz odsvetuje umivanje več kot dvakrat na dan in uporabo neodisavljenih in brezbarvnih mil. Priporoča tudi le umivanje zunanosti. Če pa že mislite, da je to premalo, raztopite čajno žličko sili v pol litra vode in se umijte z raztopino z nežnimi gibi. V kolikor se srbenje ne umiri, se posvetujte z zdravnikom. (Cosmopolitan)

Mladi veselo kadijo

Uživanje tobaka povzroči približno 800 tisoč smrti v Evropi. Evropski Health and Behaviour Survey (EHBS) je primerjal zdravstveno obnašanje in stališča o kajenju med 16.483 študenti v starosti od 18 do 30 let v 21 evropskih državah. Vprašanja so bila naslednja: zavest o tveganju pri uporabi tobaka; znanje o povezanih med kajenjem, pljučnim rakom in koronarnimi srčnimi obolenji; prepričanje o zdravstvenih koristih, če ne kadijo; delež kadilcev v vsaki državi, ki želijo zmanjšati količino pokajenih cigaret. Med moskimi je bilo povprečno 33, 1 odstotka kadilcev, med ženskami pa 29 odstotkov kadilk, ne glede na to pa je bilo precej razlik med posameznimi deželami. 97, 4 odstotka študentov se je zavedalo povezanosti med kajenjem in rakom na pljučih. Ne glede na to je samo 64, 4 odstotka moskih in 62, 9 odstotka žensk prepričanih o povezavi med kajenjem in srčnimi obolenji. V večini držav so se kadilci bolj zavedali, da je kajenje nevarno, kot nekadilci. 64 odstotkov kadilcev in 69 odstotkov kadilk pa je zagotavljalo, da želijo zmanjšati število pokajenih cigaret. Rezultati kažejo, da med mladostniki spol razmeroma malo vpliva na število kadilcev, da se kadilci in nekadilci ravnaajo v skladu s svojimi stališči o kajenju in da so največje razlike med mladimi, kar zadeva nevarnost kajenja. (Addiction)

Prva karantena na svetu je bila v srednjeveškem Dubrovniku

Karakteristične silhuete utrdbe Dubrovnika (latinsko imenovane Ragusium, italijansko Ragusa) kot zaskinta roka objemajo staro mesto z umetniškimi palačami, tihiimi cerkvami in ozkimi ulicami. Nekoč so bili stolpi in obzidje simboli svobode majhne in neodvisne republike.

Utrjena luka je bila kot v Benetkah nekoč središče živahne trgovine. Že v srednjem veku je imela Dubrovnika republika mogočno ladjevje; pod zaščito sv. Blaža je tekmovalo proti lajdjam trgovcev republike sv. Marka. Dubrovnik je cvetel predvsem v 16. in 17. stoletju; posredništvo med krščanskim zahodom in muslimanskim delom Balkanskega polotoka mu je prinašalo veliko bogastvo. Leta 1667 je mesto prizadel močan potres. Po njem se ni več dvignil na prejšnjo raven svojega razcveta. Spremembe v političnem in ekonomskem položaju so vidno slabsale gospodarski pomen Dubrovnika, prav tako pa tudi Benetk. Vkorakanje Napoleonovih čet v začetju prejšnjega stoletja pa je vzele svobodo obema velikima mestoma.

Dubrovnika republika je imela že v 14. stoletju dobro razvito javno zdravstveno službo. Ne nosi brez razloga najlepši kapitelj rektorske palače Aeskulapovo postavo. V starem veku naj bi v blizini stal Aeskulapov tempelj. Dubrovniški odličniki so že zgodaj spoznali ekonomski pomen zdravega prebivalstva. Od 13. stoletja naprej je imel Dubrovnik fizika (zdravnika), dva mestna kirurga in da uradna lekarnarja. Med državnimi plačanimi zdravniki so bile znamenite osebnosti, tako Portugalec Amatus Lusitanus ter Mariano Santo in Toma Budislavč. Že od leta 1317 je stara in znamenita franciskanska lekarna opravljala svoje poslanstvo. Država je odprla svojo

lekarno celo stoletje za franciskani, leta 1420. Dve leti zatem pa je bila postavljena dubrovnika najdenišnica za dojenčke. Tudi spitalsko karitativno dejavnost so opravljali: skrbeli za nemočne, ostarele, sirote... Hospital Domus Christi je sprejel leta 1540 zelo napredne odločitve, opisal dolžnosti zdravnikov in bolniškega osebja.

Javna higiena je bila zelo premisljena; senat in veliki svet Du-

cah, stojijo se danes (vsaj upam) ostanki petdelnega kamnitega poslopja, karantenske bolnišnice. Ti spominjajo obiskovalca na enega najvažnejših dosežkov srednjega veka na področju praktične medicine. Kljub uvedbi karantene Dubrovniku ni bilo vedno prizaneseno; leta 1348 je »crna smrt« terjala približno šest tisoč žrtev. Opis simptomov v starih virih govori o močnih glavobolih, krvavih izpljunktih, oteklinah, deliriju in nad 95-odstotni smrtnosti. Sklepamo, da je bila to pljučna kuga. Ponovno je obiskala zdesetkano in prestrašeno prebivalstvo v letih 1375 -

Dubrovnik - pogled na Stradun (Foto: KaN)

brovnika sta večkrat razpravljala o medicinskih vprašanjih. Najpomembnejši sklep, ki so ga sprejeli za zaščito mesta pred nalezljivimi boleznimi, je bil odlok o uvedbi karantene. To se je zgodilo 27. julija 1377. Na vzhodni strani luke, kjer se glavna prometna žila iz notranjosti združi z morjem pri Plo-

1358, 1361, 1363 in 1371 - 1374. Računamo, da je med leti 1348 in 1374 na območju Dubrovnika za kugo umrlo okoli 25 tisoč ljudi. Porodila se je ideja o karanteni.

Zvonka Zupanec-Slavec
Nadaljevanje in
konec prihodnjic

Zdravje kot ravnotežje

Največji strupi za dušo in telo so sla, sovraštvo in mračnost

Tradicionalna tibetanska medicina je podobno kot kitajska tesno prepletena s kulturo in filozofijo. Vsa živa bitja na Zemlji - rastline, zivali in ljudje - so izpostavljena različnim oblikam bolečine, uči tibetansko izročilo. »Zato smo prav vsi, če smo zdravi ali ne, na neki način bolni. Mogoče se bolezen ne kaže na zunaj, vendar v resnici obstaja, čeprav je očem prikrita,« meni dr. Jesi Donden, tibetanski zdravnik.

Zagovorniki tibetanske medicine so prepričani, da se v vseh živih bitjih pretakajo trije življenjski »sokovi«: veter, zolc in sluz. Če so med sabo uravnovešeni in harmonizirani, je telo zdravo, bolezen miruje in je prikrita. Če se ravnovesje med življenjskimi »sokovi« poruši, postanejo ti nosilci bolezni, telesu prizadanejo bolečino in povzročijo trpljenje. Neravnovesje nujno privede do telesnih poškodb, bolezni, skrajšanja življenjske dobe in podobno. Notranje neravnovesje je posledica negativnega stanja uma. Negativno stanje uma pa povzročajo trije »strupi«: pretirana želja (sla), sovraštvo in mračnost. Vsi trupi so posledica neznanja. Um se namreč ne zaveda, kaksne so stvari po svoji resnični naravi in kako je njihovo resnično bistvo odmaknjeno od njegove predstave o stvareh.

Iz neznanja izvira tudi mračnost, kar pomeni, da nismo sposobni prepoznati nezdrelega stanja uma (sovraštva, oholosti, ljubosumnosti in grobosti) kot nekaj napačnega in delujemo v skladu s tem, kar nas nujno vodi v slaba dejanja in kopicenje negativne karme. Tibetanska medicina temelji na zakonu vzroka in posledice - karmi in reinkarnaciji. Za ohranjanje fizičnega življenja so potrebni trije dejavniki: življenjski elan, »dobrota« in dobra karma. Vsi trije dejavniki so med sabo prepleteni, brez enega ni življenja. Dobra hrana in pravilen način življenja se nista dovolj za življenje, če za njima ne sloni močna pozitivna sila preteklih dobrih dejanj.

Če iščemo izvore bolezni, prej ali slej naletimo na karmo. Pretekla dejanja in nedejanja usmerjajo um; več kot je slabih dejanj v preteklosti, večja je verjetnost, da bo um blodil v neznanju in delal napake. Da bi živeli dolgo, je na primer potrebno, da v preteklem življenju nismo morili in smo skrbeli za dobro drugih. »Dobrota« pomeni živeti nesebično, velikodušno in posteno, tako zdaj kot tudi v preteklosti. V primeru, ko je vsaj eden od življenjskih dejavnikov popolnoma izcrpan, pride do toliksnega notranjega neravnovesja, da je smrt neizogibna.

Tipi bolezni

Tibetanska medicina prepoznava štiri temeljne skupine bolezni glede na vzroke zanje. V prvo skupino sodijo bolezni, ki so posledica dejanj in nedejanj v preteklih življenjih. Kopicenje slabe karme v preteklih življenjih bruhne na dan v obliki bolezni. Slabsa kot je karma iz preteklosti, »usodnejša« je bolezen, zato jo je težko zdraviti, če jo je sploh mogoče. V drugo skupino zdravitelji uvrščajo tiste bolezni, ki so nastale kot posledica slabih dejanj in nedejanj v zdajšnjem življenju. Te je mogoče uspešneje zdraviti, če je zdravljenje pravčasno in poteka tako na telesni kot duhovni ravni. V tretjo skupino uvrščajo bolezni, ki so posledica duhov. Nevidne sile - du-

ter nesposobnosti lociti med slabimi in dobrimi dejanji. Tovrstna notranja zmeda vodi do napačnega delovanja in s tem tudi do motenj v pretoku sluzi.

Diagnosticiranje

Tibetanski zdravitelji pri diagnosticiranju preiskujejo pulz, urin in jezik. Pri preiskovanju pulza ločijo dve metodi glede na to, ali gre za diagnosticiranje ali prognoziranje bolezni. Bolnik pred preiskovanjem pulza ne sme jesti hrane z visoko kalorično vrednostjo oziroma hrane, ki povečuje telesno temperaturo. Bolnik naj ne bi vsaj dan pred preiskovanjem pulza imel spolnih odnosov in naj ne bi pretiral v nobeni dejavnosti - ne sme prevec spati, prevec govoriti, se pirpirati, skrbeti in podobno. Enako velja tudi za zdravitelja. Najboljši čas za preiskovanje pulza je zgodnje jutro, ob sončnem vzhodu.

Zdravitelj meri pulz na treh prstih obeh rok - kazalcu, sredincu in prstancu - na natančno določenih točkah. Če gre za bolnika, zdravitelj položi prste svoje leve roke na prste njene desne roke, prste desne roke pa na prste bolničnice leve roke, če gre za bolnika, velja obratno. Pri merjenju pulza je pritisek prstov zdravitelja na prste bolnika različen, prvi pritisek je tolikšen, da zdravitelj čuti le kožo bolnika, drugi tolikšen, da čuti meso, tretji pa tako močan, da lahko čuti kost. Zdravitelj pri preiskovanju pulza naenkrat uporablja obe roki, ki ju položi na bolnikov.

Zdravitelji ločijo tri vrste temeljnih pulzov; moškega, ženskega in srednjega; vsi so pogojevali s človekovim temperamentom in telesno konstitucijo. Prvo merilo za ugotavljanje, ali je oseba zdrava ali ne, je število udarcev srca preiskovane osebe v enem dihalnem ciklusu zdravitelja. Če je število udarcev skladno z naravnimi bitjem srca te osebe, če je število enako na vseh prstih in enakomerno, ne pa, da je zdaj

močnejše, zdaj sibkejšje, potem je oseba zdrava. Ze najmanjša nepravilnost v pulzu se prepoznava kot bolezen.

Tibetanski zdravitelji ločijo sedem različnih pulzov: pulz družine, pulz gosta, pulz sovraznika, pulz prijatelja, pulz zlobnega duha, substiticionalni pulz in pulz nasečnosti. Za ilustracijo naj navedem le značilnosti pulza zlega duha in pulza nasečnosti. Pulz zlega duha se meri pri zdravi osebi, katere uravnovešeno življenje je porušeno na nerazumljiv način. Temeljna značilnost tega pulza je spremenljivost in neenakomernost, ki ni v skladu z dejanji. Nasečnost je mogoče ugotoviti z merjenjem pulza na prstancih obeh rok. Če je ženska noseča, potem je pulz na prstancih okrepljen in podoben valjenju velikanskih koles. Če je močnejši pulz na prstancu desne roke, potem bo rodila sina, če na prstancu leve roke, bo rodila hčerko.

Zdravitelji lahko s preiskovanjem pulza in drugih značilnosti ugotovijo tudi, kako bo bolezen napredovala v prihodnosti in ali je ta bolezen za bolnika usodna. Če na primer zdravitelj ne čuti pulza srca in je bolnikov jezik crnkast, potem bo bolnik umrl v enem dnevu.

Zdravitelji si pri diagnosticiranju pomagajo tudi s preiskovanjem jezika. Če je jezik rdec, suh, na robovih pa so vidni vozlički, potem gre za motnje v pretoku vetra. Če je jezik bel, bolnik pa ima v ustih okus grenkobe, potem gre za motnje v pretoku zolca. Če je jezik prevlečen s sivo in lepljivo usedlino, potem gre za motnje v pretoku sluzi.

Zdravljenje telesa in duha

Če je v vas le trohica sovraštva in pretirane želje, potem se niste sposobni ogniti življenju, ki pelje v bolezen. Če boste sovraštvo in pretirano slo zadržali v sebi, boste imeli težave, če jih obrnete navzven, boste spet imeli težave. Iz tega začaranega kroga se lahko

reši le tisti, ki se povsem osvobodijo občutka sle, sovraštva in mračnosti. Le resnično osvobajanje »strupov« pomeni zdravljenje, menijo tibetanski zdravitelji.

Neravnovesje med telesnimi sokovi, ki vodi v bolezen, je mogoče najuspešneje zdraviti v trenutku, ko to nastane. Bolj kot je neravnovesje dolgotrajno, tem manjše so možnosti za uspešno zdravljenje. Tibetanski zdravitelji priporočajo več vedenjskih vzorcev, ki ohranjajo in krepijo zdravje. Neskladnost v vedenjskih vzorcih vodi v bolezen.

Prvi nasvet za zdravo življenje je uravnovešena prehrana. Napak bi na primer bilo, da človek naenkrat spi več vrst alkoholnih pijač, se izpostavlja soncu, nato pa gre v zelo hladen prostor. Poleti ni dobro nositi toplih oblek, pozimi pa ne lahkih. Človek ne sme moriti, krasti in prevarati v ljubezni. Ogniti se mora lažem, obrekovanju in nesmiselnemu blebetanju. Ogniti se mora tudi pohlepu, zlonamernosti in napačnim stališčem.

Vsako pretiravanje v cutnih in čustvenih izkušnjah je grožnja za zdravje. Tibetanski zdravitelji tudi priporočajo, da se ne lotevate fizičnih dejavnosti, ki bi utegnili biti škodljive: treba je obvladovati potrebo, da z dejanji dokazujete svoj pogum in pomembnost. Življenje naj bo skladno z naravo. Ne priporočajo trajnega posta niti spanja podnevi namesto ponoči. Če se že postite, potem se ne postite pozimi, ko so dnevi kratki. Če se ne boste držali teh navodil, bo prislo do motenj v pretoku vetra.

Če boste spali po kosilu spomladi, poleti in jeseni, se bo v telesu nabralo prevec sluzi; telo in um bosta težka, uspavana, postali boste leni in kaj lahko, da boste imeli pogoste prehlade. Ljudje, ki so nagnjeni k motnjam sluzi, naj bi se veliko gibali, tekli, plivali in podobno. Pri kopanju je dobro, če namesto mila uporabijo sol za kopel v prahu. Ta namreč srka odvečno sluz iz por v

kozi; udi bodo tako postali lažji in gibljivejši, koža proznejša in lepša.

Ljudje, ki jih muči nespečnost, naj pijejo toplo mleko opoldne, popoldne pa naj spijejo juho iz pustega mesa. Poleg tega si lahko v teme vtremo sezamovo olje.

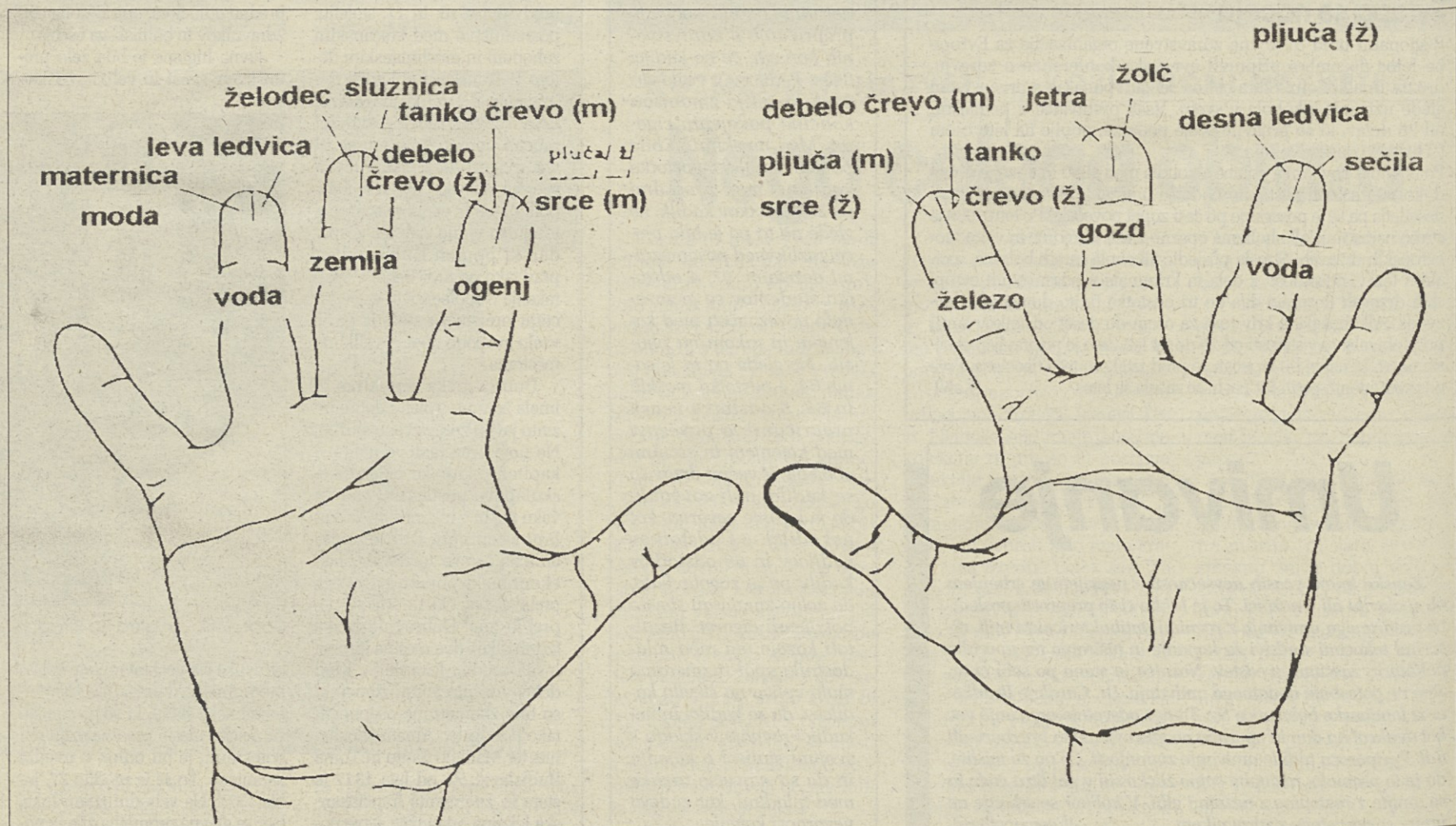
Tibetanski zdravitelji prepovedujejo spolno prevaro. Ljudje naj ne bi imeli spolnih odnosov zunaj zakona, prav tako naj ne bi imeli spolnih odnosov v času menstruacije. Tudi spolni odnosi z zivalmi so prepovedani. Spolni odnosi pozimi številčno niso omejeni, jeseni in spomladi je zelen en spolni odnos na teden, poleti pa le eden na vsakih štirinajst dni. Veliko spolnih odnosov poleti namreč slabi cutila - oči, jezik, usesa, nos in kožo.

Pozno spomladi in poleti se raje ognite slani in kisli hrani ter pijaci. Posegajte po lahki hrani in hladnih pijačah. Tudi voda, v kateri se kopate ali umivate, naj bo poleti hladnejša kot pozimi. Ne izpostavljajte se pretiranemu soncu po nepotrebnem. Poletje raje preživite v varnem zavetju sence.

V poznem poletju in jeseni si lahko privoščite kisloto, slano in sladko hrano. V tem času se raje ognite senci in bodite na soncu. V poznem poletju in jeseni so ljudje večinoma naklonjeni motnjam v pretoku zolca. Dobro zdravilo zoper motnje v pretoku zolca je sandalovina. Sandalovino sežgete, pepel pomešate z vodo, nato pa mešanico skropite po bivalnem ali delovnem prostoru. To prijetno osveži prostor in zmanjšuje nevarnost motenj v pretoku zolca. Pozimi pa naj bo hrana močna, prevladuje naj kislota, pekoča in slana hrana.

Tibetanski zdravitelji tudi priporočajo, da se ljudje ne naprežajo preprečevati ali zaničevati telesnih potreb, kot so hranjenje, pitje, bruhanje, zehanje, kihanje, dihanje, spanje, izkasljevanje, pljuvanje, izločanje blata in urina ter izločanje semena.

Ksenija Kvas

Poleg utripa so tibetanski zdravitelji pri diagnosticiranju pozorni na spremembe na prstih obeh rok. Posamezni predeli na prstih so namreč povezani z določenimi organi v telesu. Spremembe na prstih, lise, mehkost, trdost in podobno govore o zdravju oziroma bolezni

SPOMINI
NA POLETJE

Slovenski Grožnjanci

Ob tridesetletnici začetkov revitalizacije starodavnega istrskega mesta

Letos je minilo trideset let od pobude hrvaskega kiparja Aleksandra Rukavine-Zoharja, da bi do takrat zapuščeno in skoraj mrtvo istrsko mesto resili pred popolnim propadom. Na poziv takratnim republiškim in pokrajinskim združenjem likovnih umetnikov, naj si hkrati z obvezno revitalizacijo in obnovo zapuščenih hiš v Grožnju-
nu zgradijo svoje ateljeje in galerije, so se odzvali tudi številni slovenski umetniki.

Med prvimi, ki so leta 1965 prisli v to idilično mestoce in ostali v njem vse do današnjih dni, so bili slikarja Karel Zelenko in Sonja Rauter-Zelenko, kipar Janez Pirnat in zdaj že pokojna umetnika Ivan Seljak-Copic in Zoran Didek. Pozneje so prisli se Stefan Planinc, Peter Cerne, Janez Gruden in drugi. Odpirali so svoje delavnice in galerije, seveda poleg uveljavljenih zagrebskih umetnikov, kot so Ivan Lovrenčić, Ljerka Filakovac, Mirjana Mlinarić-Maleković, Marija Zidaric, Stefanija Sostarić, Mirjana in Zdravko Rajković, Stefan Toderas iz Subotice, Milos Bajić in Mira Abramović iz Beograda in mnogi drugi, pri čemer so slovenski likovni umetniki vsa tri desetletja pomembno oblikovali kulturno-umetniški utrip tega biserja v srcu Istre. Se pozneje so prisli Henrik Marchel, Leonida Bernetic, Marta Pavlinč, Sergio Gobbo; danes deluje v Grožnju še druga generacija slovenskih umetnikov, grožnjanskih pionirjev: Rok in Nina Zelenko, Jona Gal Planinc, Ales Pirnat...

Zliti z okolico, prvinsko povezani s tem čudovitim istrskim mestom so se slovenski umetniki Grožnjanci, ki so se organizirali v

podružnici Hrvaskega društva likovnih umetnikov iz Reke, odločili, da bodo ob letosnjem jubileju pripravili več prireditev. Dokumentarno sta morda najbolj pomembni grafična postavitev plakatov in risb ter video projekcija z naslovom Trideset let Grožnjana, ki je potekala v galeriji Omladić & Urbas; v galeriji M 65 je razstavi portretov Grožnjancev Ljerke Filakovac sledila postavitev slik Stefana Planinca; obiskovalci si lahko v galeriji B73 ogledajo razstavo slik in risb Jona Gala Planinca, v razstavišču Siparis pa si najno postavitev najstarejših in najnovejših risb kiparja Janeza Pirnata. V galeriji Porton je po razstavi slik Roka Zelenka in keramike Leonide Bernetic-Zelenko na ogled se predstavitev fotografij Cristopha Donneta iz Francije; galerija Z predstavlja grafike Karla Zelenka in keramiko Sonje Rauter Zelenko, medtem ko je v Arsu mogoče videti izvrstne slike Kristofa Zupeta.

Sandi Husar in Azra Dzindo, ki sicer živita v Grožnju, po nadvse uspešni restavraciji oltarja v cerkvi Marijinega rojstva v Pomijanu (dobitnika lanske nagrade državnega zavoda za spomeniško varstvo) zdaj prenavljata jaslice

franciskanskega samostana z otoka Kosljana pri Krku, kar si štejeta v posebno čast, kot pravita. Jaslice bodo oktobra že razstavljene v grožnjanski galeriji Siparis.

Grožnjan ni samo pomembno zbiralšče likovnih umetnikov,

temveč tudi glasbenikov, saj je dobil poseben status Mednarodnega centra glasbene mladine, pri čemer je pomemben tudi delež slovenskih glasbenikov. Letos so pripravili tudi mojstrski tečaj za trobento in orgle pod vod-

stvom Stanka Arnolda, tečaj zgodovinskih plesov Henrika Neuba-
uerja in tečaj za violončliste, ki ga je vodila Maja Virant.

Tudi letos so ponovili lanski komedijantsko-trubadurski srednjeveški happening na odprtem

odru, imenovan Mackopir, ki ga je na temo grožnjanskega življenja v besedah, glasbi in sliki napisal in s pomočjo tamkajšnjih malčkov, Roka in Leje Zelenko ter Cristopha Donneta znova priredil Besim Spahić. (B. S.)

TURISTIČNI UTRIP NA GORENJSKEM

Slabše, a še vedno zadovoljivo

Po besedah Mira Muleja, tajnika stičnega društva Bled, se je letošnja glavna turistična sezona končala nekoliko prej kot v preteklih letih, kar poznavalci pripisujejo zlasti vremenu. Posamične goste so pregnale a ta čas razmeroma zelo nizke temperature, pri čemer velja omeniti, da je veliko gostov zapustilo blejski kamp v Zaki.

Največ gostov je bilo prijavljenih v drugem tednu avgusta, ko so v hotelih zabeležili več kot 2.000 obiskovalcev, vtem ko za kamp Zaka in zasebne sobe se nimajo zbranih primerjalnih podatkov. Turisti so se na Bledu poprečno zadrževali po šest dni. Junija so skupaj zabeležili 33.000 nočitev, pri čemer so največkrat prenočevali Nemci (11.000), nekaj manjši delež pa so imeli turisti iz Velike Britanije. Julija so bile razmere podobne, kot ocenjuje tajnik turističnega društva, morda je bilo nekaj manj Nemcev in Angležev, vendar so v celotni strukturi gostov še naprej močno prevladovali. Avgusta so nasteli nekaj več Italijanov, čeprav manj kot v prejšnjih letih. Blejski turistični delavci ocenjujejo, da je bila sezona slabša kot so na začetku pričakovali, čemur so botrovali najrazličnejši vzroki. Najpomembnejši razlog je še vedno vojna na ozemlju nekdanje Jugoslavije, saj tisti tujci, ki prihajajo na letovanje v Slovenijo, svojim domačim pogostoma niti ne povedo, kam se odpravljajo, da jih ne bi vznemirjali. Se posebno velik »osip« blejskih turistov so Blejci zabeležili po objavi nemških oblasti, da sosednja Hrvaška ni več varna država. Vendar, dodaja Mulej, je letos Bled obiskalo vseeno nekaj več gostov kot lani, čeprav so bila pričakovanja pred sezono večja.

Računajo, da bodo »izpad« deloma nadomestili z jesenskim kongresnim oziroma seminarskim turizmom. Razmerje med domačimi in tujimi obiskovalci je bilo 15 : 85, pri čemer velja upoštevati, da je bilo veliko tudi enodnevnih izletnikov, saj so bila vsa stiri kopalšča skoraj vedno polna. Parkirnina torej ni vplivala na zmanjšanje števila obiskovalcev Bleda, pravi Miro Mulej.

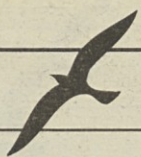
Glavna turistična sezona v Bohinju je bila po mnenju tajnika tamkajšnjega turističnega društva nekoliko slabša kot so pričakovali. Število gostov je bilo približno tolikšno kot v prejšnjem letu, čeprav je precej obiskovalcev zapustilo Bohinj zaradi vremena. Tudi vrhunec sezone ni bil primerljiv z lanskim, saj so gostje praviloma ostali manj časa kot leto poprej. Nekaj bolj uspešna je bila predsezona in zato upajo, da bo tako tudi s posezono. Prav tako je bilo letos manj tujih gostov, čeprav se vedno več kot domačih. Razmerje med domačimi in tujimi je bilo v tem letu 35 : 65, kar je podobno kot prejšnja leta. Tuji gostje so prihajali iz Nemčije, Italije in Nizozemske. Podobno kot Bled je tudi turistični Bohinj močno prizadela letosnja zelo kratka kopalna sezona, čeprav sta bila vsaj dva konca tedna po številu obiskovalcev naravnost rekordna. Bohinjci so upali,

da bo letošnja sezona vsaj za trideset odstotkov uspešnejša od lanske, kar so zabeležili v preteklem letu, vendar žal ni bilo tako. Tako so letos dosegli tolikšno število nočitev kot leta 1990, medtem ko je bilo največ turistov v Bohinju leto poprej. Septembra pričakujejo predvsem starejše goste. Bohinjci soglasajo z blejskimi turističnimi delavci, da parkirnine niso odganjale gostov.

Se najbolj so bili z glavno turistično sezono zadovoljni v Kranjski Gori, cetudi je bila vsaj za trideset odstotkov slabša kot v najboljših letih slovenskega in se posebej gorenjskega turizma. Avgusta so pričakovali, da bodo sicer dosegli približno navedno raven, vendar je v zadnjem tednu dobre načrte pokvalir dez. Največ gostov je bilo v prvih treh tednih avgusta, ko v Kranjski Gori praktični ni bilo nobene prazne postelje in so bili tamkajšnji turistični delavci prisiljeni svoje goste pošiljati v bližnje kraje. Tuji gostje so prisli iz Italije - kljub gospodarski recesiji -, Nemci, Angleži, Hrvati in celo nekaj Francozov so nasteli. Ocenjujejo, da je bilo dve tretjini tujih gostov, ena tretjina pa je bila domačih. Zaenkrat še vedno v Gozd Martuljku in Kranjski Gori letuje približno 3.000 gostov, med njimi nekaj več kot 1.000 v hotelih, preostali pa po zasebnih sobah in apartmajih. Pričakujejo, da bo kar nekaj obiskovalcev prislo v Kranjsko Goro in njeno okolico tudi septembra, sicer pa kranjskogorski turistični delavci že nekaj časa opazajo, da njihovi turisti pogrešajo zlasti kopalšče in kako prireditveno dvorano. Mateja Faletić

»Črnomirovo jezero« - čarobnost ajdovske krajine

Grizli (1)

Vsiljivci v Thorovem kraljestvu

Negiben, podoben veliki temni skali, je stal mogočni Thor in opazoval svoj kraj. Vendar ni mogel videti daleč, kajti bil je medved, grizli. Njegovi majhni očesci sta bili močno razmaknjeni in sta slabo videli. Ze kilometer oddaljene ovce ni mogel spoznati. Za Thora sirni svet ni bil nič drugega kot skrivnost, svetla kot sonce ali temna kot noč. Toda sluh in voh, da, ti dve čutili sta ga vodili zanesljivo, kot marsikoga se tako dobre oči. Zato ga je tudi ta trenutek občutljivi nos prvi opomnil, iz doline je semkaj v višave prihajal čuden vonj. Thoru se je zdel popolnoma neznan.

Kako si nekdo ali nekaj, česar on ne pozna, predrzne vdreti v njegovo kraljestvo? Za mogočnega grizlija je bila to prava zalitev! Pocasni medvedji um je poskušal čudni vonj primerjati z znanimi spomini: severni jelen - ne, ta že ne more biti. Kolkoli jih je že padlo pod njegovimi šapami in zobmi, predobro je vedel, kako dišijo. Divja kosa? Ne. Kaj torej? Ni ga bilo strah. Bil je jezen, malce začuden in malce tudi radoveden. Naj se spusti v dolino in pogleda? Previdnost mu je svetovala, naj ostane, kjer je. Bil je nezaupljive narave, a prav tej nezaupljivosti je dolgoval življenje in oblast v svojem gozdnem kraljestvu.

Iz doline in iz sten, ki so se dvigale k večnemu snegu, je do Thorovih uses prihajalo zubenje naglih planinskih potočkov. Ze se je topil sneg in vode so naraščale. Bila je pozna pomlad in cvetje in jelke so čudovito dehteli. Tisoče barv, tisoče zvokov, stotine dobrih, debelih, okusnih živali. To je bil Thorov dom. In v bližini jezerce, bolj polno blata kot vode, kamor si je Thor hodil hladit razbolele sape in zdraviti rane, pridobljene v castnih borbah. Iz grizlijevih prsi se je izvil brundanje, Thorova pesem pomladi. Toda dobro razpoloženje mu je znova pokvaril zagonetni vonj.

Blažno momljanje se je nenadoma prelevilo v besno renčanje. Spustil se je na zadnjo plat in glava mu je začela grozeče nihati sem in tja. Deset let je zivel v teh kanadskih predelih, pa doslej se ni zavohal ničesar podobnega! Vonj pa je postajal močnejši in močnejši in tisto »nekaj«, kar ga je oddajalo, se je očitno približevalo. Thor je vstal in se pretegnil v vsej svoji mogočnosti. Naj le pride, kar ima priti! Se nikoli se ni ustrašil boja! Bil je kralj, ki je svoje kraljestvo sam ustvaril, si ga sam priboril. Pobijal je le toliko, kolikor je potreboval za hrano. Sicer pa je vladal s pravilom: »Pustite me pri miru!«

Langadon je ustavil konja. Bil je v dolini, na jasi, ob ustju cudovitega potoka. Zadovoljno si je oddahnil in se pretegnil v sedlu. Njegove ostre sivomodre oči so opazovale okolico z navdušenjem, kakršno je lahko navdajalo samo prekaljenega lovca. Bilo mu je kakih petintri-deset let in velik del svojega življenja je prebil v divjini. Kadar pa se je vrnil domov, je pisal o svojih doživetjih in izkusnjah. Bil je visoke rasti, pogumnega, zagorelega obraza, obraslega z ostro svetlo brado, in močnega vratu in prsi, ki so kukale skozi odpeto srajco.

Za Langdonom je iz gozda prijal njegov sopotnik, nekoliko mlajši, a se izkušenejši lovec Bruce. Kot ponavadi je glasno preklinjal in se jezil na tovrstne konje, ki ga nikakor niso hoteli ubogati. Kljub ostrim besedam pa je bil mehkega srca in trezne pameti, ki se je znašla v se tako zapletenem položaju sredi divjine.

»Si že kdaj videl kaj lepsega?« ga je navdušeno vprašal Langdon.

»Čudovit kraj za najin sotor-suhljad, voda, jasa, na kateri lahko mirno pustiva konje,« je trezno našteval Bruce, ki se ni dal tako zlahka zapeljati čustvom.

»In tudi divjadi je obilo!« je bil že bolj navdušen, ko si je s

starim daljnogledom, na katerega je bil zelo ponosen, temeljito ogledal okolico. Ves predel je obdajala obsežna gorska veriga. Dvajset dni bi potrebovala jezdeca, da bi jo prečkala. Nikjer nista uzrla človeškega bitja, niti najmanjšega znamenja, da bi razen njiju se kdo hodil po teh krajih. In prav tega sta si Langdon in Bruce zelela. Pred več kot mesecem dni sta bila v zadnjem naseljenem kraju. Nato sta samo se hitela naprej in vedno naprej, da bi se ognila trumam lovcev in zlatokopov, ki so, prav tako kot onadva, iskali srečo.

Zdaj sta našla kraj svojih sanj! Langdonovo srce je zalil občutek blaženosti.

»Vidim tri severne jelene, ki bežijo prek doline,« je bil bolj trezen Bruce.

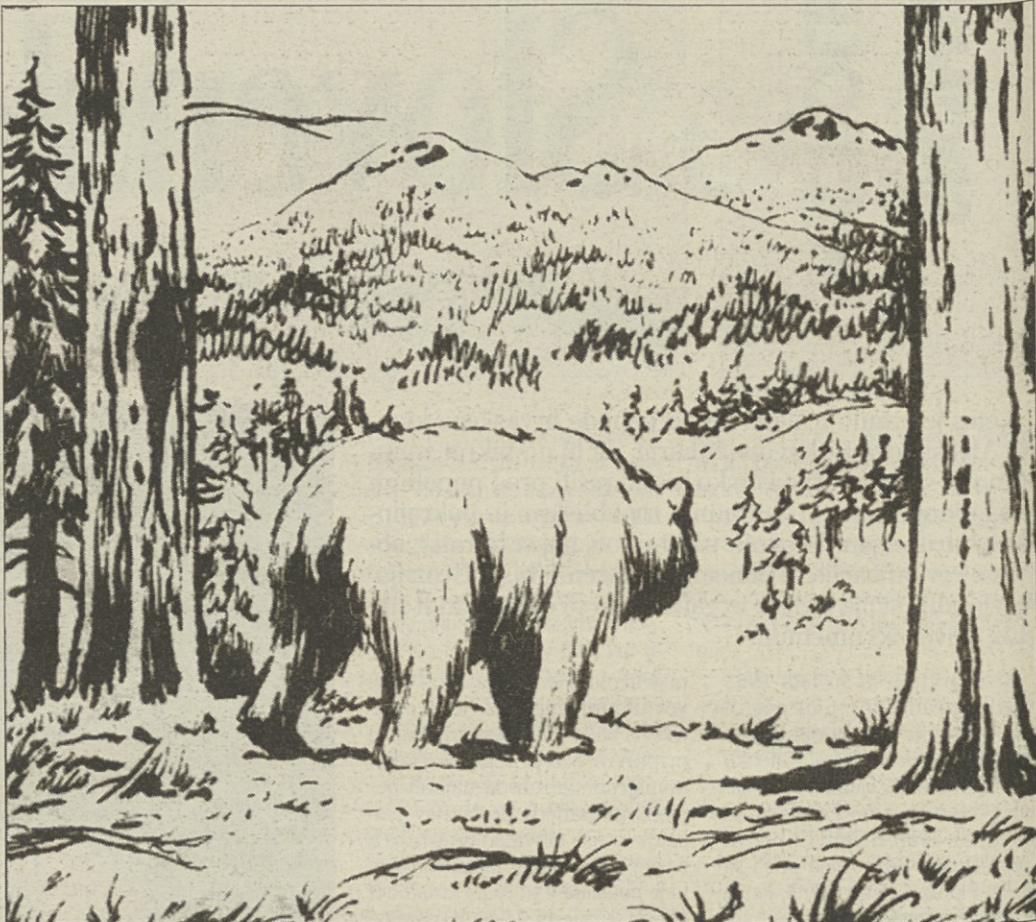
»Jaz pa divjo kozo s tremi mladici - in visoko nad njo ptico roparico. Prava obljubljen dežela!«

»Naj me obesijo, če to ni dežela divjadi in medvedov,« se je razgrel strastni lovec Bruce. »Neverjetno!« je bil se bolj navdušen, ko je z daljnogledom precesaval okolico: »Vidim grizlija, velikega kot hiša, tam, na obronku, za drugim hribom, na drugi strani klanca!«

»Aha, zdaj ga vidim tudi jaz,« je vzkliknil Langdon.

»Skoraj pred nosom ga imam. To je zagotovo največji grizli, kar sem jih srečal!« Spogledala sta se in se razumela brez besed. Odpeljala sta konje do roba gozda in jih privezala. Snela sta puški s sedel in ju skrbno nabila. Nato sta opazovala obronek, da bi ugotovila, kako bi najlažje prišla do medveda. Veter je bil ugoden, pihal je proti njima, tako da ju grizli ni mogel zavohati. Sprva sta naglo napredovala preko zelenih livadi, saj ju zival s tolikšne razdalje ni mogla opaziti. V bližini obronka sta smer spremenila, tako da ju je velika stena dobre črt ure skrivala pred grizlijem.

Naglo sta prispela do klanca, pravzaprav do strmega korita

presušenega hudournika. Zdaj sta morala biti previdna. Medved je bil nekje nad klancom, oddaljen od njiju kakega pol kilometra.

»Povzpni se, Jimmy,« je Bruce svetovali Langdonu, »in se poskusi k medvedu prikrasti. Dve, tri stvari lahko grizli napravi, če ga boš zgrešil ali ranil: morda te bo napadel, morda bo pobegnil prek jase, morda pa se bo spustil tu doli v dolino. Če jo bo mahnil čez jaso, je izgubljen. Če pa se bo spravil nate, se brž spusti po klanecu, tako mi bo prišel pred puško. Zato bom počakal kar lepo tukaj. Srečen lov, Jimmy.«

Ko se je začel Langdon vzpenjati po strugi navzgor, je bil Thor na moč zaposlen z izkopavanjem svizca, ki je bil zanj prava poslastica. Potem se mu je nenadoma zahotelo, da bi svoj zajtrk popestril se s sladico - belimi, debelimi glistami in okusnimi mravljami. Zivalice so se ponavadi skrivale pod kamenjem, ki ga je močni Thor zlahka odmikal. Pocasi se je zato odpravil proti klanecu in s sklonjeno glavo vohal prav pri tleh. Na tolikšni bližini so mu njegove male oči izvrstno služile. In kako je znal uporabljati močno desno prednjo sapo z dolgimi kremplji! Z njo je kot za šalo odmikal debele skale, pod katerimi je zavohal plen.

Nato je z jezikom brž polizal,

kar mu je prislo pred oči. Vse to je počel sila resno. Dobro je vedel, zakaj tako vztrajno išče te majhne posladke, zakaj vse poletje golta na stotine tisočev mastnih glist in kiselkastih mravelj, drobnih zajčkov in slastnih svizcev. Vse te dobrote so pod njegovim kozuhom kopicile ogromno zalogo mascobe, ki jo je potem pocasi porabljal med dolgim zimskim spanjem. Kajti Thor je že oktobra postajal zaspán, novembra pa se je končno zatekel v svojo globoko pecino, iz katere ga pred aprilom ni bilo nikoli na spregled. Prebujal se je teden, tudi deset dni pozneje kot drugi medvedi in shušsan pozdravil sonce.

Ravno je hotel spet odkrhniti kamen, pod katerim je lepo disalo, ko je kot okamenel obstal. Nato je spustil svojo ogromno glavo prav do zemlje, pa spet naglo pogledal kvisku. Iz klanca se je zaslislalo ropotanje. Kaj je to? Kaj se dogaja? Thor je nezaupljivo obracal gobec sem in tja, nato pa se je odločil in se odpravil proti klanecu.

Langdon je tiho zaklel. Pripetila se mu je nezgoda: ko se je vzpenjal, je stopil na majav kamen, ki se je pod njim odkotrljal v prepad. Za njim pa se je vsula toča manjšega kamenja, ki je povzročalo prav izdajalski trusc.

Spodaj, na dnu klanca, je Bruce skoraj brez diha opazoval

grizlija. Videl je, da se je zival zravnila in se napotila proti klanecu. Ko bi jo bila vsaj mahnila proti jasi - potem bi lahko streljal! Kaj pa zdaj? Langdon, ki se mu o vsem tem se sanjalo ni, se je z zadnjimi silami pogajal proti vrhu. Slisal je sicer, da Bruce nekaj kriči, seveda pa ni vedel, da ga opozarja. »Samo, da pridem čim prej na vrh!« je bila njegova edina misel. Ko je bil že skoraj na robu, je zastal za trenutek, da bi premeril razdaljo. Da, samo se nekaj korakov, potem bo videl prek roba, odmeril, kje je medved, snel puško z rame... Tedaj pa...

Langdonu je zastala kri. Negibno je buljiv v vis, v dve bleščeči očesci, v ogromno glavo, mogočne prsi, videl je rezeče celjusti z dvema vrstama strasnih zob in slisal pridušeno, preteče renčanje...

Thor je zdaj prvič v življenju videl človeka. Kaksno čudno bitje je pod njim? Aha, zdaj je znova začutil tudi tisti čudni, neznani vonj, ki ga je bil zjutraj vznemiril. To je torej vzrok! Vonj mu je bil močno odvraten. Zelel bi si, da bi ne imel nikdar več opravka z njim! Naglo se je obrnil in hitro odhlačal čez jaso, kot bi hotel čim prej proč od zoprnega človeškega smradu.

Napisal: J. O Curwood
Ilustriral: Z. Lordanič
(Se nadaljuje)

NAŠ POGOVOR / PREDSEDNIK DRUŠTVA J. STANČIČ IN VRTNAR A. DEBELIS

Kolonkovec se pripravlja na sajenje solate

Tekmovanje bo prihodnjo soboto

V soboto, 2. septembra bo na Kolonkovcu tradicionalno tekmovanje v sejanju solate, ki ga tamkajšnje prosvetno društvo Kolonkovec prireja že šestnajstic. Pogovorili smo se s predsednikom društva Josipom Stančičem in z vrtnarjem Alojzom Debelisom, ki bo letos za tekmovanje dal na razpolago svojo kmetijo.

Kdaj in kako ste začeli prirejati tradicionalni praznik solate s tekmovanjem v sajenju te povrtine?

J. Stančič: Naše društvo je bilo ustanovljeno leta 1979. Odbor je menil, da bi tudi Kolonkovec moral imeti vaski praznik, kot je to navada po ostalih vaseh na Tržaškem. Ko smo se vprašali, kakšno ime naj bi imela sagra, smo se odločili, da bo to praznik solate. Na tak način naj bi ovrednotili to krajevno dejavnost in s tem naše vrtnarstvo, ki je zelo pomemben sektor kmetijstva v pokrajini. Na prvem prazniku solate je potekala tudi razstava solate in nagajevanje za najlepšo tovrstno zelenjadicno. Od naslednjega leta naprej pa je bilo na programu tudi tekmovanje v sajenju solate, ki je potekalo vsako leto na drugi kmetiji. Do leta 1992 smo praznik prirejali na Zenjanu, kjer je bil sedež društva, potem pa

smo morali zaradi novega lastnika stavbo zapustiti. Da se tradicija ohrani, smo se odločili, da se tekmovanje v sajenju solate ohrani, tudi brez sagre, saj je bilo zanimanje obiskovalcev vselej precejšnje.

Kako poteka tekmovanje in kdo se ga lahko udeleži?

A. Debelis: Tekmovanja se lahko udeleži vsak, ki ga to opravi veseli. Tekmovalci so razporejeni v 3 kategorije: moski, otroci in ženske, ki po tem vrstnem redu tudi tekmujejo. Vsak udeleženec si mora s seboj prinesiti klin za sajenje, sadike pa dobi v vrtnariji. Posebna komisija, ki jo sestavljajo strokovnjaki in izkušeni vrtnarji, ocenjuje hitrost sajenja, razporejenost, količino vsajenih sadik in kako so rastline pritrjene v zemljo. Tekmovanje poteka v soboto popoldne, zanj pa se navadno prijavi kakih 20 oseb. Večinoma so to prebivalci iz Kolonkovca, nekaj pa je tudi tekmovalcev iz drugih krajev. Obiskovalci tudi niso samo domaćini, imeli smo jih že iz Slovenije, Gorice, Koroske in drugih krajev.

Kot vsako leto, imamo tudi letos namen pripraviti razstavo solate in ljudsko ocenjevanje, vendar le v primeru, če bo število prijavljenih zado-

Prizor s tekmovanja v sajenju solate (Arhivski posnetek)

stno, to se pravi vsaj 5 do 6. Razstavo smo doslej pripravili vsako leto, rekord pa je bil 20 razstavljalcev.

Kakšen je trenutno položaj proizvodnje solate in drugih vrtnin v naših krajih?

A. Debelis: pred leti je bila solata glavni pridelek našega vrtnarstva, v zadnjih letih pa je cena te vrtnine padla, in to zaradi velike konkurence solate, ki prihaja v Trst iz dveh predelov Italije. Proizvodnja v velikih količinah se ne izplača več, skrcila se je tudi površina vrto. Krajevno solato so izrinili drugi pridelki. Solata ni več zanimiva posevka, kot je bila se pred nedavnim.

Na splošno je vrtnarstvo v tržaški pokrajini precej upadlo, in to v glavnem zaradi staranja prebivalstva in zaradi razlata stitve zemlje. Redki so mladi, ki se posvečajo temu poklicu, zato so nekatere kmetije ostale prazne. Vrtnarstvo daje veliko zadoščenja, vendar le, če mu človek posveča obilico časa. Vrtnarjenje v taki

blizini mesta pa se bo kljub vsemu še vedno izplačalo.

Danes se z vrtnarjenjem poklicno ukvarja okrog 20 družin. Poleg solate se vedno prevladujejo radice, razne povrtine za zetev, paradižnik, bučke, kumarce itd. Vrtnarije so v glavnem v tržaški občini, v ostalih občinah jih je zelo malo.

Kakšen je pomen tekmovanja oziroma praznika solate za razvoj vrtnarstva na tem območju?

A. Debelis: Zelo pomembno je, da na prazniku pride večkrat do raznih pobud o uporabi našega ozemlja. To je ena redkih priložnosti, kjer je med drugim govor o problemih našega vrtnarstva in kjer pridejo na dan predlogi o njihovem reševanju. S praznikom skupaj ob enem delo na kmetiji približati mestnemu človeku, saj je tega dne kmetija odprta za vse obiskovalce, ki hočejo поблиže spoznati to dejavnost.

Ali ima društvo še kaktere druge pobude, ki so v

zvezi s kmetijstvom?

J. Stančič: Poleg pevskega zbora in številnih kulturnih dejavnosti prirejamo tudi srečanja s kmetijskimi izvedenci o raznih problemih kmetijstva. Priredili smo tudi že tečaje na sedežu društva, ki jih je organizirala Kmečka zveza. Obenem nekateri naši člani sodelujejo z biotehniško fakulteto v Ljubljani, s katero imamo dobre stike.

Dodal bi tudi to, da smo v casih razlastitve zemlje tesno sodelovali z razlascenci, ko so bili ti prizadeti.

Kako bi z zadnjo mislijo končala naš pogovor?

Za konec vabiva vse tiste, ki se ukvarjajo z vrtnarjenjem, naj vztrajajo pri svojem delu in naj skušajo privabiti k tej dejavnosti mlade, saj je kmetijstvo glavni vir življenja.

Zaključila bi z voščilom, da bi ta prireditve prinesla med tu živečaroda boljše stike in sodelovanje.

Magda Sturman

ČLOVĚK IN ZEMLJA

ŠKODLJIVCI

Medeči škrtat se vse bolj pogosto pojavlja tudi na Tržaškem

V zadnjih letih se v rastočem obsegu tudi na Tržaškem pojavlja medeci škrtat (ital. metcalfa, lat. Metcalfa pruinosi). V slovenscini ga imenujemo tako zato, ker v vseh razvojnih stadijih izloča obilno medeno roso. Njegova domovina je Severna in Srednja Amerika. Prvi pojav škrtata na Stari celini so opazili leta 1979 v okolici Trevisa, od koder se je razširil v ostale dežele severne Italije, leta 1990 pa tudi v Slovenijo.

Odrasli škrtati merijo 7 do 8,5 milimetrov. Krila so trapezoidna, osnovna barva kril je svetlo rjava ali sivorjava. Vse telo je pokrito s sivkastim, voskastim porhom, ki skriva temeljno barvo in morfološke podrobnosti. Škrtat prezimuje v fazi jajčec, ki jih odrasle samice odlagajo od avgusta do konca septembra v skorje lesnatih rastlin. Izlaganje jajčec se začne sredi maja. Prve ličinke se pojavijo konec maja, nimfe pa sredi junija. Fazo odraslega škrtata doseže žuželka v prvi polovici julija. Ličinke, ki se malo gibljejo, se nastanijo na spodnji strani listov, predvsem ob ozilju. Nimfe se pomikajo z majhnimi skoki, odrasli škrtati pa se ustalijo na vršičkih, kjer se hranijo s sokovi in se po navadi ne premikajo.

Medeci škrtat je izrazito polifagna vrsta. Najrajši ima robinij, robido, divji hmelj, navadni srobot, veliko koprivo in ruj, od gojenih rastlin pa smokev, kaki, breskev, agrume, fizol in - kar je za naše območje najvznejše - vinsko trto.

Pri gojenih rastlinah je večinoma pomembnejša srednja škoda, ki nastane zaradi izločanja obilnih vatastih voskastih tvorb in medene rose. To izločajo vsi razvojni stadiji, voskaste niti pa bolj obilno zlasti mladi stadiji. Na medeni rosi pozneje nastane sajavost, ki zavira normalno delovanje zelenih delov rastline. Pri močnem napadu je opaziti slabšo rast poganjkov in postopno sibiitev rastlin, zaradi česar se pridelek lahko občutno zmanjša.

Navadno pa so posledice napada le v redkih primerih zaskrbiljujoče. Po dosedanjih opazovanjih medeci škrtat pri nas ni povzročil večje škode. V vinogradih pa lahko povzroči morebitne težave tam, kjer je v omejkah veliko robide, robinije, srobot in kopriv. Če je napad takšen, da je škrtata potrebno zatirati, to uspešno opravimo z napravki na osnovi QUINALPHOSA (Ekalux), DIMETHOATA (Rogor), MALATHIONA (Malaphos, Malathion) in AZINPHOSA METHYLA (Guthathion).

Koristno je povsem posredno kemijsko zatiranje v blizini vinograda. Biološko zatiranje pa danes ni uspešno, ker je žuželka priseljena in na našem območju se nima predatorjev in parazitov.

Strokovna služba Kmečke zveze

Odrasla medeca škrtata na koprivi

PROIZVODNJA VINA / POLOŽAJ IN PESRPEKTIVE SEKTORJA V ITALIJI

Vinogradniške površine se krčijo

Statistični zavod ISTAT je pred dnevi objavil dokončne uradne podatke o italijanski proizvodnji vina v lanskem letu, ki je znašala 59,3 milijona hektolitrov in je najnižja v zadnjem desetletju, z izjemo leta 1990, ko je dosegla 54,9 hl. Lanska proizvodnja je torej precej pod povprečjem zadnjih desetih let, ki znaša 65,39 milijona hl. To povprečje pa se bo v naslednjih letih moralo zmanjšati, kajti ne glede na vremenske razmere, ki v večji ali manjši meri vplivajo na letno proizvodnjo, se bo morala Italija do konca stoletja odpovedati proizvodnji 13,6 milijona hl vina na leto, kot je dolocila Evropska unija, ki Italijo dolzi, da je glavni krivec za vinski presežek. Ob sedanji proizvodnji bi presežek v EU leta 2000 dosegel 39,5 milijona hl, Bruselj pa je sklenil, da mora biti v prihodnjih desetih letih odpravljen. Kot nam kažejo navedene številke, mora Italija pri tem kriti največji delez (dobro tretjino). To pomeni, da bi morala Italija, upoštevajoč povprečno hektarsko proizvodnjo grozdja, prisilno skrciti svoje vinogradniške nasade za 250 tisoč hektarjev.

Italija načelno ne zavrača potrebe, da se v vinogradništvu EU naredi red in da se proizvodnja vina zaradi zmanjšanja porabe prilagodi realnim potrebam, s čemer se bo rešil pro-

blem obremenjujočih presežkov. Pri tem pa trdi, da je ta problem sposobna urediti sama, s smotnimi, vodenimi ukrepi, ki bodo privedli do istih rezultatov ne da bi prislo - kar bi se s prisilnim krčenjem vinogradov gotovo zgodilo - do bolečih ekonomskih in socialnih posledic. Ob tem tudi poudarja, da - kot izhaja iz argumentov in podatkov, ki jih bomo navedli v nadaljevanju - je proces omejevanja proizvodnje že v teku in da se bo nadaljeval skladno z navodili Bruslja, vendar na način, ki ne bo travmatičen za italijansko vinogradništvo.

Poglejmo, na čem slonijo te trditve. Izhajajo najprej iz dejstva, da se v zadnjih letih vinogradniške površine neprisilno zmanjšujejo za 17 do 18 tisoč hektarjev na leto, kot neposredno potrjuje tudi število letno posajenih cepljenk. Teh so v zadnjem desetletju posadili približno 52 do 55 milijonov na leto, medtem ko se je v prejšnjem desetletju njihovo število sukalokrog 75 milijonov letno. Ta trend naj bi se v naslednjih 10 do 15 letih, se posebej, če upoštevamo subvencije EU za krčenje vinogradov, nadaljeval in se ustavl se takrat, ko se bo sedanja vinogradniška površina 800 tisoč hektarjev skrcila na 600 tisoč ali celo, kot trdijo pesimisti, na 500 tisoč. Na ta način se bo ipso facto rešil problem presežka, kar zadeva

Italijo, tudi če upoštevamo, da se bo poraba vina, ki je znašala pred 20 leti 110 litrov na osebo, danes pa samo se 55, znižala na predvidenih 50 litrov. Izvedenci namrec menijo, da pod to mejno količino ne bo padla.

Res je sicer, da bi se padanje proizvodnje kljub krčenju nasadov lahko ublažilo zaradi vedno boljše agronomske tehnike in tehnologije, ki omogoča višje hektarske donose, res pa je tudi, da je prihodnost sektorja v visoki kakovosti vina. Ta pa je dosegljiva le ob nizki obremenitvi trt, kar praktično pomeni, da bodo vinogradniki pridelovali kakovostnejše grozdje ob nižjem hektarskem donosu, ki bo zaradi tega po vsej verjetnosti ostal na današnji visini ali se bo celo znižal.

Temu gre dodati, da bodo postopoma izginili vinogradi, kjer je trta v družbi z drugimi kulturami, ker je ta način gojenja prezivnel. Tudi to bo prispevalo k zmanjšanju pridelave grozdja.

Poleg tega bo država poostri-la nadzor nad proizvodnjo vina, da prepreči ponarejanje. Negativne posledice te goljufije so trojne:

- poveča se ponudba vina, kar negativno vpliva na tržno ceno;

- omaja se imidz italijanskih vin, kar odvrača domačega potrošnika od tega proizvoda in s tem zmanjšuje notranje povpraševanje;

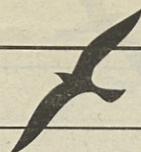
- predvsem pa uživanje ponarejenega vina škoduje zdravju.

Dovolj zgovoren je primer ponarejanja vina z metilnim alkoholom iz leta 1986. Povzročil je močan padec uporabe vina v državi, se huje pa je trpel izvoz, ki se je sele po petih letih začel vzpenjati in končno dosegel v zadnjih dveh letih zazelen razmah, kot potrjujejo zadefni podatki. V letu 1993 je znašal 13 milijonov hl, v lanskem letu 16,5, letos pa bo po predvidevanjih to količino presegeel.

Ne gre končno prezreti dejstva, da zakonodaja Evropske unije prepoveduje nove nasade. Dovoljeno je le obnavljanje starih. Kdor zeli urediti nov vinograd, mora odkupiti vinogradniško površino od drugega vinogradnika, ki je svoje vinograde skrcil za enako površino z enako obsežnostjo.

Iz analize sedanjega položaja italijanskega vinogradništva in na podlagi ukrepov, ki jih je država sprejela pri razvojnem usmerjanju tega sektorja, lahko torej upravičeno sklepamo, da se bodo problemi presežkov proizvodnje grozdja in vzporredno tudi vina rešili brez prisilnega krčenja vinogradov, ki - kot smo že uvodoma poudarili - ne upošteva socialnih, ekonomskih in ekoloških problemov, ki bi tako krčenje spremljali.

Strokovna služba Kmečke zveze

	MOSTVO, TEAM	IZREK, AFORIZEM	IT. TISKOVNA AGENCIJA	RAJKA NAHTIGAL	ITALIJANSKA REVUJA					NAJVEČJA REKA NOTRANJ AZUJI							NECEDNOSTI, PACKARIJE	HARPUNA, VILICE	IDA KRAVANJA (ITA)	ZADNJA AVSTRUJSKA CESARICA	POVEZANOST ZDRUŽENOST V ENO	ZIMZELEN. DISEC SRE- DOZEMSKI GRM
DRŽAVNA BLAGAJNA					MITIČNI GR. PEVEC NEMSKI AVTO					PREKRŠCE- VANJE URADNA POTRJEJENOST												
STAREJŠI AMERISKI BOKSAR									UDOR SL. ARHITEKT (JOŽE)					IT. SKLAD. IN VIOLINIST (GIUSEPPE) NATRIJ								
NEZNANKA V MATEMATIKI				NEKD. BRAZIL NOGOMETAS FILIPINSKI OTOK				NAMIZNO PREGRIJALJO IGRALEC BAN				POBUDNIK										
OGNJENI ZUBLJI							GOROVJE V BOLGARIJI (IZ CRK LIRA)				2	SL. PESNIK MERMOJJA	FR. PISEC (EMILE, IZ CRK RAJA) KARCINOM						NEM. FILOZOF (GEORG F.) VEČ NITI			
ANTON OCVIRK			TILEN, EGIDIJ MATERINA SESTRA				IZDELOVALEC SVEDROV OSKAR NEDBAL						SAHOVSKI TEORETIK NIMCOVIČ							TJASA ANDREE		
	GRSKA MUZA TRAGEDIJE	UNITED NATIONS ZAKUPNIK ZEMLJIŠCA			»PRIDRUŽE- NA« REKA ANTON NANUT								TENISKA IGRALKA FERNANDEZ							STELJA (NAREČNO)	IVERNA PLOŠČA	HITER FRANCOSKI PLES
SODOBNA SL. PESNICA							MAJHEN NOS EMIL ADAMIC						CLOVEK, KI MU JE ODVZETA SVOBODA									
VERDIJEVA OPERA							PRISTAS REIZMA GRSKI BOG PASTIRJEV					OBLIKA SRB. IMENA RANISAVA	STARO- RIMSKI NARA- VOSLOVEC	SVETLEJŠI LES DEBLA GL. MESTO LIDUJE								
ANGLESKI REZISER (DAVID)					SLAVKO PREGL 100		KDOR KAJ DA BIVSI NEM. POLITIK (GUSTAV)					SELEN DOLG LETALSKI NAPAD				LETNI CAS EMIL ZATOPEK						
PAUL NEWMAN			AVSTR. IGRA- LEC (RAOUL) SLADKOVO- DNA RIBA				IGRALEC CONNERY	TINE LOGAR	SREDNJEVE- SKI NAZIV ZA ARABCA, MUSLIMANA										KARAMBOL			
NASPROTJE ZVITOSTI, ZAMOTA- NOSTI									MESTO V IRANU SL. LUTKAR MAJARON					ZIMSKO JABOLKO IZTOK MLAKAR								
SKRB, VNEMA (STAR.)				OLEG VIDOV SRB. IGRALKA EVA			GR. DINASTIJA, POTOMCI SELEVKOSA MAJHEN RT									RTV NAPO- VEDOVALKA (AJDA)						
HITRO HLAPLJIVA TEKOCINA					ZNAK ZA GLAS, PISMEENKA			NACELEK								DOMACINSKI VOJAK V AFRIKI	RIHARD JAKOPIČ ZENSKO IME, LEA				CEPLJENJE, KLANJE DRV	STOLETJE, VEK
DEVETI TON OD OSNOVNEGA					NENASICEN OGLJIKOVO- DIK, C2H4			IVAN NAPOTNIK			GRSKA BOGINJA USODE	VRSTA UGANKE	LJUDJE, ROJENI ISTEGA LETA	BIVSI SL. IGRALEC RANER						KAREL ERBEN FRIGUSKI KRALJ		
VRSTA FRANCOSKIH PREPROG					PODREDNI VEZNIK, KATERI		ODRGNINA, PRASKA	MERA ZA DUŠENJE	ZENSKO IME	NEKD. ANG. POLITIK FR. RODU (EDMUND)	GR. BOG VETROV BALERINA PAVLOVA				PRODAJALEC NA SEJMU							
																						
						LETALEC																ATLETSKA DISCIPLINA
						»POP CIRA IN POP«						SPLETKAR PRIPOVEDNA PESEM										
						FINSKI AVTO- MOBILSKI DIRKAC ROSBERG					JEZERO MED KANADO IN ZDA						SVEŽENJ SPISOV O DOLOČENI OSEBI				EDVARD KOCBEK	
						JEZERO V OSREDNJI AZUJI (IZ CRK LARA)					LOČILO NA KONCU POVEDNEGA STAVKA					ANTON JANSA						

Ana Fidelia Quirot, Inesa Kravec, Gail Devers, Gwen Torrence, Merlene Ottey.

Rešitev prejšnje nedeljske križanke

Vodoroavno: VAGABUNDSTVO, ANAKREONTIKA, LAGOS, JE, LL, GF, RT, PILAT, GAIL DEVERS, DE, ORDO, NIKO, JARM, KOS, ADEM, JASPIS, NESTOR, AGA, EL, HENKE, PARVENI, POLJANICA, RTINA, LABAN, ALVAR AALTO, ERAK, BERA, VIETE, QUASIMODO, ANONSA, IT, RUJ, EREVAN, KEGELJ, CELLINI, MONS, OSLO, CIA, AVION, REGENTKA, PAT 2, VN, PRATOLINI, STO, TIVAT, JANE, STELJKA, TAM, ENO, OLINT, ADE, S POTI, YEATS, NEKTAR, TA, KORINT, SLON, GC, ZNAK, PLAT, ČIBA, RE, GWENT TORRENCE, AKANT, LYELL, PARK, SRBI, IW, ATKA, RI, KA, SR, NESKROMNOST, EVITA, GSTAAD, ANTISTENES, STARKA, MAOR, CORK.

GLEDALIŠČA SLOVENIJA

SNG DRAMA, LJUBLJANA

V sredo, 30. avgusta, ob 20.30 bo v Drami predstava v okviru mednarodnega ljubljanskega festivala W. Shakespeare: **HAMLET**. Vstopnice so v prodaji pri blagajni Festivala (tel. 226-544).

Vpis abonmajev za sezono 1995/96

SNG Drama bo vpisovala abonmaje od 4. do 9. septembra v vpisni pisarni v Drami, Erjavceva 1. Studentske abonmaje bodo vpisovali od 2. do 7. oktobra. Vpisna dvorana bo odprta vsak delavnik med 9. in 12. uro ter med 15. in 18. uro, v soboto pa med 9. in 12. uro.

Abonmajski program za sezono 1995/96

- Ivan Cankar: HLAPCI, režija Mile Korun;
- Anton P. Cehov: TRI SESTRE, režija Meta Hocevar;
- Sofokles: FILOKTET, režija Paolo Magelli;
- Heiner Müller: FILOKTET, režija Paolo Magelli;
- Peter Handke: URA, KO NISMO NICESAR VEDELI DRUG O DRUGEM, režija: Ernst M. Binder;

-izbirna predstava po želji abonenta.

POSTOJNA

Danes, 27. avgusta, ob 16. uri se bodo pred Predjamskim gradom začele **Viteske igre v Predjamu**. Program: pozdravni nagovor viteza Erazma; posvetitev tekmovalcev v viteze; vitezi se bodo preskusili na konjih z različnimi orožji (mec, buzdovani in sulica), grofje se bodo pomerili v lovostrelstvu. Program bodo popestrili srednjeveški glumač, ki bruha ogenj, ročna kovnica denarja,

kjer si lahko vsak obiskovalec sam izdela priložnostni srebrni kovanec, sramotilna klada, Bogdana Herman bo prepevala romance in balade, sabljanje.

POLETNI LUTKOVNI PRISTAN, MARIBOR

Danes, 27. avgusta, ob 11. uri bo v atriju mariborskega gradu lutkovno gledališče Maribor izvedlo predstavo Pavla Poláka **Concerto grosso**. V primeru slabega vremena bo predstava v Lutkovnem gledališču Maribor, Rotovski trg 2.

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ

Vpis abonmajev za sezono 1995/96

Vpisovnje abonmajev bo potekalo v avli gledališča (vhod z Glavnega trga) za dosedanje abonente od 4. do 9. septembra, za nove abonente od 11. do 16. septembra, in sicer vsak dan od 10. do 12. ter od 15. do 18. ure.

Abonmajski program za sezono 1995/96

- Ray Cooney: TO IMAMO V DRUŽINI (PG Kranj)
- Harold Pinter: PREVARA (PG Kranj)
- Eugene Ionesco: PLESASTA PEVKA in DELIRIJ V DVOJE (PDG Nova Gorica)
- Andrej Hieng: IZGUBLJENI SIN (PG-Kranj)
- Tone Partljic: STAJERC V LJUBLJANI (MGL Ljubljana)

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

Gledališče Verdi - Dvorana Tripcovich Mednarodni festival operete 1995
Blagajna gledališča Verdi bo zaprta do 12. septembra. Od tega datuma dalje bodo na razpolago novi abonmaji in eventuelne rezervacije preostalih prostih mest.

REPEN - Kraška ohcet

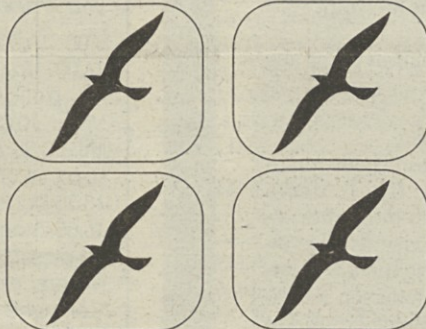
Danes, 27. t. m., ob 10. uri odprtje osmic in razstav; ob 9. uri odhod ženina s sprevedom iz Kraske hiše v Repnu; ob 9.30 zborna mesto svetov pred cerkvijo; ob 10. uri poroka; ob 13. uri predaja neveste v Kraski hiši; ob 17. uri ples z ansamblom Krti.

GORICA

Od 3. do 9. septembra bo na sporedu Alpe Adria Puppet festival.

VIDEM

Poletne prireditve
Trg Matteotti : v torek, 29. t.m., ob 21.30 - Koncert ciganskih godb. v petek, 1.9., bo na Trgu 1 Maggio nastopil Roberto Benigni.

KOROŠKA

CELOVEC

V Mestnem gledališču bo v sredo, 30. t. m., ob 20. uri Musical Express. Koroski simfončni orkester bo izvajal priljubljene arije musicalov. Koncert bodo ponovili še v četrtek, 31. t. m.

ŠENTJAKOB V ROŽU

V farni cerkvi bo danes, 27. t. m., ob 20.15

koncert donskih kozakov (sakralne pesmi rusko-pravoslavne cerkve).

MILLSTATI

Danes, 27. t. m., ob 20.30 bo v stolnici Filharmonični koncert.

RAZNE PRIREDITVE SLOVENIJA

Revija Stripburger v sodelovanju z Zavodom za odprto družbo razpisuje **NATECAJ ZA ENOSTRANSKI CRNO-BELI STRIP**
Zazeljena oziroma prednostna tematika je boj proti fašizmu, rasizmu, etnični nestrpnosti ipd. Stripi naj bodo v izvirnem jeziku, s priloženim prevodom v angleščino (za podnapise). Avtorji dvanajstih izbranih stripov bodo prejeli nagrado v vrednosti sto nemških mark, njihovi stripi pa bodo objavljeni v eni od naslednjih izdaj Stripburgerja. Avtorji, katerih dela bodo objavljena, bodo prejeli tri brezplačne izvide. Nacrtujejo tudi razstavo vseh prispelih stripov, zato avtorje prosijo, naj pošljejo originale, ki jim jih bodo vrnili po razstavi. Rok za oddajo del je 1. oktober. Stripe pošljite na naslov: Ljubljana, Kersnikova 4, soba 412, s pripisom ZA ANTINAZI NATECAJ, vse informacije pa dobite vsak torek in četrtek od 12. do 14. ure po telefonu 061/319 662.

SOU v Ljubljani vabi na vpis v literarno delavnico pesnika UROSA ZUPANA, ki bo potekala od 9. do 16. oktobra. Mladi pesniki naj pošljejo 10 pesmi in prijavo do 20. septembra na naslov SOU Ljubljana, Kersnikova 4, enota Kultura, Ljubljana. Informacije po tel. 1317010 int. 226. Vpis je brezplačen.

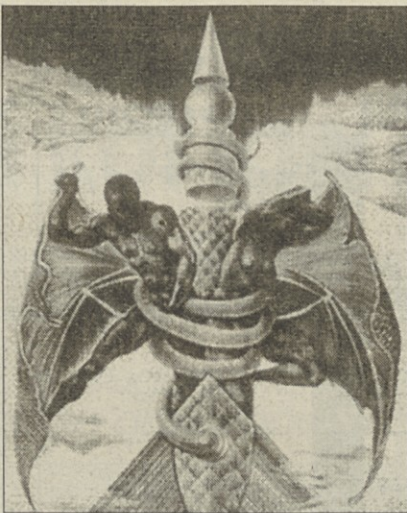
FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

»Musei di sera« (Večer v muzejih): V torek, 29. t.m., ob 20.00 v mestnem muzeju Morgurgio (Ul. Imbriani 5) bo dr. Lorenza Resciniti predstavila kip Napoleona Bonaparteja Antonia Canove. Predvajali bodo tudi film »Maria Walewska (ZDA 1937) in »La bella e

la bestia (ZDA 1992).

Grad sv. Justa: »De occulta philosophia« - festival carovništva. Otvoritev v torek, 5.9., ob 20. uri; sledil bo nastop gledališke skupine Strehissi, Gruppo Magico Triestino in Magic party.

V Moderni galeriji, Tomšičeva 14, si lahko ogledate dela avtorjev, ki sodelujejo na 21. mednarodnem grafičnem bienalu. Danes ob 11. uri bo po bienalu vodila kustosinja Mednarodnega grafičnega likovnega centra mag. Breda Škerjanc.

(na sliki: Bojan Filčev, Bolgarija)

GLASBA SLOVENIJA

CAFÉ BELVEDERE, BLEJ

Danes, 27. avgusta, ob 21. uri bo v Titovičajnici nad Vilo Bled koncert jazz glasbe. Nastopa Swing Group Slovenija 6.

SEZANA

Danes, 27. avgusta, ob 21. uri bo v amfiteatru kulturnega doma koncert italijanskega Dua Tornado.: Salvatore Panu, Fernando d'Andria. Duo Tornado je vokalno- kulinarčni dvojec, ki s partiturnimi ali brez pluje po kaba-rejskem medžanrovskem vakuumu, če to komu kaj pomeni. Klavir, bobni, harmonika, kitara, violina, oboa, lonci, stedinik in grlo so orožja, s katerimi operira duo.

LJUBLJANA

Jutri, 28. avgusta, ob 20.30 bo v Krizankah koncert klasične glasbe. Nastopila bosta Bozidar Tumpej, fagot, in Antalffy Gábor, cembalo in klavir. Program: Vivaldi, Teleman, Sweelinck, Bach, Feld, Debussy, Saint-Saëns.

TRŽIŠKE POLETNE PRIREDITVE

Danes, 27. avgusta, ob 19. uri bo na griču pri sv. Jozefu nastopila Folkloma skupina Karavanke.

Jutri, 28. avgusta, ob 19. uri bo recital za klarinet in klavir. Nastopata: Luka Kempfle, klarinet, in profesorica Maja Faganel, klavir.

V torek, 29. avgusta, ob 19. uri bodo peli trž-

ski pevski zbori. Trziške in slovenske narodne pesmijo bodo prepevali: CPZ Ignacij Hladnik, kvintet bratov Zupan, fantovski kvintet iz Loma, komorni zbor Rosa iz Kovorja, kvintet Pu-eri Cantorum in zbor DU Trzic.

VEČERI KOMORNE GLASBE NA OTOKU

BLEJ

Jutri, 28. avgusta, ob 20. uri bosta na otoku nastopila Hubert Bergant, orgle, in Domen Jerasa, pozavna.

ROGAŠKA SLATINA

V torek, 29. avgusta, ob 20.30 bo v zdraviliški Kristalni dvorani klavirski koncert Tomaza Petrača.

RAZSTAVE SLOVENIJA

MODERNA GALERIJA

Razstava 21. MEDNARODNEGA GRAFIČNEGA BIENALA - LJUBLJANA je na ogled do 10. septembra v Moderni galeriji.

V Mali galeriji je do 3. septembra na ogled razstava PETRE VARL-SIMONCIC z naslovom PITA MOJE MAME.

NARODNA GALERIJA, Prežihova 1

V obeh zgradbah NARODNE GALERIJE je na ogled razstava GOTIKA V SLOVENIJI; Slikarstvo in kiparstvo.

MUZEJ NOVEJŠE ZGODOVINE, Celovška 23

Gotika v Sloveniji; razstavi Arhitektura in Nastanek, ogrožanje in reševanje likovne dediščine.

JAKOPIČEVA GALERIJA, Slovenska 9

Na ogled je pregledna razstava lesorezov iz obdobja 1935-1995 avtorja Lojzeta Spacala.

LIKOVNI SALON, CELJE

V salonu je razstava Forma eterna, ki predstavlja osemnajst mladih slovenskih umetnikov Akademije za likovno umetnost iz Ljubljane ob njeni petdesetletnici.

GALERIJA EQUINA, Gregorčičeva 3

V galeriji je na ogled razstava slik Zige Okorna. Temelji na umetniškovi navzočnosti v galeriji; obiskovalci so vabljeni k pogovoru z njim.

GALERIJA MEDUZA 2, PIRAN

Na ogled je razstava grafik makedonskega umetnika Dimitra Malidanova. Umetnik se predstavlja s tridesetimi grafičnimi listi.

FESTIVAL RAČUNALNIŠKE UMETNOSTI, MARIBOR

V galeriji Hiša, Ob železnici 16, je na ogled razstava računalniških grafik Mitje Praznika.

V razstavnem salonu Rotovski trg, Rotovski trg 1, sta na ogled instalacija Kokon Darija Kreuha in

razstava računalniških grafik Vojka Pogacarja.

V razstavnem salonu Rotovz, Trg Borisa Kraigherja 3, so na ogled razstava računalniških grafik Tjase Demsar, ter instalacija Metoda Vidica.

V ZDIT Maribor, Vetrinjska 14, je na ogled razstava računalniških grafik Bogdana Sobana.

V Univerzitetni knjižnici, Gospejna 10, je na ogled razstava računalniških grafik, izbor preoblikovanih matric Bojana Stoklja.

GRAFIČNI MUZEJ, ROGAŠKA SLATINA

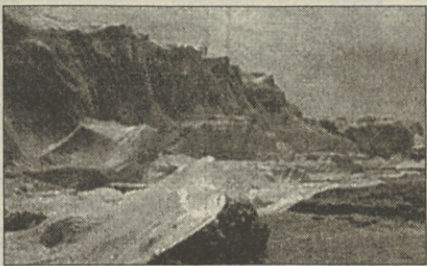
Devetdeset grafičnih listov karikatur Williama Hogartha (1697-1764), londonskega slikarja in bakroreza, je na ogled do 9. septembra.

GALERIJA NA DVORNEM TRGU, Dvomi trg 2

V galeriji je na ogled razstava Darje Prelec Kraljestvo miru. Na ogled je cikel dvanajstih akvarelov.

MESTNA GALERIJA PIRAN

Razstava del bolgarsko-ameriskega avtorja Ch-rista Jaracheffa je na ogled do 31. avgusta. (na sliki: Ovita obala -Little Bay, Avstralijska, 1969)

GALERIJA ŠKUC, Stari trg 21

V galeriji je na ogled razstava kiparke Anamarije Smajdek Komorni kalejdoskop.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

Muzej Revoltella-Galerija moderne umetnosti (Ul. Diaz 27): do 10.9. razstavlja James Rosenquist; v Muzeju je še danes, 27. t.m. na ogled tudi razstava o zavarovalnici Generali »Od orla do leva«.

Muzej Revoltella-Galerija v 5.nadstr.

Na ogled je razstava Studia Tommaseo v organizaciji Glasbenega združenja Chromas, trzasko občine in odbornstva za kulturo Muzeja Revoltelle.

Miramarski park- Konjušnica

Do 7.1.1996 je vsak dan od 9.00 do 19.00 na ogled razstava izkopanin antične Eble. **Občinska galerija:** se danes, 27. t. m. je na ogled fotografska razstava »Soba in zavest«. **Milje - Sedež letovišcarske ustanove:** do 2.9. razstavlja Luisa Frausin Mineo in Michela Grassi. **Sesljan - Sedež letovišcarske ustanove:** do 29. t. m. razstavlja Massimo Malipiero.

GORICA

V Pokrajinskem muzeju na gradu in v Corinijevem dvorcu je do 31.12. odprta razstava »Ottocento di frontiera«.

V dvorani **Dezelnih stanov** na gradu je do

17.9. odprta razstava Gotske cerkve v dolini Soče in v Brdih.

ŠTANJEL

V Galeriji Lojzeta Spacala so na ogled do 30.9., poleg stalne zbirke, tudi novejša dela trzaskega umetnika. Urnik: od delavnikih 14-19 (razen ponedeljkov); ob sobotah, nedeljah in praznikih od 10-12, 14-19.

KOROŠKA

CELOVEC

Dezelna galerija: Do 10.9. bo na ogled razstava »Do danes-dve stoletji umetnosti na Koroskem«. **Skofijski muzej (Lidmanskyygasse 10):** odprt je do 15. oktobra.

BELJAK

Galerija Freihausgasse na ogled je retrospektiva beljaskih umetnikov 1945-1995.

ŠENTJANŽ V ROŽU

K-k center, Stara sola: Do 15.9. je na ogled razstava Zorke Loiskandl-Weiss z retrospektivo slikarskih del »Od zacetka do sedaj«.

GLASBA FJK

TRST

Grad sv. Justa

V torek, 29. t.m., ob 21.00 - v sodelovanju z Progetti di Alegria »Non entrate in quel castello«.

V četrtek, 31. t.m., ob 21.00 - Nastop skupine Zorbas iz Grčije.

Kino: Danes, 27. t. m., ob 21.15 »The Mask«, i. J. Carrey; jutri, 28. t. m., ob 21.15 Y»Belle al bar«, i. Eva Robins.

Avditorij Muzeja Revoltella

Danes, 27. t. m., ob 21. uri bo na terasi Muzeja v Kavarni degli Artisti koncert skupine Imagens do Brasil.

Jutri, 28. t. m., ob 20. uri predvajanje Fellinijevega filma Casanova in ob 22. uri Viscontijevega Senso.

Miramarski park

Luci in zvoki

Danes, 27. t.m., ob 21.00 in ob 22.15 »Il sogno imperiale di Miramare«.

Istocasno je v Konjušnici Miramarskega parka na ogled od 21.00 do 23.00 razstava izkopanin antične Eble.

PORDENON

V sredo, 13. septembra: Koncert Pina Danieleja skupno s kitaristom Pat Mathenyjem.

RAI 1

6.00	Aktualno: Euronews
6.45	Kvarkov svet - V kraljestvu ruskega medveda
7.30	Otroski variete Aspetta la banda!, risanke, 8.00 L'albero azzurro, 8.30 La banda dello Zecchino, vmes risanke
10.00	Verdemattina - Nasveti
10.45	Masa
11.45	Aktualno: Sedmi dan, vmes (12.00) papežev blagoslov
12.20	Aktualno: Zelena linija
13.30	Dnevnik
14.00	Variete: Gelato al limone, vmes (14.25) film La Pantera Rosa - Il mistero Clouseau (kom., ZDA '83), (16.05) film Qualcosa di sinistro sta per accadere (fant. ZDA '83)
18.00	Dnevnik
18.10	Nogomet - 90. minuta
19.00	Variete: Gelato al limone
19.50	Vremenska napoved, dnevnik in sport
20.40	Variete: Stelle sull'acqua - Veliki poletni cirkus (vodita C. Russo, D. Piombi)
22.45	Variete: Miss Italia 1995
23.05	Dnevnik
23.10	Dokument: Parlami d'amore Mariù
24.00	Dnevnik, zapisnik, horoskop in vreme

RAI 2

6.25	Nad.: Atto d'amore
7.15	Dok.: V kraljestvu narave
7.55	Film: I leoni di Castiglia (zgod., ZDA '63), vmes (9.00 in 10.00) dnevnik
10.05	Domenica Disney, vmes risanke
10.30	Kviz: Che fine ha fatto Carmen Sandiego?
11.30	Nan.: Blossom
12.00	Dnevnik
12.05	Nan.: Al di qua del paradiso
13.00	Dnevnik, oddaja o motorjih, vreme
13.40	Film: 47 morto che parla (kom., It. '50, i. Totò)
15.15	Variete: Cercando, cercando
17.15	Film: Sopra di noi il mare (vojni, VB '54)
19.00	Nogometno prvenstvo A lige
19.35	Vreme in dnevnik
20.00	Sport: Domenica sprint
21.00	Film: Tuono silenzioso (krim., i. S. Keach)
22.30	Aktualno: TG2 dosje
23.30	Dnevnik in vreme
0.20	Dokumenti: Bonifacio VIII - Medioevo infinito
1.00	Dok.: I corti

RAI 3

6.30	Pregled tiska
6.45	Variete: Fuori orario
9.00	Veslanje: svetovno prvenstvo iz Tampere (Finska)
12.15	Nan.: Capitan Nice
12.40	La montagna sacra
14.00	SP v kanuju
14.00	Dezeln dnevnik
14.15	Popoldanski dnevnik
14.30	Sport: EP v plavanju, 15.25 Quelli che aspettano..., 15.55 Quelli che il calcio
18.50	Dokument: Addio, Barbiana
18.50	Vreme, dnevnik, dezelneste vesti, 20.05 BlobSoup
20.30	Film: Perché un assassino (dram., ZDA '74)
22.20	Dnevnik, dezelneste vesti
22.35	Sport: Sportna nedelja
23.55	Dnevnik, Vreme
1.35	Film v originalu: Notte e nebbia (Fr. '60, r. Alain Resnais)

RETE 4

7.20	Nan.: Lou Grant, 8.10 Trenipoti e un maggiordomo, 8.40 Doppio gioco a san Francisco, 9.30 La casa nella prateria, 11.30 dnevnik
11.35	Nan.: Dottori con le ali, 12.30 Moonlighting
13.30	Dnevnik
14.00	Film: Maciste contro lo sceicco
15.40	Nan.: Donna in carriera, 16.10 Charlie's Angels, 17.10 I casi di Rosie O'Neill, 18.10 Colombo, vmes (19.00) dnevnik
20.30	Film: L'oro di Napoli (kom., E. De Filippo, V. De Sica, Totò, S. Lorenz), 23.05 Film: Casotto (kom., It. '77, i. J. Foster, C. Deneuve, M. Melato), vmes (23.30) dnevnik
1.05	Pregled tiska

CANALE 5

6.00	Na prvi strani
9.00	Film: Quei temerari sulle macchine volanti (pust., VB '65)
11.45	Variete: Scene da un matrimonio
12.15	Glasba: Lestvica LP (vodi G. Scotti)
13.00	Dnevnik
14.00	Variete: Sapore di mare
15.30	Film: Dalla terrazza (kom., ZDA '60, i. P. Newman, J. Woodward)
18.00	Aktualno: Speciale Forum
20.00	Dnevnik TG 5 in vreme
20.30	Kviz: Il quizzone
22.40	Zanimivosti o filmu L'isola dell'ingiustizia (Alcatraz)
22.45	Film: Terrore su 4 ruote (ZDA, '90)
0.30	Nocni dnevnik

ITALIA 1

6.30	Otroski variete, vmes risanke in nanizanke
11.30	Nan.: Superboy
12.00	Sport: Grand Prix (vodi A. De Adamich)
12.30	Odprti studio
13.00	Sport: Guida al campionato, (13.30), Sport: Formula ena start
14.00	Avtomobilizem: Velika nagrada Formule 1 - Belgija
16.30	Film: Rouge Stallion (pust. NZ '74)
19.30	Odprti studio, vreme
20.00	Nan.: I vicini di casa
20.30	Film: L'ultimo Top Gun (dram.)
22.30	Sport: Pressing
24.00	Sport: Mai dire gol - Pilole
0.30	Italija 1 sport

TELE 4

19.15	21.50 Dogodki in odmevi
20.30	Film: Il capitano di lungo corso
22.30	Nad.: Carolina

MONTECARLO

14.00	18.45, 21.00, 22.45 TG
12.15	Verde Fazzuoli
15.00	23.00 EP v plavanju
20.50	Sport: Golagol
23.30	Variete: Girofestival '95
1.30	Sport: Universiada '95

RAI 3 slovenski program

20.25	Risanka: Filip
20.30	Dnevnik
20.45	Nad.: Ipavci - Josip (5. epizoda)

SLOVENIJA 1

09.20	Ziv zav, ponovitev
09.55	Arabela se vrača, ponovitev 19/26 česke nadaljevalke
10.25	Odprava zelenega zmaja, ponovitev 1. dela slovenske nadaljevalke
10.55	Pesnice za Barbaro
11.30	Svet divjih zivali, angleška plz serija, 8/16
12.30	Ljudje in zemlja
13.00	Poročila
13.05	Podezelski utrip, pon. 5. dela angl. naniz.
15.35	Cigav bo otrok, ameriški film
17.05	Policisti s srcem, avstralska naniz., 3/26 del
18.00	TV dnevnik 1
18.05	Po domače
19.05	Risanka
19.23	Loto
19.18	TV dnevnik 2, vreme, sport
19.50	Zrcalo tedna
20.10	Zakladi sveta: Mont St. Michel, francoski pustolovski kviz, 9. oddaja
21.35	Velika potovanja z vlakom, angleska dok.serija
22.30	TV dnevnik 3, vreme
22.50	Sova
	Ločni toda enakopravni, 1/2 del ameriške nadaljevalke

SLOVENIJA 2

09.05	Ta veseli dan ali Maticek se ženi, pon. predstave
11.10	Majski cvetovi, 3/13 del angleske nanizanke
12.05	Wildbach, 5. del, nemske nadaljev.
13.00	SP v veslanju, posnetek iz Tampereja
13.50	Formula 1, prenos dirke za VN Belgije iz Spaja
15.25	EP v plavanju, prenos
17.00	SP v veslanju na divjih vodah, posnetek
18.30	EP v vaterpolu, z Dunaja
19.30	TV dnevnik 2, vreme, Zrcalo tedna
19.52	Zrcalo tedna
20.10	Batman, amer. film film
22.10	Karaoke
23.10	Sportni pregled
23.55	Speedway, reportaza

KANAL A

09.00	Kaličopko
10.00	Burleska
10.30	Male zivali
11.00	Splošna praksa, ponovitev
11.55	Epikurejske zgodbe
12.10	Zametne vrtnice, cesticke
18.15	Zametne vrtnice, ponovitev
19.00	Generacija transformerjev II
19.30	Ziveti danes
20.00	Vreme
20.05	Beverly Hills 90210 III, ponovitev 27. dela
20.55	Beverly Hills 90210 III, 28. del nanizanke
21.45	Kino, kino, kino
22.20	Vesoljski »Slammer«, ponovitev filma

Koper

16.00	Dunaj : EP v plavanju
18.00	Slovenski program
	Kam vodijo naše stezice
19.00	Vsedanes
19.25	»Rotocalco nostrano«
20.15	Globusov tik tak
20.25	Zrebanje loto
20.30	Svet danes
21.15	Trn v srcu, italijanska nadaljevalka
	Igrajo: Anne Canovas, Roberto Petruziello in drugi.
	Režija: Giovanni Fago
22.25	Vsedanes
22.40	Dunaj: Evropsko prvenstvo v plavanju
	Vaterpolo: finalna tekma

Avstrija 1

06.00	Black Beauty
08.35	Pustolovščina v kamniti dolini, lutkovna igrice
09.05	Duck Tales
09.40	Benjamin Rožca
10.30	Speedy Gonzales
10.55	Duck Tales
11.20	Bugs Bunny
11.45	Na obisku pri kljukcu
12.10	Klic na pomoč Kalifornija
13.20	Sportno popoldne: Formula 1 za VN Belgije, iz Spaa
16.35	Tarzan na Manhattnu ameriški tv film, 1989
18.05	Polna hisa
18.30	Vozovnica za dva
19.00	Korak za korakom
19.30	Cas v sliki
19.45	Vreme
19.54	Pogledi od strani
20.15	Dr. Markus Merthin, 11. del
21.00	Pravi dunajčan se ne da: Sama jeza
22.30	Cas v sliki
22.40	Novo v kinu
	med drugimi bodo predstavljeni filmi Mesto izgubljenih otrok, francoske režiserske dvojice Jean-Pierre Jeuneta in Marca Carak, Jefferson v Parizu in komedije Forget Paris z Billyjem Crystalom
22.45	Vizije
23.10	Walkabout, ameriški film, 1971
00.40	Nightkill, ponovitev ameriške kriminalke, 1980
02.15	Lov na zlatega škorpiona, ponovitev italijanskega filma, 1971
03.40	Vroci ritmi v Chicagu, ameriški glasbeni film, 1940
05.40	Cirque du soleil

Avstrija 2

09.00	Cas v sliki
09.05	Orli zakona, pon. ameriške komedije, 1986
11.00	Dezela planin
12.00	Pogledi od strani
12.30	Orientacija
13.00	Cas v sliki
13.05	Tednik
13.35	Dober dan, Koroska
14.05	Doktor na morju, angleška komedija, 1955
15.35	Dva bavarca, nemška komedija, 1957
17.00	Cas v sliki
17.05	Klub za seniorje
17.55	Lipova ulica
18.25	Kristjan v casu
18.30	Slika Avstrije
19.00	Avstrija danes
19.30	Cas v sliki
19.45	Vreme
19.54	Sport
20.15	James Bond: Samo dvakrat zivis, angleski film, 1966
22.25	Cas v sliki
22.15	Columbo: Pozabljena zrt, ameriški film, 1989
23.45	EP v plavanju, vaterpolo
00.05	Moj nemski vojak, film

RADIO

Slovenija 1

5.00, 6.00, 8.00, 9.05, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 17.00, 23.00 Poročila; 19.00 Dnevnik; 6.50 uhovna misel; 7.00 Jutrzanja kronika; 8.05 Igra za otroke; 9.05 Sledi časa; 10.05 Šaljivci so med nami; 12.05 Na današnji dan; 12.10 Poslušalci čestitajo; 13.10 Obvestila in osmrtnice; 13.25 Za naše kmetovalce; 14.15 Poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Pod lipo domačo; 17.05 Gost; 18.00 Reportaža; 18.30 Zborovska glasba; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 V nedeljo zvečer; 22.30 Informativna odd. v tujih jezikih; 22.40 Za prijeten konec dneva; 23.05 Literarni nohturno.

Slovenija 2

5.00, 6.00, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Jutrzanja kronika; 8.50 Kulturne prireditve; 9.45 Uganka; 10.40 Gost; 11.35 Obvestila; 13.00 Sport, vmes glasba in informacije; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.05 Popevki tedna; 19.30 Top albumov; 21.00 Rock underground, vmes (22.00) Zrcalo dneva, vreme.

Slovenija 3

8.00, 10.00, 11.00, 13.00, 14.00, 18.00 Poročila; 8.05 Na poljani jutro; 9.00 Maša; 10.05 Orkestri in solisti; 13.05 Zborovska glasba; 14.05 Humoreska; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.05 Znana in manj znana glasba; 18.05 Spomini, pisma, potopisi; 19.30 Cerkevna glasba; 20.00 Sedmi dan; 20.15 Komorna in operna glasba; 22.05 Nove prevodne strani; 22.30 Vokalno-instrumentalna glasba; 23.55 Lirični utrinek; 24.00 Nočni pr.

Radio Koper (slovenski program)

(SV 549 kHz, UKV 88,6 - 96,4 - 100,3 - 100,6 - 104,3 - 107,6 MHz)
8.30, 10.30, 17.30 Poročila; 12.30, 19.30 Dnevnik; 8.00 Otvaritev, napoved, koledar; 8.20 OK obveščajo; 9.00 Za zdravje; 9.15 Od zrna do klasa; 9.30 Po domače; 10.10, Primorski kraji in ljudje; 10.35 Javna odd. v Zani-gadu; 11.30 Glasba po željah; 12.30 Primorski dnevnik; 14.00 Du jes?; 14.30 Nedelja na sportnih igriščih; 16.00-17.30 Športno popoldne; 17.35-19.00 Naša pomlad; 18.00 Nogometni večer; 19.30-23.15 Večerni pr. Modrega Vala Radia Koper.

Radio Koper (italijanski program)

8.30, 10.30, 13.30, 17.30 Poročila; 7.15, 12.30, 19.30 Dnevnik; 8.00 Radijska Igra; 9.00 Saltimbanchi; 9.30 Kulturna poročila; 9.45 Knjižne novosti; 10.00 Film tedna, gledališče; 11.00 Narečna oddaja Su e zo per le contrade; 11.30 Aktualnosti; 12.00 Glasba po željah; 14.30 Sportna nedelja; 17.32 Lestvica LP; 18.00 London Calling (1x me-

sečno Alpe Adria Magazine; 20.00 Prenos RMI.

R. Glas Ljubljane

6.15, 11.15, 12.15, 15.15, 17.15 Poročila; 7.00 Kallmerova družčina; 9.30 Kam danes; 10.00 Horoskop; 12.00 Duhovna misel; 13.00 Reportaža; 14.00 MTV Slov. glasbena lestvica; 15.00 Voden program; 16.45 Vreme; 17.15 Hollywood - oddaja o filmu; 19.00 Ameriška glasbena lestvica; 22.30 Jazz galerija; 1.00 Sat.

Radio Kranj

5.30 Dobro jutro; 7.40 Pregled tiska; 11.00 Po domače na kranjskem radiu; 12.00 Mali oglasi; 12.30 Osmrtnice, zahvale; 12.40 Kmetijska oddaja; 13.00 Dobrodošli med praznovanci; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.20 Hitro, daleč, visoko; 18.20 Nagradni kviz Kina Kranj; 19.30 Večerni pr. - Glasba po izboru.

Radio Maribor

9.00, 10.00, 13.00 Poročila; 19.00 Dnevnik; 9.05 Iz roda v rod; 9.30 Vstopite, prosim; 10.05 Marjanca; 11.00 Kmetijska oddaja; 11.25 Osmrtnice, obvestila; 11.35 Meh za smeh; 12.00 Mariborski feljton; 13.05 Zeleli ste; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Zeleli ste; 18.00 Šport in glasba; 20.00 Nedeljski klepet; 23.15 Nočni pr.

Radio Študent

0.00 Robokloaka; 11.00 Poklopredpotop; 12.00 Nisam ja odavde; 15.30 Škandal Celine; 17.00 Mednarodni kongres Amnesty International v Ljubljani; 19.00 TB: Van Morrison; 20.00 Kislo grozdje, 1. del (J. Elster); 21.00 Oldies Goldies Chart; 23.00 Koncert: Super Rail Band.

Radio Trst A

8.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 14.00 Poročila; 8.20 Koledar; 8.30 Kmetijski tednik; 9.00 Maša iz cerkve v Rojanu; 9.45 Pregled slovenskega tiska; 10.00 Mladinski oder; Dečki Pavlove ulice (r. M. Sosič, 2. del); 10.50 Veselo po domače; 11.00 Čakole na placu; 11.15 Orkestri; 11.30 Nabožna glasba; 11.45 Vera in naš čas; 12.00 Na počitnice, nato Glasba; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Dezeln kronika; 14.10 Satirični kaba-re; Prežganka št. 2 (S. Verč, B. Kobal); 14.50 Tro-picana; 15.00 Z naših pri-reditev, nato Potpuri; 16.00 Iz studia z vami: okrogla miza (izbor); 17.00 Šport in glasba; 18.30 Potpuri; 19.20 Spored za naslednji dan.

Radio Opčine

11.30, 15.30, 17.30 Poročila; 10.00 Izmenično Jutrzanje val - Nedeljska matineja.

Radio Koroška

6.30-7.00 Dobro jutro na Koroškem - Duhovna misel (mag. Peter Olip); 18.10-18.30 Za vesel konec tedna.

DANES ŠTART V ITALIJANSKEM PRVENSTVU / NEKATERE EKIPE SO SE OKREPILE BOLJ, DRUGE MANJ

Juventus še močnejši kot lani? Za naslov še nekaj kandidatov

Vloge že vnaprej razdeljene in nekaterim ne ostane drugega kot boj za obstanek - Kaj lahko stori Udinese? - Sampdoria-Roma glavni par 1. kola

Atalanta

Ker že drugega ni bilo so se morali navijaci zadovoljiti z obljubami »preroka« Emiliana Mondonica, gotovo enega izmed boljših trenerjev v Italiji. Nova napadalna dvojica »težki« Vieri - »lahki« Tovalieri se odlično dopolnjuje in obeta veliko stevilo golov, tako da bo odhod ljubljence Ganza verjetno kmalu romal v pozabo. Zato pa je precej negotova obramba: brazilc Alexandre se je izkazal za nedoraslega že na poletnih prijateljskih tekmah, izkušeni urugvajski libero Montero pa bo še nekaj časa miraoval zaradi poškodbe.

TAKO NA IGRISCU: Ferron, Boselli, A. Paganin, Fortunato, Montero (Pavan), Salvatore, Bonacina, Vieri, Morfeo, Tovalieri.

BARI: Po dobri sezoni so mnogi pričakovali okrepitev za nadaljnji kakovostni skok, saj temu društvu gotovo ne manjka ne finančnih sredstev ne »visoke« podpore (beri Matarese). Odhodi kapetana mladinske reprezentance Bigice in branilca Amorusa sta torej precej presenetila, »bomber« Tovalieri pa se bolj kot drugo ni uspel postaviti na isto valovno dolžino trenerja Materazzija. Abel Xavier se še mora navaditi na povsem različno miselnost, Sved Kenneth Andersson pa je po SP pozabil, kako se zabija gole. Napad bo slej ko prej sibka točka, obstanek pa edini možni, letos težko dosegljivi cilj.

TAKO NA IGRISCU: Fontana, Abel Xavier, Annoni, Manighetti, Mangone, Ricci, Gautieri, Cau, Andersson, Pedone, Protti.

Cagliari

Prihod Giovannija Trapattonija je le pesek v oči, saj Tabareza res ni bilo treba nadomestiti. Stanje ni roznato: odšla sta Dely Valdes in Berretta, nova prisleca, Urugvajec Dario Silva in Venturin, pa nista na njenem nivoju. Za Sardinca tako velja (in tu bo lahko odločilno vlogo imel Trapattoni), da bodo morali na igrišču pokazati še večjo zagrizenost kot doslej. Majhen klub je v zadnjih letih veliko napredoval, a tudi razvil svoje navijače: njih lahko zadovolji le vstop v pokal UEFA.

TAKO NA IGRISCU: Fiori, Napoli, Pusceddu, Bisoli, Villa, Firicano, Venturin, Lantignotti, Muzzi, Allegri, Oliveira.

Pred tednom dni se je tudi vreme spomnilo na skotajsnji začetek nogometnega prvenstva in na mah postalo nič kaj poletno. Za zadnje skoke v vodo bo še čas, za poletni nogomet pa ne: od danes dalje bo veljalo le pravilo zmage, remija ali poraza. Tradicija valeva, da je poleti prvakov vsaj pet, ekip ki se bodo borile za pokal UEFA šest-sedem (ne pozabimo, ostali so prvaki...), rešeni pa bodo vsi že februarja ali v najslabšem primeru marca. V resnici bomo vsi že danes poslušali običajne litanije. Eni bodo navalili na nesposobne sodnike, drugi se bodo izmazali s še nepopolno formo, zmagovalci prve runde pa se bodo že kovali v zvezde. In tudi ponedeljek bo spet običajni ponedeljek z dobrodusnim »prerokanjem« po barih. Seveda bo kdo svoja stališča zagovarjal s privilegiranega položaja, ker bodo njegovi ljubljenci zmagovali. Kdo drug pa bo kimal: »Letos ne bo nič«.

Nasploh lahko trdimo, da se kriza nogometa še ni lotila, vsaj velikih klubov ne. Parma, Inter in Juventus so tekmovali, kdo bo potrošil več denarja, Milan si je privoščil Roberta Baggia, ki ga v bistvu ne potrebuje, pa tudi »kriza« Napolija se je na poletnem soncu stopila kot kocka ledu. Seveda, »majhni« so večinoma prodajali in si s tem zagotovili finančno mirnejšo

plovbo. Res čuden, ta italijanski nogomet: razlike med vrhom in dnom se večajo, čeprav je trenutni (in bodoči) trend v nogometu vse večja izenačenost.

V uvodnem kolu je na sporedu samo eno »veliko« srečanje. V Genovo prihaja namreč Roma, ki pa ne bo nastopila v popolni postavi. Tudi Sampdoria bo igrala brez poškodovanega Zenge in kaznovanega Mihajloviča, kljub temu pa lahko že takoj na začetku pričakujemo hud boj (neposredni TV prenos po Tele +2 za naročnike).

Seveda vlada v naši deželi veliko zanimanje tudi za uvodni nastop Udineseja, ki bo gostil Trapattonijev Cagliari. Videmčani imajo nekaj težav s poškodbami, toda trener Zaccheroni upa, da bo lahko poslal na igrišče najboljšo postavo, ki naj bi prinesla prve tri točke.

V ostalih srečanjih čaka favorite vsaj na papirju lažje delo. Toda nogomet je nogomet, zato so možna tudi vsakovrstna preseženja...

PARI 1. KOLA (ob 16.00): Atalanta - Parma, Bari - Napoli, Fiorentina - Torino, Inter - Vicenza, Juventus - Cremonese, Lazio - Piacenza, Padova - Milan, Sampdoria - Roma (ob 20.30), Udinese - Cagliari. Tekst

Cremonese

Politika »majhnih korakov« se obrestuje, saj je Cremonese tudi letos kupoprodajno borzo zaključila s pozitivnim predznakom, za nameček pa ekipa ni nič slabša od lanske. Odsel je Chiesa, ki pa je že tako bil le na posodo in torej nanj trener Simoni ze vnaprej ni računal. Zato se je od Sampdorie vmil Maspero, ki se na podeželju očitno veliko bolje znajde, nakup Marka Perovića od Crvene zvezde pa tudi dobro obeta.

TAKO NA IGRISCU: Turci, Garzya, Di Sauro, Orlando, Dall'igna, Verdelli, Perović, De Agostini, Tentoni, Maspero, Florjancic.

Fiorentina

Kot je že običaj, odkar je na krmilu Toskancev razsipna družina Cecchi Gori, je bilo premikov nič koliko, toda vsi niso taki, da bi lahko vijoličastim omogočili zazele ni kakovostni skok. Bigica in Amoruso sta se že izkazala, bolj kot Sved Schwarz, ki je le dvojnik Piacentinija in Coisa, pa bi bil na sredini potreben tehnično dober igalec. Se posebnost zato, ker je Baiano večno pokodovan in bo vlogo drugega napadalca moral prevzeti Rui Costa. V dvojici z Batistuto bo Portugalec neresljiva uganka za vsako obrambo.

TAKO NA IGRISCU: Tolado, Carnaciali, Serena, Bigica, Amoruso, Padalino, Schwarz, Piacentini, Batistuta, Rui Costa, Robbiati.

Inter

Veliko nakupov, a vecinoma se neznana imena. Ce bodo ta imena postala znana, se Interju obeta uspešna sezona,

sicer bo anonimnost postala že običaj. Argentinec Zanetti je že pokazal svoje vrline, o Robertu Carlosu pa se že ve marsikaj dobrega. Libero Fresi je izredno zanesljiv in Ince ni tako slab, kot je marsikdo namignil. Težave so se že pokazale v napadu, kjer so Ganz, Carbone, Rambert in tudi Dell'Anno samo igralci »musje« kategorije. Pa počakajmo, kaj bodo obrodile govorice o Casiraghiju...

TAKO NA IGRISCU: Pagliuca, Bergomi, Festa (Centofanti), Zanetti, Fresi, Roberto Carlos, Berti, Ince, Ganz, Carbone, Dell'Anno.

Juventus

Odhod cedalje pogostejše poškodovanega Baggia je najbolj zadeti »nakup«. Toda tudi ostalih ne gre spregledati. Lombardo se je sicer poškodoval, a bo svez za drugi del sezone, Jugović in Vierchowd sta se dva borca, s prihodom mladega Pessotta pa tudi Jarnija ne bo nihče pogresal. Ce k temu dodamo s številnimi »luksuznimi« menjavami založeno klop, je jasno, da je Juventus letos bolj kot lani kandidat za naslov. Le eno vprašanje muči vsakogar: bodo »crno-beli« tudi letos tekli toliko kot lani?

TAKO NA IGRISCU: Peruzzi, Ferrara, Pessotto, Jugović, Vierchowd, Paulo Sousa, Di Livio, Tacchinardi, Vialli, Del Piero, Ravanelli.

Lazio

Kazalo je, da se je gospodar Cragnotti naveličal nogometnega sveta, toda slednjic, tudi s pomočjo ljudske vstaje, so se stvari uredile in odsel ni nihče, razen Gascoigne. Anglez pa menda ni velika izguba... Pred prvenstvom sicer

vzdušje ni bilo najboljšo, saj vsi vedo, da je letos en cilj (prvenstvo, pokal, Evropa) takorekoč obvezen, sicer bi Cragnottijevu nezadovoljstvo znalo izbruhniti v nepredvidljivih razseznostih.

TAKO NA IGRISCU: Marcegiani, Gattardi, Favalli, Di Matteo, Negro, Chamot, Rambaudi, Fuser, Boksic, Winter, Signori.

Milan

Baggio gor, Baggio dol: kdo pa je pripravljn dati roko v ogenj za stavo, ce bo Baggio sploh veliko igral?! Trojica »Codino«-»Genij«-Weah doslej ni upravicila pričakovanj, čeprav vsak od treh zagotavlja, da se dobri igralci ujamejo na prvi pogled. Razen tega ne gre podcenjevati mnenj »upornika« Simoneja, ki po lanskim točim golov gotovo noče sedeti na klopi. Ce je napad lahko kljub vsem težavam nevaren, lahko »de profundis« mirne duše pripišemo obrambi: kot zelva počasni Baresi na igrišču - kakaj le ni sel na Japonsko?

TAKO NA IGRISCU: Rosi, Panucci, Maldini, Albertini, Costacurta, Baresi, Desailly, Boban, Weah, Savicević, Baggio (Simone).

Napoli

Napoli izven profesionalnega nogometa? Take sale ze ne more pozreti nihce, sicer bi najbrz sledili drugemu pohodu na Rim. Odsla sta v bistvu samo Carbone in Cannavaro (Riscon je itak bil le tm v peti), po povratku Cruza pa je obramba celo solidnejša. Seveda cudeža ni zakuhal San Gennaro, pač pa vedno aktualna geopolitčna načela. Mladi, ki jih v Napoliju nikoli ni manjkalo, bodo imeli pomembno vlogo.

TAKO NA IGRISCU: Tagliatela, Matrecano, Ayala, Bordin, André Cruz, Pari, Buso, Pecchia, Agostini, Di Napoli, Imbriani.

Padova

Ekipa, ki se resi sele po dodatni tekmi (in 11-metrovkah...) in se med poletjem osibi, ne more pričakovati nič dobrega. Ce k temu dodamo, da je Padova celo odpovedala nekaj prijateljskih tekem zaradi številnih poškodb, je jasno, da bo boj izredno hud, morda celo brezupen. Balleri, Maniero in Franceschetti (vsi k Sampdorii) so nenadomestljivi, barko lahko reši le istosadni »exploit« vec igralcev.

TAKO NA IGRISCU: Bonaiuti, Ciocchi, Pioli, Lalas, Gabrieli, Sconziano, Fiore,

Nunziata, Vlaovic, Longhi, Galderisi.

Parma

Roberto Mancini je nekoc dejal: »Ce bi Sampdoria potrosila toliko milijard kot Parma, bi že zmigala pet scudetov«. Prav tako: denarja v bogati Emiliji ne manjka in nakupov tudi ne. Toda kar precej le-teh je povsem nepotrebnih. Vzemimo Stojčkova: ali nista že zadosti Zola in Brolin? Potreben bi bil masivni napadalec za gnečo v kazenskem prostoru. In Cannavaro? Kot da bi manjkalo branilcev. Večno nepopolna ekipa in stalno opravičilo: važno se je zabavati.

TAKO NA IGRISCU: Bucchi, Benarrivo, Di Chiara, D. Baggio, Apolloni, Minotti, Brolin, Stojckov, Crippa, Zola, Asprilla.

Piacenza

Spet popolnoma italijanska ekipa, spet boj za obstanek, ki so se mu predlanskim izognili le zaradi »radodarnosti« Milana. Ekipa je uigrana, po odhodu De Vitisa in Inzagija pa bo treba preveriti napad, kjer je od nezadrzne trojice ostal le »JPP« Piovani. Naslov najbolj simpatičnega mostva pa Piacenzi rade volje podeljujemo že vnaprej.

TAKO NA IGRISCU: Tai-bi, Polonia, Rossini, Lucci, M. Conte, A. Carbone, Turrini, Piovani, Cappellini, Corini, Caccia.

Roma

Edini nakup za standardno enajsterico je Di Biaggio, veliko »težja« je pravzaprav italijanizacija Balba, uveljavljata pa se lahko tudi Branca in Berretta. O mostvu torej nič

Roberto Baggio je bil hit letošnje kupoprodajne borze

novega, ce ne o domnevni vlogi rezerve Gianninija. Kralj na klopi? Brez sal, prosim. Velja poudariti, da Roma odlično dela na mladinskem področju in da ne mine sezona, ko se ne bi izkazal kak novi obraz. Ambicije merijo na naslov, čeprav je veliko realnejša uspešna pot v pokalu UEFA.

TAKO NA IGRISCU: Cervone, Lanna, Petrucci, Statuto, Aldair, Carboni, Moriero, Di Biagio (Thern), Balbo, Giannini, Foncesa.

Sampdoria

Veliki premiki, ki naj bi zagotovili pomladitev ekipe in zasluženi umik Mancinija za pisalno mizo so se začeli. Prva etapa je nedvomno bila pozitivna, saj so se Seedorf, Balleri, Franceschetti in tudi Karembeu dobro uživali v novo okolje. Sezona prehodnega značaja, a vseeno v boju za ponoven nastop v Evropi. Dva dni pred začetkom je ekipa ostala brez standardnega vratarja Zenge, ki si je posko-doval kolenske vezi in bo moral počivati od 4 do 6 mesecev.

TAKO NA IGRISCU: Pagotto, Balleri, Franceschetti, Sacchetti, Ferri, Karembeu, Chiesa, Seedorf, Maniero, Mancini, Mihajlovič.

Torino

Običajni Torino, ki je vedno nekaj posebnega, vsekakor prijetnega. Turek Hakan Sükur lahko igra le tu. Trzanci bomo imeli v mostvu enega pravega someščana (Milaneseja) in nekoga, ki je v našem mestu zapustil samo lepe spomine (vratar Biato). Milanese ima nevhalezno vlogo, da nadomesti Pessotta,

bolj kot to pa je vprašljiva se ena vrhunska sezona Pelēja in Rizzitellija. Leta namreč tečejo tudi zanju...

TAKO NA IGRISCU: Biatto, Falcone, Maltagliati, Bacchi, Angloma, Milanese, Cozza, Cristallini, Rizzitelli, Abedi Pelé, Hakan.

Udinese

Furlani (beri varčni »boss« Pozzo) se na kupoprodajni borzi se nikoli niso razpistolili in tudi letos ni prislo do izjeme. Odhoda Pizzija in Scarchillija sta s trenutnim kadrom nezapolnjiva, zato bo moral novi trener Zaccheroni zahtevati več borbenosti, ki lani ni bila ravno značilnost Udineseja. Sicer pa je Pozzo tudi izvedenec za november-ske »popravne« nakupe. Bierhoff ima »sitno« (a njemu vsekakor dosegljivo) nalogo, da navijačem ne da okusiti grenkobe selitve ljubljence Carnevaleja.

TAKO NA IGRISCU: Battistini, Rossitto, Kozminski, Ripa, Bia, Helveg, Desideri, Ametrano, Bierhoff, Stroppa, Poggi.

Vicenza

Ce se Vicenza resi, lahko začnemo verjeti v cudeže - nekaj cudežu podobnega je namreč bilo že samo napredovanje v A ligo. V mostvu je nekaj igralcev, ki so igrali proti Triestini... a ne v B, temveč v C ligi. Razen svedskega branilca Björklunda okrepitev vrednih tega izraza ni bilo.

TAKO NA IGRISCU: Brivio, Sartor, Lopez, Björklund, Lombardini, Maini, Di Carlo, Viviani, Murgita, Briaschi, Gasperini.

Dimitrij Krizman

Antonio Matarrese in Arrigo Sacchi sta pred začetkom A lige dobro razpoložena (AP)

Perugia - Foggia (1:1) uvod v drugoligaško prvenstvo

Nogometno prvenstvo v B ligi se ni moglo začeti na boljši način, kot se je, to je z derbijem med Perugia in Foggio, ki sta po mnenju večine ena najresnejših kandidatov za napredovanje v A ligo. Rezultat je bil neodločen 1:1, ostala srečanja pa bodo danes.

PARI 1. KOLA (16.00): Cesena - Pistoiese, F. Andria - Bologna, Lucchese - Chievo, Perugia - Foggia (včeraj), Pescara - Brescia, Reggiana - Palermo, Reggiana - Ancona, Salernitana - Cosenza, Venezia - Avellino, Verona - Genoa.

Start tudi v C-1 ligi

Tudi tretjeligaško prvenstvo se je dejansko začelo že včeraj s tekmo med Lodigianijem in Turrismom v B

skupini C-1lige. V uvodnem srečanju je bil boljši Turris z 1:0.

Vsa ostala srečanja v obeh skupinah bodo na sporedu danes popoldne.

PARI 1. KOLA (danes ob 16.00) Skupina A: Brescello - Empoli, Carpi - Leffe, Carrarese - Modena, Como - Massese, Montevarchi - Alessandria, Monza - Fiorenzuola, Saronno - Pro Sesto, Spal - Prato, Spezia - Ravenna.

Skupina B: Ascoli - Siena, Atletico Catania - Sora, Casarano - Savoia, Gualdo - Nocerina, Ischia C. di Sangro, Juve Stabia - Acireale, Lodigiani - Turris (0:1, včeraj), Nola - Lecce, Trapani - Chieti

NOVICE

Italijan Vladi Panato prvi na SP v spustu za kanuiste

BALA - Italijan Vladi Panato (23:56, 78) je v Bali na severu Walesa osvojil naslov svetovnega prvaka v spustu v kategoriji C-1 (kanu enojec) pred Nemcem Stefanom Stiefenhoferjem (24:00, 53) in Francozom Jeromom Bonnardelom (24:04, 68). Slovenski kanuist Primož Sulič se je uvrstil na sesto mesto s časom 24:14, 16, čeprav je pričakoval tudi medaljo, saj je bil na treningu drugi. Borut Horvat se je s časom 24:55, 84 uvrstil na enajsto, Simon Hočevnar pa s časom 25:09, 98 na 13. mesto.

V spustu za ženske v kategoriji K-1 (kajak enojec) je zmagala Avstrijka Uschi Profanter (22:56, 68) pred Laurence Castet iz Francije (23:07, 17) in Aurore Brigard (23:13, 11), prav tako iz Francije. Slovenska kajakasica Lucka Cankar je s časom 25:09, 54 zasedla 18. mesto.

Izidi: moški/C-1: 1. Vladi Panato (Ita) 23:56, 78; 2. Stefan Stiefenhofer (Nem) 24:00, 53; 3. Jerome Bonnardel (Fra) 24:04, 68... 6. Primož Sulič (Slo) 24:14, 16; **ženske/K-1:** 1. Uschi Profanter (Avt) 22:56, 68; 2. Laurence Castet (Fra) 23:07, 17; 3. Aurore Brigard (Fra) 23:13, 11,...18. Lucka Cankar (Slo) 25:09, 54

Muster in Costa v finalu v Umagu

UMAG - V današnjem finalu mednarodnega teniskega turnirja v Umagu (nagradni sklad 400.000 dolarjev) se bosta pomerila prvi nosilec Avstrijec Thomas Muster in sedmi nosilec Spanec Carlos Costa. Muster je teže od pričakovanj premagal Spanca Francisca Claveta, zmagovalca pa je odločila podaljšana igra tretjega odločilnega niza, potem ko sta se prva dva seta končala s 7:5, prvi za Musterja, drugi pa za Claveta.

Drugi polfinalni dvoboj je dokaj zanesljivo pripadel Costi, ki je premagal Italijana Andreo Gaudenzija. POLFINALNA IZIDA: Thomas Muster (Avt/1) - Francisco Clavet (Spa/5) 7:5, 5:7, 7:6 (7:3), Carlos Costa (Spa/7) - Andrea Gaudenzi (Ita/3) 6:3, 6:4.

Brez težav le Siemerink

COMMACK - Tenisaci na mednarodnem moskem ATP turnirju v ameriskem Commacku z nagradnim skladom 328.000 dolarjev so včeraj odigrali četrtfinalne dvoboje. Gladko zmago je zabeležil le Nizozemec Jan Siemerink, ki je s 6:4 in 6:2 premagal Avstralca Todda Woodbridgeja. Ostali trije polfinalisti prvi nosilec Rus Jevgenij Kafelnikov, tretji nosilec Svicar Marc Rosset in Italijan Renzo Furlan so za zmago potrebovali tri nize. Četrtfinalni izidi: Marc Rosset (Svi/3) - Cedric Pioline (Fra) 7:5, 6:7 (3:7), 6:1; Renzo Furlan (Ita) - MaliVai Washington (ZDA) 6:4, 1:6, 6:2; Jan Siemerink (Niz) - Todd Woodbridge (Avs) 6:4, 6:2; Jevgenij Kafelnikov (Rus/1) - Shuzo Matsuoka (Jap) 5:7, 6:2, 6:2.

Magdalena Malejeva v 3 nizih

MAHWAH - Teniske igralko v ameriskem Mahwahu so ponoci odigrale četrtfinalne dvoboje. Nastopila je tudi tretja nosilka Bolgarka Magdalena Malejeva, ki je v treh nizih s 6:2, 4:6 in 6:4 premagala Avstrijko Judith Wiesner.

Izidi: Chanda Rubin (ZDA/6) - Marianne Werdel (ZDA) 6:2, 6:1; Jana Novotna (Ces) - Iva Majoli (Hrv) 6:2, 2:6, 6:0; Magdalena Malejeva (Bol/3) - Judith Wiesner (Avt) 6:2, 4:6, 6:4; Ai Sugiyama (Jap) - Nicole Bradtke (Avs) 4:6, 6:4, 7:6 (7:3)

Zmaga odbojkarjev Italije

ZDA - Italija 0:3 (11:15, 11:15, 15:17)

ITALIJA: Meoni, Giani, Gardini, Bernardi, Gravina, Bracci, Tofoli, Zorzi, Papi, Pasinato, Cantagalli, Bovalenta.

ZDA: Ball, Nygaard, Ctyrtlik, Fortune, Sorensen, Ivie, Lambert, Winslow, Stork, Landry, Rogers, Watts.

PHOENIX - V drugem prijateljskem srečanju proti ZDA se je italijanska odbojgarska reprezentanca oddolžila za bledo predstavo in poraz v Los Angelesu. Velasco je spet premesal karte in poslal na igrišče Meonija kot podajalca, Gianija z njim v diagonalni, medtem ko sta na mestu centrov zaigrala Gardini in Gravina, kot tolkača pa Bracci in Bernardi. »Azzurri« so zaigrali dobro, čeprav je še posebej v napadu se vedno preveč napak. Italija je ponoci pred povratkom v domovino v Albuquerqueu odigrala še eno tekmo proti Americanom.

Djordjević z zlomljenim nosom Brown namesto Gaya

BOLOGNA - Samo 56 sekund je trajal nastop Sase Djordjevića v Roset, kjer je njegov Teamsystem Bologna igral proti Jcoplasticu iz Neaplja. V boju pod košem mu je namrec zlomil nos eden od igralcev Jcoplastica, kljub temu pa je Teamsystem zmagal s 86:67.

Djordjević se je tako pridružil poškodovanim soigralcem Myersu, Blasiju in Gayu, ki ze nekaj časa ne igrajo. Vsaj za zadnjega pa so pri teamsystemu našličasno zamenjavo. namesto Gaya, ki so mu operirali meniskus, bo do 1. oktobra za Bolonjčane igral Mike Brown, 32-letni center (206 cm), ki ima za seboj devet let v NBA (skupno 3500 točk), eno leto pa je igral tudi za Filanto Desio. Takrat je bil proglašen za najboljšega centra v košarkarski A2 ligi.

VESLANJE / SVETOVNO PRVENSTVO V TAMPEREJU

Zlato za Slovenca Iztoka Čopa

Četverec Italije ubranil naslov

Slovenski četverec drugi v malem finalu, s čimer si je zagotovil nastop na Ol - V«zlatem» italijanskem četvercu tudi Tržačan Riccardo Dei Rossi

TAMPERE - V finskem Tampereju se je končal drugi dan finalnih odločitev na veslaskem svetovnem prvenstvu. Prvo zlato kolajno na svetovnih prvenstvih je osvojila tudi Slovenija, ki jo je v enojcu privesljal Iztok Čop, četverec brez krmarja pa je v malem finalu zasedel drugo mesto in si zagotovil nastop na olimpijskih igrah v Atlanti. Med četverci so naslov svetovnih prvakov ubranili Italijani.

V hudi konkurenci Estonca Jurija Jaansona, Svicarja Xena Müllerja, Nemca Thomasa Langeja, Ceha Vaclava Chalupa in Italijana Giovannija Calabreseja je Iztok Čop dosegel skoraj nemogoče in osvojil zlato odličje. Čop je na nek način tudi izpolnil obljubo dano po veslaski regati na Bledu, ces da ima dovolj tretjih mest, in si privesljal zlato. Po fi-

nalu je povedal, da se je pred tekmo najbolj bal Müllerja in Jaansona, s trenerjem Janso pa sta se odločila za zelo napadalno tehniko, ki je tokrat prinesla uspeh. »V finalu se je dobro izteklo. Kmalu sem začel napad in lahko bi izgubil tudi vse,« je po tekmi povedal Čop.

Tekmo je najbolje začel začel Ceh Vaclav Chalupa, v drugem delu pa je

svojo moč pokazal Jaanson, močno povečal stevilo zaveslajev in prehitel vso konkurencu, vendar je očitno prezgodaj napadel in v finalu izgubil moč. Svicar Xeno Müller pa je iz nerazumljivega razloga se bolj zaostal in jasno je bilo, da enega izmed favoritov ni več v boju za odličja. Dvesto-petdeset metrov pred ciljem so bili colni z izjemo Jaansonovega, ki je imel prednost pol colna, in Müllerjevega, skoraj poravnani. V odločilnem finalu pa je imel največ moči Iztok Čop, ki je z dobro taktiko ne le ugnal tekmece za drugo mesto, ampak v končnici imel tudi nekoliko sreče z zaveslajem in potisnil konico colna skozi ciljno linijo pred Estoncem.

Razburljiva je bila tudi tekma četvercev brez krmarja. V velikem finalu so boj za odličja bili lanski prvaki Italijani, tradicionalno močni Britanci in presenečenje letošnjega SP Poljaki. Poljski coln je silovito začel, vodil več kot polovico tekme, v zdanjem delu pa sta ga prehitela britanski in italijanski coln, ki sta se med seboj pomerila za pr-

vo mesto. V sprintu so bili močnejši Italijani.

Na tem SP so pred zadnjim dnevom najuspešnejši Američani, ki so v petek zbrali stiri zlata odličja in tem včeraj dodali bron, Italijani pa so bili včeraj dvakrat prvi in trikrat tretji, včeraj pa so osvojili se zlato odličje v četvercu brez. Največje razocarjanje dosedanjega poteka prvenstva so Nemci, ki so kljub velikim pričakovanjem se vedno brez zlatega odličja.

Izidi - olimpijske discipline: moški - enojec: 1. Čop (Slo) 6:52.93, 2. Jaanson (Est) 6:53.48, 3. Chalupa (Ces) 6:54.14, 4. Calabrese (Ita) 6:54.63; **dvojec brez krmarja:** 1. Redgrave-Pinsent (VB) 6:28.11, (na sliki AP) 2. Walker-Wearne (Avs)

6:29.87, 3. Andrieux-Roland (Fra) 6:30.63, 4. Penna-Bottega (Ita) 6:31.35; **dvojni dvojec:** 1. Christensen-Halbo Hansen (Dan) 6:17.01, 2. Volkert-Steiner (Nem) 6:19.42, 3. Undset-Skar Størseth (Nor) 6:21.84; **četverec brez krmarja:** 1. Italija 5:58.28, 2. Velika Britanija 5:58.89, 3. Poljska 6:02.13.

Ženske - enojec: 1. Brandin (Sve) 7:26.00, 2. Laumann (Kan) 7:29.07, 3. Bredael (Bel) 7:34.29; **dvojec brez krmarke:** 1. Still-Slater (Avs) 7:12.70, 2. Schwen-Kraft (ZDA) 7:14.90, 3. Gosse-Garcia (Fra) 7:16.49; **dvojni dvojec:** 1. McBean-Heddele (Kan) 6:55.76, 2. Eys-Van Nes (Niz) 6:55.84, 3. Baker-Lawson (NZL) 6:59.43.

FORMULA 1 / DANES VN BELGIJE

Ferrarijeva voznika Berger in Alesi na štartu kot prvi in drugi

Pravi polom Schumacherja, ki bo štartal kot šestnajsti - Tudi Hill zadaj

SPA FRANCORCHAMPS - Voznik Ferrarija Gerhard Berger bo na današnji dirki za veliko nagrado Belgije enajstic v karieri startal s prvega mesta, svetovni prvak Michael Schumacher pa je včeraj doživel pravi polom in bo enajsto dirko sezone začel s 16. mesta. Tako slabega izhodiščnega položaja Nemec, ki je na včerajšnjem prostem treningu dobrega uničil svoj dirkalnik, se ni imel nikoli.

Schumacher pač ni imel svojega dne, zato pa se je prvega mesta lahko veselil Berger, ki bo danes dopolnil 36 let: »Srečen sem, toda upam, da si bom pravo darilo za rojstni dan privozil sele na dirki.« Drugi je bil drugi ferrarijevec Jean Alesi pred Miko Häkkinenom, ki je tako dosegel svoj najboljši rezultat treninga po Estorilu leta 1993.

Dopoldanski trening se je začel s hudo nesrečo Schumacherja, ki pa se ni poškodoval. Nemec je zavozil na kamen ob robu proge in se zaletel v ograjo iz gum. Inženirji niso mogli pravočasno pred začetkom uradnega treninga popraviti njegovega benettona, ki je imel zelo poškodovano podvozje. Oblaki so se ze zgrnili nad Spajem, ko so dirkači začeli s treningom, ki pa je minil brez Schumacherja. Niti Schumacherjev najhujši tekmeč Damon Hill ni imel svojega dne. Ker je Anglež zapeljal na travo in si sk-

rajsal pot do boksa, so ga sodniki kaznovali z eno dirko prepovedi, kazen pa so nato spremenili v pogojno. Nato je Hill s svojim dirkalnikom zapeljal se na pesek in se je moral zadovoljiti z osmim mestom.

Izidi: 1. Berger (Avt, ferrari) 1:54.392 (219.476 km/h), 2. Alesi (Fra, ferrari) 1:54.631, 3. Häkkinen (Fin, mclaren-mercedes) 1:55.435, 4. Herbert (VB, benetton-renault) 1:56.085, 5. Coulthard (VB, williams-renault) 1:56.254, 6. Blundell (VB, mclaren-mercedes) 1:56.622, 7. Irvine (VB, jordan-peugeot) 1:57.001, 8. Hill (VB, williams-renault) 1:57.768, 9. Panis (Fra, ligier-honda) 1:58.021, 10. Frentzen (Nem, sauber-ford) 1:58.148, 11. Salo (Fin, tyrrrell-yamaha) 1:58.224, 12. Barrichello (Bra, jordan-peugeot) 1:58.293, 13. Brundle (VB, ligier-honda) 1:58.314, 14. Boullion (Fra, sauber-ford) 1:58.356, 15. Katayama (Jap, tyrrrell-yamaha) 1:58.551, 16. Schumacher (Nem, benetton-renault) 1:59.079, 17. Lamy (Por, minardi-ford) 1:59.256, 18. Inoue (Jap, arrows-hart) 2:00.990, 19. Badoer (Ita, minardi-ford) 2:01.013, 20. Papis (Ita, arrows-hart) 2:01.685, 21. Montermini (Ita, pacific-ford) 2:02.405, 22. Moreno (Bra, forti-ford) 2:03.817, 23. Lavaggi (Ita, pacific-ford) 2:06.407, 24. Diniz (Bra, forti-ford) 2:09.537. (J. M.)

Pregled osvojenih kolajn

Država	zlato	srebro	bron	skupaj
ZDA	4 (4)	1	-	5 (4)
Italija	3 (2)	-	3 (3)	6 (5)
V. Britanija	2 (1)	4 (3)	-	6 (4)
Avstralija	2 (1)	1	-	3 (1)
Danska	2 (1)	-	3 (3)	5 (4)
Kanada	1	1	-	2
Slovenija	1	-	-	1
Svedska	1	-	-	1
Avstrija	1 (1)	-	-	1 (1)
Francija -	3 (3)	2	5 (3)	
Nemčija -	3 (2)	1 (1)	4 (3)	
Nizozemska	-	1	1 (1)	2 (1)
Nova Zelandija	-	1 (1)	1	2 (1)
Estonija -	1	-	1	
Ceska -	1 (1)	1	2 (1)	
Belgija -	-	2 (1)	2 (1)	
Norveška-	-	1	1	
Poljska -	-	1	1	
Belorusija	-	-	1 (1)	1

Opomba: v oklepaju je število medalj osvojenih v neolimpijskih disciplinah.

PLAVANJE / EVROPSKO PRVENSTVO

Včeraj na Dunaju moške discipline povsem ruske

Pri ženskah dve zlati kolajni za Nemčijo, ena za Irsko

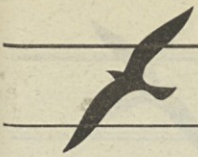
DUNAJ - V velikih finalih je največ zlatih kolajn osvojila Rusija. Moške discipline so bile ruske. Svetovni rekorder v delfinovem slogu Denis Pankratov je tudi v včerajšnji 200-metrski preizkusnji zanesljivo osvojil zlato odličje, nov svetovni rekord pa je bil po njegovem mnenju nedosegljiv zaradi hladnega ozračja. V sprintu na 50 m kravl je po pričakovanju zmagal Aleksander Popov, ki je s časom 22.25 dosegel najboljši izid v Evropi, obenem pa je za 2 stotinki sekunde izboljšal rekord evropskih prvenstev. Tretje zlato odločje je Rusiji priplaval Valdimir Selkov na 100 metrov v hrbtnem slogu. Najboljši letošnji dosežek v Evropi na 200 m mešano je dosegla Irka Michelle Smith, presenetljiv pa je bil razplet ženske stafete na 4 x 100 metrov mešano. Prve so bile po pričakovanju Nemke, drugo in tretje mesto pa so presenetljivo osvojile Madzarke oziroma Spanke. V najdaljši ženski disciplini (800 metrov kravl) so Nemke dosegle dvojni zmago. Zlato kolajno je osvojila se ne 16-letna Julia Jung, ki je za samo 6 desetink sekunde ugnala Jano Henke. Bron je pripadel Norvezanki Irene Dalby.

Najboljša slovenska plavalka Alenka Kejzar je na evropskem prvenstvu na Dunaju desetemu mestu na 200 metrov prsno doda-

la se 14. na 200 metrov mešano. Potem ko je po odpovedi dveh tekmovalk v finalu B kot druga rezerva dobila priložnost, da vendarle nastopi v malem finalu je Radovljčanka taktično plavala odlično in z novim državnim rekordom 2:20.18 v malem finalu osvojila sesto mesto. Njena sestra Nataša in s časom 2:23:07 zasedla 23. mesto.

Dopoldne sta v kvalifikacijah na 1500 m kravl nastopila tudi Jure Bucar in Igor Majcen. Boljši je bil Bucar, ki je dosegel čas 15:48.23 in pristal na robu finala A, na 9. mestu, Igor Majcen pa je s časom 15:48.95 osvojil 11. mesto. Za uvrstitev med osem najboljših je bilo potrebno plavati 15:44:40.

Izidi: moški - 200 m delfin: 1. Pankratov (Rus) 1:56.34, 2. Galka (Pol) 1:59.50, 3. Bremer (Nem) 1:59.96; **50 m kravl:** 1. Popov (Rus) 22.25, 2. Kalfayan (Fra) 22.63, 3. Spanneberg (Nem) 22, 66, 5. Gusperti (Ita) 22.77 (državni rekord); **100 m hrbtno:** 1. Selkov (Rus) 55.48, 2. Letzin (Nem) 56.24, 3. Maene (Bel) 56.32; **ženske - 800 m kravl:** 1. Jung (Nem) 8:36.08, 2. Henke (Nem) 8:32.68, 3. Dalby (Nor) 8:38.82; **200 m mešano:** 1. Smith (Irs) 2:15.27, 2. Becue (Bel) 2:16.15, 3. Peczak (Pol) 2:17.42; **4 x 100 m mešano:** 1. Nemčija 4:09.97, 2. Madzarska 4:12.00, 3. Španija 4:12.52, 4. Italija 4:12.85.

KOŠARKA / NA TURNIRJU V GRADEŽU PROTI POLTIJU

Prepričljiva zmaga tržaškega Illycaffeja

Tržačani so prikazali presenetljivo dobro igro - Nasprotnik je eden favoritov A2 lige - Tokrat zadovoljili prav vsi igralci

Illycaffè - Polti Cantù 103:73 (56:36)

Illycaffè: Gori 5 (5:6, -, 0:2), Calbini 4 (-, 2:3, 0:1), Gironi 8 (0:2, 4:6, -), Tonut 10 (3:3, 2:3, 1:2), Guerra 22 (4:4, 9:12, 0:2), Spigaglia (-, -, 0:1), Giacomini, Zamberlan 13 (3:3, 5:7, 0:1), Pol Bodetto 16 (2:2, 7:7, -), Shorter 22 (5:8, 7:14, 1:2), Piazza 3 (-, -, 1:2), Ogriseć.

Polti Cantù: Binotto 16 (2:2, 4:7, 2:4), Valente 4 (-, 2:3, 0:4), De Piccoli, Mantica, (0:2, 0:1, -), Rossini 12 (2:3, 5:9, 0:1), Buratti 5 (2:2, 0:1, 1:4), Gianolla 21 (4:6, 4:7, 3:6), Harge 2 (-, 1:4, -), Gristelli (-, -, 0:1), Zorzolo 7 (1:4, 3:8, 0:3), Donego 6 (2:2, 2:7, -).

Sodnika: Frabretti iz Pozzuoli in Bullo iz Trevisa

Delni izidi: 19:10 (5), 29:14 (10), 40:23, (15), 67:40 (25), 82:51 (30), 90:61 (35).

PON: Binotto (32)

Illycaffè je v svojem prvem nastopu pred domačo publiko (v Gradežu je prislo namreč precejšnje število tržaških navijancev) prijetno presnetil. Kljub odsotnosti poškodovanega tujca Fosterja je namreč prepričljivo premagal enega izmed favoritov A-2 lige, ekipo Polti iz Cantùja in se uvrstil v današnji finale, kjer se bo ob 22. uri pomeril z zmagovalcem srečanja med Brescialatom in Mashem iz Verone. Resnici na ljubo gre poudariti, da so nasprotniki zagirali praktično brez tujca, saj Harge, ki je lani igral v Svicu, ni naredil skoraj nič in ga ekipa prav gotovo ne bo najela za prvenstvene nastope.

Kljub temu gre podčrtati zelo dober nastop

tržaške ekipe, ki je s hitro in dopadljivo igro večkrat zela bučno odobravanje publike. Guerra je potrdil, da je odličen realizator, American Shorter pa je zelo učinkovit predvsem iz srednje razdalje. »Stari« Tonut (na sliki), Pol Bodetto in Zamberlan so že v dobri formi. Največje presenečenje pa sta pravzaprav bila mlada Gori (letnik 77) in Gironi (letnik 76), ki sta pokazala izredno odločno igro in z akcijo prav pred zaključkom tekme, ko je Gironi v zraku prestregel podajo Gorija in zogo zabil v kos, požela najbolj bučen aplavz.

O tekmi sami ni kaj veliko povedati, saj je bil Illy Caffè stalno v vodvu in ni bil rezultat nikoli v dvomu. **Marko Oblak**

NOGOMET / PRIČAKOVANA PRIJATELJSKA TEKMA MED VESNO IN TRIESTINO

Triestina: pet golov brez leska Na srečo je prvenstvo še daleč

Med »rdečimi« zadovoljil Gubellini, pričakovani Battiston neučinkovit Krizani so nudili soliden odpor in... zakusko s petimi zvezdicami

(Mosca), Gubellini (Gianini), Marsich (Luiso).

Po dobrem tednu slabega vremena je včeraj spet posijalo sonce, ki pa Vesninim odbojnikom ni ustrezalo, saj so Tržačani za sobotni cilj raje izbrali Sesljan. Za vseeno lepo število gledalcev (okoli 400) so tako poskrbeli domači ljubitelji usneje zoge in ne pretiravamo, če recemo, da je večina prisla gledat Vesno (seveda je tudi ime nasprotnika vplivalo na bolečo odpoved morju), ne pa samo Triestine. Kaksna razlika s casi, ko so v Bazovici svoj prvi sezonski nastop opravljali De Falco in Romano!

Tekma ni bila atraktivna. Proti amaterjem so sicer nastopi merodajni le toliko kot solske ocene dosežene s suplentko, toda kako opravičiti en sam strel v vrata v teku celega prvega polčasa? Prvi zadel je bil sad posrečenega »strela« Nataleja, ki je iznenadil kriškega vratarja z lobom z roba kazenskega prostora, res lep pa je bil drugi gol Marsicha, ki je z

glavo zabil v mrežo natančen predložek Gubellinija. Prav slednji je bil pri Triestini eden izmed najbolj aktivnih, povsem izgubljen pa je bil levi zunanji branilec Battiston.

Po dokaj mirnem (le-nem) drugem delu prvega in začetku drugega polčasa je nato Triestina v slabih desetih minutah dosegla tri gole, sad nepazljivosti obrambe in oportunizma Luisa. Nekaj lepih potez je pokazal tudi Mosca (napadalec, zadnji nakup, prihaja od Catanie), Gianini in Cicconi pa bosta ob drugi primernejši priložnosti skušala prepričati trenerja Rosellija, da sta vredna nakupa.

Če igra mestnega C2-ligaša nme zasluži pretirane pohvale, pa to zasluži njegovo vodstvo, ki je sprejelo povabilo Vesne in seveda delavci kriskega društva, ki so Triestino sprejeli z zavidljivim gostoljubjem in zakusko s petimi zvezdicami. (dk)

Na slikah (Foto Balbi/Kroma): akcija s tekme in ekipo pred tekmo.

Obvestila

SD POLET - KOTALKARSKA SEKCIJA priredi v soboto, 2. in v nedeljo, 3. septembra v Prosvetnem domu na Opcinah kotalkarsko revijo. Vabljeni!

Sekcija obenem sporoča, da je v teku vpisovanje za novo sezono in za začetniški tečaj v kotalkanju. Informacije dobite na kotalkalscu na Pikelcu od 17.00 do 20.00 ali po telefonu na št. 213420.

SZ JADRAN

obvesca, da so se pričeli treningi za igralce letnikov 1983/84 vsaki dan od 9.30 do 11.00 in od 17.00 do 18.30 v Prosvetnem domu na Opcinah.

MOTO KLUB PRIMOTOR

organizira v nedeljo, 3.9.1995 izlet v Dolomite (Tre Cime di Lavaredo). Zbirališče ob 8. uri pred gostilno Sancin v Boljuncu.

MK PRIMOTOR

vabi vse člane in odbojnike na sejo, ki bo v gostilni Petaros v Borštu v sredo, 6.9.1995 ob 21. uri.

SD BREG - nogometna sekcija

organizira SPORTNO SOLO s tekmovanjem za letnike 1985, 86, 87 in 88. Vpisovanje vsak dan v društvenih prostorih od 19. do 20. ure. Prvi sestanek in trening bo 4. septembra od 19. uri v društvenih prostorih. Vljudno vabljeni!

**Largo
Barriera
Vecchia 15**

tel. (040)
636757 - 636800

urnik
6.30/12.30
15.30/18.30
sobota
8.30-12.00

MENJALNICA

**ŠE NEKAJ
PROSTIH
MEST:**

MAROKO

- potovanje po oazah

Skupinski odhod iz Trsta
cena 1.230.000 - lir

NOGOMET / NA PROSEKU

Od torka dalje tradicionalni turnir »Memorial Husu«

V torek, 29. avgusta, se bo na proseskem igrišču začel tradicionalni nogometni turnir »Memorial brata Husu«, ki ga organizira FC Primorje. Za trofejo se bo letos potegovalo osem ekip, in sicer Breg, Dolina, Gaja, Kras, Portuale, Primorec, Zarja in Primorje. Turnir ekipam služi kot priprava za bližajoče se prvenstvo, lani pa je na turnirju slavila Zarja, ki je v finalu šele po enajstmetrovkah premagala domačo Primorje.

In prav lanske zmagovalce Zarja bo otvoril letošnji turnir s tekmo proti Dolini. Bazovci so seveda veliki favoriti, kot bodo naslednji dan v pred-

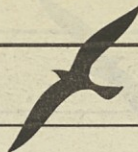
nosti igralci domačega Primorja proti Bregu.

SPORED PRED-TEKMOVANJA

Torek, 29. 8. 1995: Zarja - Dolina (A)
Sreda, 30. 8. 1995: Primorje - Breg (B)
Četrtek, 31. 8.1995: Portuale - Kras (C)
Petek, 1. 9. 1995: Primorec - Gaja (D)

V ponedeljek, 4. septembra, in torek, 5. septembra, bosta na sporedu polfinalni srečanja. V ponedeljek se bosta pomerila zmagovalca parov A in G, v torek pa zmagovalca tekem B in D. V četrtek (7. 9.) bo srečanje za tretje mesto, naslednji dan pa se finale za prvo mesto.

Vse tekme se bodo začele ob 20.30.

NEDELJSKI IZLET

Grad, cerkev in vila pod Dobrčo

Ob nekdanji protokolarni villi je lep park

Vzorci vhodnih vrat

Na dveh vzpetinah nad Bistrico pri Trzicu se srečujejo ostanki davno minule aristokracije, zapuščina povojne politične elite in sodobna restavracija visokega ranga. Do tja ni daleč, vendar tam lahko ostanemo nekaj ur: ruševine gradu Gutenberg in Vila Bistrica z okolico sta zlahka cilj sama zase. Cesta, ki drži med vzpetinama, je sicer potuha za dostop z avtom, vendar tudi peš iz Bistrice pri Trzicu ni daleč. Seveda je vse odvisno od namena: ali gremo na slavnostno kosilo v Vilo Bistrica in potem se na razgledni sprehod v njen park ali pa je naš cilj višje, morda na vrhu Dobrče ali nekoliko nižje na Bistriski planini. V vsakem primeru ni odveč planinska karta Stol in Begunjsica v merilu 1:25.000.

Vila Bistrica, ki je razen ponedeljka in torka odprta v popoldanskih in večernih urah - v nedeljo le do osme - je svojčas gostila politične veljake, zdaj pa je že tri leta v najemu in

odprtega tipa. Restavracija je namenjena predvsem za poslovna kosila in druge pomembnejše priložnosti. Okrog nje se razširja prijeten park, iz katerega se ponuja izreden razgled po dolini proti Kranju, zapuščen bazen in vrtovi pa pričajo, da se tudi nekdanji obiskovalci niso imeli slabo.

Na vrhu vzpetine tik nad Vilo Bistrica stoji cerkev Sv. Jurija, ki je svojčas pripadala h gradu Gutenberg. Cerkev je s prenova mi obstala vse do danes, grad na sosednji vzpetini pa je razpadel v času, ostanke njegovega zidovja skriva gozd. Če smo namenjeni višje proti Dobrči, je kratek vzpon do razvalin gradu le ogrevanje, sicer pa sestavni del sprehoda, ki smo ga začeli v parku.

Tako kot podobne grajske razvaline se tudi ruševine Gutenberga skrivnostno izraščajo med drevesi, ki so edini prebivalci gradu. Na široko se zelenijo med ostanki se vedno močnejših zidov, rastejo na nekdanjem dvorišču, v preminulih grajskih sobah. Če znamo »prisluhni ti«¹ pripovedim ostarelega gradu, je obisk razvalin posebno doživetje. Z ob-

Zidovje gradu Gutenberg še kljubuje času

cutki oddaljenega casa hodimo po nekdanjih grajskih tleh, ki so zdaj le s podrastjo porasčene grbine, med drevesi, posedimo pod debelo smreko in se v tem otoku v času počutimo nenevadno daleč in drugje.

V gozdu med debelima zidovima so tudi sledovi drugih obiskovalcev. Iskalci grajske bogatije so skopali nekaj jam, vendar kaj drugega kot zemljo in

kamenje niso našli.

Grad Gutenberg je znan tudi pod imenom Hudi grad. Prvi lastniki so bili Gutenberski, ki so grad sezidali v 12. stoletju. Pozneje je postal last grofov Lambergov, tako kot bolj znan in ohranjen grad Kamen pri Begunjah. Gutenberg je na začetku 16. stoletja poskodoval potres in od takrat je prepuščen času in naravnim silam. Znan je tudi po tem, da se

je tu rodil grof Ziga Lambert, prvi ljubljanski škof med leti 1463 in 1488.

Po srečanju s preteklostjo ob razvalinah Gutenberga so izletniške možnosti se vedno na široko odprte. Vse ljubitelje hoje pričakuje 1634 metrov visoka Dobrča, do vrha katere je približno dve uri hoje, lačni in žejni pa se lahko ustavijo na Bistriski planini ze po uri hoje.

Dario Cortese

Cerkev Sv. Jurija stoji na vrhu vzpetine nad Vilo Bistrica

Nekatera drevesa v parku ob villi niso običajnih oblik (Vse fotografije: Dario Cortese)

Horoskop

zapisal

B. R. K.

OVEN 21. 3. - 20. 4.: Nekoliko slabe volje boste, ceprav za to ne bo očitnega razloga. Če ga ne vidijo oči, se ne pomeni, da ga ne čuti srce. Prisluhnite mu torej. Pa ne z usesi.

BIK 21. 4. - 20. 5.: Priznali si boste, da v vašem ljubezenskem gnezdecu se zdalec ni vse tako, kot bi lahko bilo, če bi le zmogla prebiti prepreke ter izraziti svoja resnična čustva in nagibe.

DVOJČKA 21. 5. - 21. 6.: Ustalili se boste in se znova posvetili svojim načrtom, ki ste jih nedavno ovrgli kot neuresničljive. Skoraj nič ni neuresničljivo, če le izberete pravičen pristop.

RAK 22. 6. - 22. 7.: Vkleščeni v urnik vsakdanjih obveznosti se boste počutili kot zver v kletki. Nekega lepega trenutka boste glasno zarjuli, potrgali palice in se pognali svobodni naproti.

LEV 23. 7. - 23. 8.: Čili boste in dobrovoljni, zato se bodo radi motali okoli vas in vas sprasevali o tem in onem. Povedali jim boste marsikaj, le razlog za svojo dobro voljo boste zamolčali.

DEVICA 24. 8. - 22. 9.: Zjutraj se vam bo dan zdel nesmiseln in prazen, opoldne boste zaslužili, da se bo zgodilo nekaj velikega, zvečer pa boste obzalovali, da je cudovitega dneva že konec.

TEHTNICA 23. 9. - 22. 10.: Zaskrbljeni boste zaradi komaj opaznih sprememb, saj jih boste napihili do nepremagljive tezave. Kdor iz malega dela veliko, si velikega ne zasluži. Bodite torej brez skrbi.

ŠKORPIJON 23. 10. - 22. 11.: Naključje vas bo pahnilo v položaj, ki se mu sprva sploh ne boste čutili kos. Ne boste se zaletavali z glavo v zid, ampak boste modro počakali, da se sesuje sam.

STRELEC 23. 11. - 21. 12.: Prepričani boste, da je pred vami spet eden od tistih dolgotrajnih dni, ko že vnaprej natančno veste, kaj se bo zgodilo - vendar boste danes prijetno presenečeni.

KOZOROG 22. 12. - 20. 1.: S partnerjem se bosta strinjala, da je napotil skrajni trenutek za iskren pogovor o ozadiju vajinega kljubovanja drug drugemu. Ne hlinita ljubezni, če si jo zgolj zelita.

VODNAR 21. 1. - 19. 2.: Vaši akumulatorji se bodo napolnili, zato se bo v vaše tkivo vrnila radost, v glavo pa bistrost. Ne bo tezave, ki bi je ne zmogli rešiti, zato se lotite največje.

RIBI 20. 2. - 20. 3.: Zadnje čase nekoliko zanemarjate svoje zdravje, zato nikar ne prezirajte opozorilnih znakov. Če boste pravočasno poskrbeli za zdrav krožnik, bo vaše zdravje znova zasijalo.

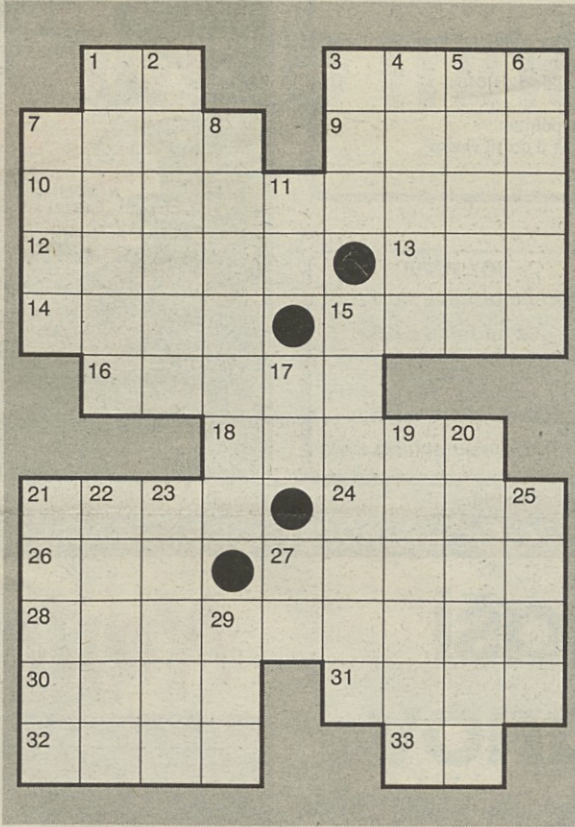
KRIŽANKA

Vodoravno:

1. vrhunski športnik, 3. severnoitalijanska knezja rodovina, 4. kratica Evropske skupnosti za svobodno trgovino, 9. največji kopenski sesalec, 10. dramska književnost, 12. kavc, zofa, 13. departma v Franciji z glavnim mestom Draguignan, 14. angleska površinska mera, 15. crn prah, ki nastaja pri nepopolnem izgorevanju organskih snovi, 16. sredozemska rastlina, 18. ime romunske plavalke Lung, 21. vrsta ameriške pistole, 24. sodoprsti kopitar z dobro razvitimi rogovi, 26. švedsko zimsko-sportno središče, 27. žrtvenik, 28. glavno mesto severnoevropske otoske države, 30. ime danske filmske igralka Nielsen, 31. pusta trava, 32. ime norveškega hitrostnega drsalca Stensena, 33. predlog.

Navpično:

1. črna celina, 2. poved, 3. prebivalec države ob Baltiku, 4. koscičasti sadež, 5. mesto ob reki Tisi na Madžarskem, znano po istoimenskem vinu, 6. jezero na Finskem, Inari, 7. staroislandska pesniška zbirka, 8. scir, 11. avtomobilska oznaka Ancone, 15. delavec v obratu za proizvodnjo stekla, 17. kemijski znak za nobelij, 19. vrvica, 20. eden od velikih prerokov Stare zaveze, 21. hrvaški slikar iz 19. stoletja (Vjekoslav), 22. sin Agamemnona in Klitajmnestre v grški mitologiji, brat Ifigenije, 23. rodoviten filipinski otok z velikim rudnim bogastvom, 25. Noetova barka, 27. vzklik, 29. mongolski vladarski naslov.

REŠITEV
Vodoravno: as, Este, EFTA, slon, dramatična, divan, Var, aker, saje, akant, kolt, koza, Are, oltar, Reykjavik, Asta, roja, Sten, za

VESELA NEDEL'A NA MMTV

Oddaja Vesela nedel'a je na sporedu vsako nedeljo od 15.00 do 18.00 na MMTV, Krim kanal 62. Ponovitev je na sporedu ob torkih.

13 naj naj

1. Take That
- Never Forget
2. Tina Arena
- Heaven Help My Heart
3. Corona
- Try Me Out
4. Pet Shop Boys
- Paninaro 95'
5. Soul II Soul
- Love Enuff
6. Sawson
- 3 Is Family
7. 4 Mandu
- This Is It
8. Scatman
- John Scatman's World
9. Cut 'n' Move
- I'm Alive
10. Clock
- Whoomph!
11. Monica
- Don't Take It Personal
12. PJ & Duncan
- Stuck On U
13. Jinny
- Keep Warm

Priporočamo vam naslednje filme na laserskih videoploščah: 1. Star Trek Generations THX; 2. Don Juan De Marco (Marlon Brando, Johnny Deep, Faye Dunaway); 3. The Aven-ging Angel (Tom Berenger); 4. Tall Tale (nov film Walt Disneya, Patrick Swayze); 5. Billy Madison. Kmalu bo na ogled super hit Casper v THX tehniki!

Vesela nedel'a na MMTV

Ime in priimek: _____

Naslov: _____

Skrita želja: _____

Prijavljam se za karaoke: DA NE

Prijavljam se na izbor Uni Star dekleta: DA NE

Prijavnico pošljite (na dopisnici) na naslov:

Boudy d. o. o.
Linhartova 7,
61000 Ljubljana

Euro Laser video Center, Hot Sound inc. & Pioneer, Boudy d.o.o. Ljubljana, Brnciceva 13, Tel/fax: (061) 1613262, generalni zastopnik laserskih video sistemov, karaok in »domačega kina« firme Pioneer. Prodaja in izposoja videolaserskih plošč (filmov, karaok, glasbe, ...)

Best of the best karaoke »Republike« v živo:
29. 8., torek: Zajčja dobrava - Gostisce Rojc
1. 9., petek: Bistro Tropic Ljubljana

Pozor, Pozor!!

V Veseli nedel'i bomo odslej izbirali dekleta za laskavi naziv Uni star, kar pomeni, da bomo izbrali takšna dekleta, ki bodo odlične manekenke, fotomodeli, hostese... Zainteresirana dekleta, ki se bodo prijavila v zgornjo prijavnico, se bodo morala predstaviti v naši oddaji in se pogovarjati z gledalci. Navziv Uni (vsestranska) star (zvezda) bo dobilo deset deklet na sklepnem tekmovanju jeseni letos. Čakajo jih - se posebej zmagovalko - lepe nagrade, ki jih daje podjetje Uni star iz Ljubljane.

ŠAH

Problem - mat v dveh potezah / Dr.S.Wolf - Zagreb 1935

Črni kmet na polju h2 preti s pretvorbo v damo na polju h1. Kako naj mu to beli prepreči, saj je črnemu kralju napovedal matiranje v dveh potezah. Na malce duhovit način beli to namero črnemu prepreči in črni kralj je prisiljen spoznati hitri konec partije!

Resitev problema

Samo s potezo trdnjave 1.Th1! se prepreči napredovanje črnega h kmeta v damo. Sedaj so pred nami dve rešitvi problema : na 1...Kh1: 2.Lf3 mat, v kolikor pa črni kralj vzame belega skakača 1...Kh3 sledi 2.Th2 mat. Zares lepi zaključni matni sliki sta se pojavili na šahovnici!

Silvo Kovac

EKVADOR IN KOLUMBIJA

Radostni ples okoli ekvatorja ⁽¹⁸⁾

Po tekmi smo sli v četrtni Urdeso, kjer naj bi bilo precej zabave. Priporočal nam jo je mlad novinar, ki smo ga spoznali pred vzhodom v stadion. Nikakor ga niso hoteli spustiti v poseben vhod za press službo. Prosil nas je, da ga skusamo pripeljati noter, predstavili naj bi se kot Belorusi, vendar trik ni vzgal. V Urdesi je bilo na široki aveniiji precej lokalov, a je večina samevala in kmalu smo se pobrali v svojo skromno čumnato v centru mesta.

Atacames

Atacames je malo letovisko mesteca blizu obmorske luke Esmeraldes, znano po dolgi, lepi pesčeni plaži, nahaja se 500 kilometrov severozahodno od Guayaquila, kjer

živi v glavnem temnopoltob prebivalstvo. V kraju so ceneni hotelčki, pravšnji za popotnike, v širši okolici so malo dražji bungalovi in hoteli visjih kategorij, kamor naj bi prihajali ekvadorski petičnezi na vikend. Atacames z druge strani omejuje reka, ki se na koncu plaze izliva v morje. Ulice niso asfaltirane, tu in tam je kaksna tlakovana.

V Atacamesu smo preživeli sedem lepih dni in kar težko se je bilo premakniti s tega kraja. Komaj smo čakali večer, ko se močno sonce razlije v čudovit sončni zahod, in nato posedli okoli barčkov, kjer smo turisti - popotniki poslušali prijetne zvoke muzike in srebrali hladen osvežujoč koktajl ali pa se posedli na pesek ob obali

okoli ognja in klepetali. Spoznali smo se z mnogimi, tudi z domačini in zadnje dneve smo se počutili kot doma. Italijanski par iz Bologne smo spoznali povsem slučajno, kajti ce ne bi igrala briskole, se ne bi obregnili vanju. Po Južni Ameriki se nameravata klatiti tri mesece. V Peruju kupujeta kamenčke, iz katerih doma izdelujeta kicaste izdelke in jih doma poleti prodajata turistom, s tako zasluženim denarjem pa se pozimi spet podata na pot.

Barčki na plaži se vrstijo eden za drugim, pokriti so s palmovimi listi, ostalo je iz bambusa, odprti pa so samo zvečer. Vsak je imel svojo izbiro muzike, prodajali pa so samo količinsko in vsebinsko zelo bogate koktajle. Visoki

Sončni zahod na plaži v Atacamesu (Foto: Željko Jugovič)

stolčki iz bambusa so bili razporejeni okoli šanka, lahko pa si šel sedet za mizo ali pa se ulec v visečo mrežo ali visečo bambusovo ležalnico.

Zvečer na ulicah pečejo koruzo, klobase in meso. Odprta je tudi licorerija,

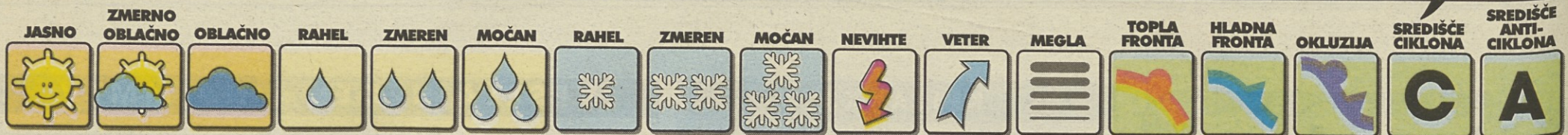
kjer dobiš cigarete in vse vrste zganih pijac ter pivo, ki ga v barčkih ne prodajajo. Za pultom streže star prijazen črnc, naglusen in ustrežljiv do poznih ur.

Domačini delajo biznis s prodajo črnih koral, oblikovanih v ogrlice, zapes-

tnice in kot uhane. Spoznal sem domačinko, ki je znala odlično italijansko, studirala je namreč v Milanu. Njen oče je lastnik velike plantaže banan. Ugotovil sem, da vsi otroci bogatih staršev studirajo nekeje v tujini, največ

celo v ZDA.

Vsako noč smo hodili zadnji spat in budili nočnega čuvaja - receptorja, ki je spal na viseci mreži za močno zapahnenimi vrati. Previdno jih je odpiral, oborožen je bil s puško. Z. J. (Se nadaljuje)

VREMENSKA SLIKA

Nad severno Evropo je območje nizkega zračnega pritiska, hladna fronta bo ponoci zajela Alpe. Pred njo v višinah nad naše kraje doteka hladnejši in bolj vlažen zrak.

Podatke pripravlja in posreduje Hidrometeorološki zavod.

DOLŽINA DNEVA

Sonce bo vzšlo ob 6.16 in zaslo ob 19.51. Dan bo dolg 13 ur in 35 minut. Luna bo vzšla ob 6.31 in zasla ob 19.40.

TEMPERATURE MORJA IN REK

	°C		°C
Portoroz	24	Mura	17,6
Trst	24	Sava (Radovljica)	13
Malinska	24,3	Sora	14,9
Porec	22,8	Ljubljana	17,6
Split	25	Soca	15,8
M. Losinj	24,9	Vipava	12,9
Dubrovnik	25,4	Bohinjsko jezero	20,0

NAPOVED ZA POMORSTVO

Veter v slovenskem Primorju: jutraj: E 6 do 12 vozlov
popoldne: NW 5 do 10 vozlov

PLIMOVANJE

Danes: Danes: ob 4.45 najnižje -55 cm, ob 11.08 najvišje 50 cm, ob 17.11 najnižje -38 cm, ob 23.02 najvišje 41 cm.
Jutri: ob 5.12 najnižje -52 cm, ob 11.35 najvišje 51 cm, ob 17.45 najnižje -40 cm, ob 23.37 najvišje 37 cm.

TEMPERATURE V GORAH

	°C
500 m	23
1000 m	18
1500 m	14
2000 m	10
2500 m	8
2864 m	2

BIOPROGNOZA

Vreme bo na počutje ljudi vplivalo ugodno, le pri vremensko najbolj občutljivih ljudeh se lahko prehodno pojavi kratkotrajna nerazpoloženost in težave s koncentracijo.

VOX POPULI

Orehe piskave stori rad dez na Janeza (29.).
Poletje dela za zimo, zima za poletje.

DANES

JUTRI

SVET / SLIKA PRI SLIKI...ZGODBA PRI ZGODBI...PA ŠE RES JE

Med superbogataši je največ Američanov

WASHINGTON - Bill Gates, 39-letni ustanovitelj in lastnik Microsofta, je najbogatejši človek na svetu. V to je prepričana ameriška poslovna revija Forbes, ki je ugotovila, da je Gatesovo osebno premoženje vredno skoraj 13 milijard dolarjev, to se pravi več kot 20 tisoč milijard lir. Na drugo mesto lestvice najbogatejših na svetu je ameriška revija uvrstila ameriškega finančnika Warrena Buffeta (vrednost njegovega premoženja presega 10 milijard dolarjev), "sele" na tretje mesto pa se je uvrstil Japonec Yoshiaki Tsutsumi, ki je bil lani najbogatejši na svetu.

Najbogatejši Italijan ostaja lastnik Fiata Gianni Agnelli (tri milijarde dolarjev), ki pa je šele 79. na lestvici Forbes. Sledijo mu lastnik Fininvesta in bivši predsednik italijanske vlade Silvio Berlusconi (dve in pol milijard dolarjev), družina Ferrero (dve milijardi dolarjev), Luciano Benetton (milijarda in pol dolarjev) ter lastnik tovarne ocal Luxottica Leonardo Del Vecchio (milijarda in stiri sto milijonov dolarjev).

Poglejmo podrobno lestvico, ki jo je objavila ugledna ameriška revija. Na prvem mestu je, kot rečeno, Gates, ki je mogoče prvi Američan najbogatejši na svetu, sledijo mu Buffet in

Tsutsumi. Četrty je Sved Hans Rausing, na petem mestu Svicar Paul Sacher, kateremu sledijo (v vrstnem redu) Tsai Wan Lin s Tajvana, Lee Shau Kee iz Hong Konga, Kanadčan Kenneth Thompson, Korejčan Chung Ju Yung ter Li Kai Shing, ki je doma iz Hong Konga.

Izvedenci ameriške poslovne revije so pri sestavi te lestvice vzeli v postev le najbogatejše ljudi na svetu, to se pravi tiste, katerih premoženje presega milijardo dolarjev. Lestvica šteje 388 ljudi in družin, katerih skupno premoženje dosega skoraj devetsto milijard dolarjev. V lirah je to milijon in pol milijard, to se pravi nekaj manj od skupnega na-

rodnega dohodka, ki ga je lani proizvedla Italija.

Največ "super bogatašev" prihaja iz ZDA, sledita Nemčija in Japonska. Vsi najboljše uvrščeni petičnezi so si bogastvo ustvarili in nakopili z lastnimi rokami in z lastnim delom, le Japonec Tsutsumi, Kanadčan Thomson in Svicar Sacher so večji del premoženja podedovali po družinski poti. Iz lestvice izhaja da so med vsemi najbolj agresivni bogataši iz Hong Konga, ki naglo napredujejo v vseh gospodarskih in finančnih panogah. Italijanski pa so v krizi in se morajo še vedno naslanjati na priletnega Agnellija, ki je že stalni gost na straneh ameriškega časopisa.

Revija tudi tokrat ni upoštevala premoženja osebnih dohodkov kronanih glav in državnih poglavarjev, saj - kot pojasnjujejo oblikovalci te lestvice - gre za premoženja, ki so si jih ti ljudje prislužili izključno po politični poti. Zaradi tega ni na lestvici sultana iz Bruneia (30 milijard dolarjev premoženja), ki, kot kaže, velja v absolutnem za najbogatejšega človeka na svetu. Gates in Buffet lahko v vsakem trenutku prodajo svoje premoženje - pravi revija Forbes - medtem ko sultani in kralji tega ne morejo narediti.

Najlepša najstnica

V Kostariki so izbrali Švedinjo Kristino Hummerford (levo) za najlepšo najstnico. (AP)

Korejo zajel val izredno slabega vremena

SEUL - Korejo ze nekaj dni pesti izredno slabo vreme, ki je povzročilo ne malo težav. V vsej državi je doslej ze umrlo skoraj 30 ljudi, porušilo se je več his in mostov, ulice v mestnih središčih pa so se spremenile v hudoournike, kjer je promet kar se da otežkočen.

